

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa zachodniopomorskiego 2025

Report on the socio-economic situation
of Zachodniopomorskie Voivodship 2025

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa zachodniopomorskiego 2025

Report on the socio-economic situation of Zachodniopomorskie Voivodship 2025

Urząd Statystyczny w Szczecinie Statistical Office in Szczecin

Opracowanie merytoryczne:

Content-related works:

Urząd Statystyczny w Szczecinie
Statistical Office in Szczecin

Zespół autorski:

Editorial work:

Urząd Statystyczny w Szczecinie, Zachodniopomorski Ośrodek Badań Regionalnych

Kierujący:

Supervisor:

Magdalena Wegner

Prace redakcyjne:

Editorial work:

Zachodniopomorski Ośrodek Badań Regionalnych

Skład i opracowanie graficzne:

Typesetting and graphics:

Jerzy Rożek, Żaklina Sikorska

ISSN 2084-705X

Publikacja dostępna na:

Publication available on:

<http://szczecin.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.

When publishing the Statistics Poland data – please indicate the source.

ZAKŁAD WYDAWNICTW STATYSTYCZNYCH, 00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208
Informacje w sprawach sprzedaży publikacji – tel.: (22) 608 32 10, 608 38 10

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Szczecinie przekazuje Państwu kolejną edycję publikacji pt. Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa zachodniopomorskiego 2025. W Raporcie przedstawiono obszerny zestaw informacji statystycznych z zakresu ochrony środowiska, kapitału ludzkiego, jakości życia, przedsiębiorczości, zmian w przemyśle, budownictwie, rolnictwie, handlu, nakładach inwestycyjnych, wynikach finansowych przedsiębiorstw, a także gospodarce morskiej. W tegorocznej edycji publikacji po raz pierwszy uwzględniono – w formie Aneksu – wybrane informacje na temat Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), zdefiniowanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako obszary (gminy) zagrożone trwałą marginalizacją oraz miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze, dla których funkcjonują specjalne instrumenty wsparcia rozwojowego.

Szeroki zakres danych dla obszarów funkcjonalnych (w tym OSI) znajduje się również w dedykowanym module pn. Obszary funkcjonalne w Banku Danych Lokalnych (pod adresem <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/obszary>) oraz w kolejnej edycji publikacji Głównego Urzędu Statystycznego pt. Rozwój regionalny Polski – raport analityczny 2024.

Opracowane informacje przedstawione są na tle kraju, w odniesieniu do innych województw, a także w ujęciu retrospektywnym. Publikacja oprócz tablic statystycznych i opisu analitycznego zawiera również graficzną formę prezentacji danych, co obrazuje ich zmienność przestrzenną i czasową. Wyrażamy nadzieję, że Raport będzie cennym źródłem wiedzy o naszym województwie oraz pozwoli na sprawną ocenę jego sytuacji społecznej i gospodarczej.

Zapraszamy również do kontaktów z Zachodniopomorskim Ośrodkiem Badań Regionalnych, do którego zadań należy zapewnienie wszystkim zainteresowanym dostępu do danych statystycznych charakteryzujących obszar naszego województwa.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Szczecinie

Magdalena Wegner

Szczecin, kwiecień 2025 r.

Foreword

The Statistical Office in Szczecin presents the next edition of the publication entitled The Report on the socio-economic situation of the Zachodniopomorskie Voivodship 2025. The Report presents extensive statistical dataset on environmental protection, human capital, quality of life, entrepreneurship, changes occurred in industry sector, construction, agriculture, trade, investment outlays, financial results of enterprises, as well as the maritime economy. This year's edition introduces, for the first time, an annex with selected data on Strategic Intervention Areas (OSI), defined in the National Strategy for Regional Development 2030. These areas (municipalities) as being at risk of long term marginalization, as well as towns experiencing a decline in socio-economic functions, for which dedicated development support instruments has been implemented.

A comprehensive range of data concerning functional areas (including OSI) is also available in dedicated module entitled Functional Areas within the Local Data Bank (available at: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/obszary>), as well as in the upcoming edition of the Central Statistical Office's publication Regional Development of Poland – Analytical Report 2024.

The selected statistical data are presented in comparison with corresponding figures for the country and other voivodships, as well as in a retrospective perspective. In addition to the statistical tables and analytical description, the publication contains a graphic form of data presentation, which illustrates their spatial and temporal variability. We hope that the Report will constitute a valuable source of knowledge about our region and facilitate making an efficient appraisal of its social and economic situation.

We also invite You to contact the Zachodniopomorskie Centre for Regional Studies, whose tasks is to provide access to statistical data characterizing the area of our voivodship.

Director
of the Statistical Office in Szczecin

Magdalena Wegner

Szczecin, April 2025

Spis treści

Contents

Str.
Page

Przedmowa	3
Foreword	4
Spis treści	5
Contents	5
Objaśnienia znaków umownych	7
Symbols	7
Objaśnienie skrótów	7
Abbreviations	7
Synteza	9
Executive summary	11
Rozdział 1	
Województwo na tle kraju	13
Voivodship against the background of the country	13
Rozdział 2	
Województwo na tle pozostałych województw	17
Voivodship against the background of other voivodships	17
Rozdział 3	
Podział i powierzchnia województwa	25
Division and area of the voivodship	25
Rozdział 4	
Środowisko	27
Environment	27
4.1. Powierzchnia	27
4.1. Area	27
4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	29
4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	29
4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	32
4.3. Pollution and protection of air	32
4.4. Ochrona przyrody. Lasy	34
4.4. Nature protection. Forests	34
4.5. Odpady przemysłowe i komunalne	38
4.5. Industrial and municipal waste	38
4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	42
4.6. Economic aspects of environmental protection	42
Rozdział 5	
Społeczeństwo	45
Society	45
5.1. Kapitał ludzki	45
5.1. Human capital	45
5.2. Jakość życia	68
5.2. Quality of life	68

Rozdział 6	
Gospodarka	.99
Economy	.99
6.1. Produkt krajowy brutto	.99
6.1. Gross domestic product.	.99
6.2. Przedsiębiorczość.	103
6.2. Entrepreneurship	103
6.3. Produkcja i usługi	119
6.3. Production and services.	119
6.4. Gospodarka morska	149
6.4. Maritime economy	149
Rozdział 7	
Finanse jednostek samorządu terytorialnego	163
Finances of local government units	163
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	163
7.1. Revenue of local government units	163
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego.	166
7.2. Expenditure of local government units	166
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	169
7.3. Result of budgets of local government units.	169
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	170
7.4. Projects co-financed by the European funds	170
7.5. Planowanie przestrzenne	173
7.5. Spatial planning.	173
Rozdział 8	
Wybrane dane o województwie zachodniopomorskim	178
Selected data on Zachodniopomorskie Voivodship.	178
Rozdział 9	
Wybrane dane o Szczecinie	183
Selected data on Szczecin	183
Rozdział 10	
Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	184
Selected data on cities with powiat status.	184
Aneks	
Wybrane dane dla Obszarów Strategicznej Interwencji na tle miast i obszarów wiejskich w województwie	185
Selected data for Areas of Strategic Intervention in comparison to cities and rural areas in the voivodship	185

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (–)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit.
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. categories of applied classification are presented in abbreviated form.
„W tym” Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.
Znak *	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. data revised.
Comma (,)	used in figures represents the decimal point.

Objaśnienie skrótów

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	million million
mld	miliard billion
zł PLN	złoty zloty
szt. pcs	sztuka piece
kg	kilogram kilogram
t	tona tonne
dt	decytona deciton
l	litr litre
ha	hektar hectare

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
m	metr metre
mb	metr bieżący linear metre
m ²	metr kwadratowy square metre
m ³	metr sześcienny cubic metre
dam ³	dekametr sześcienny cubic dekametre
szt.	sztuka piece
pkt	punkt
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności NACE Classification
PKWiU	Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług PRODCOM

Synteza

Środowisko

- Województwo zachodniopomorskie w dniu 1 stycznia 2024 r. zajmowało powierzchnię 2291,0 tys. ha. Największą część powierzchni województwa zajmowały użytki rolne (49,0%), a następnie grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (37,2%) oraz grunty pod wodami powierzchniowymi (5,3%).
- W 2023 r. zużycie wody w zachodniopomorskim stanowiło 11,4% wielkości dla kraju. Najwięcej wody zostało zużytej na potrzeby przemysłu (92,8% całkowitego zużycia) – 14 razy więcej niż zużycie przez gospodarstwa domowe.
- W 2023 r. odnotowano spadek poziomu emisji głównych zanieczyszczeń (zarówno pyłowych, jak i gazowych) wytworzonych w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. Wśród zanieczyszczeń gazowych największy udział miały zanieczyszczenia dwutlenkiem węgla, a wśród zanieczyszczeń pyłowych – zanieczyszczenia powstałe ze spalania paliw.
- Ilość wytworzonych odpadów w ciągu roku spadła o 22,0%. Wytworzono 4398,9 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych), co stanowiło 4,0% ogólnej ilości w kraju. Pod względem ilości wytworzonych odpadów województwo zachodniopomorskie plasowało się na 8. miejscu w kraju. Spadła ilość odpadów selektywnie zebranych (o 2,0%).
- Wzrosła wielkość nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska: z 395,4 mln zł w 2021 r. do 454,8 w 2023 r. na gospodarkę ściekową i ochronę wód, ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu, a także ujęcia i doprowadzenia wody.

Spółeczeństwo

- W dniu 31 grudnia 2024 r. ludność województwa zachodniopomorskiego liczyła 1622760 osób (nadal utrzymuje się tendencja spadkowa). Populacja województwa stanowi, tak jak w roku poprzednim, 4,3% ogółu ludności Polski, a w porównaniu z pozostałymi województwami zajmuje ono 11. pozycję. Struktura ludności według płci w województwie zachodniopomorskim od kilku lat nie ulega większym zmianom – współczynnik feminizacji nadal wynosi 106. Pogłębił się (i tak już ujemny) przyrost naturalny.
- Społeczeństwo w województwie zachodniopomorskim starzeje się, o czym świadczy malejąca liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a także rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym. O postępującym procesie starzenia się społeczeństwa świadczy także wzrost wskaźnika starości demograficznej, który w końcu 2024 r. wyniósł 22,0% (w 2015 r. – 15,4%).
- W roku szkolnym 2023/24 w relacji do roku szkolnego 2022/23 zwiększyła się liczba placówek wychowania przedszkolnego, spadła liczba dzieci uczestniczących w różnych formach wychowania przedszkolnego. Nie zmieniła się liczba szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, ale spadła liczba uczniów uczęszczających do nich. Zwiększyła się liczba studiujących na zachodniopomorskich uczelniach oraz uczęszczających do szkół dla dorosłych.
- W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim zanotowano wzrost liczby pracujących, a jednocześnie spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz stopy bezrobocia w odniesieniu do poprzedniego roku. Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale 2024 r. wyniósł 58,1%.
- Przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie zachodniopomorskim w sektorze przedsiębiorstw od kilku lat wzrasta – wobec 2023 r. o 12,3%. Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego nadal jednak otrzymywali niższe (o 7,1%) pensje od kwoty przeciętnie wypłacanej w kraju. Wynagrodzenia w województwie są wyraźnie zróżnicowane terytorialnie. Najwyższe średnie wynagrodzenie odnotowano w Szczecinie (wyniosło 7933,31 zł) i było wyższe niż średnio w kraju o 4,5%. W pozostałych powiatach wynagrodzenia były niższe niż w Polsce. Wzrost płac w stosunku do roku poprzedniego odnotowano we wszystkich sekcjach, a najwyższy w działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej (o 16,2%).

- Liczba emerytów i rencistów nieznacznie zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku (o 0,6%). Wzrosła natomiast przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto. Wysokość przeciętnej emerytury i renty z ZUS w województwie kształtowała się poniżej średniej krajowej, natomiast przeciętne świadczenie otrzymywane przez rolników indywidualnych było wyższe niż średnio w kraju.
- Od 2015 r. zmniejsza się liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej i jednocześnie zmniejsza się kwota udzielonych świadczeń. Zwiększyła się liczba żłobków oraz klubów dziecięcych i dostępnych w nich miejsc.

Gospodarka

- Od 2015 r. zwiększa się liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie. Podmioty najczęściej prowadziły swoją działalność w obszarze handlu; naprawy pojazdów samochodowych.
- Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową B+R na przestrzeni lat 2015–2023 znacząco wzrosły – prawie trzykrotnie stosunku do 2015 r. Nakłady te stanowiły 1,7% nakładów krajowych brutto na działalność B+R.
- W 2021 r. wyniki finansowe uzyskane przez przedsiębiorstwa niefinansowe w województwie zachodniopomorskim były gorsze niż przed rokiem. Niekorzystnie kształtowały się także podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe.
- W województwie zachodniopomorskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększyła się produkcja większości głównych upraw rolnych. W porównaniu z rokiem poprzednim spadła liczebność trzody chlewnej, wzrosło natomiast pogłowie bydła oraz owiec. Odnotowano w skupie obniżenie cen pszenicy, żyta, ziemniaków jadalnych, żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego oraz mleka.
- Odnotowano wzrost produkcji sprzedanej w województwie wobec roku poprzedniego, na co w dużej mierze złożył się wzrost w sekcji przetwórstwo przemysłowe. W województwie wydajność pracy mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego zmniejszyła się, natomiast w kraju wzrosła.
- W skali roku zmniejszyła się wartość produkcji sprzedanej budownictwa (o 36,9%) oraz przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji (o 2,6%). Również wydajność pracy w budownictwie zwiększyła się o 34,1% w odniesieniu do roku poprzedniego.
- W budownictwie mieszkaniowym zaobserwowano spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania. W skali roku zmniejszyła się przeciętna powierzchnia 1 mieszkania oddanego do użytkowania. W strukturze mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa największy udział stanowiły mieszkania zrealizowane z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem.
- Ogólna wartość sprzedaży detalicznej towarów w 2024 r. była niższa niż rok wcześniej. Największy udział w ogólnej sprzedaży detalicznej województwa zachodniopomorskiego w 2024 r. miały przedsiębiorstwa z grupy „Żywność, napoje i wyroby tytoniowe”. W porównaniu z ubiegłym rokiem odnotowano spadek sprzedaży hurtowej.
- Od 2015 r. notowany jest ciągły wzrost mocy zainstalowanej i osiągalnej w elektrowniach oraz liczby odbiorców energii elektrycznej. W stosunku do zeszłego roku odnotowano zmniejszenie wskaźnika zużycia energii elektrycznej w ciągu roku w przeliczeniu na kWh na 1 odbiorcę. Zarówno w skali kraju, jak i województwa, w ciągu ostatniego roku zmniejszył się udział wyprodukowanej energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii w energii elektrycznej ogółem.
- Morską flotą transportową polscy przewoźnicy przewieźli mniej ładunków niż w 2023 r. Przewozy ładunków polskiego handlu zagranicznego dokonane przez polskich przewoźników morskich były mniejsze w porównaniu z poprzednim rokiem. Zmniejszyły się (w skali roku) przewozy pasażerów w komunikacji krajowej i międzynarodowej. W porównaniu z 2023 r. w portach morskich województwa zachodniopomorskiego odnotowano wzrost obrotów ładunkowych oraz ładunków tranzytowych.

Finanse jednostek samorządu terytorialnego

- Dochody i wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego (JST) wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2023 r. zagregowany wynik finansowy budżetów JST był ujemny. Główny udział w tym wyniku miał ujemny wynik budżetów gmin, powiatów oraz miast na prawach powiatu.

Executive summary

Environment

- As of 1 January 2024, the area of Zachodniopomorskie Voivodship was 2291.0 thousand ha. The area of agricultural land dominated in the voivodship (49.0%), followed by forest, wooded and shrubby land (37.2%), and then was land under surface water (5.3%).
- In 2023, water consumption in Zachodniopomorskie accounted for 11.4% of the country's volume. Most water was used for industry (92.8% of total consumption) – 14 times more than household consumption.
- The emission of main pollutants (both particulate and gaseous) produced in plants particularly onerous for air purity decreased in 2023. Among gaseous pollutants, carbon dioxide pollution had the largest share, and among particulate pollutants – pollution from the fuels combustion.
- The amount of waste generated during the year decreased by 22,0%. There were generated 4398.9 thousand tons of waste (excluding municipal waste), which accounted for 4.0% of the total amount in the country. Taking into account the amount of generated waste, the Zachodniopomorskie Voivodship ranked the 8th position in the country. The amount of separately collected waste also decreased and accounted for 2.0% of the collected selective waste in the country.
- The amount of expenditures on fixed assets for environmental protection increased significantly from PLN 395,4 million in 2021 to PLN 454,8 million in 2023. Expenditures on atmospheric air and climate protection as well as on sewage management and water protection dominated.

Society

- As at 31 December 2024, the population of the Zachodniopomorskie Voivodship was 1622760 (the downward trend continues). As in the year before, the population of the voivodship constituted 4.3% of the total population of Polish, and in comparison with other voivodships it ranged the 11th position. The structure of the population by sex in the voivodship had not changed much for several years – the rate of feminization was still 106. The population growth rate is still negative.
- Population of the voivodship is aging, as evidenced by the decreasing number of people in pre-working and working age, as well as the growing number of people in post-working age. The progressing process of population ageing is also evidenced by the increase in the demographic ageing rate, which at the end of 2024 amounted to 22.0% (in 2015 – 15.4%).
- In the school year 2023/24, compared to the school year 2022/23, both the number of pre-school education institutions and the number of children benefitting from various forms of pre-school education decreased. The number of primary schools for children and youth hasn't change, but the number of students attending them has decreased. Comparing both school years, the number of students who studied at Zachodniopomorskie universities and attended schools for adults inclined.
- Compared to the previous year in 2023 an increase in the number of employed people while a decrease in the number of registered unemployed people and the unemployment rate was recorded on the voivodship. The activity rate in the fourth quarter of 2024 amounted to 58.1%..
- The average gross salary in the voivodship has been increasing for several years – by 12.3% compared to 2023. However, the inhabitants of the Zachodniopomorskie Voivodship still received salaries lower (by 7.1%) than the average amount paid in the country. Wages in the voivodship are clearly differentiated territorially. The highest average wages and salaries were recorded in Szczecin (PLN 7933.31) and were higher than the national average by 4.5%. In other powiats, salaries were lower than in Poland. Compared to the previous year an increase in wages was recorded in all sections, while the highest was in the field of administrative and support services (by 16.2%).
- Compared to the year before, the number of pensioners slightly decreased (by 0.6%). On the other hand, the average monthly gross pension increased. The amount of the average pension and disability pension from ZUS in the voivodship was below the national average, while the average benefit received by individual farmers was higher than the average in the country.

- Since 2015, the number of people who have been granted social assistance benefits by decision as well as the amount of granted benefits have been decreasing. The number of nurseries and kids clubs as well as places available has increased.

Economy

- Since 2015, the number of entities of the national economy in the voivodship has been increasing. Entities most often carried out their activities in the sector of trade; repair of motor vehicles.
- In 2015–2023 internal expenditures on R+D activities increased significantly, almost threefold compared to 2015. These expenditures accounted for 1.7% of gross domestic expenditure on R+D activities.
- The financial results obtained by non-financial enterprises in the Zachodniopomorskie Voivodship were worse than in 2023. The basic economic and financial indicators were less favourable.
- In the Zachodniopomorskie Voivodship, the production of majority of the main agricultural crops increased compared to the previous year. There was recorded a decrease of the number of pigs, while the increase of cattle and sheep. The prices in the purchase of wheat, rye, edible potatoes, beef, pork and poultry livestock, and milk were lower.
- There was an increase in sold production in the voivodship compared to the previous year, which was largely due to an increase in the industrial processing section. The Labour productivity measured by the value of sold production per 1 employee decreased in the voivodship and increased in Poland.
- On an annual basis, the value of sold production of construction decreased (by 36.9%) and the average employment in this section (by 2.6%). Labour productivity in the construction industry increased by 34.1% compared to the previous year.
- In housing construction, a minimal decrease in the number of dwellings completed was observed. On an annual basis, the average area of an completed apartment has decreased. In the structure of dwellings completed by form of construction, the largest share constituted dwellings completed for sale or rent.
- The total value of retail sales of goods in 2024 was lower than a year earlier. The largest share in the total retail sales was held by enterprises included in the group of: "Food, beverages and tobacco products". The value of wholesale also recorded an decrease in comparison to the previous year.
- Since 2015, there has been a continuous increase in installed and achievable capacity in power plants and the number of electricity consumers. Compared to the previous year, there was a decrease in the rate of electricity consumption during the year per kWh per 1 consumer. In the voivodship as well as in the country, the share of electricity produced from renewable energy carriers in total electricity has decreased over the year.
- Polish carriers transported less cargo with the maritime transport fleet than in 2024. Cargo transport of Polish foreign trade by Polish sea carriers was lower compared to the previous year. Passenger transport in domestic and international transport decreased (on an annual basis). Compared to 2023, an increase in cargo turnover and transit cargo was recorded in seaports of the Zachodniopomorskie Voivodship

Finances of local government units

- Total revenues and expenditures of local government units increased in comparison to the previous year. In 2023, the total financial result of local government budgets was negative. The main reason of this result was the low, negative result of municipal budgets, powiats but also a deficit of cities with powiat rights.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie
Table 1. Selected data for Poland and the voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	woj. zachodnio- pomorskie Zachodnio- pomorskie Voivodship
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2023 r. w % (stan w dniu 31 grudnia) Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2023 in % (as of 31 December)	0,2	0,1
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w 2023 r. (w hm ³) Consumption of water for needs of the national economy and population during the year in 2023 (in hm ³)	7921,3	900,8
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2023 r. (w hm ³) Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2023 (in hm ³)	6835,6	890,9
Ścieki komunalne oczyszczane w ciągu roku ogółem w 2023 r. (w dam ³) Municipal treated wastewater during the year in 2023 (in dam ³)	1390700	70237
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2023 r. w tonach na rok: Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2023 in tonnes per year:		
gazowych gases	172771340	5765596
pyłowych particulates	15994	1059
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2023r. w % Total area under legal protection in total area in 2023 in %	32,2	21,9
Lesistość w 2023 r. w % Forest cover in 2023 in %	29,6	35,9
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2024 (as of 31 December)	119	71
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r. Natural increase per 1000 population in 2024	-4,2	-5,7
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2024	0,2	-0,1
Przeciętne trwanie życia w 2023 r. (w latach) Life expectancy in 2023 (in years)		
mężczyźni males	74,7	74,1
kobiety females	82,0	81,4
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^a na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2023/2024 Children attending pre-primary education establishments ^a per 1000 children aged 3–6 in 2023/2024 school year	961	942
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2024 r. w % (przeciętne w roku) Employment rate by LFS in 4th quarter 2024 r. in % (annual averages)	56,8	55,5

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie
Table 1. Selected data for Poland and the voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	woj. zachodnio- pomorskie Zachodnio- pomorskie Voivodship
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 4 kwartale 2024 r. w % (przeciętne w roku) Activity rate by LFS in 4th quarter 2024 in % (annual averages)	58,5	57,1
Stopa bezrobocia według BAEL w 4 kwartale 2024 r. w % (przeciętne w roku) Unemployment rate by LFS in 4th quarter 2024 in % (annual averages)	2,9	2,8
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2024 r. Unemployed persons per 1 job offer in 2024	21	21
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w 2024 r. w zł Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^b in 2024 in PLN	8265,92	7680,50
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2024 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in 2024 in PLN	3735,81	3623,13
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2023 in PLN	2678,30	2800,81
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem ^c po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w 2023 r. w % At-risk-of-poverty rate ^c after social transfers in 2023 in %	14,0	15,2
Współczynnik Giniego ^c w 2023 r. (%) Gini coefficient ^c in 2020 (%)	27,0	29,3
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r. (w %) Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in 2023 (in %)	3,4	3,6
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2023 r. (w tys. zł) Social assistance benefits granted in 2023 (in thousand PLN)	3708389	182078
Dzieci przebywające w żłobkach ^d i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2023 r. Children staying in nurseries ^d and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in 2023	195	231
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2023 r. Population per out-patient health care unit in 2023	1413	1343
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2023 r. Medical personel per 10 thousand population in 2023		
lekarze doctors	37,6	34,0
pielęgniarki nurses	57,4	48,1
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2023 r. Beds in hospitals per 10 thousand population in 2023	42,8	41,5
Produkt krajowy brutto ^e (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2023 r. (w zł) Gross domestic product ^e (current prices) per capita in 2023 (in PLN)	90396	73844
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy per 10 thousand population in 2024 (as of 31 December)	1415	1572
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2024 (as of 31 December)	24	20
Personel wewnętrzny ^g w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2023 r. Internal R&D personnel ^g per 1000 economically active persons in 2023	9,4	4,3
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^h w 2024 r. (w %) Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises ^h surveyed in 2024 (in %)	77,3	73,3

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie
Table 1. Selected data for Poland and the voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	woj. zachodnio- pomorskie Zachodnio- pomorskie Voivodship
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w 2024 r. (w %) Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in 2024 (in %)	95,7	96,1
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^b w 2024 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^b in 2024 (previous year=100; current prices)	93,3	68,0
Obsada bydła ^c na 100 ha użytków rolnych w 2024 r. w szt. Cattle density ^c per 100 ha of agricultural land in 2024 in heads	43,0	12,7
Obsada trzody chlewnej ^d na 100 ha użytków rolnych w 2024 r. w szt. Pigs density ^d per 100 ha of agricultural land in 2024 in heads	62,0	17,5
Produkcja sprzedana przemysłu ^e (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2024 r. w zł Sold production of industry ^e (current prices) per 1 average employed person in industry in 2024 in PLN	851725	662139
Produkcja sprzedana budownictwa ^f (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w 2024 r. w zł Sold production of industry ^f (current prices) per 1 average employed person in construction in 2024 in PLN	977059	812948
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2024 r. Dwellings completed per 1000 population in 2024	5,3	4,9
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2023 r. Public roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2023	101,9	63,3
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2023 r. Length of railway lines operated per 100 km ² in 2023	6,3	5,1
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2023 r. (%) Share of renewable energy sources in production of electricity in 2023 (%)	27,4	70,0

a W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Na podstawie danych z Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności (EU-SILC). d Łącznie z oddziałami żłobkowymi i z żłobkami przyzakładowymi. e Wstępny szacunek. f Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. g Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie badania aktywności ekonomicznej ludności – dane średnioroczne. h Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. i Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2023 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

a In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; including children in units performing health care activities throughout the school year. b Data concern economic entities employing more than 9 persons. c Based on data from the European Population Survey of Income and Living Conditions (EU-SILC). d Including nursery wards and workplace nurseries. e Preliminary estimate. f Excluding entities for which the information about the business address does not exist in the REGON register. g Active population (all persons employed and considered unemployed) – based on the Labour Force Survey – average annual data. h Data concern economic entities employing more than 49 persons. i The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2023.

Rozdział 2

Chapter 2

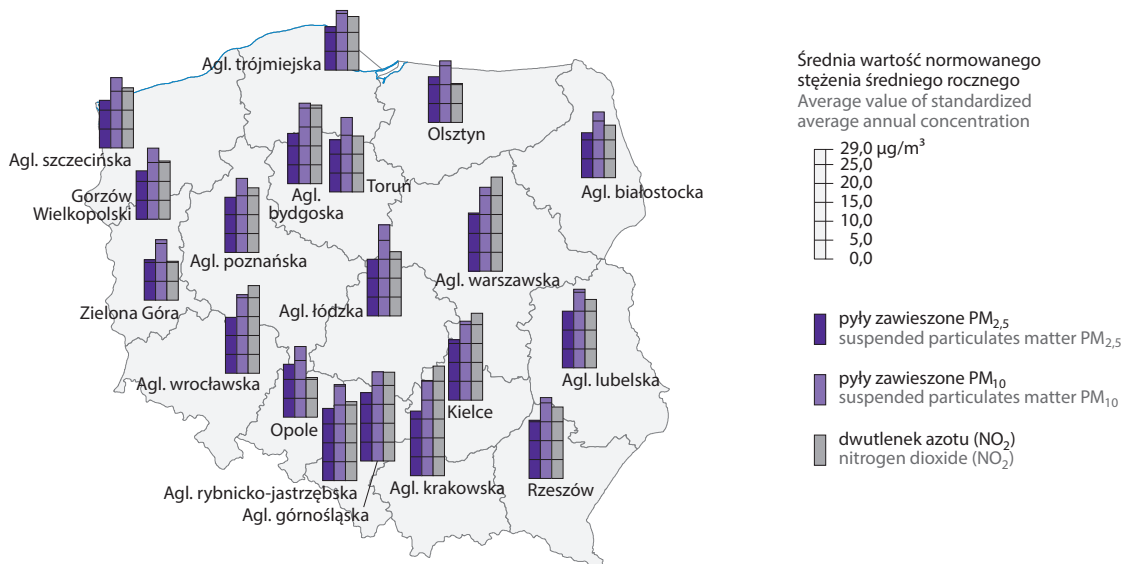
Województwo na tle pozostałych województw

Voivodship against the background of other voivodships

Mapa 1.

Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀, NO₂ i SO₂ w 2023 r.

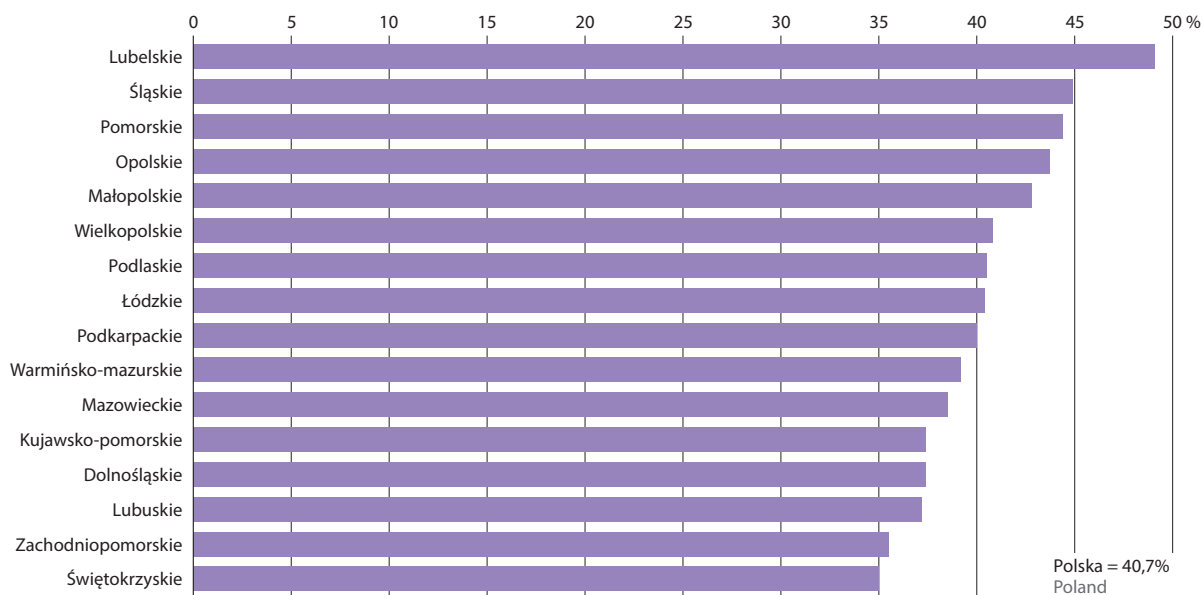
Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM_{2,5}, PM₁₀, NO₂ and SO₂ in 2023

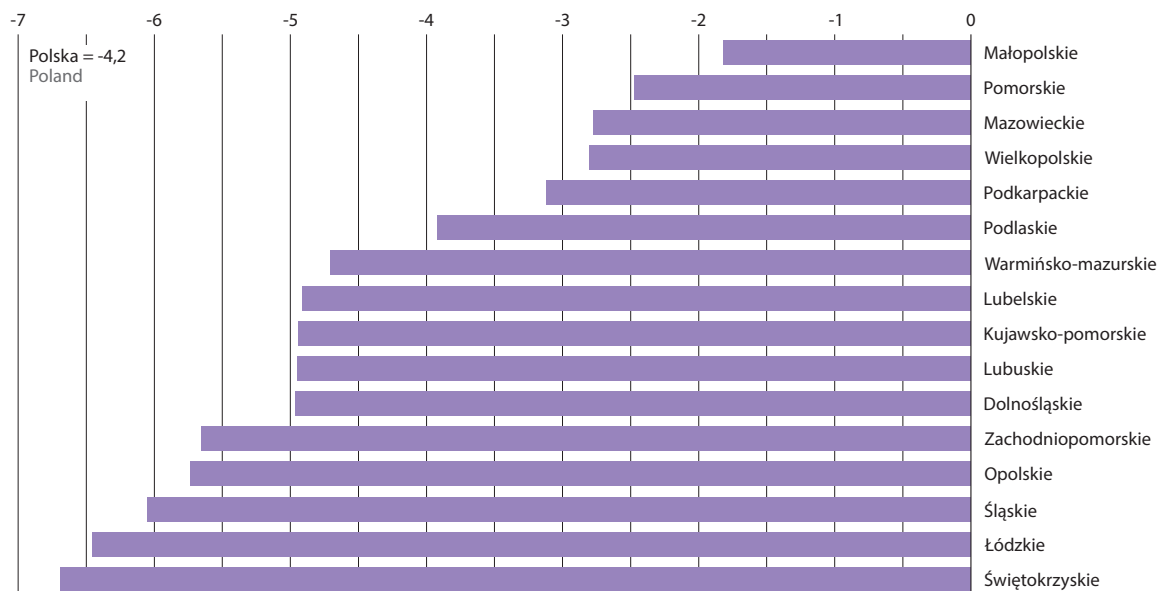
Wykres 1.

Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2023 r.

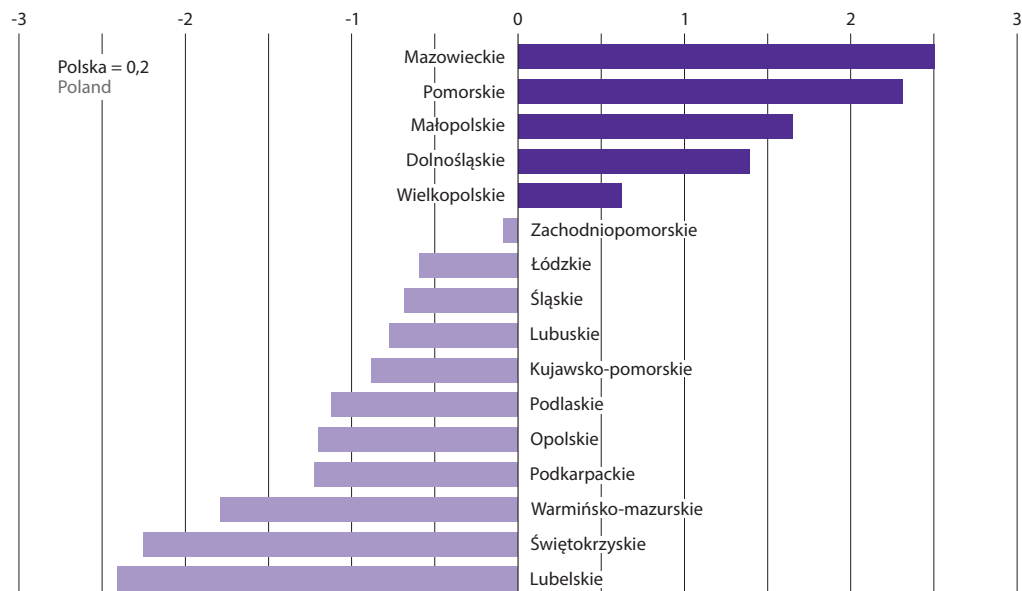
Chart 1. Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste collected in 2023

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.
Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2024

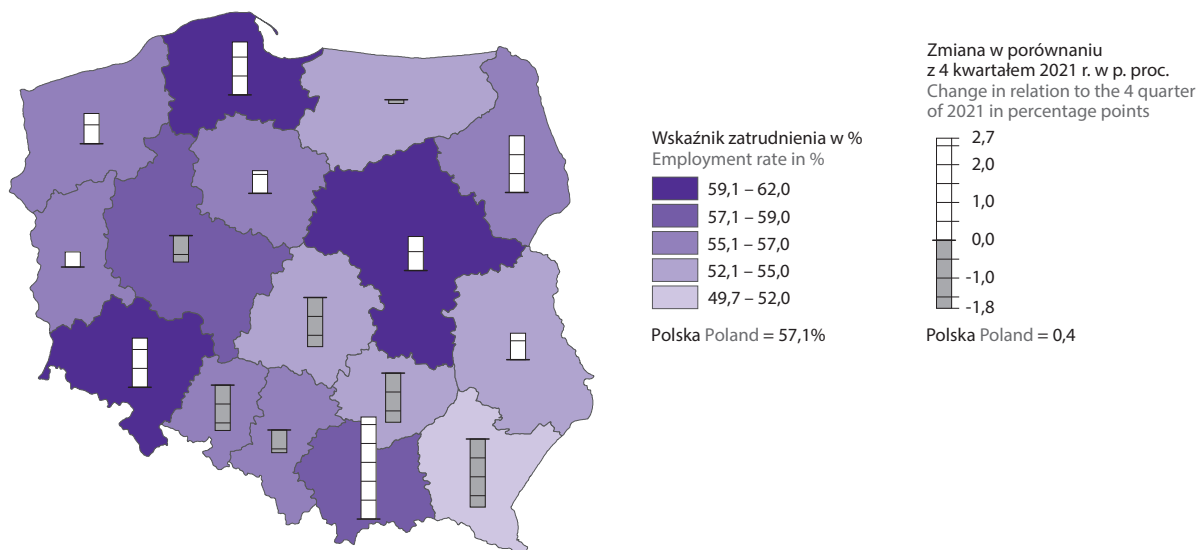

Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.
Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2024

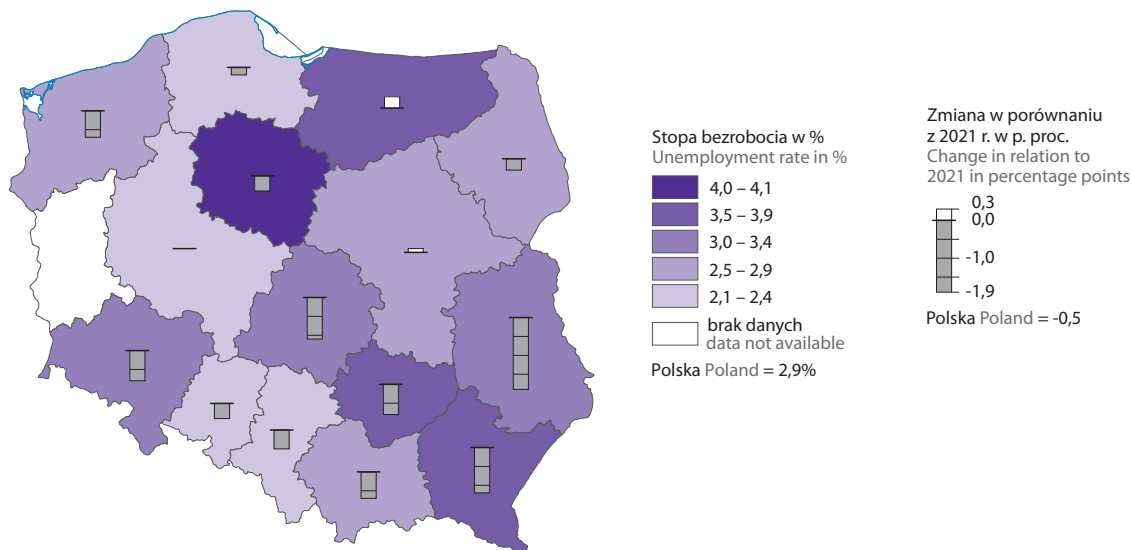
Mapa 2.
Map 2.

Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku)
Employment rate by LFS in 2024 (annual average)

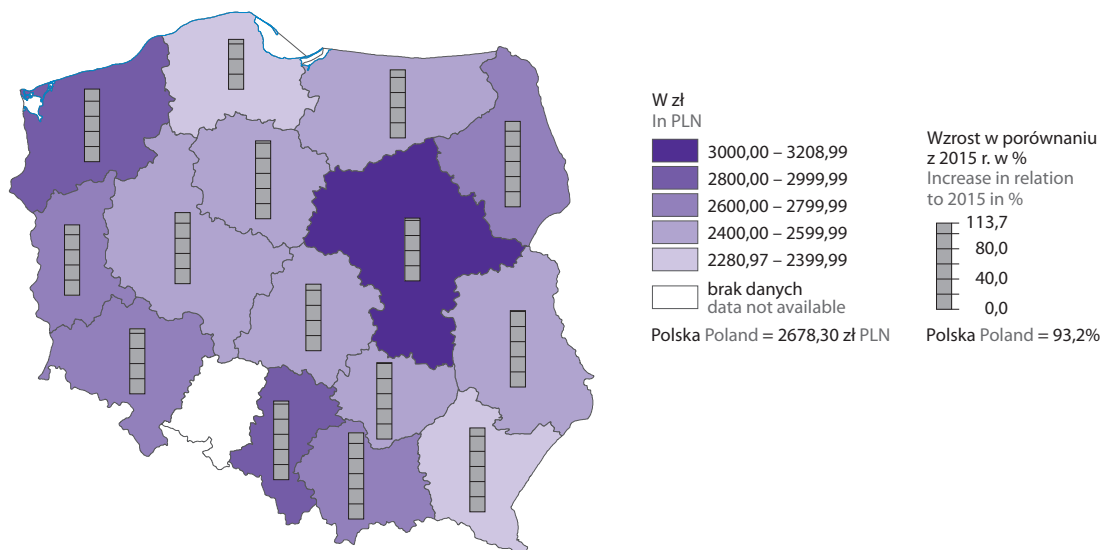
Mapa 3.
Map 3.

Stopa bezrobocia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku)
Unemployment rate by LFS in 2024 (annual average)

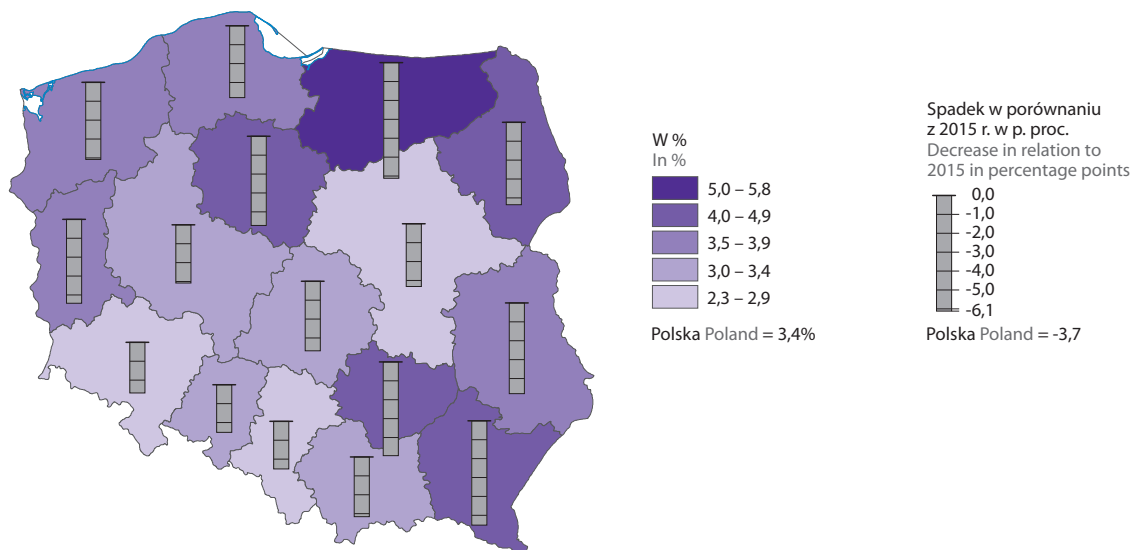
Mapa 4.
Map 4.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r.
Average monthly available income per capita in households in 2023

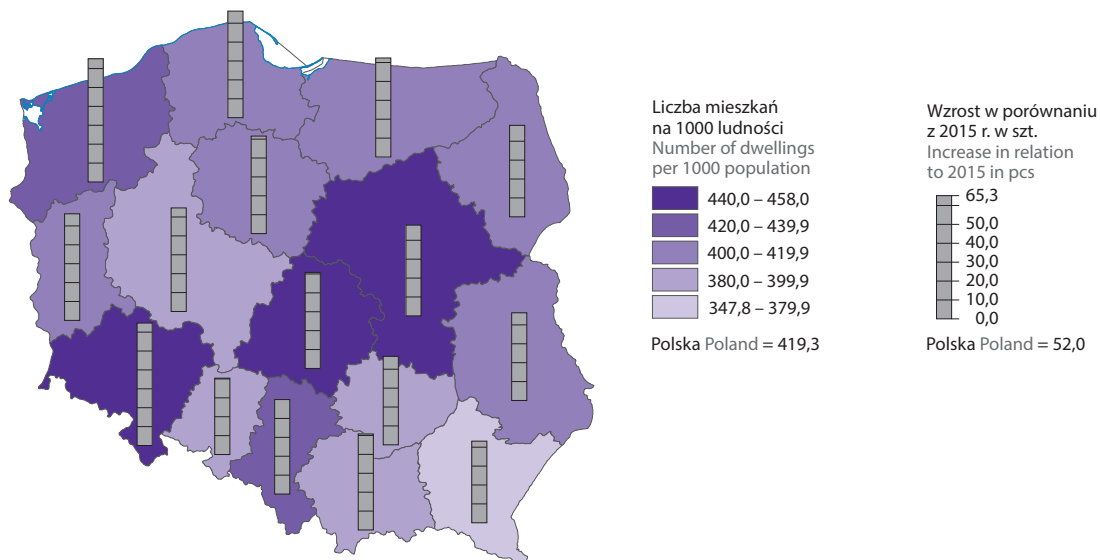
Mapa 5.
Map 5.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r.
Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in 2023

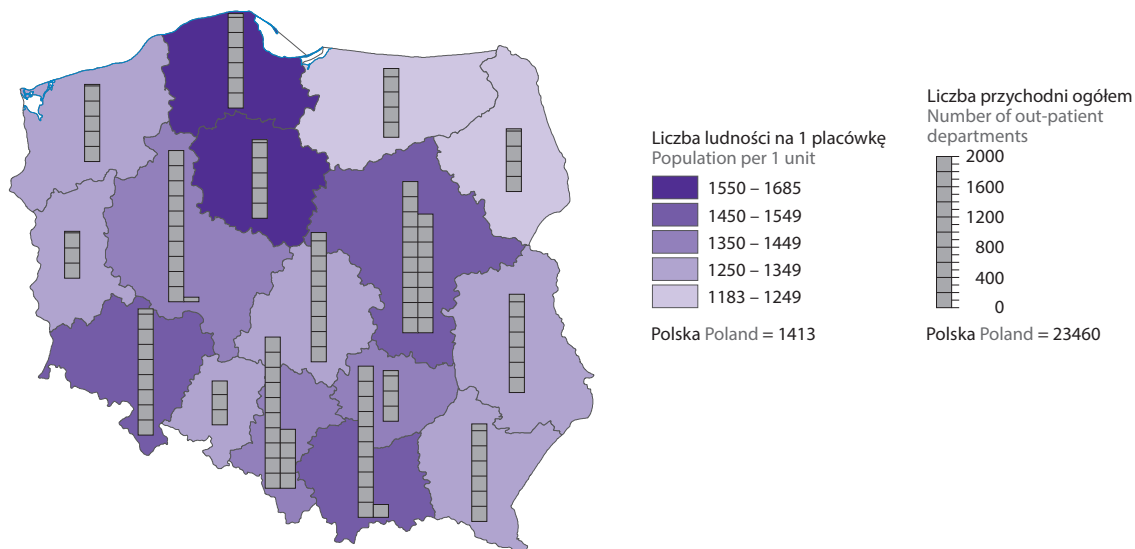
Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 6. Dwellings stocks per 1,000 population in 2023
 As of 31 December

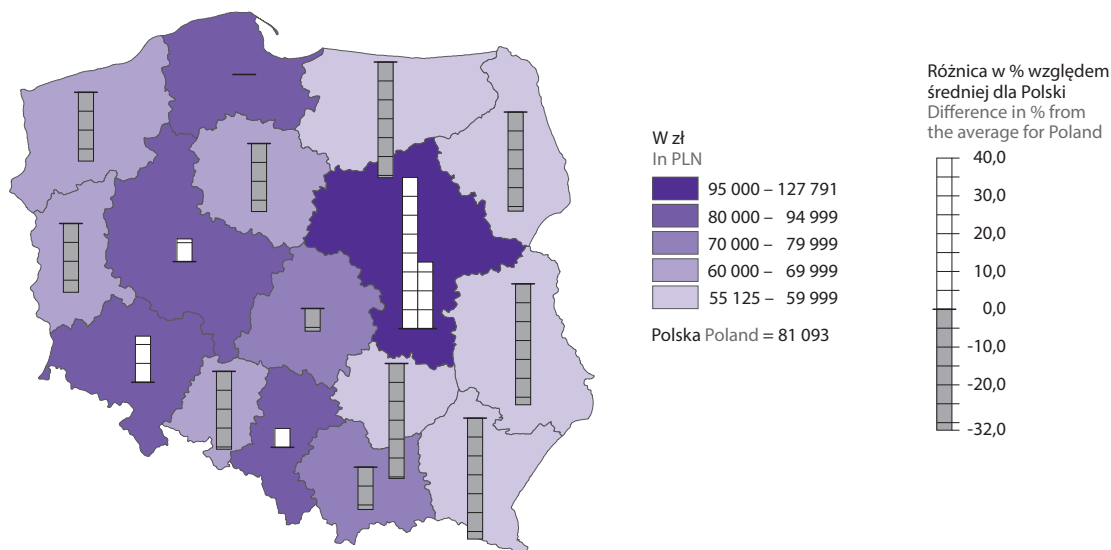
Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 7. Out-patient health care units in 2023
 As of 31 December

Mapa 8.
Map 8.

Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)^a
Gross domestic product^a per capita in 2023 (current prices)^a

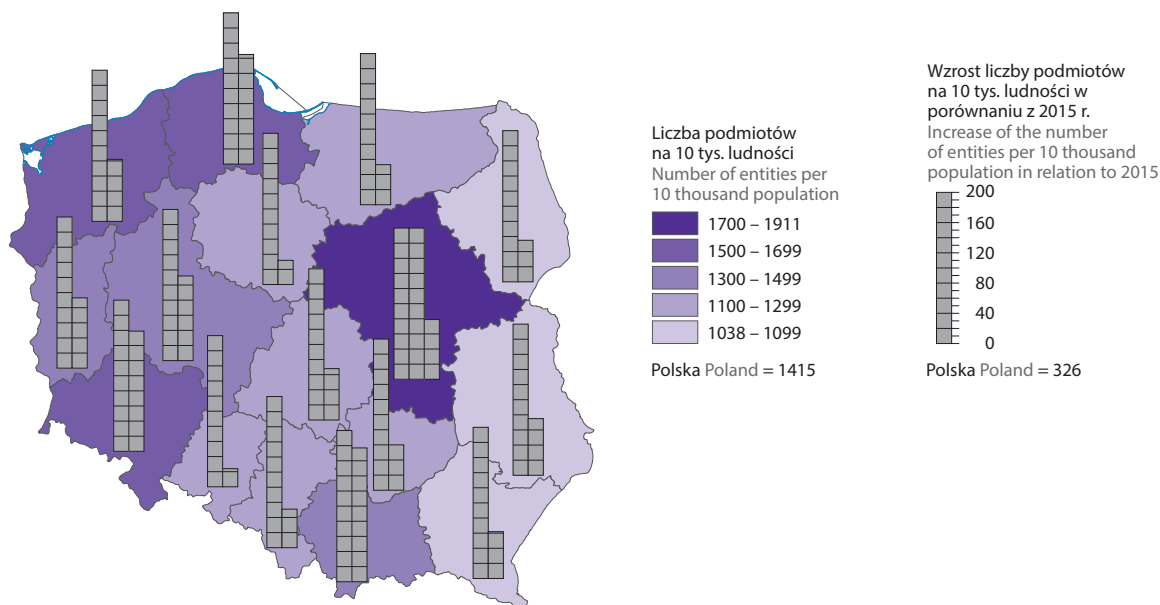
^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
^a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

Mapa 9.

Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 9.

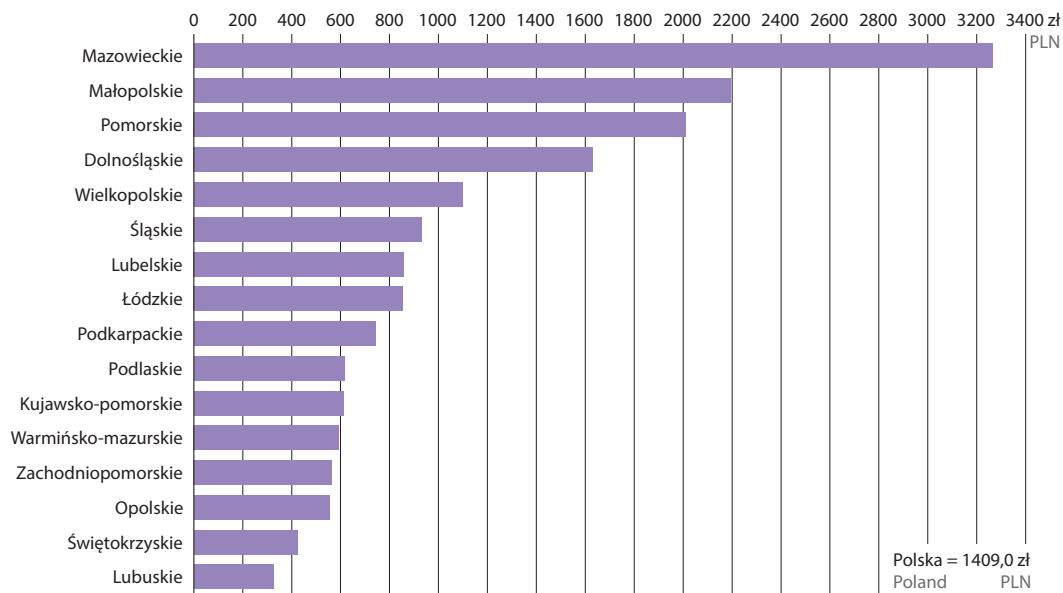
Entities of the national economy per 10 thousand population in 2024
As of 31 December

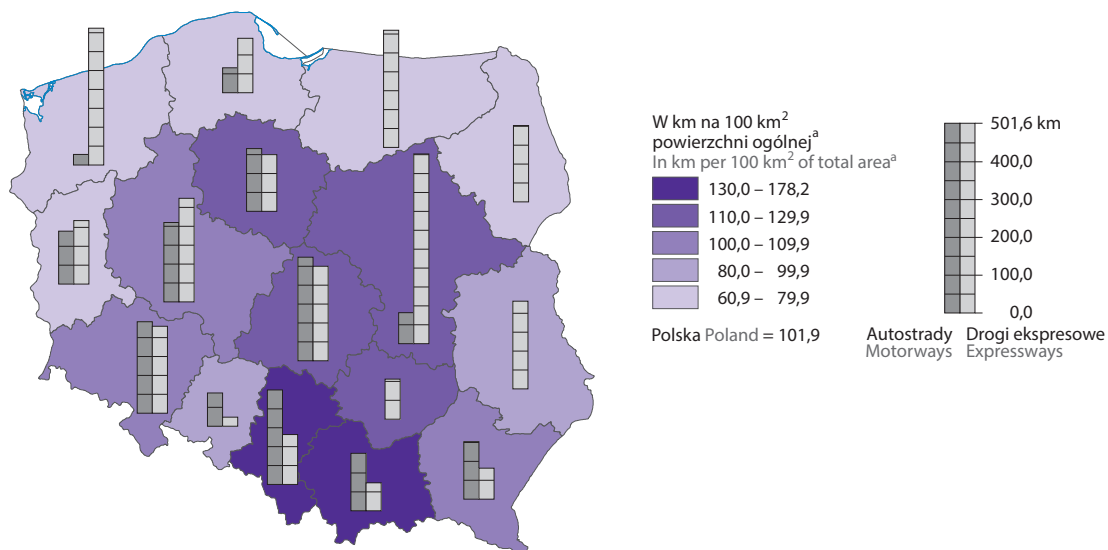
Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2024 r.
Chart 4. Net turnover profitability rate in non-financial enterprises in 2024

Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)
Chart 5. Intramural expenditures on research and development per capita in 2023 (current prices)

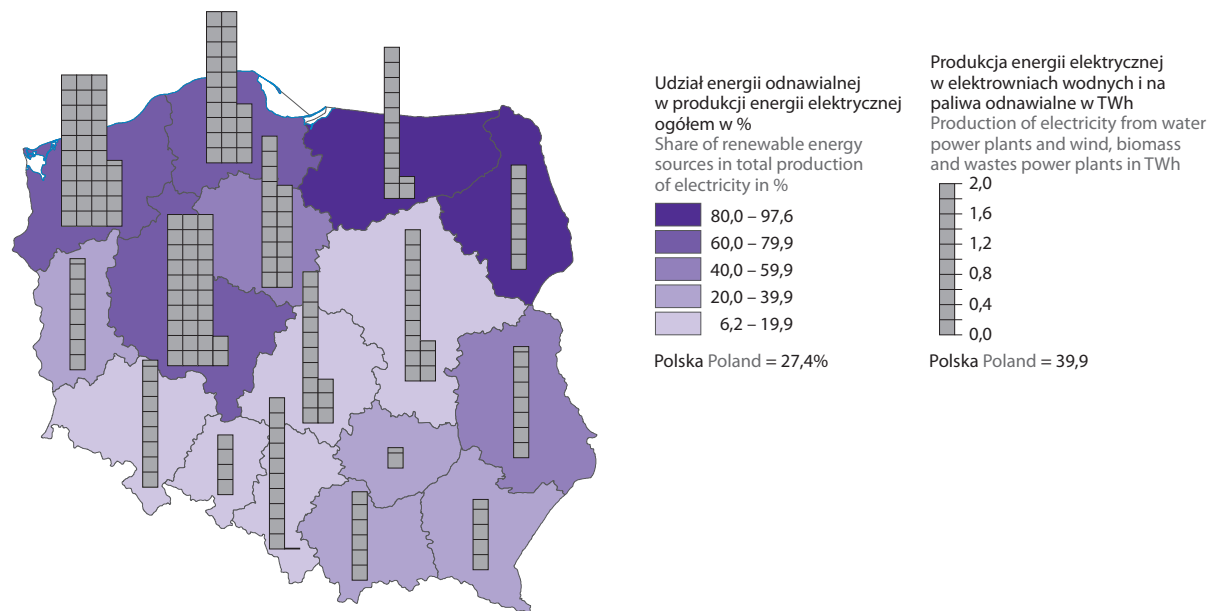

Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2023 r.
 Map 10. Hard surface public roads per 100 km² of total area in 2023

^a We wskaźniku uwzględniona jest całkowita powierzchnia jednostek, wliczając obszar morskich wód wewnętrznych.
^a The indicator takes into account the total area of the territorial units, including the area of internal waters.

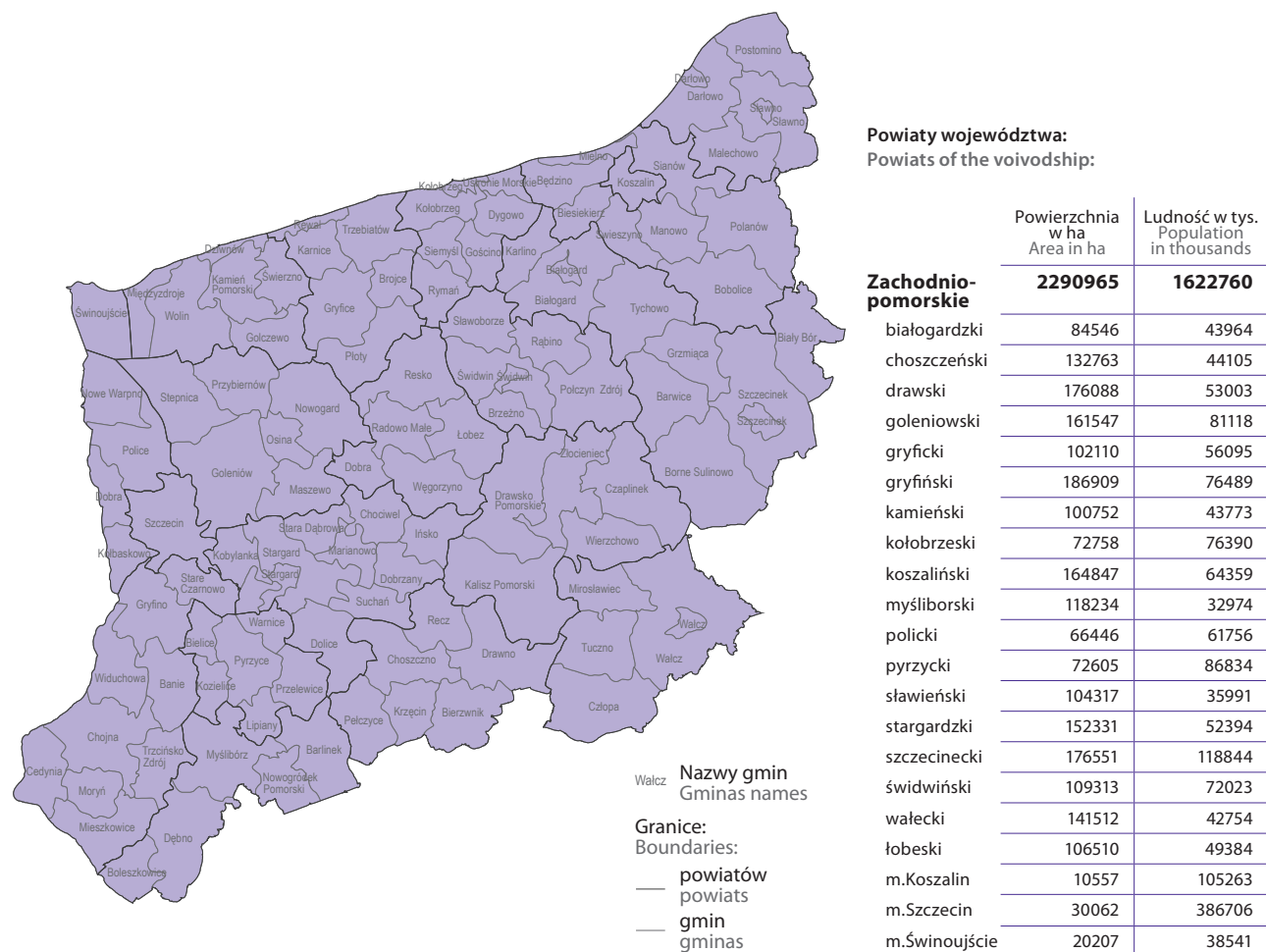
Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2023 r.
 Map 11. Energy from renewable sources in 2023

Chapter 3

Division and area of the voivodship

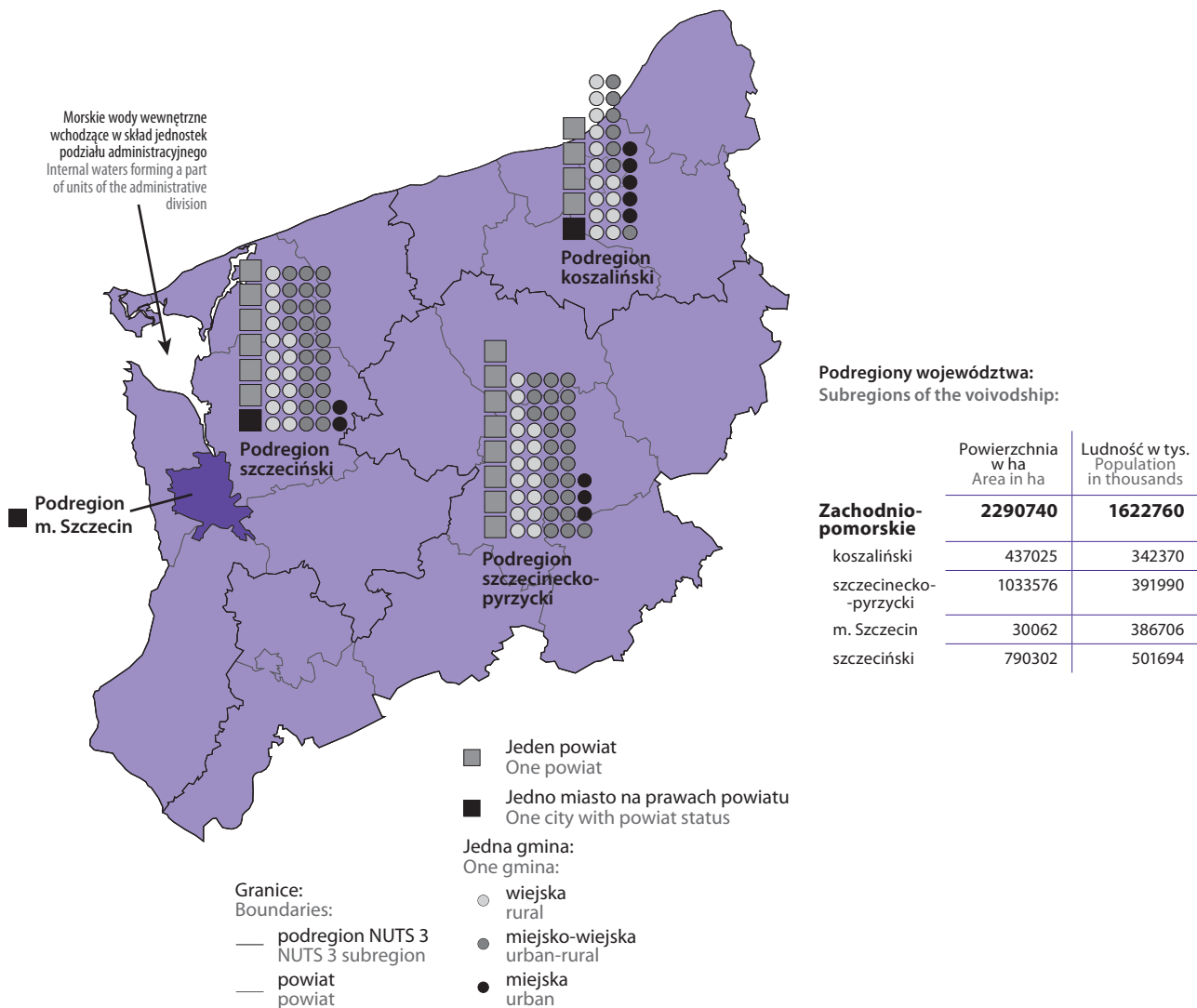
Map 12. Zachodniopomorskie voivodship in 2024
As of 31 December

Według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r. województwo zachodniopomorskie zajmowało powierzchnię **22907 km²**, co stanowiło 7,3% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r.) mieszkało około **1622,8 tys. osób**, tj. 4,3% ogółu ludności Polski. W 2024 r. gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 71 osób. W miastach mieszkało 67,9% ludności województwa.

Mapa 13. Podział województwa zachodniopomorskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2024 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 13. Division of Zachodniopomorskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2024
As of 31 December

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Powierzchnia

4.1. Area

Według stanu w dniu 1 stycznia 2024 r. powierzchnia geodezyjna województwa kształtowała się na poziomie 2291,0 tys. ha. Największy udział w tej powierzchni miały użytki rolne, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione. Na przestrzeni roku wzrosła powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych, gruntów zabudowanych i zurbanizowanych oraz nieużytków przy spadku powierzchni użytków rolnych, gruntów pod wodami i terenów różnych.

Powierzchnia województwa zachodniopomorskiego według stanu w dniu 1 stycznia 2024 r. wynosiła 2291,0 tys. ha, tj. 7,3% ogólnej powierzchni Polski. Według kierunków wykorzystania, największy obszar zajmowały użytki rolne – łącznie 1123,2 tys. ha (49,0%), a następnie grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 851,6 tys. ha (37,2%) oraz grunty pod wodami powierzchniowymi – 121,5 tys. ha (5,3%). Pozostałe grunty stanowiły 8,5% powierzchni geodezyjnej województwa, w tym: grunty zabudowane i zurbanizowane – 108,9 tys. ha (4,8%), nieużytki 76,3 tys. ha (3,3%) oraz tereny różne – 9,6 tys. ha (0,4%).

W odniesieniu do stanu w dniu 1 stycznia 2023 r. w województwie zachodniopomorskim powierzchnia ogólna geodezyjna wzrosła o 225 ha. Odnotowano wzrost powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych – o 1,5 tys. ha, gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych – o 0,7 tys. ha, nieużytków – o 0,1 tys. ha. Mniejsza była powierzchnia użytków rolnych – o 1,6 tys. ha, terenów różnych – o 0,4 tys. ha oraz powierzchni pod wodami – o 0,1 tys. ha.

Na użytki rolne zajmujące łącznie 1123,2 tys. ha składały się w przeważającej mierze grunty orne (75,6%), w dalszej kolejności łąki i pastwiska trwałe (19,5%), grunty rolne zabudowane (1,8%), grunty pod rowami i stawami (1,0%), a pozostałą część stanowiły sady (0,4%). Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (851,6 tys. ha) w ponad 99% były zajęte przez lasy. W powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (108,9 tys. ha) – 48,3% przeznaczone było pod tereny komunikacyjne.

Tereny wiejskie zajmowały łącznie obszar 2143,9 tys. ha i stanowiły 93,6% ogólnej powierzchni województwa zachodniopomorskiego, a tereny miejskie – 147,1 tys. ha (6,4%).

Tablica 2.
Table 2.

Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania
Geodetic area by land use

Wyszczególnienie Specification	2015	2021	2023	2024	
	w ha in ha				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Powierzchnia ogólna Total area	2289248	2290472	2290740	2290965	7,3
w tym: of which:					
Użytki rolne Agricultural land	1119246	1127911 ^a	1124801 ^a	1123169 ^a	6,0

Tablica 2.
Table 2.

Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania (dok.)
Geodetic area by land use (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2015	2021	2023	2024	
	w ha in ha				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woody and bushy land	857312	848844	850932	851598	8,9
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	117848	121262	121512	121452	15,4
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanized areas	95880	103974 ^b	107346 ^b	108850 ^b	5,9
Nieuzyski Wasteland	74771	72888	76156	76256	16,4

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b Łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

a Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the item “forest land as well as woody and bushy land”.

b Including areas used for the construction of public roads or railways.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

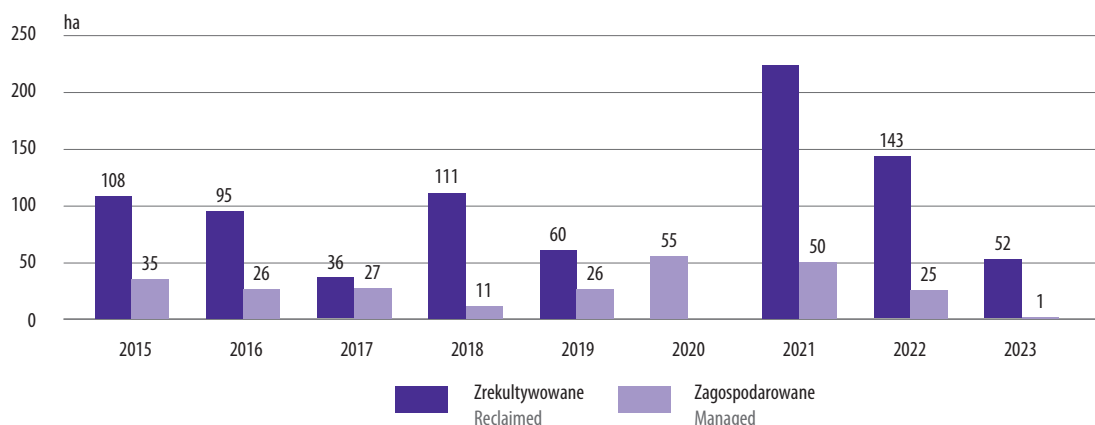
W końcu 2023 r. powierzchnia gruntów, które utraciły całkowicie wartość użytkową (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa rolnicza lub leśna zmalała (grunty zdegradowane) w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej wyniosła 2,9 tys. ha (wzrost o 1,0% w stosunku do poprzedniego roku, ale spadek o 0,4% w stosunku do 2015 r.). Udział powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w województwie zachodniopomorskim w stosunku do kraju wyniósł 4,8%.

W ciągu roku zrehabilitowano 52 ha, co stanowiło 2,3% gruntów zrehabilitowanych w Polsce (tj. o 63,6% mniej niż w poprzednim roku i o 51,9% mniej niż w 2015 r.), a zagospodarowano – 1 ha gruntów, co stanowiło 0,1% gruntów zagospodarowanych w kraju (mniej o 24 ha niż w poprzednim roku i mniej o 97,1% niż w 2015 r.).

W trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych z produkcji rolniczej i leśnej wyłączono 487 ha gruntów, co stanowiło 9,2% gruntów rolnych i leśnych wyłączonych z produkcji rolniczej i leśnej w kraju (w 2022 r. 637 ha, a w 2015 r. 391 ha), w tym 62,4% (304 ha) stanowiły użytki rolne. Spośród powierzchni wyłączonych gruntów rolnych i leśnych największy odsetek przeznaczono na tereny przemysłowe i pod budowę osiedli mieszkaniowych (odpowiednio 50,4% i 33,1%), na tereny komunikacyjne (0,7%), pod użytki kopalne (1,5%) i na inne cele (14,3%).

Wykres 6.
Chart 6.

Grunty zrekultywowane i zagospodarowane w ciągu roku
Land reclaimed and managed during the year

4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

W 2023 r. zużycie wody w województwie zachodniopomorskim stanowiło 11,4% zużycia w Polsce i było niższe zarówno w skali roku, jak i w porównaniu z 2015 r. odpowiednio o 0,1% i 39,3%. Dominowało zużycie na cele przemysłu, ponad 14 razy wyższe niż zużycie przez gospodarstwa domowe. W 2023 r. odprowadzono mniej ścieków przemysłowych (o 16,9%), a więcej ścieków komunalnych (o 0,7%). Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w 2023 r. wyniósł 85,3% i zwiększył się o 0,8 p. proc. w stosunku do 2022 r.

W województwie zachodniopomorskim rozkład wielkości zużycia wody w poszczególnych sektorach gospodarki od 2015 r. nie uległ istotnym zmianom. W 2023 r. największy udział miał przemysł (90,1%), następnie gospodarka komunalna (6,3%) oraz rybactwo (1,4%). W 2023 r. łączne zużycie wody wyniosło 900,8 hm³ (11,4% zużycia w kraju) i w stosunku do 2015 r. (bez nawodnień w rolnictwie i leśnictwie) było o 39,3% niższe, a do 2022 r. o 0,1%. W porównaniu z 2022 r. zanotowano większe zużycie wody do napełniania i uzupełniania stawów rybnych (o 13,2%) oraz na potrzeby gospodarstw domowych (o 0,2%), natomiast w przemyśle zużycie wody było mniejsze (o 0,2%).

Tablica 3.
Table 3.

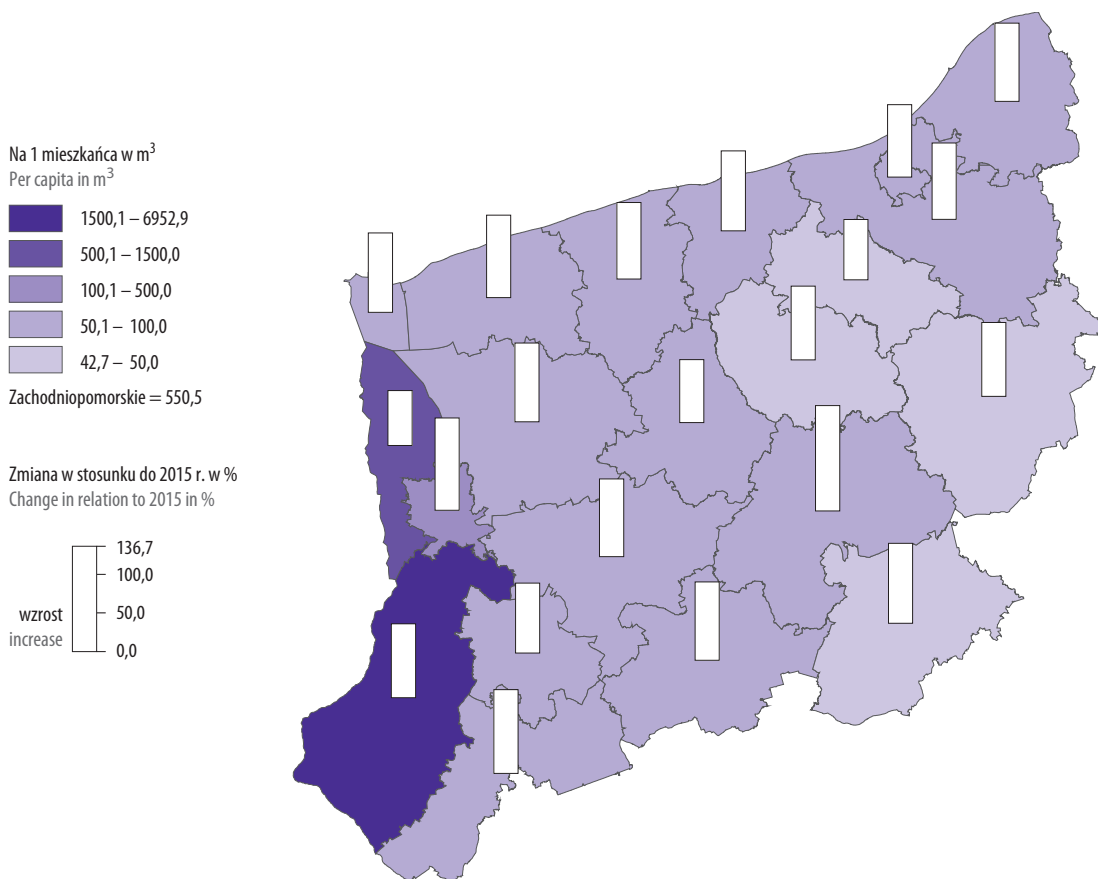
Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku
Water consumption by needs during the year

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem^a Total^a	1483,6	965,6	901,6	900,8	11,4
w tym: of which:					
Przemysł Industry	1377,1	877,2	813,0	811,3	15,0
Rybactwo ^b Fishing ^b	31,9	11,3	10,9	12,3	1,5
Gospodarstwa domowe Households	56,4	57,6	56,8	56,8	4,4

a Do 2018 r. łącznie z nawodnieniami w rolnictwie i leśnictwie. b Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.
a Until 2018, includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

Mapa 14.
Map 14.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2023 r.
Water consumption for needs of the national economy and population in 2023

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wyniosło 550,5 m³ i było prawie trzykrotnie wyższe niż średnio w kraju; wskaźnik dla kraju wyniósł 210,1 m³. W omawianym roku jego najwyższy poziom odnotowano w powiecie gryfińskim (6952,9 m³). Wskaźnik wyższy niż przeciętnie w województwie wystąpił także w powiecie polickim (1288,0 m³). Najniższe zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie świdwińskim (42,7 m³). Największy wzrost zużycia wody w porównaniu z 2015 r. odnotowano w powiatach: gołeniewskim (o 31,6%), kamieńskim (o 17,2%) i gryfickim (o 14,6%), zaś największy spadek w powiecie białogardzkim (o 68,3%), gryfińskim (o 44,6%) i myśliborskim (o 44,0%).

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim wytworzono ogółem 890,9 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych (ilość ścieków odprowadzonych z terenu województwa stanowiła 13,0% ścieków wytworzonych w kraju).

Oczyszczenia wymagało 97,8 hm³ odprowadzonych ścieków przemysłowych i komunalnych (mniej o 5,0% niż przed rokiem i o 16,4% mniej niż w 2015 r.), tj. 11,0% ogólnej ilości. Łącznie oczyszczono 97,3 hm³, tj. 99,5% ścieków wymagających oczyszczania. Najwięcej ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzono z obszaru powiatu polickiego (23,5%) i m. Szczecin (22,0%).

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim ścieki przemysłowe były oczyszczane w 31 oczyszczalniach o łącznej przepustowości projektowej 264,5 dm³ na dobę, z tego w 2 oczyszczalniach mechanicznych, 5 – chemicznych, 22 – biologicznych oraz w 2 – z podwyższonym usuwaniem biogenów. Z ogólnej ilości ścieków przemysłowych wymagających oczyszczania odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi 72,5% było oczyszczanych chemicznie, 17,3% – mechanicznie, 6,1% – biologicznie, 2,2% – z podwyższonym usuwaniem biogenów.

W analizowanym roku w województwie siecią kanalizacyjną odprowadzono do wód lub do ziemi 70,2 hm³ ścieków komunalnych (więcej niż w 2022 r. o 0,7%, ale mniej niż w 2015 r. o 3,1%). Były one w całości oczyszczane, w tym 92,2% oczyszczano metodą podwyższonego usuwania biogenów (64,8 hm³), 7,7% – biologicznie (5,4 hm³) oraz nieznaczną ilość (20 dam³) – mechanicznie. Na terenie województwa pracowało 240 oczyszczalni komunalnych (166 biologicznych, 4 mechaniczne oraz 70 z podwyższonym usuwaniem biogenów) o łącznej przepustowości projektowej 488,8 dam³ na dobę.

W końcu 2023 r. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie mieszkańców województwa wyniósł 85,3% (w porównaniu do kraju (75,9%) o 9,4 p. proc. więcej). Z oczyszczalni ścieków w miastach korzystało 96,4% ludności, a na wsi – zaledwie 61,7%.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Tablica 4.
Table 4.

Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

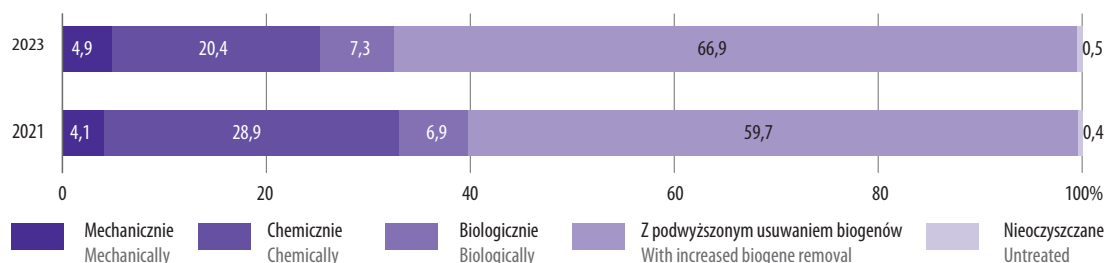
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	294	283	279	271
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Treated municipal wastewater during the year in dam ³	72447	70462	69734	70237
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	44556	38702	33125	27526
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	83,7	83,6	84,5	85,3

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

Oczyszczalnia ścieków - zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Wykres 7.
Chart 7.

Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

a Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.
a Data concern only industrial wastewater.

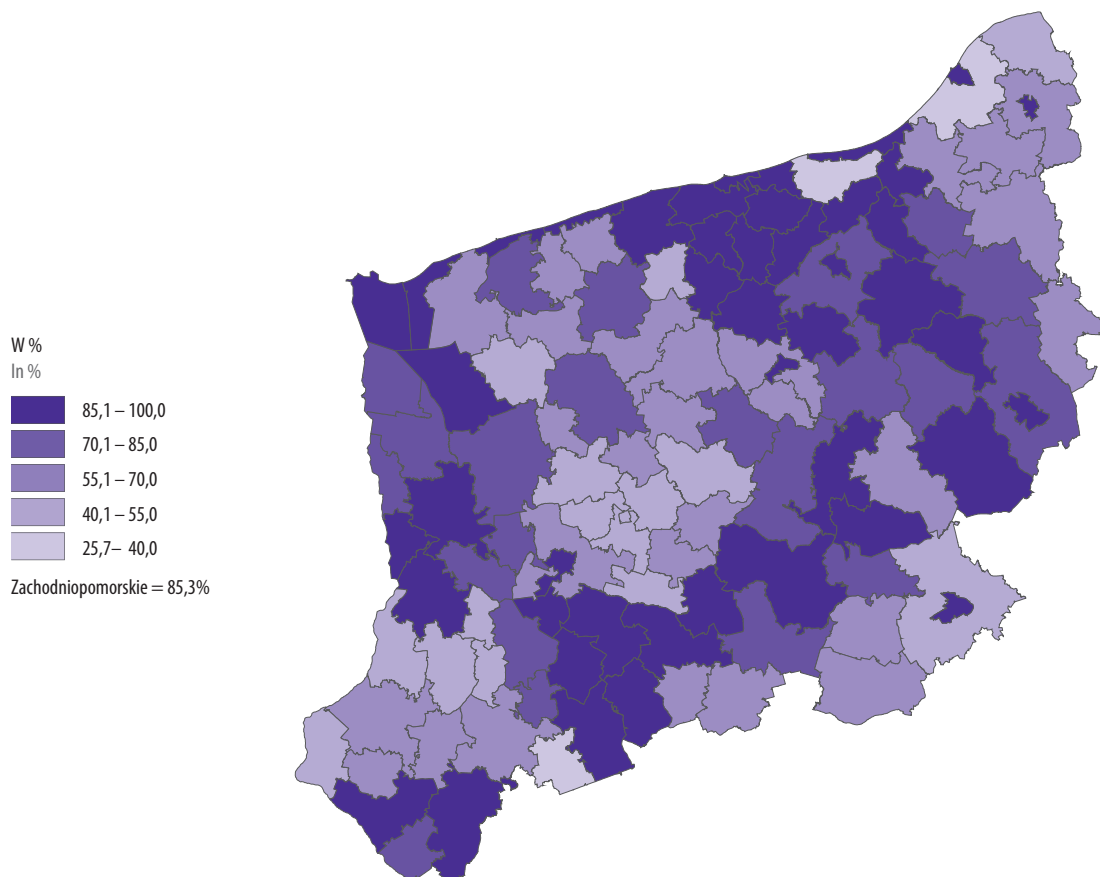
Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Mapa 15.

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2023 r.

Map 15.

Population connected to wastewater treatment plants in 2023

4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.3. Pollution and protection of air

W 2023 r. odnotowano spadek poziomu emisji głównych zanieczyszczeń (zarówno pyłowych, jak i gazowych) wytworzonych w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.

W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń pyłowych zatrzymano 99,9% wytworzonych pyłów, natomiast w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń gazowych zatrzymano 58,1% zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych do atmosfery. Wśród zanieczyszczeń gazowych największy udział miały zanieczyszczenia dwutlenkiem węgla, a wśród zanieczyszczeń pyłowych – zanieczyszczenia powstałe ze spalania paliw.

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim za szczególnie uciążliwych dla środowiska uznano 107 zakładów (w 2022 r. – 111; w 2015 r. – 106).

Łączna emisja zanieczyszczeń pyłowych wyniosła 1,1 tys. ton (w 2022 r. – 1,3 tys. ton; w 2015 r. – 2,3 tys. ton), co stanowiło 6,6% pyłów wyemitowanych w kraju i lokowało województwo na 5. miejscu w Polsce.

W przeliczeniu na 1 km² powierzchni wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych kształtowała się na poziomie 0,05 tony (w kraju 0,05 tony). Znacząca ilość zanieczyszczeń pyłowych, tj. 36,1% (przed rokiem – 34,4%, a w 2015 r. – 49,5%) pochodziła ze spalania paliw. Najwięcej zanieczyszczeń pyłowych wyemitowały zakłady działające na terenie powiatów: polickiego (24,9%), szczecińskiego (14,3 %) i m. Świnoujście (13,7%).

W końcu 2023 r. urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadały 63 zakłady, tj. 58,9% zakładów uciążliwych dla czystości powietrza. W zainstalowanych urządzeniach zatrzymano 99,9% wytworzonych pyłów (810,2 tys. ton), w kraju 99,9% (14436,6 tys. ton zanieczyszczeń). Najwyższe współczynniki redukcji zanieczyszczeń pyłowych odnotowano w powiatach: gryfińskim i szczecińskim (po 100,0%) oraz białogardzkim (99,9%).

Emisja zanieczyszczeń gazowych wyniosła 5765,6 tys. ton (mniej o 2,8% niż przed rokiem i o 33,0% mniej niż w 2015 r.), tj. 3,3% ilości wyemitowanej w kraju, w tym bez dwutlenku węgla – 27,2 tys. ton (więcej odpowiednio o 67,5% i 2,0%). Pod względem wielkości emisji zanieczyszczeń gazowych województwo lokowało się na 11. miejscu w kraju. Średnio na 1 km² powierzchni województwa wyemitowano 251,67 ton (w kraju 550,34 tony), w tym bez dwutlenka węgla – 1,19 ton.

Wśród zanieczyszczeń gazowych najbardziej szkodliwe są tlenki siarki i azotu oraz gazy cieplarniane (dwutlenek węgla i metan). Emisja dwutlenku siarki wyniosła 7,0 tys. ton (więcej o 7,3% niż przed rokiem, ale o 34,0% mniej niż w 2015 r.), tlenków azotu, w przeliczeniu na NO₂ – 14,9 tys. ton (ponad trzykrotnie więcej niż w 2022 r. i o 54,0% więcej niż w 2015 r.), a dwutlenku węgla – 5738,4 tys. ton (mniej odpowiednio o 3,0% i 33,1%). Ponadto do atmosfery trafiło 0,4 tys. ton metanu (mniej niż w 2022 r. o 8,8% i o 37,5% mniej niż w 2015 r.) oraz 2,8 tys. ton tlenku węgla (więcej o 17,4% niż w 2022 r., ale o 19,1% mniej niż w 2015 r.). Największą ilość gazowych zanieczyszczeń powietrza wyemitowały zakłady zlokalizowane na terenie powiatów: gryfińskiego (39,1%), m. Szczecin (22,7%) i polickiego (15,7%).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku, obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku, obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych posiadało 11 zakładów, tj. 10,3% liczby zakładów uciążliwych dla czystości powietrza, zatrzymano w nich 58,1% zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych do atmosfery. Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w 2023 r. dla poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń gazowych wynosiły: 22,0% dla tlenku azotu (w kraju – 48,1%), 78,0% dla dwutlenku siarki (w kraju – 94,0%), 83,4% dla węglowodorów (w kraju – 74,6%), 67,3% dla innych, głównie amoniaku, dwusiarczku węgla, fluoru, siarkowodoru, związków chloroorganicznych (w kraju 40,0%).

W województwie zachodniopomorskim tlenek węgla zatrzymano lub zneutralizowano w 7,1% (w kraju – 38,1%). Najwyższa redukcja zanieczyszczeń gazowych w województwie zachodniopomorskim została odnotowana w powiatach: gryfińskim (84,4%) i polickim (73,4%).

Tablica 5.
Table 5.

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
Emission of air pollutants from plants especially noxious to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	tys. ton/rok thousand of tonnes/year			w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gases pollutions					
Ogółem Total	8604	6756,7	5933,5	5765,6	3,3
w tym: of which:					
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	10,6	6,6	6,5	7,0	5,4
Metan Methane	0,6	1,7	0,4	0,4	0,1
Tlenki azotu Nitrogen oxides	9,7	5,9	4,8	14,9	10,0
Tlenek węgla Carbon monoxide	3,4	2,7	2,3	2,8	1,4
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	8577,3	6737,2	5917,2	5738,4	3,3
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulates pollutions					
Ogółem Total	1,9	1,7	1,3	1,1	6,6
w tym: of which:					
Ze spalania paliw Fuel combustion	0,8	0,7	0,4	0,4	4,9
Niezorganizowana Non-organised	0,4	0,3	0,3	0,2	19,4

4.4. Ochrona przyrody. Lasy

4.4. Nature protection. Forests

Na koniec 2023 r. powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w województwie zachodniopomorskim wzrosła w skali roku o 4007,9 ha. Udział obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych w ogólnej powierzchni województwa i kraju wynosił odpowiednio 21,9% i 32,2%. Na jednego mieszkańca przypadało 3081 m² powierzchni chronionej.

Powierzchnia gruntów leśnych, w tym lasów w województwie zachodniopomorskim od lat systematycznie zwiększa się. W 2023 r. wielkość wskaźnika lesistości uplasowała województwo zachodniopomorskie na trzecim miejscu w kraju.

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. wynosiła 502,8 tys. ha, (5,0% tych obszarów w Polsce). Porównując z 2022 r. terenów tych było o 4008 ha więcej oraz z 2015 r. o 8789 ha więcej. Największą powierzchnię zajmowały obszary chronionego krajobrazu – 346,6 tys. ha tj. 68,9%a obszarów prawnie chronionych, następnie parki krajobrazowe 115,4 tys. ha, tj. 22,9%a. Parki narodowe zajmowały powierzchnię 13,6 tys. ha, a rezerваты przyrody 14,2 tys. ha.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego występowały dwie gminy, w których udział powierzchni prawnie chronionej przekroczył 80,0% ogólnej powierzchni gminy (gm. m-w. Złocieniec 96,3% oraz gm. m-w. Czaplinek 89,8%). Ochroną prawną objęta była cała powierzchnia gminy miejsko-wiejskiej Mielno.

Obszary chronionego krajobrazu obejmowały 15,3% powierzchni województwa. Wśród obszarów chronionego krajobrazu największą powierzchnię zajmowało Pojezierze Drawskie (80,6 tys. ha), Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy (37,1 tys. ha) oraz Koszaliński Pas Nadmorski (36,2 tys. ha).

Na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdują się dwa **parki narodowe**: Woliński Park Narodowy o powierzchni 8,2 tys. ha oraz część Drawieńskiego Parku Narodowego o powierzchni 5,4 tys. ha.

Na koniec 2023 r. w województwie zlokalizowanych było 130 **rezerwatów przyrody** o łącznej powierzchni 14,2 tys. ha. Ich powierzchnia w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 1264 ha, tj. o 9,8%. Największy obszar zajmowały rezerваты torfowiskowe i krajobrazowe, które stanowiły odpowiednio 31,2% i 22,2% ogólnej powierzchni rezerwatów w województwie.

Na terenach o szczególnych walorach przyrodniczych w województwie zachodniopomorskim znajdowało się 2540 **pomników przyrody** (7,3% wszystkich pomników przyrody w Polsce), głównie pojedyncze drzewa (81,0%).

Ponadto w województwie zachodniopomorskim wśród form ochrony przyrody należy jeszcze wyróżnić: 1096 użytków ekologicznych (7,0 tys. ha), 9 stanowisk dokumentacyjnych (9,8 ha) i 46 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (6,1 tys. ha).

Według danych szacunkowych, w 2023 r. w województwie zachodniopomorskim najczęściej występującym przedstawicielem zwierząt chronionych był bóbr europejski, którego populacja liczyła 16000 osobników. Znacznie mniej licznym gatunkiem był żubr (446 osobników), a także wilk (420 osobników).

Ponadto na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdowało się 694,0 tys. ha **obszarów specjalnej ochrony ptaków** (30,3% powierzchni województwa) oraz 427,9 tys. ha **specjalnych obszarów ochrony siedlisk** (18,7%) tworzących razem **obszary Natura 2000**, będących formą ochrony przyrody ustanowioną w celu zachowania różnorodności siedlisk, a także gatunków. Bez rezerwatów przyrody i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

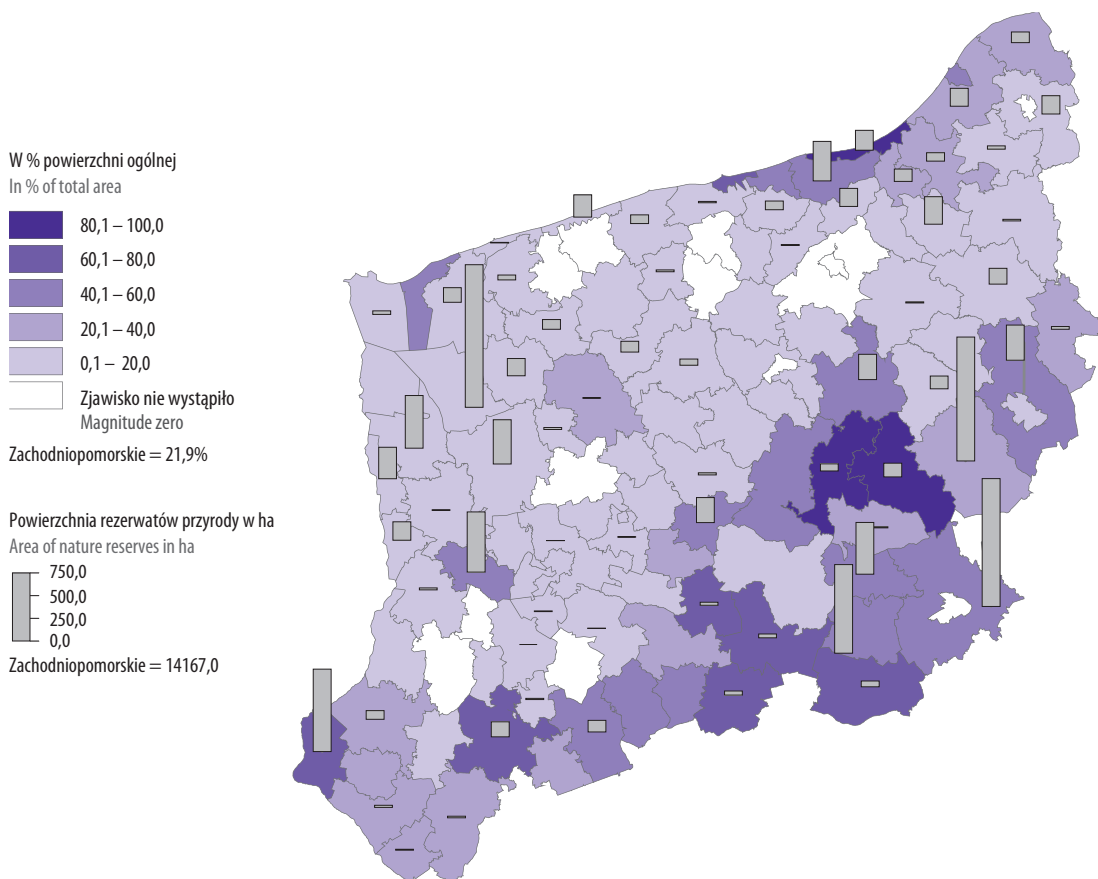
Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

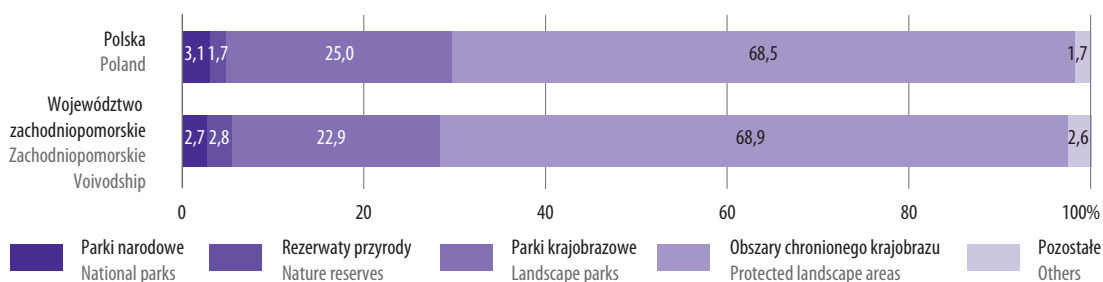
Mapa 16.
Map 16.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2023 r.
Area of special nature value under legal protection in 2023

Wykres 8.
Chart 8.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2023 r.
Area of special nature value under legal protection in 2023

W województwie zachodniopomorskim łączna powierzchnia gruntów leśnych w dniu 31 grudnia 2023 r. wyniosła 845,2 tys. ha (z tego 822,3 tys. ha zajmowały lasy). W skali roku powierzchnia gruntów leśnych zwiększyła się o 2,2 tys. ha, natomiast od 2015 roku wzrosła o 7,7 tys. ha. Udział gruntów leśnych w powierzchni województwa wynosił 36,9%, natomiast lasów (tzw. wskaźnik lesistości) – 35,9%. W strukturze własnościowej lasów województwa zachodniopomorskiego dominują lasy publiczne (97,3%). Powierzchnia lasów przypadająca na 1 mieszkańca województwa zachodniopomorskiego wyniosła 50,4 ara (w kraju 24,7 ara).

Wskaźnik lesistości w województwie był wyższy od krajowego (wynoszącego 29,6%) i ukształtował się na poziomie 35,9%. Wskaźnik ten plasuje województwo zachodniopomorskie na trzecim miejscu w kraju, po województwach: lubuskim oraz podkarpackim. Najwyższym wskaźnikiem lesistości charakteryzowały się powiaty: wałecki (55,2%), drawski (47,7%) oraz szczecinecki (45,5%), a najniższym: powiat pyrzycki (6,5%).

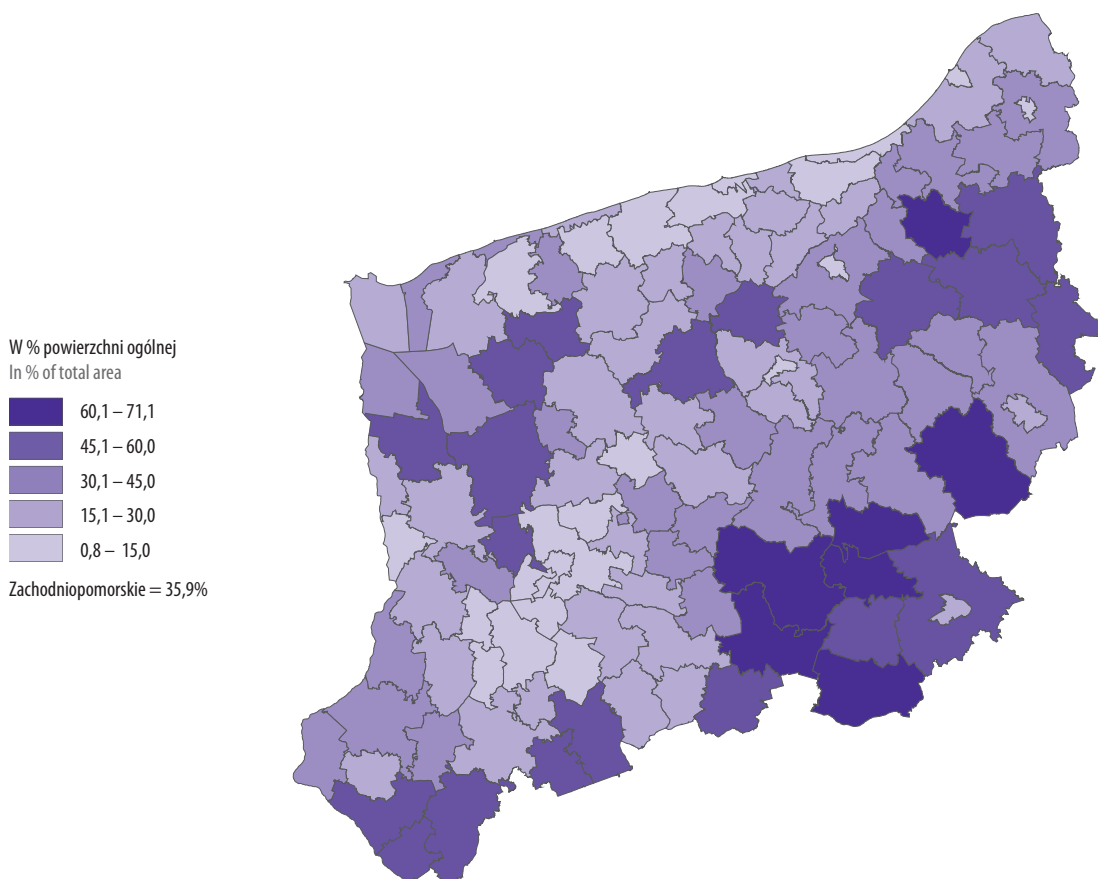
W województwie zachodniopomorskim, podobnie jak w kraju przeważają gatunki iglaste drzew. W lasach w zarządzie Lasów Państwowych zajmowały one 530,1 tys. ha, co stanowiło 68,4 % powierzchni zalesionej. Gatunkiem dominującym w tej grupie była sosna która zajmowała obszar 62,0%; natomiast świerk stanowił (4,6%). Lasy liściaste (w zarządzie Lasów Państwowych) zajmowały powierzchnię 244,6 tys. ha (31,6%), a największy udział miały: buk (9,9%), brzoza (7,4%), oraz dąb (7,3%).

Uwzględniając strukturę wiekową lasów w zarządzie Lasów Państwowych, największy udział (22,6%) stanowił drzewostan w klasie wieku 41–60 lat, drzew ponad stuletnich było niespełna 10%.

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).

Mapa 17.
Map 17.

Lesistość w 2023 r.
Forest cover in 2023

4.5. Odpady przemysłowe i komunalne

4.5. Industrial and municipal waste

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim wytworzono w 4398,9 tys. ton **odpadów przemysłowych** (z wyłączeniem odpadów komunalnych), co stanowiło 4,0% ich ogólnej ilości w skali kraju (pod względem ilości województwo plasowało się na 8. miejscu w kraju).

W analizowanym roku w województwie zachodniopomorskim wytworzono 656,2 tys. ton **odpadów komunalnych** (401,0 kg na 1 mieszkańca), co stanowiło 4,9% odpadów komunalnych z całego kraju.

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim wytworzono 4398,9 tys. ton **odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych)**, co stanowiło 4,0% ogólnej ilości w skali kraju i plasowało województwo na 8. miejscu. W porównaniu do 2022 r. o ilość wytworzonych odpadów w województwie zachodniopomorskim zmniejszyła się o 22,0% tj. o 1242,1 tys. ton, porównując do 2015 r. również zmniejszyła się o 11,0% tj. o 542,5 tys. ton.

Liczba zakładów wytwarzających odpady w województwie zachodniopomorskim w końcu 2023 r. wyniosła 72 i w ciągu roku zmniejszyła się o 13, natomiast w stosunku do 2015 r. – również zmniejszyła się o 5.

Tablica 6.

Table 6.

Odpady przemysłowe

Industrial waste

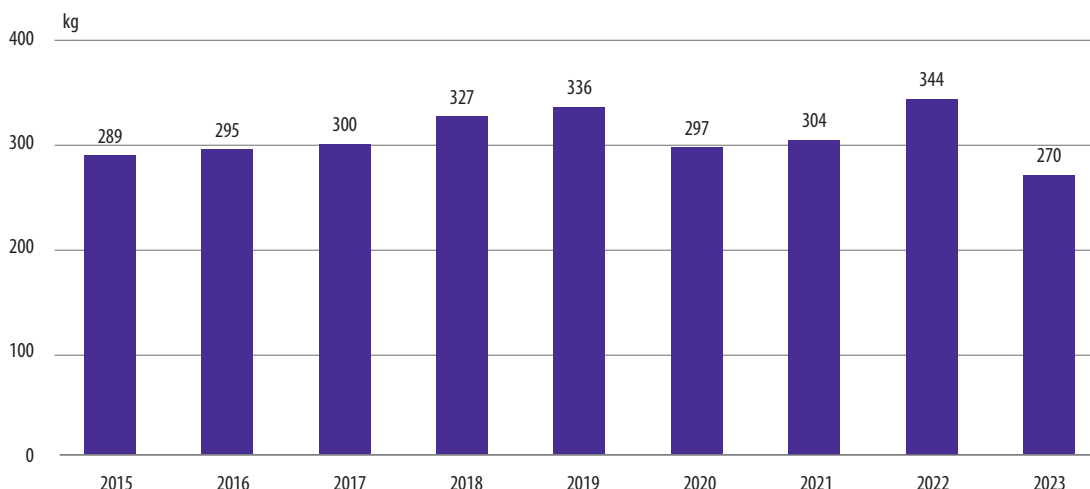
Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2022	2023	
	w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	w tonach in tonnes		w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	
Odpady wytworzone (w ciągu roku) - ogółem Waste generated (during the year) - total	4941,4	3,8	4928,0	5641,0	4398,9	4,0
w tym: of which:						
unieszkodliwione we własnym zakresie disposed by producers on its own	3580,0	13,5	3794,3	4068,6	3440,0	16,0
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	658,6	0,9	644,2	741,0	428,2	0,7
magazynowane czasowo temporarily stored	85,8	4,7	29,3	62,4	31,6	2,9
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a (stan w końcu roku) - ogółem Waste landfilled to date (accumulated) ^a (at the end of the year) - total	123452,8	7,3	133681,0	137090,5	138184,9	7,5

a Na składowiskach (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.

a On own landfills (including heaps and settling ponds).

Wykres 9.
Chart 9.

Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
Industrial waste generated during the year per capita

W analizowanym roku w województwie zachodniopomorskim wytworzono 656,2 tys. ton odpadów komunalnych (401,0 kg na 1 mieszkańca), co stanowiło 4,9% odpadów komunalnych z całego kraju.

Ilość wytworzonych śmieci w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się (o 3,1%), ale wzrosła w stosunku do 2015 r. (13,8%). Zdecydowana większość (78,6%) tego typu odpadów została odebrana z gospodarstw domowych (w Polsce 86,3%).

W 2023 r. w regionie zebrano 423,3 tys. ton zmieszanych odpadów komunalnych, tj. o 3,7% mniej niż przed rokiem, natomiast w przeliczeniu na 1 mieszkańca masa zmieszanych odpadów komunalnych wyniosła 258,7 kg, tj. o 3,1% mniej niż przed rokiem. Masa odpadów zmieszanych odebranych z gospodarstw domowych wyniosła 306,5 tys. ton (187,3 kg na 1 mieszkańca) i stanowiła 72,4 % ich ogólnej ilości.

W 2015 r. selektywna zbiórka stanowiła 19,9% zebranych odpadów komunalnych (114,9 tys. ton). W 2023 r. zebrano selektywnie 232,8 tys. ton (35,5% ogółu wytworzonych odpadów komunalnych; co stanowiło 142,3 kg na 1 mieszkańca), co oznacza spadek ilości tych odpadów o 2,0% w stosunku do roku poprzedniego.

Wśród odpadów wyselekcjonowanych, zebranych na terenie województwa w ilości 232,8 tys. t, przeważały odpady biodegradowalne (39,0%), szkło (14,8%) i odpady wielkogabarytowe (12,8%).

Struktura selektywnie zebranych odpadów komunalnych zmieniła się na przestrzeni lat. Dominujące w 2015 r. frakcje odpadów, takie jak papier i tektura, szkło oraz tworzywa sztuczne (łącznie 42,3% selektywnie zebranych odpadów) stanowią obecnie 33,6% ogółu, zmalał też udział metali (z 0,6% w 2015 r. do 0,1% w 2023 r.). Udział zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego wzrósł z 0,6% w 2015 r. do 0,9% w 2023 r., natomiast udział tekstyliów utrzymał się na zbliżonym poziomie (0,1%).

Odpady komunalne, powstałe w wyniku działalności bytowo-gospodarczej ludności, uciążliwe dla środowiska, gromadzone są na składowiskach kontrolowanych. W końcu 2023 r. w województwie zachodniopomorskim znajdowało się 13 czynnych składowisk o łącznej powierzchni 163,4 ha.

W 2023 r. usługę odbierania i zbierania odpadów komunalnych świadczyło 77 zakładów, które łącznie zebrały 656,2 tys. ton odpadów, tj. o 3,1% mniej niż przed rokiem. Odpady te stanowiły 4,9% masy odpadów zebranych w kraju. Większość odpadów, tj. 78,6% pochodziła z gospodarstw domowych, natomiast z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji) – 21,4%.

W 2023 r. zakłady oczyszczania zlokalizowane na terenie województwa zebrały 423,3 tys. ton odpadów zmieszanych oraz 232,8 tys. ton odpadów wyselekcjonowanych. Odpady zebrane selektywnie stanowiły 35,5% ogólnej ilości zebranych odpadów (w kraju 40,7%). Zmniejszyła się ilość odpadów zebranych selektywnie, tj. o 2,0% w stosunku do 2022 r., ale zwiększyła się o 102,6% w stosunku do 2015 r.

W województwie zachodniopomorskim zanotowano 70 tzw. dzikich wysypisk, które mają zły wpływ na środowisko naturalne. W ciągu całego 2023 roku zostało zlikwidowanych na terenie województwa 468 takich wysypisk, co wiązało się z koniecznością zebrania i profesjonalnego wyselekcjonowania 411,1 ton odpadów. Powierzchnia dzikich wysypisk na 100 km² powierzchni ogółem – w województwie wyniosła 310 m², natomiast w kraju – 672 m².

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Tablica 7.

Table 7.

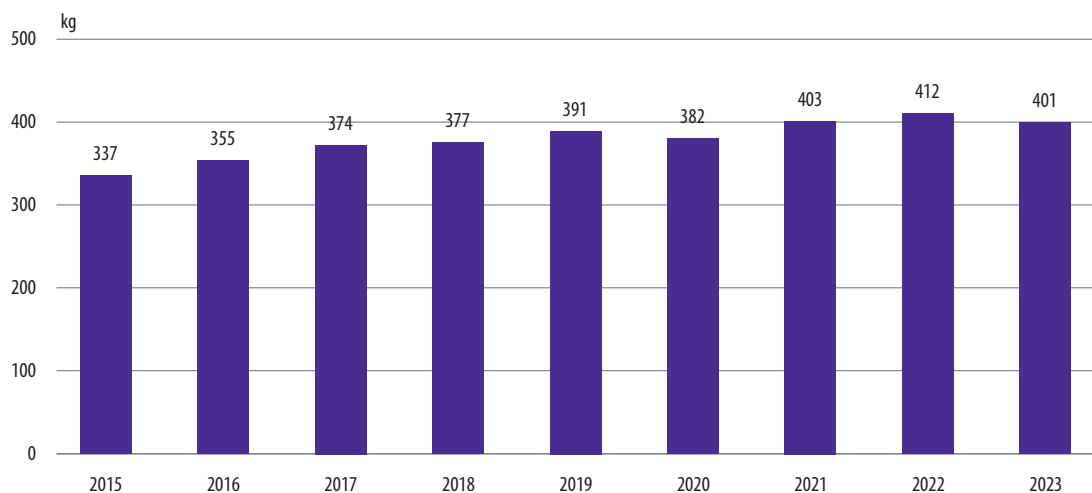
Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku

Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2022	2023			
	Ogółem Total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	Ogółem Total			w tym z gospodarstw domowych of which from households		
	w tonach in tonnes				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	
Ogółem Total	114943,5	91403,1	208208,2	237531,2	232840,0	4,3	209078,0	4,1
w tym: of which:								
Papier i tektura Paper and cardboard	14138,8	8624,2	25175,9	28 186,5	27 593,5	4,9	22101,1	4,6
Szkło Glass	22630,6	17884,2	33720,4	38611,4	34462,1	4,7	30977,7	4,4
Tworzywa sztuczne Plastics	11833,2	9206,7	12472,8	18316,2	16097,0	2,8	13754,6	2,6
Metale Metals	642,2	466,9	190,3	198,8	199,2	4,1	172,6	4,4
Tekstylia Textiles	90,8	42,5	138,0	108,8	124,4	2,4	123,9	2,5
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne Waste electrical and electronic equipment	662,0	574,8	1956,8	1869,1	2092,5	5,1	2065,7	5,1

Wykres 10.
Chart 10.

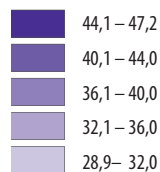
Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca
Municipal waste collected during the year per capita

Mapa 18.
Map 18.

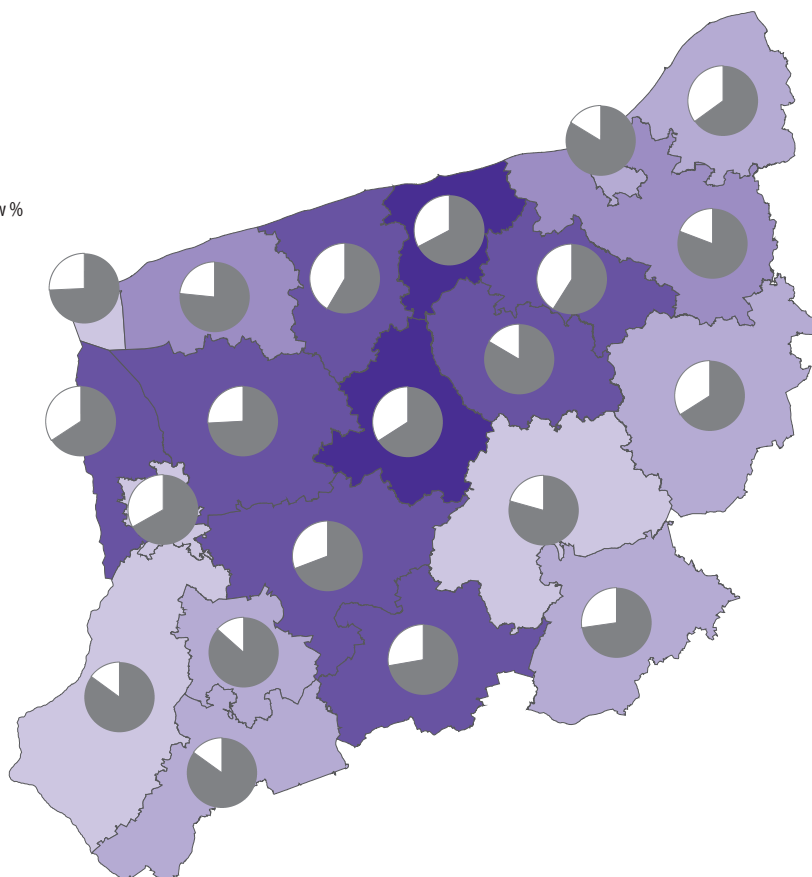
Odpady komunalne zebrane w 2023 r.
Municipal waste collected in 2023

Odpady komunalne zebrane selektywnie w %
Municipal waste collected separately in %

Zachodniopomorskie = 35,5%

Odpady komunalne zebrane w %
Municipal waste collected in %

4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.6. Economic aspects of environmental protection

W 2023 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska wyniosły 454,8 mln zł, a w gospodarce wodnej osiągnęły poziom 126,8 mln zł. W latach 2015–2023 strumień nakładów skierowany był głównie na gospodarkę ściekową i ochronę wód, ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu, a także ujęcia i doprowadzenia wody. Głównym źródłem finansowania inwestycji w latach 2015–2023 były środki własne inwestora, wspomagane środkami z zagranicy oraz budżetowymi.

W 2023 r. w skali roku w województwie zachodniopomorskim nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska były wyższe o 5,9%, a w porównaniu do 2015 r. niższe o 35,8%. W strukturze nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie zachodniopomorskim dominują naprzemienie nakłady na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu oraz na gospodarkę ściekową i ochronę wód. W latach 2015–2023 nakłady na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu stanowiły od 8% do 53% nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska ogółem (w kraju od 28% do 39%), nakłady na gospodarkę ściekową i ochronę wód zaś od 16% do 65,0% (w kraju od 35% do 49%). Na gospodarkę odpadami przeznaczono od 5% do 41% nakładów (w kraju od 7,0% do 20,0%).

W strukturze nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2023r. dominowały nakłady na gospodarkę ściekową i ochronę wód (64,8%, w kraju 46,1%). W 2023r. w ramach ponoszonych nakładów na gospodarkę ściekową i ochronę wód, inwestowano głównie w sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe, na którą przeznaczono 78,7% nakładów z tej puli, następnie 20,1% przeznaczono na oczyszczanie ścieków komunalnych (w kraju odpowiednio 75,7% i 18,2%).

Poza gospodarką ściekową i ochroną wód do znaczących w strukturze nakładów kierunków inwestowania należały gospodarka odpadami (w województwie stanowiła 17,8% w kraju 10,6%) oraz ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu (odpowiednio 7,5% i 29,6%).

Udział województwa w ogólnokrajowych nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska wyniósł 2,5%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady na ochronę środowiska wyniosły w 2023 r. w województwie 279 zł (w Polsce 484 zł).

W strukturze finansowania nakładów na środki trwałe na ochronę środowiska w 2023 r. dominują środki własne, które stanowiły 50,8%, środki z budżetu centralnego 21,8% fundusze ekologiczne – 12,5% oraz środki z zagranicy – 10,3%.

Efekty rzeczowe uzyskane w 2023 r. w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód to m.in. 134,6 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki, oraz 36,8 km sieci odprowadzającej wody opadowe.

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej wyniosły 126,8 mln (o 20,0% mniej niż w 2022 r. ale o 69,5% więcej niż w 2015 r.), co stanowiło 2,9% nakładów służących gospodarce wodnej w Polsce. Największą część stanowiły nakłady przeznaczone na ujęcia i doprowadzenia wody (83,8%), oraz na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody (13,8%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady na gospodarkę wodną wyniosły w 2023 r. 78 zł (w Polsce 115 zł).

Fundusze inwestowane w gospodarkę wodną w 2023 r. pochodziły w największej części ze środków własnych jednostek 63,3% oraz środków budżetowych 21,2%.

Wśród efektów rzeczowych inwestycji w gospodarkę wodną przekazanych do użytku w 2023 r. znalazły się m.in.: ujęcia wodne o wydajności 1368 m³ na dobę, stacje uzdatniania wody o wydajności 2350 m³ na dobę oraz oddano 137,7 km sieci wodociągowej.

Tablica 8.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej^a w latach 2015–2023 (ceny bieżące)

Table 8.

Outlays on fixed assets for environmental protection and water management^a in 2015–2023 (current prices)

Wyszczególnienie Specification	W tys. zł In thousand PLN	W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)	Na 1 mieszkańca ^b w złotych Per capita ^b in PLN
Ochrona środowiska – ogółem Environmental protection – total	4611260,8	4,3	304,79
w tym: of which:			
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu climate and air protection	1549645,5	4,5	101,98
gospodarka ściekowa i ochrona wód sewage management and waters protection	1806589,3	3,7	120,16
gospodarka odpadami waste management	843251,0	7,5	59,79
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu ogółem protection of biodiversity and landscape	48791,9	4,2	3,22
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environmental protection	194952,8	2,2	12,89
Gospodarka wodna – ogółem Water management – total	820041,0	3,0	54,59
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	612895,0	5,0	40,79
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	131031,1	3,0	8,71

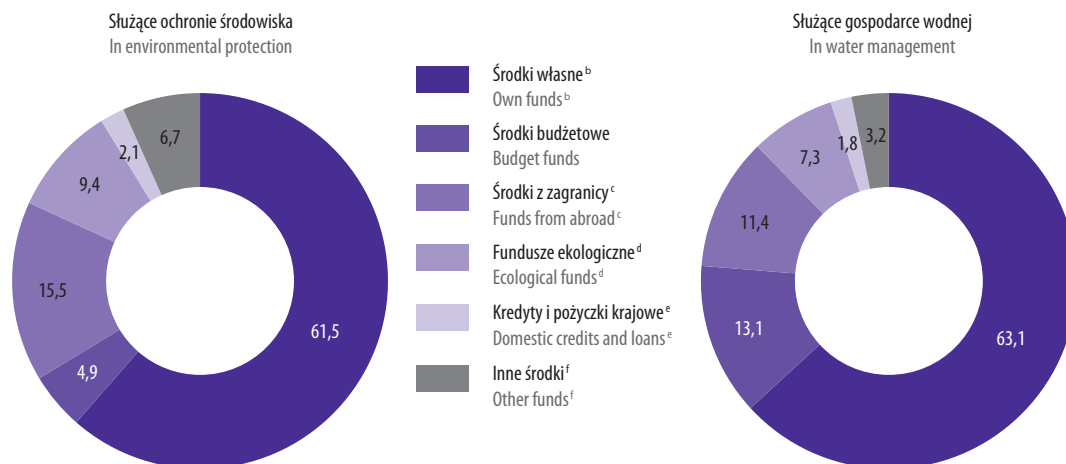
a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.

a By site location of investment. b Average value from a given period.

Wykres 11.

Nakłady^a na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015–2023 (ceny bieżące)

Chart 11.

Outlays^a on fixed assets by source of financing in 2015–2023 (current prices)

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym bankowe. f W tym nakłady niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which bank credits and loans. f Of which non-financed outlays.

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

W 2024 r. liczba ludności województwa zachodniopomorskiego i liczba urodzeń była mniejsza niż w 2023 r. Zwiększyła się liczba zgonów. Saldo migracji na pobyt stały ogółem, jak i saldo migracji wewnętrznych nadal były ujemne. W większości powiatów województwa odnotowano ujemny przyrost naturalny. W województwie zachodniopomorskim, podobnie jak w całej Polsce, postępuje proces starzenia się ludności.

Stan i struktura ludności

Dane dotyczące ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się według krajowej definicji zamieszkania i dotyczą liczby stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast zaliczani są stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).

Szacunki stanu i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się metodą bilansową, w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w kolejnych okresach spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony), migracjami ludności (migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały oraz wewnętrzne na pobyt czasowy), a także przesunięciami ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (obejmują wyłącznie migracje zarejestrowane). Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego. Dane o orzeczonych rozwodach i separacjach pochodzą ze sprawozdawczości sądów.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:

– dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,

– dla lat 2020–2023 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Dane prezentowane za lata 2020–2021 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Raportu

Tablica 9.
Table 9.

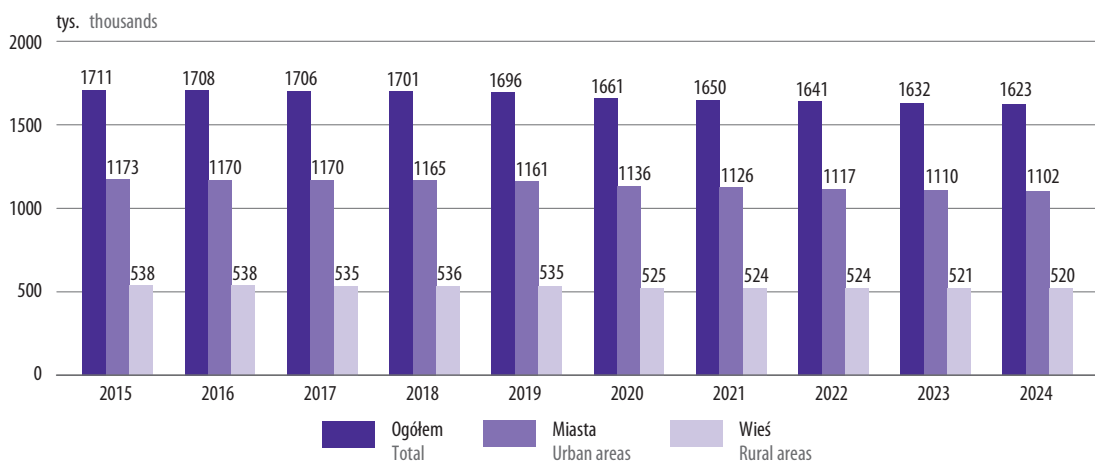
Ludność
Population

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem (stan w dniu 31 grudnia) Total (as of 31 December)				
w tys. in thousands	1710,0	1688,0	1631,8	1622,8
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	4,5	4,4	4,3	4,3
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	106	106	106	106
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas - in % of total population	68,6	68,3	68,0	67,9
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas - in % of total population	31,4	31,7	32,0	32,1
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	75	74	71	71

Wykres 12.

Liczba ludności w latach 2015–2024
Stan w dniu 31 grudnia
Population in 2015–2024
As of 31 December

Chart 12.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r. ludność województwa zachodniopomorskiego liczyła 1622760 osoby, tj. o 9024 osób mniej (o 0,6%) w porównaniu z 2023 r. i o 87722 osób mniej (tj. o 5,1%) niż w 2015 r.

Populacja województwa stanowiła, tak jak w roku poprzednim, 4,3% ogółu ludności Polski; w porównaniu z pozostałymi województwami zajęło ono 11. pozycję. Najwięcej populacji województwa (23,8%) mieszkało w m. Szczecin (30,9%), a najmniej (2,0%) w powiecie łobeskim.

Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w końcu 2024 r. w województwie wyniosła 71, zaś w Polsce – 119,4 i kształtowała się na poziomie podobnym do notowanego w poprzednich latach. Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa – nadal najniższy notowano w powiecie drawskim (30 osób), a najwyższy – w m. Szczecin (1285 osób).

Wskaźnik urbanizacji wyrażany liczbą ludności zamieszkałej w miastach w relacji do ogólnej liczby ludności w województwie zachodniopomorskim na koniec 2024 r. ukształtował się na poziomie 67,9% (w kraju – 59,4%) i względem 2015 r. zmniejszył się o 0,7 p. proc. (w kraju spadł o 0,9 p. proc.), natomiast w stosunku do notowanego przed rokiem obniżył się o 0,1 p. proc. zarówno w kraju, jak i w województwie. Obserwuje się tendencję malejącą wśród ludności zamieszkującej miasta, natomiast rosnącą w liczbie

osób mieszkających na terenach wiejskich. W 2024 r. liczba ludności miast wyniosła 1102,4 tys. osób, a wsi – 520,4 tys. osób. Jednakże w stosunku do poprzednich lat nastąpił spadek ludności zamieszkującej miasta województwa zachodniopomorskiego (o 0,7% w porównaniu z 2023 r. i o 6,0% w stosunku do 2015 r.) oraz ludności zamieszkującej obszary wiejskie (odpowiednio o 0,2% i o 3,2%).

Struktura ludności według płci w województwie zachodniopomorskim od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców przeważają kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2024 r. wyniósł 51,5%, tj. tyle samo co w 2023 r. i o 0,2 p. proc. więcej niż 2015 r. W Polsce kobiety stanowiły 51,7% populacji. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) ukształtował się na poziomie analogicznym jak w poprzednich latach, osiągając wartość 106 (w Polsce – 107).

Mapa 19.

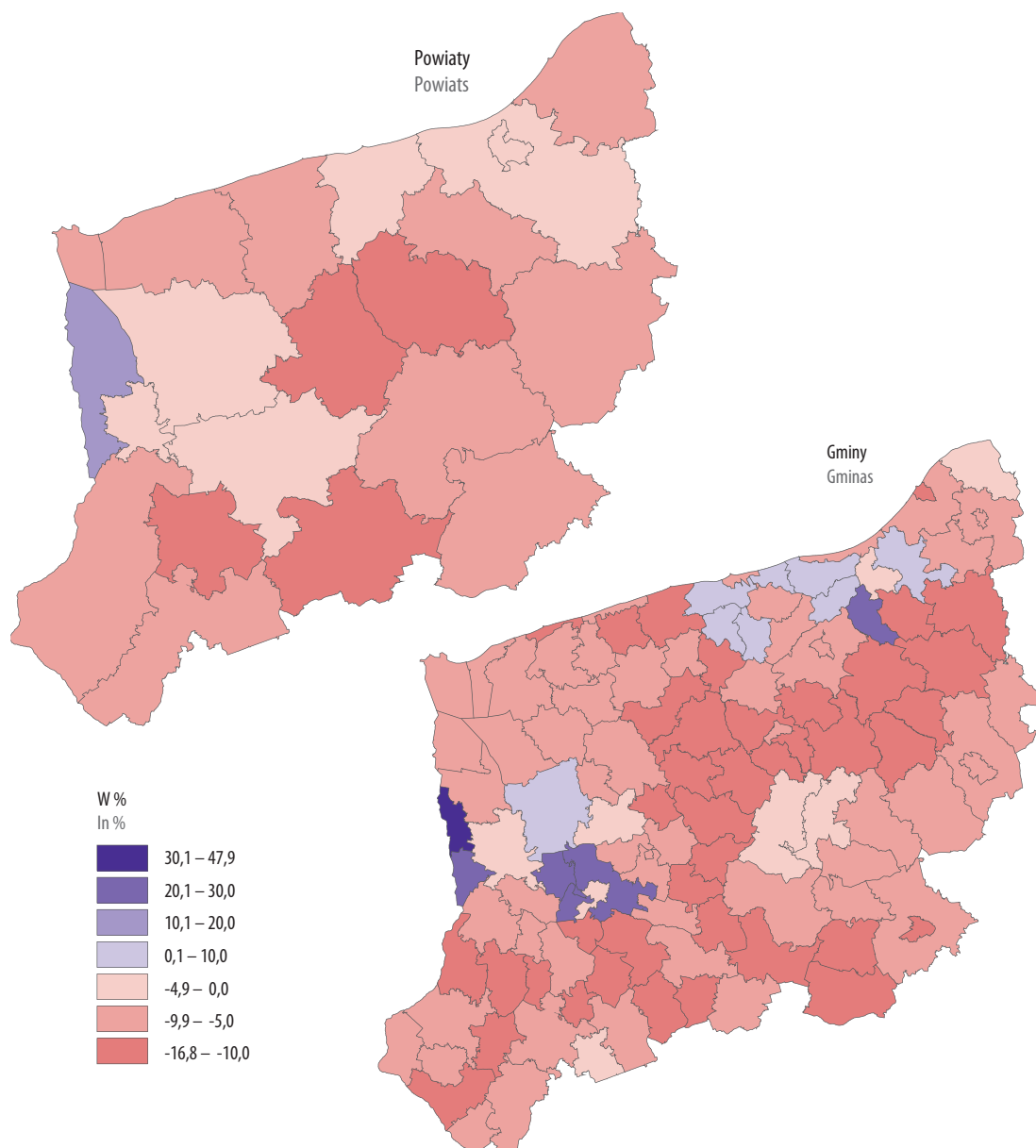
Zmiana liczby ludności w latach 2015–2024

Stan w dniu 31 grudnia

Map 19.

Population changes in 2015–2024

As of 31 December

Obserwując zmiany ludności według biologicznych grup wiekowych możemy zauważyć tendencję malejącą liczby dzieci i młodzieży, przy równoczesnym wzroście liczby osób starszych.

Na koniec 2024 r. województwo zachodniopomorskie zamieszkiwało 219,2 tys. dzieci w wieku 0–14 lat, czyli o 8,4 tys., tj. o 3,7% mniej w porównaniu z 2023 r. i o 27,2 tys., tj. o 11,1% mniej w porównaniu z 2015 r. (w kraju odnotowano spadek odpowiednio o: 3,1% i 4,6%). W 2024 r. udział dzieci w ogólnej liczbie ludności był niższy niż przeciętnie w kraju (o 1,1 p. proc.) i wyniósł 13,5%, wobec 14,4% w 2015 r.

Ludność w wieku powyżej 70 lat na koniec 2024 r. liczyła 236,7 tys. i stanowiła 14,6% ogółu osób mieszkających w województwie zachodniopomorskim. W odniesieniu do 2023 r. liczba ludności w tej grupie wiekowej wzrosła o 4,5%, tj. o 10,1 tys. osób (w poprzednim roku nastąpił wzrost r/r o 4,8%), natomiast porównując z 2015 r. zanotowano wzrost o 48,9%, tj. o 77,7 tys. osób.

Biorąc pod uwagę 5-letnie przedziały wiekowe, najbardziej liczną grupę stanowiły osoby w wieku 40–44 lata, których na koniec 2024 r. było 141,4 tys., tj. 8,7% ludności województwa. W porównaniu z 2015 r. w województwie nastąpił wzrost liczby osób w wieku 40–44 lata o 15,5%. W 2015 r. najbardziej liczną grupę wiekową stanowiły osoby w wieku 30–34 lata, których było 144,4 tys., a do końca 2024 r. liczba ta spadła do 102,1 tys. osób (spadek o 39,3%). Najmniej liczną grupę wiekową stanowiły osoby wieku 80–84 lata oraz 85 lat i więcej, których na koniec 2024 r. było odpowiednio 30,9 tys. i 34,1 tys., tj. 1,9% i 2,1% ludności województwa. Wśród dzieci i młodzieży do 19. roku życia najbardziej liczna była grupa wiekowa 10–14 lat (82,8 tys. osób), a najmniej – w wieku 0–4 lata (57,7 tys. osób).

Klasyfikując populację według ekonomicznych grup wieku, 57,9% mieszkańców województwa zachodniopomorskiego było w wieku produkcyjnym (939,7 tys.), z czego 58,8% – w wieku mobilnym. Liczba osób w wieku produkcyjnym, jak i przedprodukcyjnym (272,6 tys.) cały czas maleje, natomiast rośnie w wieku poprodukcyjnym (410,4 tys.). W porównaniu z 2023 r. liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmalała o 2,2%, w wieku produkcyjnym – o 0,9%; a liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 1,4%.

Tak jak w poprzednim roku, mężczyźni stanowili większość wśród osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym (odpowiednio: 51,1% i 53,2%), natomiast kobiety zdecydowanie przeważały w grupie poprodukcyjnej (64,1%).

Współczynnik obciążenia demograficznego (relacja osób w wieku nieprodukcyjnym do wieku produkcyjnego) w województwie wyniósł 73 osoby (w kraju 72 osoby), czyli nastąpił wzrost o 1 osobę w porównaniu z 2023 r. oraz o 15 osób w odniesieniu do 2015 r. Najniższą wartość współczynnika odnotowano w powiatach polickim i koszalińskim (po 66 osób), a najwyższą – w m. Koszalin (79 osób) i m. Świnoujście (78 osób).

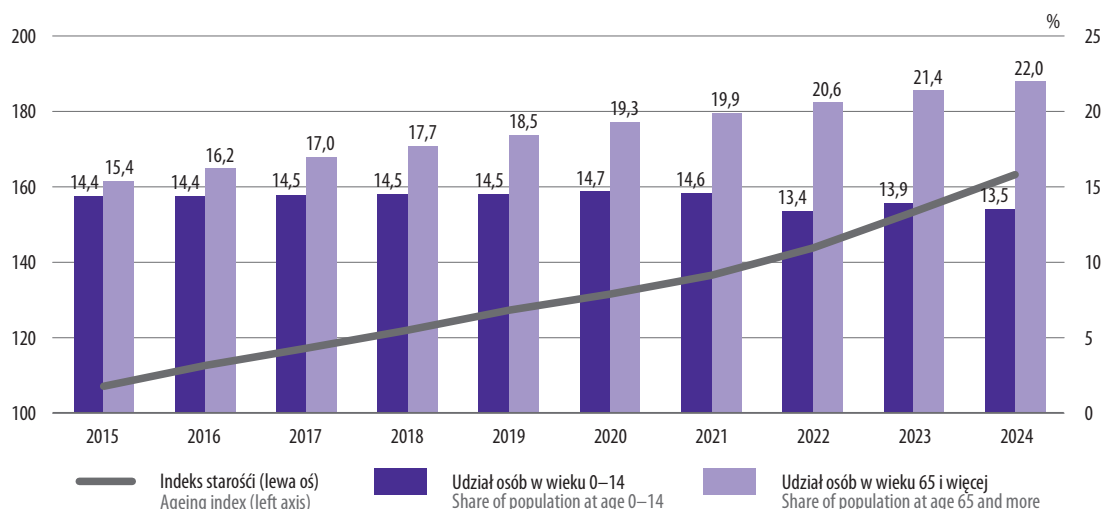
Proces starzenia się populacji województwa potwierdza również obserwowana w ciągu ostatnich lat tendencja wzrostu m.in. mediany wieku, wskaźników starości i wsparcia międzypokoleniowego. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności wskazuje przeciętny wiek osób w danej zbiorowości (np. zamieszkującej określone terytorium). Wartość mediany wyznacza granicę wieku, którą połowa osób w danej zbiorowości już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła. Mediana wieku mieszkańców województwa w końcu 2024 r. wyniosła 44,5 lat (w Polsce 43,3 lat). Rok wcześniej mediana wieku mieszkańców województwa wyniosła 44,0 lat, a w 2015 r. – 40,3 lat. Jak wynika z danych, w województwie zachodniopomorskim mieszkają raczej starsi mieszkańcy kraju, ponieważ wyższa mediana została wykazana tylko w 4 województwach: świętokrzyskim, opolskim, łódzkim oraz śląskim, (odpowiednio: 45,4, 45,1, 45,0 oraz 44,8 lat). Przeciętnie ludność zamieszkująca obszary wiejskie województwa była młodsza od ludności mieszkającej w miastach. Mediana wieku ludności wsi wyniosła 42,6 lat (41,4 lat w 2015 r.), natomiast miast – 45,4 lat (41,4 lat w 2015 r.). O 3,1 roku niższy był wiek środkowy mężczyzn (43,0 lat), niż kobiet (46,1 lat).

O postępującym procesie starzenia się społeczeństwa świadczy także wzrost wskaźnika starości demograficznej, wyrażany relacją liczby osób w wieku 65 lat i więcej do ogólnej liczby ludności, który wzrósł z 15,4% w 2015 r. do 22,0% w końcu 2024 r.

Proces starzenia się społeczeństwa możemy także zaobserwować analizując tzw. indeks starości, określany jako relacja pokoleniowa dziadków i wnuczków, tj. liczba osób w wieku 65 lat i więcej, przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat. Zarówno w województwie zachodniopomorskim, jak i w kraju, notujemy tendencje wzrostowe tego miernika (z 106,9 w 2015 r. do 163,2 osób w końcu 2024 r. w województwie oraz z 105,6 do 140,7 osób w kraju).

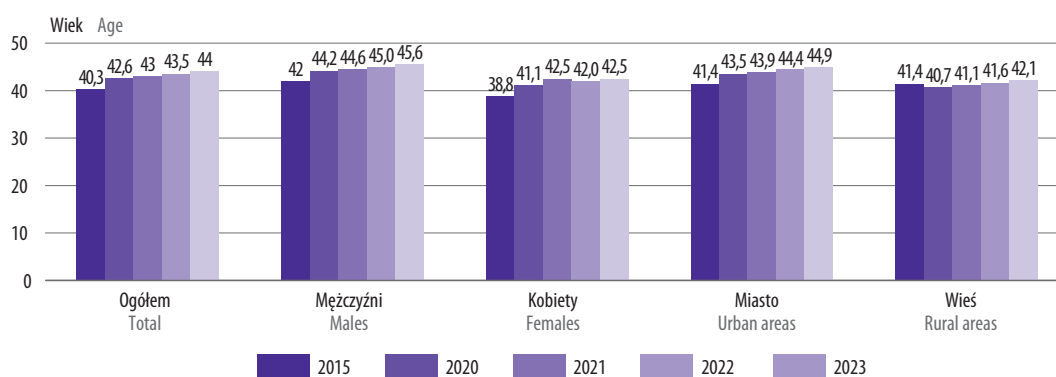
Wykres 13.
Chart 13.

Indeks starości w latach
Ageing index

Wykres 14.
Chart 14.

Mediana wieku ludności
Median age of population

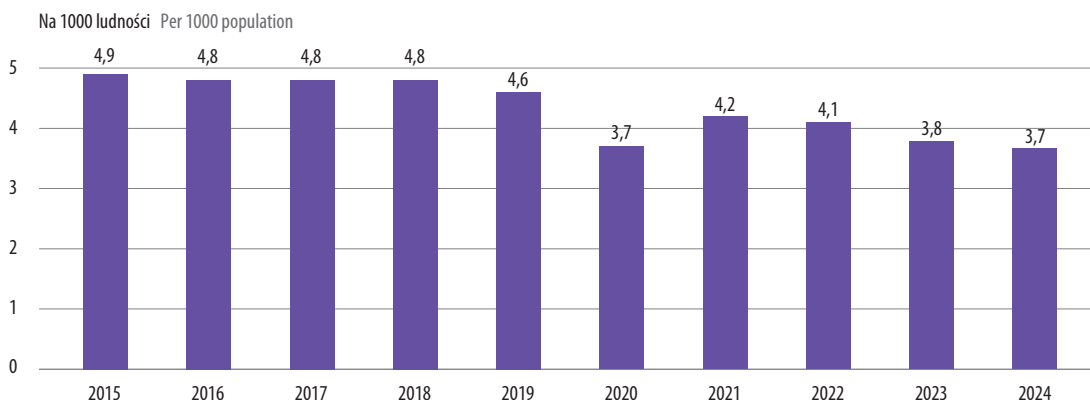

W zachodniopomorskich urzędach stanu cywilnego w 2024 r. zarejestrowano 5994 nowo zawartych małżeństw, tj. o 218 mniej (tj. o 3,5%) niż w 2023 r. Na tle kraju małżeństwa zawarte w województwie zachodniopomorskim stanowiły 4,4% ogółu nowo zawartych małżeństw. Pod względem ilości zawartych małżeństw województwo zachodniopomorskie znalazło się na 11. miejscu wśród wszystkich województw. Najwięcej małżeństw zawarto w województwie mazowieckim (20976), a najmniej w opolskim (2947).

Współczynnik małżeństw, czyli liczba nowo zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności wynosił 3,7 w 2024 r. (w 2023 r. – 3,8). W Polsce współczynnik osiągnął poziom 3,6 w 2024 r. (3,9 w 2023 r.).

Wykres 15.
Chart 15.

Małżeństwa zawarte
Marriages contracted

Tak jak w poprzednich latach, również w 2024 r. w województwie zachodniopomorskim zanotowano ujemny przyrost naturalny. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów w 2024 r. ukształtowała się na poziomie -9196 osób, podczas gdy w 2023 r. wyniosła -8249 osób.

W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim zarejestrowano 9 576 urodzeń żywych, tj. o 871 mniej niż przed rokiem (10447) i o 5 512 mniej niż w 2015 r. (15088).

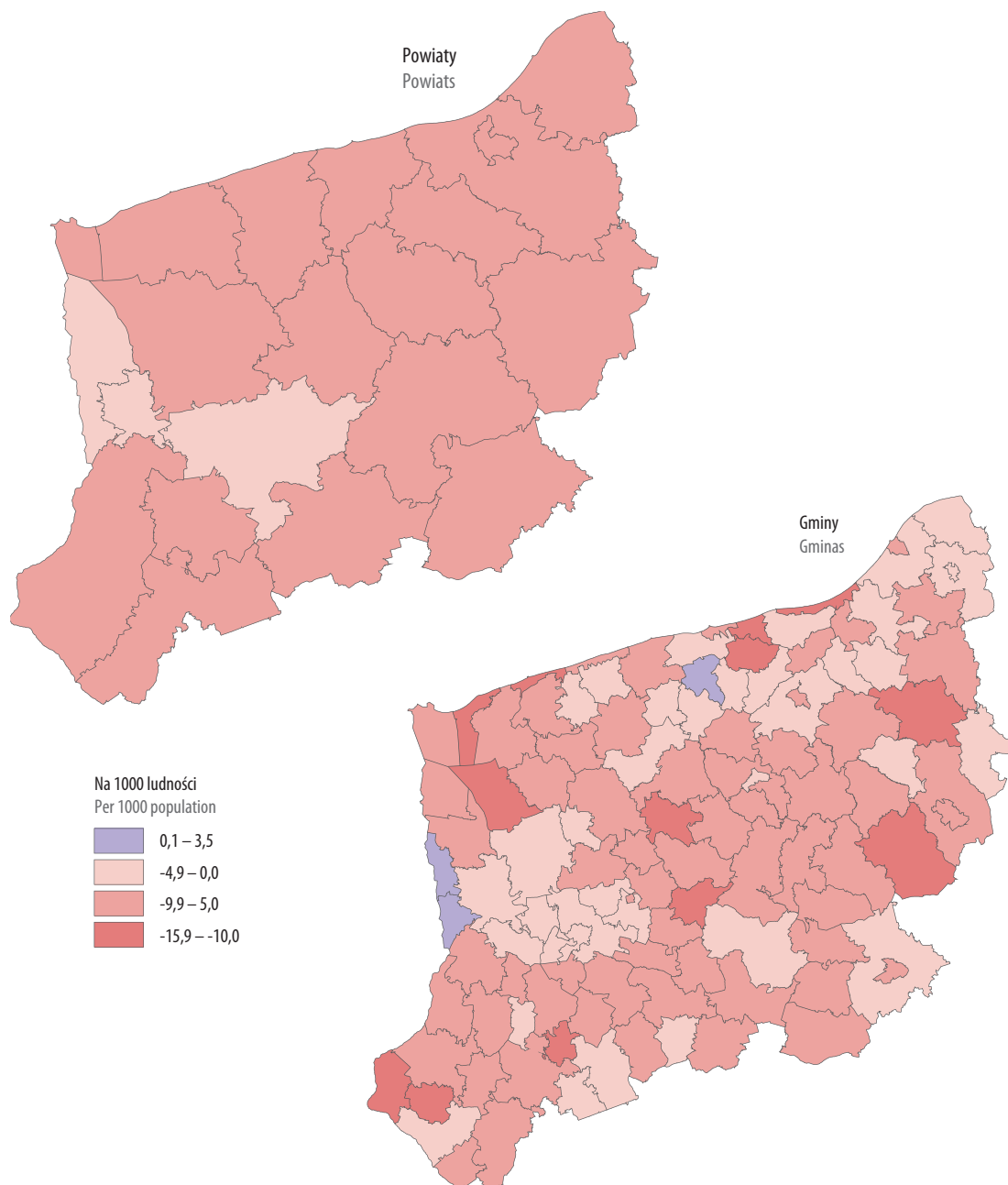
Współczynnik przyrostu naturalnego, określany jako stosunek różnicy między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów przypadających na 1000 ludności, osiągnął wartość -5,65‰ wobec -5,04‰ w 2023 r. i -1,27‰ w 2015 r. Omawiany wskaźnik dla Polski w 2024 r. osiągnął wartość -4,17‰ (wobec -3,62‰ w 2023 r. oraz -0,67‰ w 2015 r.). W województwie zachodniopomorskim współczynnik przyrostu naturalnego przyjął ujemną wartość we wszystkich powiatach, przy czym najwyższą w: polickim (-2,09‰), stargardzkim (-4,61‰) oraz m. Szczecin (-4,72‰), a najniższą – w powiecie łobeskim (-8,04‰), w m. Świnoujście (7,59‰) oraz powiecie świdwińskim (-7,28‰).

W 2024 r. w województwie zmarło 18772 osób, tj. o 76 osób więcej niż przed rokiem, ale o 1506 osób więcej niż w 2015 r. Współczynnik zgonów na 1000 ludności wyniósł 11,54 wobec 11,43 w 2023 r. i 10,07 w 2015 r. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) przyjął wartość 3,0, (w 2022 r. – 3,45 oraz 3,58 w 2015 r. W kraju w 2024 r. współczynniki te wyniosły odpowiednio 10,87 i 3,57.

Tak jak w poprzednich latach, zarówno w województwie, jak i w całym kraju najczęstszą przyczyną zgonów w 2023 r. były choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe. Stanowiły one odpowiednio: w Polsce – 36,9% i 26,7% oraz w województwie – 35,1% i 27,5% wszystkich zgonów. W porównaniu z 2015 r. w województwie zachodniopomorskim liczba zgonów spowodowanych chorobą nowotworową zwiększyła się o 5,5%, a liczba zgonów spowodowanych chorobami układu krążenia spadła o 17,0%. Covid-19 był przyczyną 1,0% wszystkich zgonów w województwie w 2023 r. (w kraju 1,1%) wobec 15,9% w 2021 r. (w kraju – 17,9%).

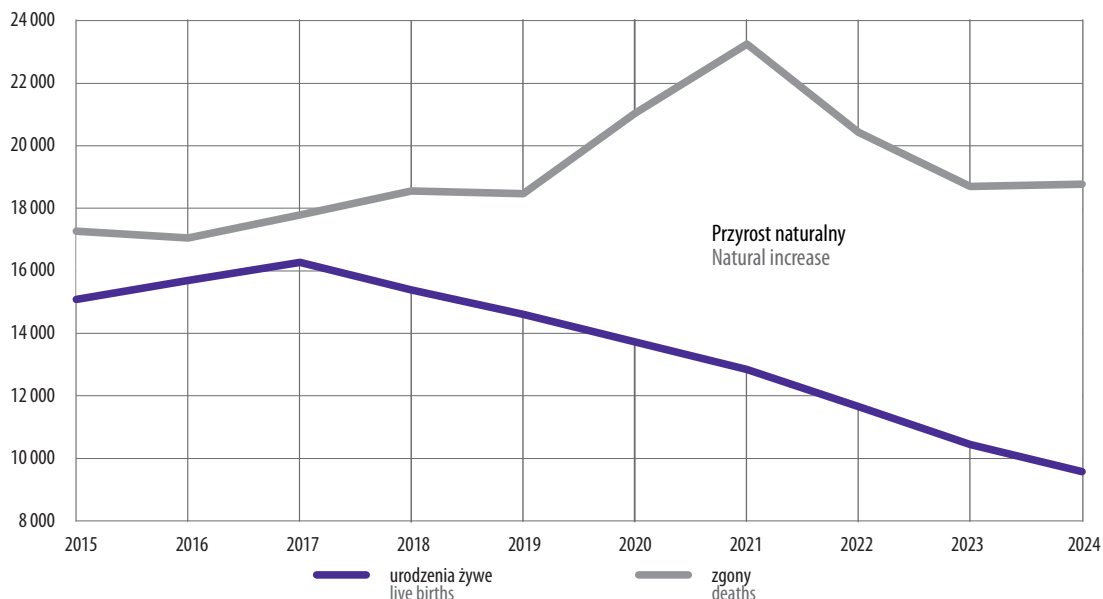
Mapa 20.
Map 20.

Przyrost naturalny ludności w 2024 r.
Natural increase in 2024

Wykres 16.
Chart 16.

Ruch naturalny ludności
Vital statistics of population

W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim saldo migracji wyniosło -139, podczas gdy w roku poprzednim wskaźnik ten przyjął wartość -584.

W 2024 r. odpływ w ruchu wewnętrznym dotyczył 20,7 tys. osób, natomiast napływ migracyjny objął 20,1 tys. osób.

Odpływ migracyjny w miastach dotyczył 12,7 tys. osób. Ze wsi wymeldowało się w tym czasie 8,0 tys. osób. Różnica między napływem a odpływem migracyjnym w ruchu wewnętrznym w województwie zachodniopomorskim wyniosła -596 osób (wobec -799 w 2023 r.).

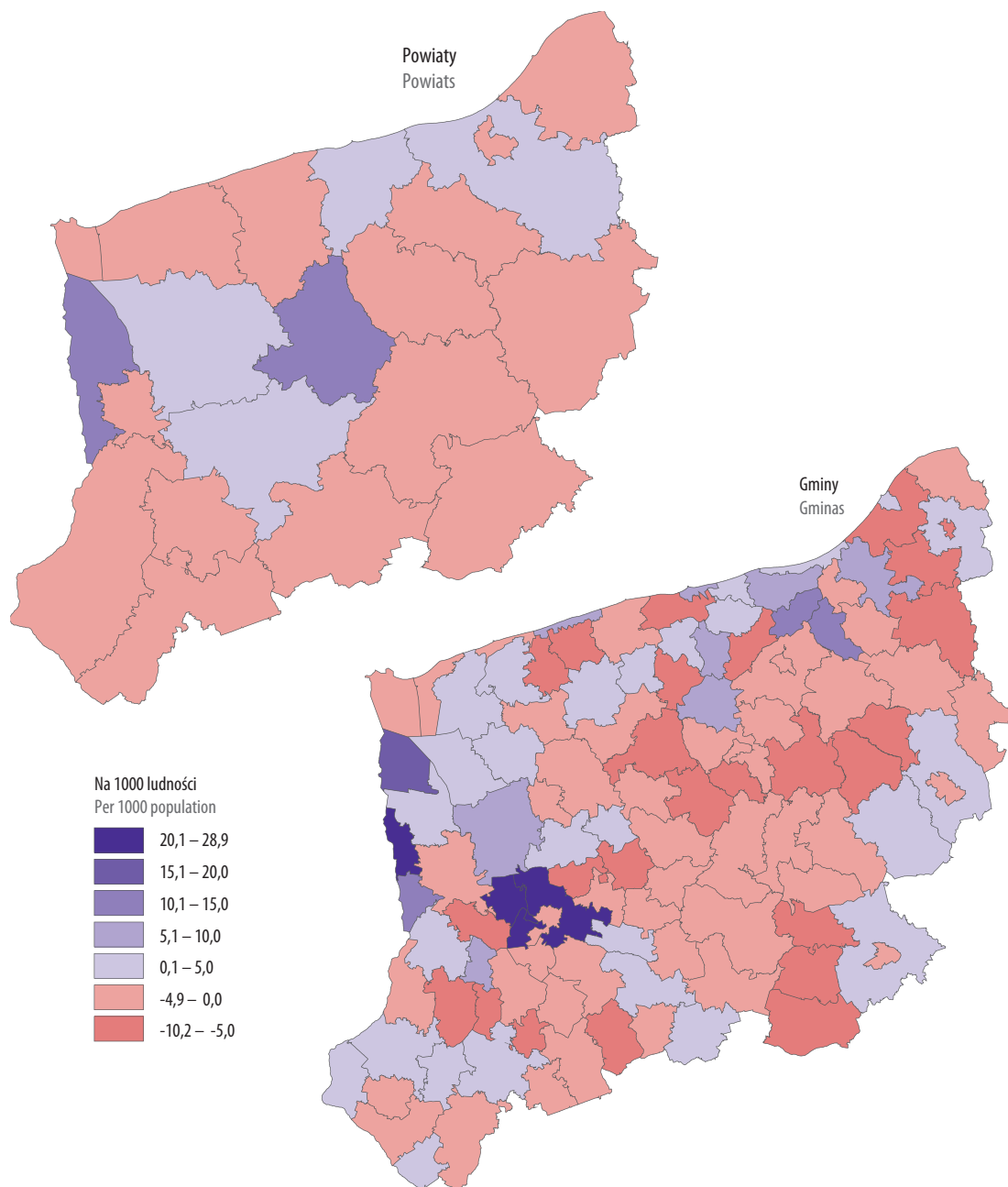
Z zagranicy w celach migracyjnych do województwa zachodniopomorskiego w 2024 r. przybyły 1103 osoby, natomiast za granicą osiedliło się na stałe 646 mieszkańców regionu.

W 2024 r. saldo migracji stałej (wewnętrznej i zewnętrznej) liczone na 1000 ludności wyniosło -0,09 wobec -0,36 przed rokiem. W miastach, gdzie odpływ ludności był większy od napływu, współczynnik ten wyniósł -1,47 (wobec +2,9 na wsi). W kraju saldo migracji stałej kształtowało się na poziomie +0,25 wobec +0,18 w 2023 r.

Dodatknie saldo migracji stałej odnotowano tylko w 5 spośród 21 powiatów. W pozostałych odpływ migracyjny przewyższał napływ. Najwyższe wartości współczynnika migracji stałej na 1000 mieszkańców zanotowano w powiatach: polickim (+13,38), koszalińskim (+4,31) oraz kołobrzeskim (+3,17), a najniższe – w łobeskim (-5,15), wałeckim (-4,43) oraz sławieńskim (-3,78).

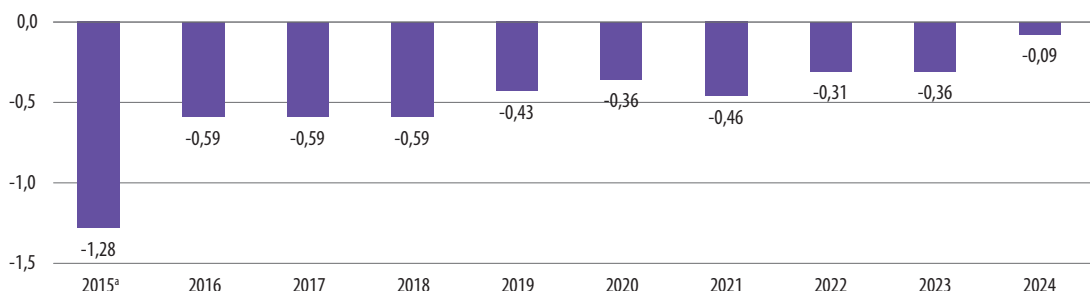
Mapa 21.
Map 21.

Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2024 r.
Net migration of population for permanent residence in 2024

Wykres 17.
Chart 17.

Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 mieszkańców w latach 2015–2024
Net migration of population for permanent residence in 2015–2024

^a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

Edukacja

Education

W roku szkolnym 2023/24 w relacji do roku szkolnego 2022/23 zwiększyła się zarówno liczba placówek wychowania przedszkolnego, spadła liczba dzieci uczestniczących w różnych formach wychowania przedszkolnego. Nie zmieniła się liczba szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, ale spadła liczba uczniów uczęszczających do nich. Zwiększyła się liczba osób, które studiowały na zachodniopomorskich uczelniach oraz uczęszczali do szkół dla dorosłych.

Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, zdawalności egzaminów i o wydatkach jednostek samorządu terytorialnego, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Dane dotyczące zdawalności egzaminów pochodzą z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Informacje dotyczące wydatków jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

Wychowanie przedszkolne

W roku szkolnym 2023/24 w województwie zachodniopomorskim funkcjonowało 862 formalnie zarejestrowane placówki wychowania przedszkolnego (w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost o 1,7%, tj. o 14 placówek). Większość z nich stanowiły przedszkola (469 placówek) oraz oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych (311 placówek), natomiast punktów przedszkolnych było 81. W stosunku do roku szkolnego 2022/23 odnotowano wzrost liczby przedszkoli – o 0,9%, liczby oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych – o 1,0% oraz punktów przedszkolnych – o 8,0%. Placówki wychowania przedszkolnego zlokalizowane były w większości w miastach (62,5%).

Wychowaniem przedszkolnym objętych było 58,1 tys. dzieci, tj. mniej o 2,7% niż w poprzednim roku i o 29,5% więcej niż w 2015 r. (w Polsce nastąpił spadek odpowiednio o 1,4% i wzrost o 32,6%).

W roku szkolnym 2023/24 liczba dzieci w wieku 3–6 lat objęta wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci w tej grupie wiekowej wynosiła 942, natomiast w roku szkolnym 2022/23 i 2015/2016 była odpowiednio 930 i 631. W Polsce wskaźnik ten wyniósł 961 (w roku szkolnym 2022/23 – 948, zaś w 2015/2016 – 674).

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 10.
Table 10.

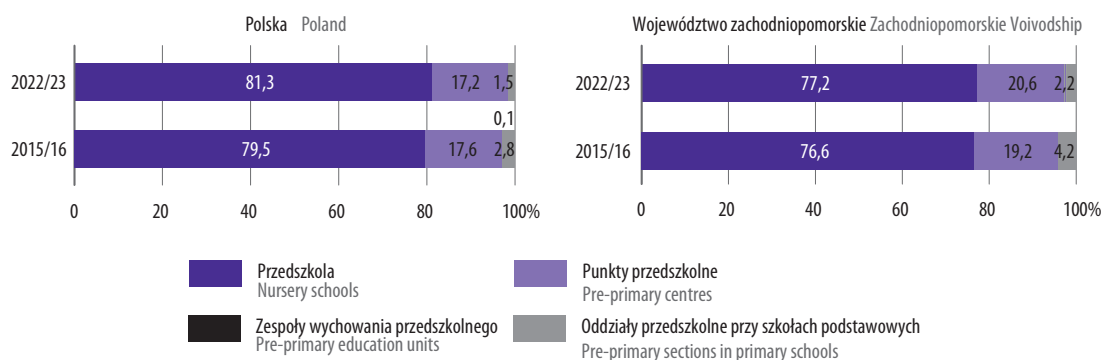
Wychowanie przedszkolne^a
Pre-primary education^a

Wyszczególnienie Specification	2015/2016	2020/2021	2022/2023	2023/2024
Placówki: Establishments:	796	850	848	862
miasta urban areas	449	514	527	539
wieś rural areas	347	336	321	323
w tym przedszkola of which nursery schools	381	448	465	469
w tym specjalne of which special	12	16	17	17
Dzieci: Children:	44877	56502	59715	58131
miasta urban areas	35820	45400	47566	46200
wieś rural areas	9057	11102	12149	11931
w tym w wieku: 6 lat of which at the age of: 6 years	3347	15209	16413	16768
5 lat 5 years	16461	14164	15983	12608

a Łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
a Including children staying in the units performing health care activities.

Wykres 18.
Chart 18.

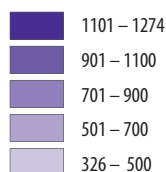
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według typów placówek
Children in pre-primary establishments by type of establishments

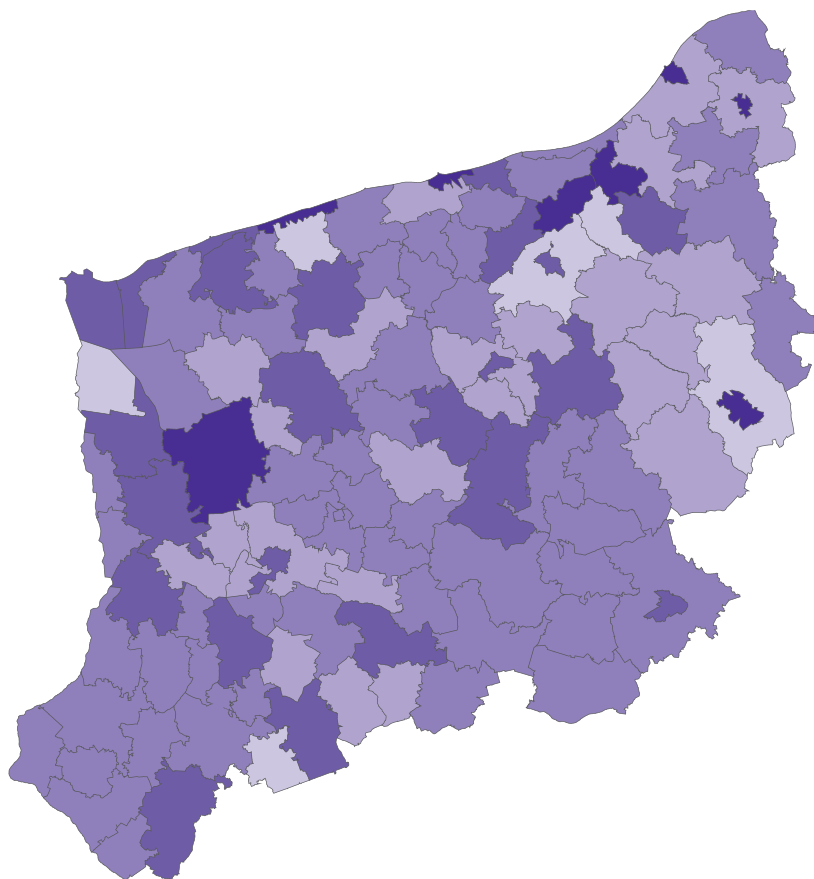
Mapa 22.
Map 22.

Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2023/2024
Pre-primary education in the 2023/2024 school year

Dzieci w wieku 3–6 lat
w placówkach wychowania
przedszkolnego na 1000 dzieci
w wieku 3–6 lat
Children aged 3–6 in pre-primary
establishments per 1,000 children
aged 3–6

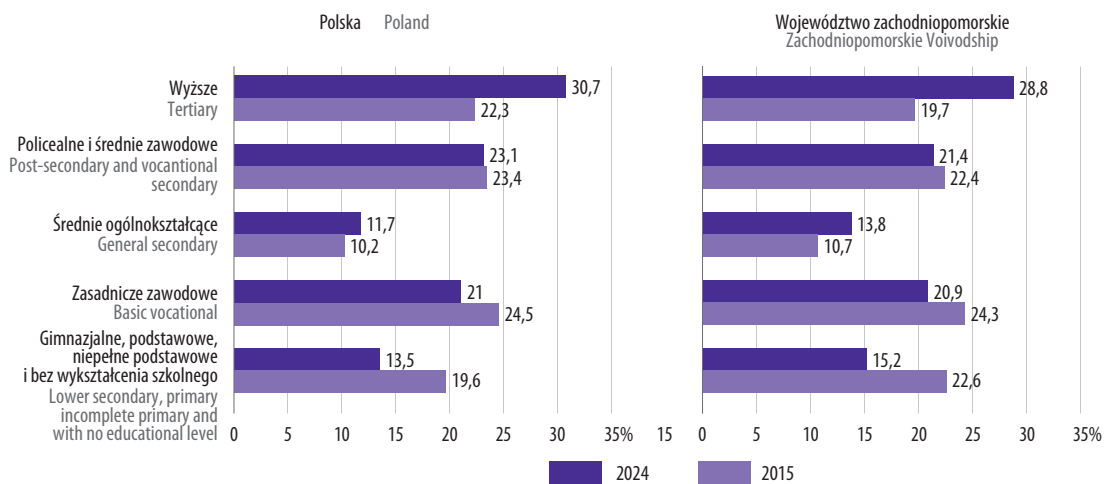

Zachodniopomorskie = 942

Wykres 19.
Chart 19.

Ludność według poziomu wykształcenia według BAEL
Structure of populationa by level of educational attainment by LFS

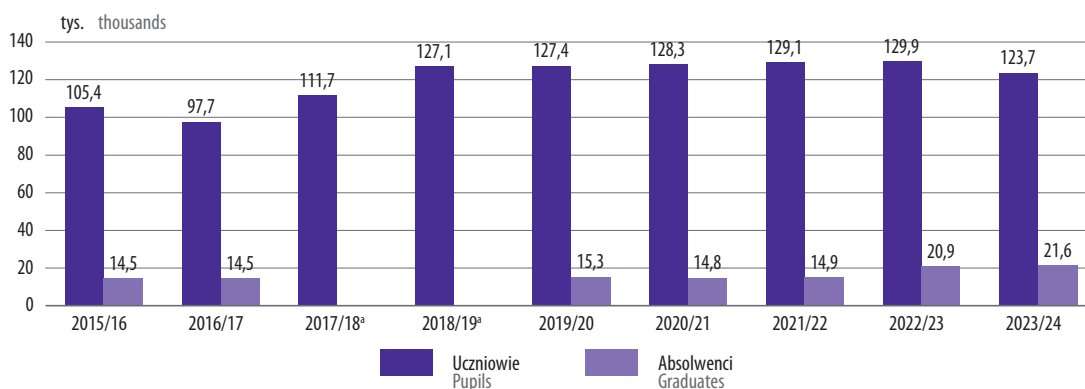
Edukacja w szkołach podstawowych

W roku szkolnym 2023/24 w województwie zachodniopomorskim działało 525 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży (w tym 55 szkół specjalnych), tj. tyle samo co w poprzednim roku szkolnym, ale o 29 więcej niż w roku szkolnym 2015/16. W Polsce liczba szkół, w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym zmalała o 0,5%, natomiast w odniesieniu do roku szkolnego 2015/16 zwiększyła się o 3,2%.

Nauczaniem w zakresie szkoły podstawowej wśród dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2023/24 objętych było łącznie 123,7 tys. uczniów, tj. mniej o 4,8 % niż przed rokiem i więcej o 17,4% w roku 2015/16 (w Polsce zanotowano odpowiednio spadek o 3,7% i wzrost o 21,2%. Z liczby ogółem 2,8 tys. uczniów uczęszczało do szkół specjalnych (wzrost o 4,7% w odniesieniu do poprzedniego roku).

W szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży przeważali chłopcy (51,6%). Do klasy I uczęszczało 16,5 tys. dzieci (tj. 13,5% ogółu uczniów). Liczba pierwszoklasistów wzrosła w ciągu roku szkolnego o 1,4%. W klasie ósmej – programowo najwyższej dla tego typu szkół – naukę kontynuowało 9,8 tys. osób, tj. o 3,2% mniej uczniów uczęszczających w poprzednim roku szkolnym do klasy siódmej. Średnia liczba uczniów (dzieci i młodzieży) przypadająca na 1 szkołę wyniosła 257 (w Polsce – 226). Natomiast średnia wielkość oddziału szkolnego w szkole podstawowej w roku szkolnym 2023/24 wyniosła 17 uczniów (w Polsce również 17 uczniów). Największe oddziały szkolne mieściły się w gminie Suchań oraz Wałcz (ok. 22 uczniów), najmniejsze w gminach: Nowe Warpno (5 uczniów), Radowo Małe (8 uczniów) oraz Sławoborze (10 uczniów).

Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych
Chart 20. Pupils and graduates of primary schools

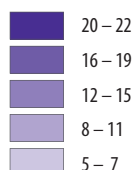
a Brak absolwentów związany jest z reformą systemu edukacji, tj. z przejściem z 6- na 8-letnią szkołę podstawową.

a Lack of graduates is connected with the reform of the educational system i. e. transition from a 6-year to 8-year primary school

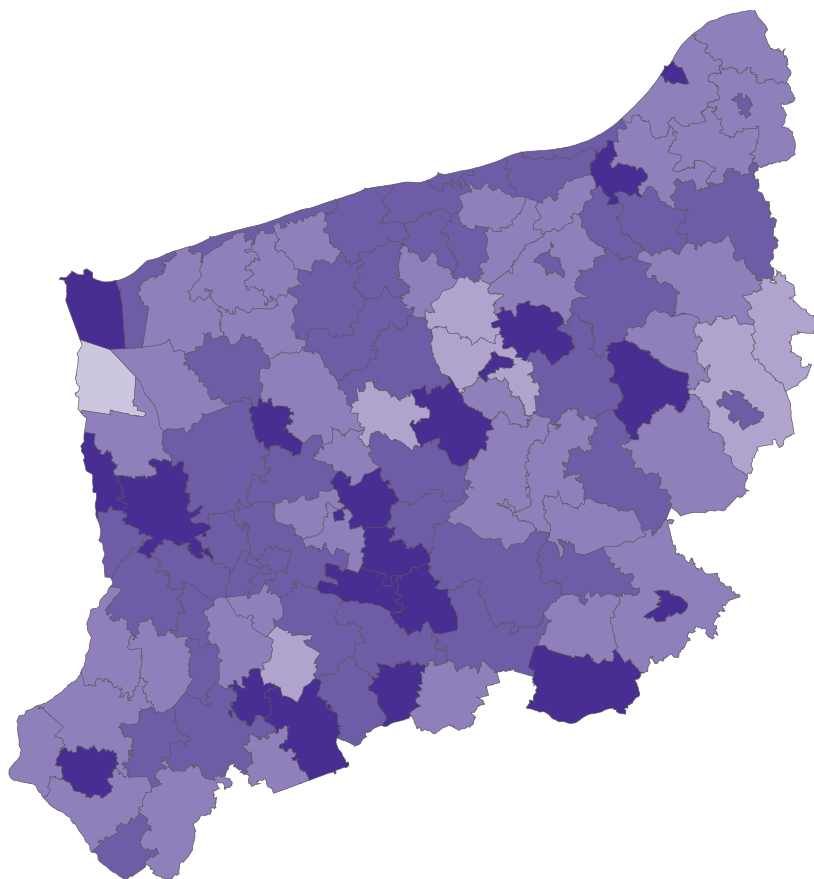
Mapa 23.
Map 23.

Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2023/2024
Pupils in primary schools in the 2023/2024 school year

Uczniowie na 1 oddział
Pupils per section

Zachodniopomorskie = 17

Edukacja w szkołach ponadpodstawowych

W roku szkolnym 2023/24 w województwie zachodniopomorskim działalność oświatową prowadziło 303 szkoły ponadpodstawowe dla młodzieży, z czego 67 szkół branżowych I stopnia, 7 – II stopnia, 101 liceów ogólnokształcących, 90 techników, 29 specjalnych szkół przysposabiających do pracy i 5 szkół artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe. W stosunku do poprzedniego roku szkolnego nastąpił wzrost łącznej liczby szkół o 3 placówki. Łącznie w tych szkołach kształciło się 72,0 tys. uczniów, tj. o 8,5% więcej niż przed rokiem.

Najwięcej uczniów uczęszczało do liceów ogólnokształcących – 31,5 tys. (tj. 43,8% ogółu uczniów szkół ponadpodstawowych). Liczba uczniów liceów w porównaniu z rokiem 2022/23 wzrosła o 10,6%. Na przestrzeni analizowanych lat nieprzerwanie większość stanowiły kobiety. W roku szkolnym 2023/24 stanowiły one 62,6% ogółu uczniów. W roku szkolnym 2023/24 w klasie I było 10,3 tys. młodzieży. Liczba absolwentów z roku szkolnego 2022/23 wyniosła 5,9 tys. i zwiększyła się o 1,4% w stosunku do roku szkolnego 2021/22.

Niewiele mniej uczniów (41,2%) szkół ponadpodstawowych dla młodzieży uczęszczało do technik – 29,7 tys. (wzrost o 6,6% porównaniu z r. szk. 2022/23). Liczba techników w porównaniu z r. szk. 2022/23 nie zmieniła się i wyniosła 90. W technikach utrzymuje się znacząca przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. W roku szkolnym 2023/24 kobiety stanowiły 38,2% uczniów techników, natomiast w roku 2022/23 – 39,0%. W klasie I w r. szk. 2023/24 było 8,5 tys. uczniów. Liczba absolwentów z roku szkolnego 2022/23 wyniosła 4,4 tys. i zwiększyła się o 2,1% w stosunku do roku szkolnego 2021/22.

W województwie zachodniopomorskim funkcjonowało 10 szkół artystycznych dla dzieci i młodzieży dających uprawnienia zawodowe, w tym 5 kształciło wyłącznie w zakresie artystycznym, a 5 było ogólnokształcących. W szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe kształciło się łącznie 922 uczniów (tj. mniej o 4,3% niż w roku poprzednim), w tym 77,2% stanowiły kobiety. Do szkół artystycznych ogólnokształcących w roku szkolnym 2023/24 uczęszczało 655 uczniów, tj. o 6,2% mniej niż przed rokiem. W roku 2023 szkoły artystyczne ogółem skończyło 151 osób, z czego 76,2% absolwentów ukończyło szkoły artystyczne ogólnokształcące.

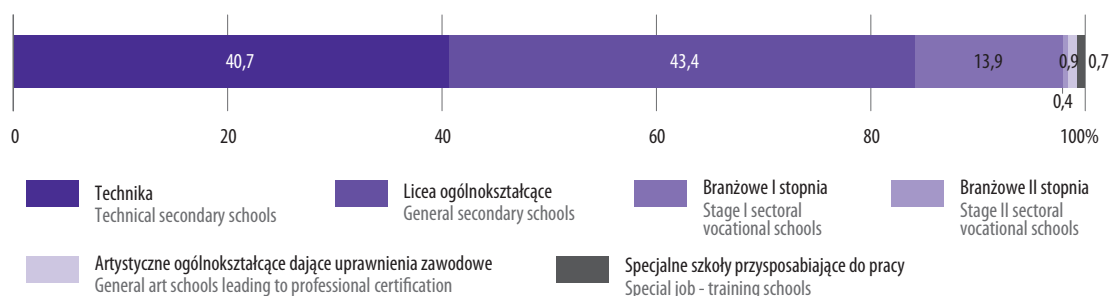
Do szkół ponadpodstawowych zalicza się: specjalne szkoły przysposabiające do pracy, branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia, licea ogólnokształcące, technika, ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne.

Wykres 21.

Chart 21.

Uczniowie szkół ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2023/24

Students post-primary schools by types in the 2023/24 school year

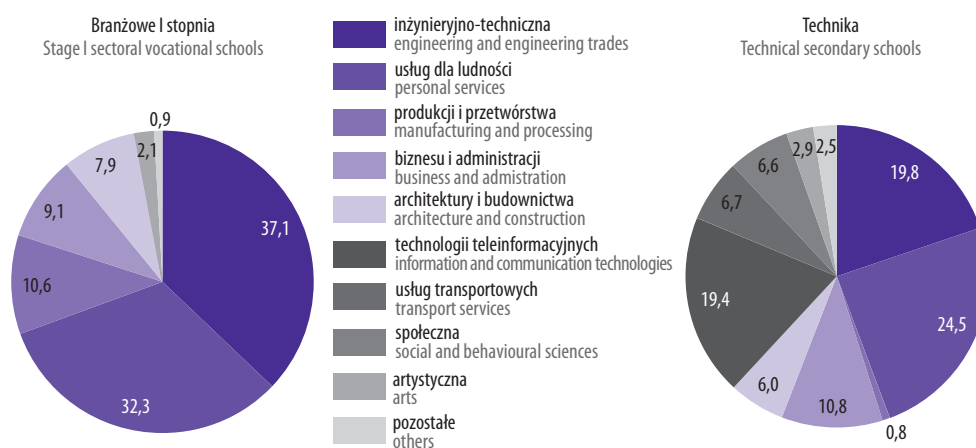

Wykres 22.

Chart 22.

Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2021/2022

Structure of graduates of vocational school for youth by narrow fields of education^a in the 2021/2022 school year

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-2013). b Branżowe szkoły II stopnia, technika i artystyczne ogólnokształcące dające uprawnienia zawodowe.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-2013). b Stage II sectoral vocational schools, technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

W 2023 r. do egzaminu maturalnego przystąpiło 15,9 tys. osób, z czego 55,4% stanowiły kobiety. Z ogółu osób, które przystąpiły do egzaminu 83,5% zdało go (zdało 84,9% kobiet z przystępujących do egzaminu i 81,8% mężczyzn z przystępujących do egzaminu). W Polsce było to 78,2% (84,4% kobiet ze wszystkich kobiet przystępujących do egzaminu i 84,4% mężczyzn ze wszystkich mężczyzn przystępujących do egzaminu) z 263,5 tys. osób przystępujących o egzaminu.

Tablica 11.

Table 11.

Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny^aPersons who took or passed matriculation exam^a

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023
Kobiety Femals				
przystąpiło took	8611	9412	9318	8816
zdało passed	6302	6783	7093	7489
Mężczyźni Males				
przystąpiło took	4991	5538	5879	5804
zdało passed	7076	7810	7664	7099

a Od 2015 r. egzamin maturalny przeprowadzany jest w nowej formule. W 2015 r. podano łącznie liczbę osób zdających egzamin maturalny według nowej i starej formuły.

a Since 2015, the matriculation examination has been carried out in a new formula. In 2015, the total number of persons taking the matriculation examination according to the new and old formula was reported.

Szkolnictwo wyższe

Według danych na koniec grudnia 2023 r. w 14 uczelniach wyższych, których jednostka macierzysta znajdowała się w województwie zachodniopomorskim, kształciło się 35,9 tys. studentów (w tym 57,0% stanowiły kobiety). W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim, liczba studiujących zwiększyła się o 0,8 tys., tj. 2,2%, a w odniesieniu do roku akademickiego 2015/16 – zmniejszyła się o 12,5 tys., tj. 74,2%. Większość studentów wybrała placówki publiczne, na których w roku akademickim 2023/24 studiowało 29,2 tys. osób, tj. 81,4% ogółu studentów w województwie.

W roku akademickim 2023/24 najwięcej studentów w województwie kształciło się na Uniwersytecie Szczecińskim (31,4%), Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie (17,8%), Pomorskim Uniwersytecie Medycznym (16,7%) oraz Politechnice Koszalińskiej (9,8%).

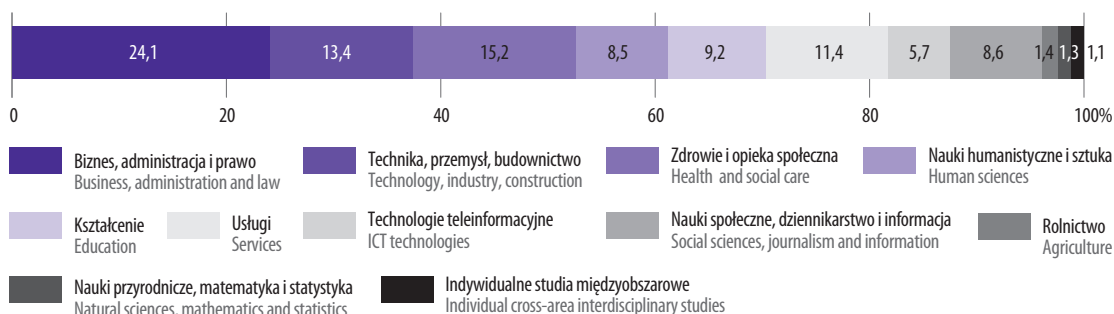
Większym zainteresowaniem cieszyły się studia stacjonarne, na których kształciło się 23,8 tys. osób, tj. 73,2% studentów. Studia niestacjonarne były natomiast najczęściej wybieraną formą przez studentów uczelni niepublicznych (88,0% studentów uczelni niepublicznych).

Zachodniopomorskie szkoły wyższe w roku 2023 ukończyły 6,7 tys. absolwentów, głównie na kierunkach związanych z biznesem, administracją i prawem (18,9%).

Największym ośrodkiem akademickim w województwie jest Szczecin, gdzie na 10 uczelniach oraz w 4 filiach i wydziałach zamiejscowych uczelni mających siedzibę poza stolicą województwa studiowało 30,6 tys. studentów. Studenci kształcący się w Szczecinie stanowili 85,2% ogółu studentów studiujących na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Wykres 23.
Chart 23.

Struktura absolwentów uczelni według grup kierunków kształcenia^a w roku akademickim 2022/2023
Structure of graduates by broad fields of education^a in the 2022/2023 academic year

a Absolwenci, którzy uzyskali dyplomy ukończenia studiów w 2021 r. łącznie z cudzoziemcami. Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F-2013).

a Graduates who obtained higher education diplomas in 2021. Including foreigners. According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F-2013).

Kształcenie dorosłych

W województwie zachodniopomorskim w roku szkolnym 2023/24 działało 7 szkół podstawowych dla dorosłych, w ramach których funkcjonowało 13 oddziałów kształcących 137 uczniów, głównie mężczyzn (70,8%). Maleje liczba liceów ogólnokształcących dla dorosłych, których w roku szkolnym 2023/24 było 34, tj. o 3 mniej niż w roku poprzednim i o 47 mniej niż w 2015/16. Liczba uczniów wzrosła w odniesieniu do roku poprzedniego o 15,8%, a do roku 2015/16 – spadła o 40,6% do poziomu 4,6 tys., z czego 50,1% stanowiły kobiety. W roku 2023, 0,4 tys. osób ukończyło edukację w liceach ogólnokształcących dla dorosłych, tj. o 70,7% mniej niż w 2022 r. oraz o 86,5% mniej niż w 2015 r.

Jak wynika z danych zebranych na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w województwie zachodniopomorskim odsetek osób dorosłych (w wieku 25–64 lata) uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu w 2021 r. wzrósł porównując z 2020 r. o 1,5 p. proc., natomiast porównując z 2015 r. o 1,4 p. proc. i wyniósł 4,0%. Wskaźnik ten jest niższy niż ogółem w kraju o 1,4 p. proc.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w dziale „Edukacja”

W 2023 r. wydatki z budżetu jednostek samorządu terytorialnego w województwie zachodniopomorskim na oświatę i wychowanie wzrosły w porównaniu z 2022 r. o 14,8%, natomiast porównując z 2015 r. – o 86,2% i wyniosły 4498 mln zł. Kwota ta stanowiła 3,9% wydatków ogółem, jakie w Polsce przeznaczono z budżetów JST na oświatę i wychowanie. Wydatki bieżące stanowiły 95,1% wydatków ogółem przeznaczonych w JST województwa zachodniopomorskim na oświatę i wychowanie.

Zasoby pracy

Labour resources

W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim zanotowano wzrost liczby pracujących, a jednocześnie spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz stopy bezrobocia w odniesieniu do poprzedniego roku.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)^a przeprowadzonego w IV kwartale 2024 r. w województwie zachodniopomorskim wskazują, że w porównaniu z IV kwartałem 2023 r. zwiększył się wskaźnik zatrudnienia, spadła liczba biernych zawodowo. Wzrosła liczba aktywnych zawodowo (pracujący i bezrobotni razem), współczynnik aktywności zawodowej, spadła stopa bezrobocia.

W IV kwartale 2024 r. zbiorowość osób aktywnych zawodowo w województwie zachodniopomorskim liczyła 770 tys. osób, a biernych zawodowo – 555 tys. Na populację osób aktywnych zawodowo składają się: pracujący (753 tys. osób) i bezrobotni (17 tys.). W porównaniu z IV kwartałem 2023 r. liczba osób aktywnych zawodowo wzrosła o 0,3%, w tym liczba pracujących wzrosła o 0,8%, natomiast bezrobotnych spadła o 22,7%.

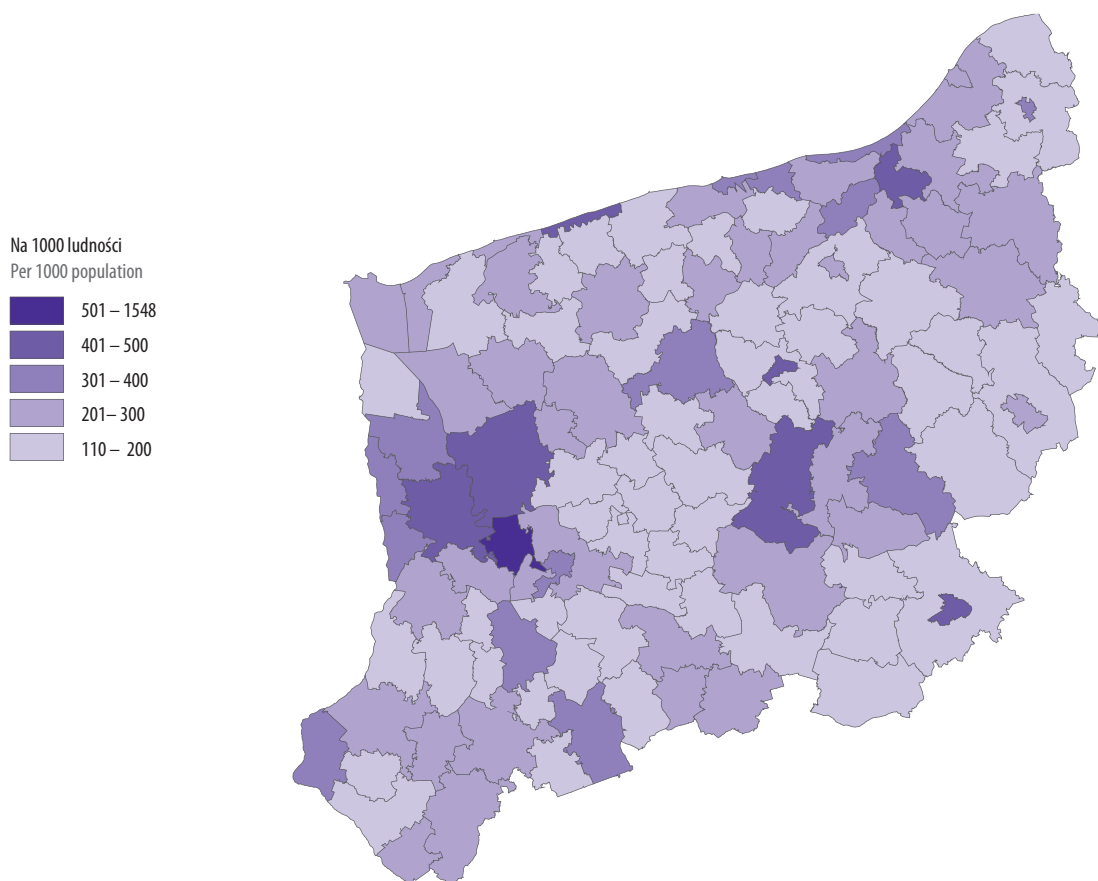
Dane roczne o **pracujących w gospodarce narodowej** (stan na 31 grudnia) według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności bazują na sprawozdawczości GUS. Dane te nie uwzględniają pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Dane dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód.

W 2023 r. liczba pracujących w województwie zachodniopomorskim, ujętych według faktycznego miejsca pracy, ukształtowała się na poziomie 587 tys. osób, tj. o 1,2% niższym w stosunku do poprzedniego roku (w kraju spadek o 0,2%). W porównaniu z 2015 r. liczba ta wzrosła o 11,7% (w kraju wzrost o 2,3%).

Mapa 24.

**Pracujący^a w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**
Employed persons^a in 2023
As of 31 December

Map 24.

^a Dane dotyczą pracujących w podmiotach gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

^a Data concern in entities of the national economy employing more than 9 persons and budgetary sphere units regardless of the number of employed persons.

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** podano na podstawie badania, które opiera się na rejestracji osób w powiatowych urzędach pracy. Osoby te muszą spełniać kryteria przedstawione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, z późn. zm.), w której określono je jako bezrobotne oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583 z późn. zm.).

W końcu grudnia 2024 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa zachodniopomorskiego wyniosła 39,7 tys. osób i była niższa od zanotowanej w 2023 r. o 34 osoby, tj. o 0,1% oraz niższa niż w 2015 r. – o 39,7 tys. osób, tj. o 50,0%. Na koniec 2024 r. w Polsce liczba bezrobotnych wyniosła 786,2 tys. i była o 0,3% niższa niż w 2023 r. (wobec spadku o 49,7% w porównaniu z 2015 r.).

Bezrobotni w województwie stanowili 5,0% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych w kraju, w 10 województwach liczba bezrobotnych była wyższa niż w zachodniopomorskim. Największa liczba bezrobotnych została zarejestrowana w województwie mazowieckim – 109,0 tys., najniższa w lubuskim – 15,9 tys. W relacji do 2023 r. odnotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych 10 województwach, przy czym największy w świętokrzyskim (o 4,3%), a najmniejszy w zachodniopomorskim (o 0,1%). Największy wzrost odnotowano w województwach dolnośląskim (o 4,7%) oraz w lubuskim (o 3,6%).

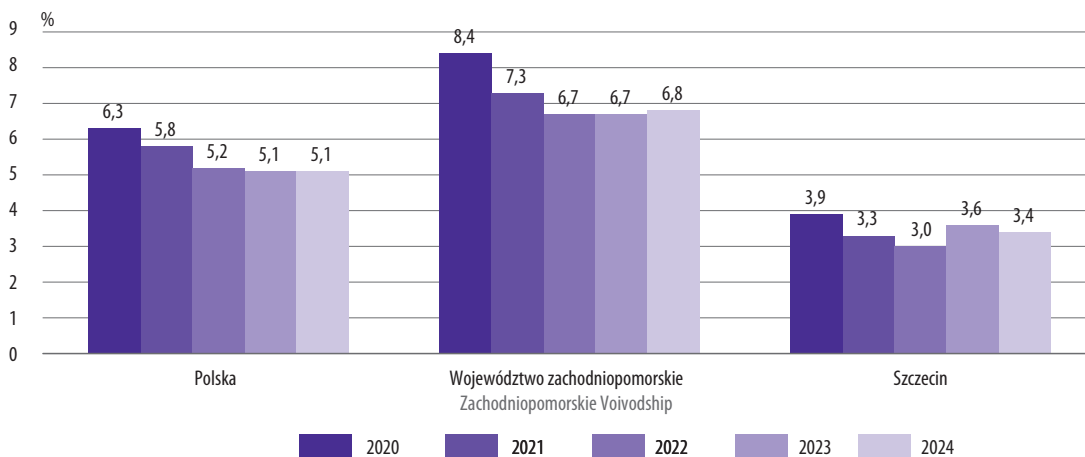
W odniesieniu do 2023 r. w 6 powiatach i 1 mieście na prawach powiatu spadła liczba zarejestrowanych bezrobotnych. Największy spadek odnotowano w powiecie łobeskim (o 8,3%), a najmniejszym – w powiecie choszczeńskim (o 1,0%). W Szczecinie liczba zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2024 r. wyniosła 5,9 tys. i była niższa o 6,9% niż w 2023 r. oraz niższa o 49,1% niż w 2015 r.

Wykres 24.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2020–2024 Stan w dniu 31 grudnia

Chart 24.

Registered unemployment rate in 2020–2024
As of 31 December

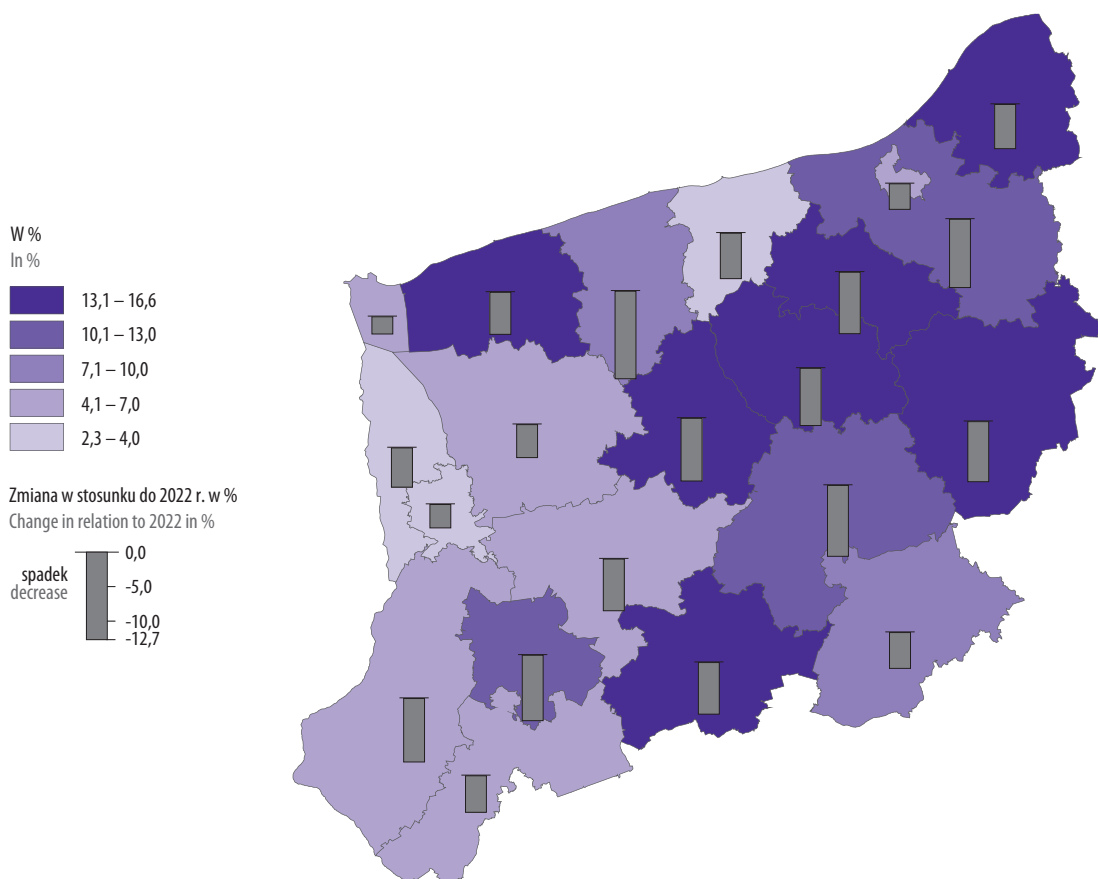

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Od 2020 r. wskaźnik ten podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowaną – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020. Dane te nie są w pełni porównywalne z okresami wcześniejszymi

Mapa 25.**Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 25.

Registered unemployment rate in 2024
As of 31 December

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu grudnia 2024 r. stanowili 79,3% ogółu bezrobotnych województwa zachodniopomorskiego (przed rokiem 80,5%). W kraju stosunek ten wynosił 80,6 (przed rokiem 81,5%). Do bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczane są m.in. osoby długotrwale bezrobotne, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zwiększył się w skali roku o 0,4 p. proc., do 61,7%. Zmniejszył się odsetek bezrobotnych niepełnosprawnych (o 1,5 p. proc., do 5,9%), posiadających co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia (o 1,4 p. proc., do 18,3%), oraz osób do 30 roku życia (o 0,8 p. proc. do 26,5%) oraz osób do 25. roku życia (o 0,2 p. proc., do 13,8%). Zwiększył się natomiast udział osób powyżej 50. roku życia (o 0,5 p. proc., do 36,6%) oraz długotrwale bezrobotnych (o 0,4 p. proc. do 61,7%). Bez zmian pozostał odsetek osób posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18. roku życia (0,2%) oraz korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

W końcu grudnia 2024 r. największą liczbę bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 35–44 lata (10,4 tys.). Udział osób z tej grupy wiekowej w stosunku do wszystkich bezrobotnych województwa wzrósł w ciągu roku z 25,8% do 26,3%. Wzrost zaobserwować można w grupie wiekowej 45–54 (z 22,0% do 23,2%). Zarejestrowani bezrobotni, którzy nie ukończyli 25 roku życia stanowili 10,9% wszystkich bezrobotnych województwa zaś z grupy 25–34 lata – 21,8%.

Liczba bezrobotnych mieszkających na wsi w końcu grudnia 2024 r. wyniosła 16,8 tys., tj. o 0,6% więcej niż w 2023 r. W zbiorowości bezrobotnych ogółem ich udział wyniósł 42,2% wobec 42,0% przed rokiem i 45,7% w kraju.

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe (24,5% ogółu bezrobotnych) oraz gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe (31,3%). Najmniej liczną zbiorowość bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (12,0%) oraz średnim ogólnokształcącym (13,6%).

Wciąż duży problem stanowi zjawisko długotrwałego bezrobocia. W końcu grudnia 2024 r. najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych tworzyły osoby niepracujące przez ponad 1 rok – 37,4% (przed rokiem 37,5%). Problem długotrwałego bezrobocia najmocniej dotyczył mieszkańców powiatów: białogardzkiego (gdzie bezrobotni pozostający bez pracy dłużej niż 12 miesięcy stanowili 51,2% wszystkich bezrobotnych powiatu), gryfińskiego (47,7%), kamieńskiego (46,5%), stargardzkiego (44,4%) oraz choszczeńskiego (42,7%).

Biorąc pod uwagę doświadczenie zawodowe, najbardziej zagrożone bezrobociem są osoby o stażu pracy 1–5 lat oraz 1 rok i mniej. W 2024 r. wśród zarejestrowanych bezrobotnych osoby ze stażem 1–5 lat stanowiły 25,4% (o 0,1 p. proc. mniej niż przed rokiem), a 1 rok i mniej – 22,2% (o 0,4 p. proc. mniej).

Według stanu na koniec grudnia 2024 r. absolwenci stanowili 2,8% ogółu osób bezrobotnych, co stanowiło wartość większą o 0,1 p. proc. w odniesieniu do analogicznego okresu 2023 r. (w kraju nastąpił wzrost o 0,1 p. proc., do 4,1%).

W grudniu 2024 r. na 1 ofertę pracy w województwie zachodniopomorskim przypadało 21 bezrobotnych, tj. o 3 więcej niż rok wcześniej.

Źródłem danych kwartalnych o **ludności aktywnej zawodowo** (tj. pracujących i bezrobotnych według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wytycznych Eurostatu) oraz o **osobach biernych** zawodowo, tj. tych, którzy pozostają poza siłą roboczą jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Od 1 kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczyły m.in. zakresu podmiotowego badania (badanie zasadnicze obejmuje osoby w wieku 15–89 lat, do 2020 r. włącznie były to osoby w wieku 15 lat i więcej) oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Na potrzeby analiz porównawczych zaprezentowano przeliczone dane BAEL dla lat wcześniejszych, z uwzględnieniem definicji obowiązujących od 2021 r.

Współczynnik aktywności zawodowej w województwie zachodniopomorskim w IV kwartale 2024 r. wyniósł 58,1% (wobec 58,5% w kraju), czyli na każde 100 osób w wieku 15–89 lat 58 osób było aktywnych zawodowo, tzn. miały pracę lub były zgłoszone w Urzędzie Pracy jako osoby poszukujące zatrudnienia. W porównaniu z analogicznym kwartałem 2024 r. nastąpił wzrost analizowanego współczynnika (o 0,3 p. proc.). W badanym okresie wartość współczynnika aktywności zawodowej była wyższa wśród mężczyzn niż kobiet (odpowiednio wyniosła 65,6% i 51,1%).

Również w ujęciu ogólnym w IV kwartale 2024 r. najbardziej aktywną zawodowo grupą wiekową były osoby w wieku 25–34 lata. Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł dla niej 88,9% (wobec 86,9% w 2023 r.).

W IV kwartale 2024 r. w województwie zachodniopomorskim wskaźnik zatrudnienia wyniósł 56,8%, tyle samo co ogółem w Polsce. W porównaniu z IV kwartałem 2023 r. wskaźnik zatrudnienia wzrósł o 0,6 p. proc. Ze względu na płeć, miejsce zamieszkania, wiek oraz wykształcenie, najwyższy wskaźnik zatrudnienia w swojej kategorii osiągnęli mężczyźni (64,9%), mieszkańcy miast (57,9%), ludność w wieku 35–44 lata (89,8%) oraz osoby z wykształceniem wyższym (81,7%).

W IV kwartale 2024 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 555 tys. osób i stanowiła 41,9% ogólnej liczby mieszkańców województwa w wieku 15–89 lat. W Polsce udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15–89 lat ukształtował się na poziomie 41,5%. Osoby bierne zawodowo w województwie stanowiły 4,47% osób biernych w Polsce. Na przestrzeni roku liczba biernych zawodowo w województwie zachodniopomorskim spadła o 6 tys., tj. o 1,1%. W skali kraju w analogicznym okresie liczebność analizowanej populacji wzrosła się o 0,9%. Większość populacji osób nieaktywnych zawodowo w regionie tworzyły kobiety, których udział w IV kwartale 2024 r. wyniósł 60,5%. Podobnie jak w poprzednich latach, w zbiorowości osób biernych zawodowo przeważała grupa osób zamieszkujących miasta, a ich udział wyniósł 67,6%. Wśród biernych zawodowo najbardziej liczna była grupa osób w wieku 55–89 lat, następnie grupa osób młodych 15–24 lata (odpowiednio: 71,0% i 16,6%), natomiast najmniej – grupa w wieku 25–34 lata (2,9%). Pod względem wykształcenia 29,4% osób biernych zawodowo ukończyło co najwyżej gimnazjum lub szkołę podstawową, 24,3% – szkołę zasadniczą zawodową, 21,4% – miało wykształcenie policealne i średnie zawodowe. Najmniej osób biernych zawodowo w IV kwartale 2024 r. w województwie zachodniopomorskim posiadało wykształcenie wyższe (12,3%) oraz średnie ogólnokształcące (12,6%). Spośród osób biernych zawodowo w wieku 15–74 lata (442 tys. osób) 99,3% nie poszukiwało pracy, najczęściej z powodu pobytu na emeryturze (56,6%), a także kontynuowanie nauki, uzupełnienie kwalifikacji (20,1%), w Polsce odpowiednio: 51,3% i 22,8%.

Tablica 12.

Table 12.

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL^aEconomic activity of the population aged 15–89 in the 4 quarter by LFS^a

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	581	723	768	770	17742
pracujący employed persons	539	679	747	753	17247
bezrobotni unemployed persons	42	26	22	17	495
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	526	600	561	555	12610
Współczynnik aktywności zawodowej w % Labour force participation rate in %	52,4	54,6	57,8	58,1	58,5
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	48,6	52,7	56,2	56,8	56,8
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	7,2	3,6	2,9	2,2	2,8

^a Populacja osób bezrobotnych dotyczy osób w wieku 15–74 lata.

^a The unemployed population includes people aged 15–74.

Do pracujących według BAEL zaliczono osoby w wieku 15–89 lat które w okresie badanego tygodnia: wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/institucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem, miały pracę, ale jej nie wykonywały:

- z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
- z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
- z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

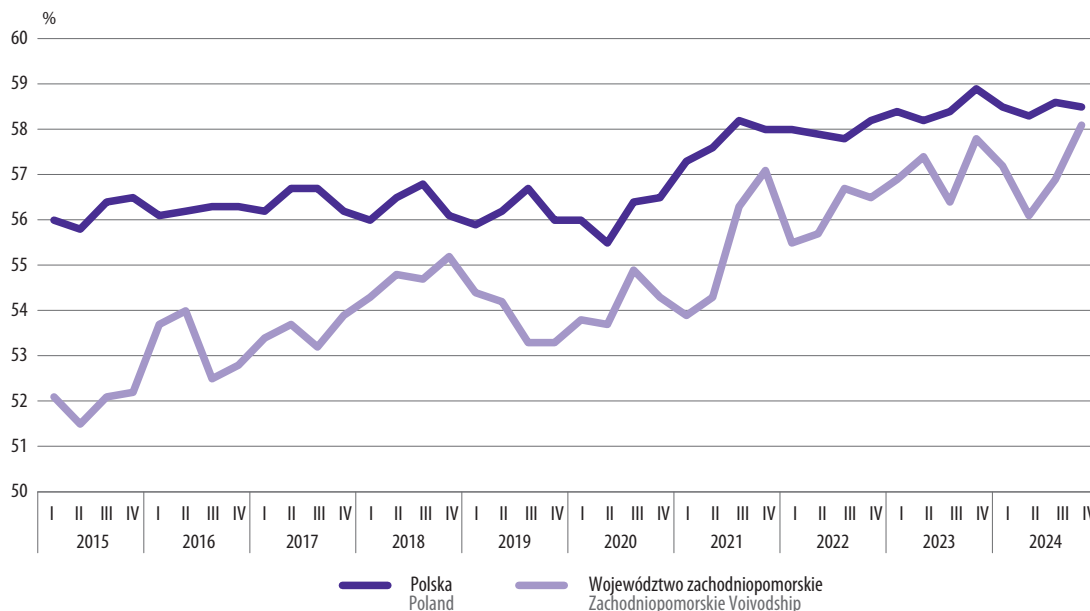
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Stopę bezrobocia według BAEL obliczono jako udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Wykres 25.
Chart 25.

Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów

Activity rate by quarters

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitant's wealth

W 2023 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie zachodniopomorskim wyniosło 7007,40 zł i było o 13,6% wyższe niż w roku poprzednim i o 7,7% niższe od przeciętnej krajowej. W odniesieniu do poprzedniego roku zwiększyła się liczba emerytów i rencistów oraz przeciętna emerytura i renta brutto. Wzrósł zarówno przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny jak również dochód do dyspozycji na 1 mieszkańca.

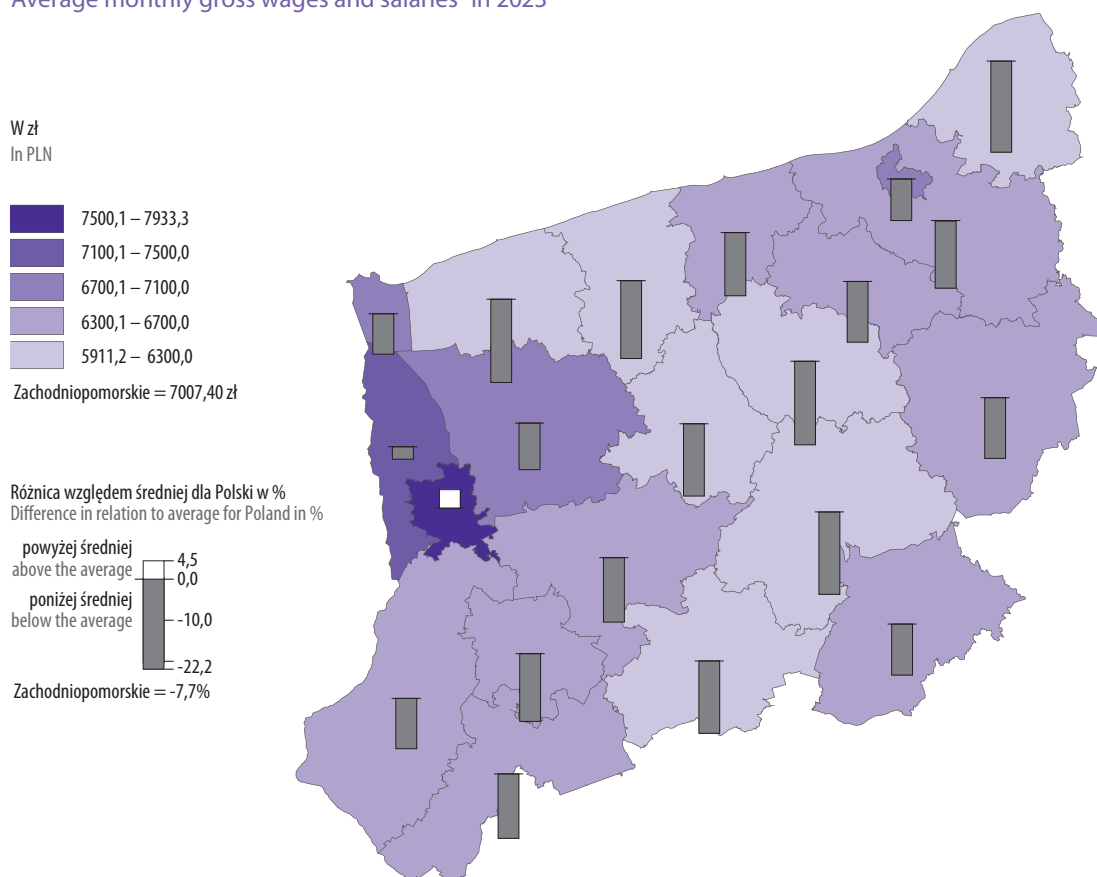
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

W pierwszej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie rocznego badania statystyki publicznej Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących) – na tej podstawie przedstawiono zróżnicowanie terytorialne wynagrodzeń (do poziomu powiatów) w 2021 r. (jako ostatnim dostępnym).

Wyniki badania obejmującego podmioty gospodarcze o liczbie pracujących powyżej 9 osób wskazują, że w 2023 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie zachodniopomorskim wyniosło 7007,40 zł i było niższe od przeciętnego w kraju o 7,7%. Wynagrodzenia w województwie są wyraźnie zróżnicowane terytorialnie. Najwyższe średnie wynagrodzenie odnotowano w Szczecinie (wyniosło 7933,31 zł) i było wyższe niż średnio w kraju o 4,5%. W pozostałych powiatach wynagrodzenia były niższe niż w Polsce. Najniższe wynagrodzenie było w powiecie sławieńskim (wyniosło 5911,21 zł i stanowiło 77,8% przeciętnego w kraju). Wynagrodzenia na zbliżonym poziomie wystąpiły ponadto w powiatach świdwińskim (6050,51 zł), kamieńskim (6058,19 zł) drawskim (6073,21 zł) i gryfickim (6157,01 zł).

Mapa 26.
Map 26.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2023 r.
Average monthly gross wages and salaries^a in 2023

^a Dotyczy podmiotów gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Concern economic entities employing more than 9 persons.

W drugiej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1 (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; w ramach badania podmioty o liczbie pracujących 50 lub więcej osób badane są metodą pełną, a podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 osób - metodą reprezentacyjną) – na tej podstawie przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenia w województwie w sektorze przedsiębiorstw w 2022 r. (jako ostatnim dostępnym).

W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 7680,50 zł i było wyższe niż w 2023 r. o 12,3%. Płaca ta była niższa o 7,1% od średniej krajowej. W Polsce przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 8265,92 zł, co oznacza wzrost o 11,0% w odniesieniu do 2023 r.

Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

W porównaniu z 2023 r. najwyższy wzrost wynagrodzeń w sekcjach PKD odnotowano w działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej (o 16,2%), turystyce i rekreacji (o 14,0%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 13,8%). W omawianym roku najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto odnotowano w sekcji informacja i komunikacja – przekroczyło o 51,2% średnie wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw. Wynagrodzenia powyżej przeciętnego wynagrodzenia brutto w województwie odnotowano również w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa (18,0%), obsługa rynku nieruchomości (więcej o 9,5%) oraz działalność naukowa i techniczna (o 2,9%). W pozostałych sekcjach wynagrodzenia były niższe niż przeciętne w województwie. Najniższe płace odnotowano w sekcji zakwaterowanie i gastronomia – niższe od średniego wynagrodzenia w województwie o 19,1%.

Tablica 13.

Table 13.

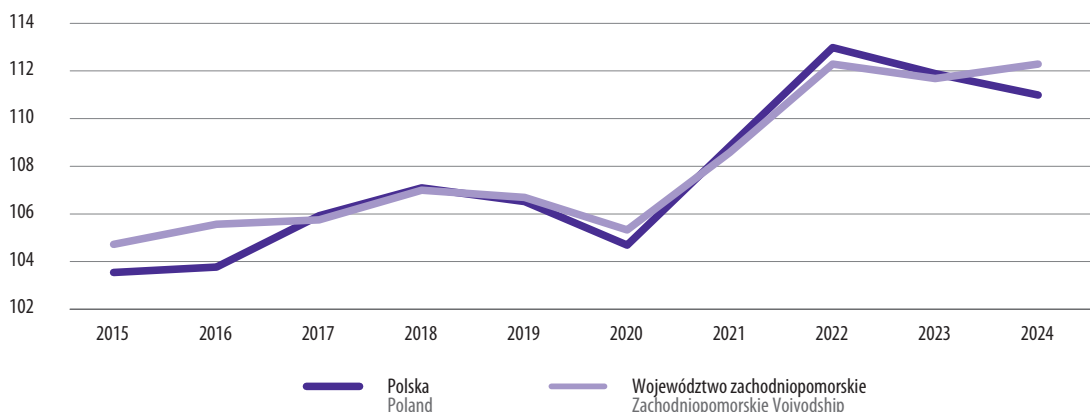
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw

Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	3738,87	5019,82	6839,47	7679,81
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the average domestic (Poland=100)	90,7	92,8	91,9	92,9

Wykres 26.

Chart 26.

**Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Rok poprzedni=100**Indices of average monthly gross wages and salaries in enterprise sector
Previous year=100

W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów pobierających świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) lub z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) wyniosła 385,5 tys. osób i zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 0,6%. W kraju liczba ta zwiększyła się o 0,7% w porównaniu z 2023 r. Osoby pobierające świadczenia emerytalno-rentowe w województwie zachodniopomorskim stanowiły 4,1% tej zbiorowości w Polsce.

W 2024 r. świadczenia wypłacone przez ZUS otrzymało w województwie 364,9 tys. osób, tj. o 0,7% więcej niż rok wcześniej. Liczba emerytów w województwie wzrosła o 1,5% w porównaniu z 2023 r., zmniejszyła się jednak przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 6,6%) oraz osób pobierających renty rodzinne (o 0,8%). Wśród świadczeniobiorców ZUS najliczniejszą grupę stanowili emeryci (80,2% całej zbiorowości), a najmniejszą osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (6,0%).

Emerytury i renty w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2024 r. pobierało 20,5 tys. osób (mniej o 1,5% niż w 2023 r.). W porównaniu z 2023 r. zmniejszyła się liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy o 6,6%, zaś osób otrzymujących renty rodzinne – o 0,8%. Liczba emerytów zwiększyła się o 1,5%. Wśród świadczeniobiorców dominowali emeryci, stanowiąc 80,2% ogółu, renty z tytułu niezdolności do pracy pobierało 6,0% świadczeniobiorców, a odsetek osób pobierających renty rodzinne ukształtował się na poziomie 13,8%.

W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim przeciętna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 3623,13 zł, a rolników indywidualnych – 2176,62 zł. W porównaniu z 2023 r. zanotowano wzrost zarówno świadczeń wypłacanych przez ZUS, jak i KRUS (odpowiednio o 14,2% i 13,6%). W kraju również nastąpił wzrost wypłacalnej kwoty kolejno o 14,4% i 13,9%. Przeciętne miesięczne świadczenie emerytalne i rentowe wypłacane z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie zachodniopomorskim było o 5,9% niższe niż przeciętnie w kraju, natomiast świadczenie wypłacane rolnikom indywidualnym przewyższało średnią krajową o 3,5%.

Tablica 14.
Table 14.

Świadczenia społeczne
Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	356,1	381,7	383,3	385,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1912,38	2301,75	3169,27	3623,13
w tym emerytura of which retirement pay	2019,62	2370,50	3276,69	3741,90
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	1258,98	1434,52	1915,92	2176,62
w tym emerytura of which retirement pay	1302,89	1445,41	1929,53	.

Analizując dane od 2015 r. obserwuje się systematyczny wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych województwa zachodniopomorskiego. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r. w województwie zachodniopomorskim wzrósł w porównaniu z 2022 r. o 15,5%. Wskaźnik ten wyniósł 2800,81 zł i był o 4,1% niższy niż przeciętnie w kraju.

Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych województwa w 2021 r. wyniósł 2295,02 zł, tj. o 19,6% więcej niż przed rokiem. Był on o 4,6% wyższy niż przeciętny w Polsce.

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne – wyniki **Badania Budżetów Gospodarstw Domowych**.

Tablica 15. **Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny**
Table 15. **Average monthly available income**

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	w zł in PLN				
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in household	1426,85	1862,09	2342,39	2800,81	2678,30
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1384,42	1813,33	2295,02	2749,67	2622,11

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim wskaźnik zagrożenia ubóstwem po transferach społecznych wyniósł 16,8%, a współczynnik Giniego – 29,3%. Wartości tych wskaźników dla Polski wyniosły odpowiednio: 16,3% oraz 27,0%. W porównaniu z rokiem poprzednim w województwie wskaźnik zagrożenia ubóstwem po transferach społecznych wyniósł 15,2% i uległ zwiększeniu o 1,7 p. proc. zaś w kraju o 0,3 p. proc.

Wybrane wskaźniki spójności społecznej w oparciu o wyniki Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC):

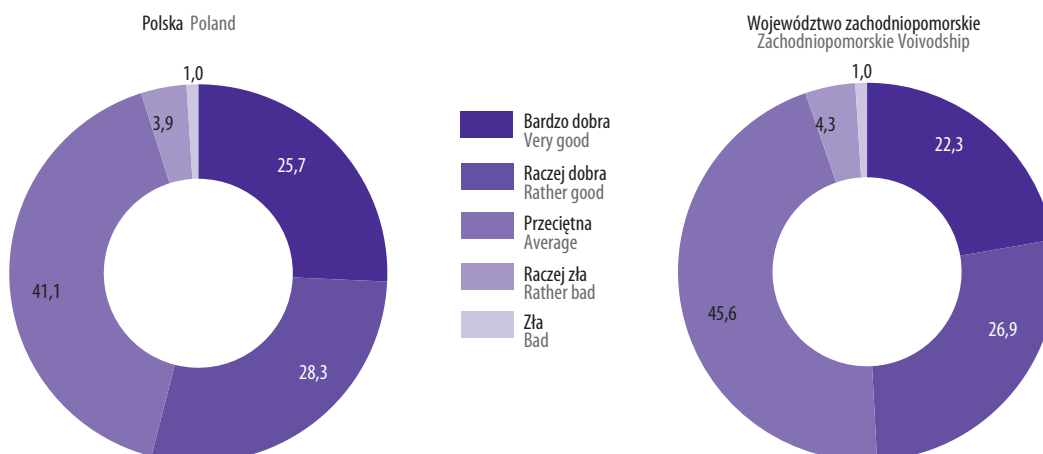
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

Współczynnik Giniego to miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim 49,2% gospodarstw domowych oceniło swoją sytuację materialną jako dobrą lub raczej dobrą, podczas gdy w kraju było to 54,0%. Rok wcześniej było to odpowiednio 45,1% i to 50,0% gospodarstw. Najwięcej gospodarstw domowych zarówno w skali województwa, jak i kraju oceniło swoją sytuację materialną jako przeciętną. W 2023 r. w województwie było to 45,6% (w kraju 41,1%), a w 2022 r. – 47,1% (w kraju 44,2%).

Wykres 27.
Chart 27.

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2023 r.
Subjective evaluation of material situation of household in 2023

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny
Social welfare and family support

W 2023 r. porównując z rokiem poprzednim w województwie zachodniopomorskim zmalała liczba świadczeń wychowawczych wypłacanych z programu „Rodzina 500 plus”, zaś wzrosła liczba rodzin uprawnionych do korzystania z Karty Dużej Rodziny. Łączna kwota świadczeń wychowawczych wypłaconych z programu „Rodzina 500 Plus” w zachodniopomorskim stanowiła 4,0% kwoty wypłaconej w kraju. W województwie spada liczba świadczeń pomocy społecznej oraz beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Zwiększyła się liczba żłobków i dostępnych w nich miejsc.

W 2023 r. świadczenia społeczne w województwie zachodniopomorskim przyznano dla 39,6 tys. osób, tj. o 2,8% mniej niż w poprzednim roku oraz 53,9% mniej niż w 2015 r. W skali kraju beneficjenci pomocy społecznej z zachodniopomorskiego stanowili 4,5%. Kwota udzielonych świadczeń pomocy społecznej w 2023 r. wyniosła 182,1 mln zł (o 4,4% więcej niż w 2022 r. oraz 8,7% mniej niż w 2015 r.), co stanowiło 4,9% całkowitej kwoty świadczeń w Polsce (2022 r. i 2015 r. odpowiednio 4,9% i 5,5%). Na każde 10 tys. ludności przypadało 235 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (w 2022 r. – 247, w 2015 r. – 497), tj. o 21 osób więcej niż średnio w kraju.

W 2023 r. w zachodniopomorskim Kartę Dużej Rodziny posiadało 64,9 tys. rodzin (3,7% w skali kraju; 12. miejsce wśród województw). Rok wcześniej kartę posiadało 52,7 tys., co oznacza wzrost o 30,4% (w kraju o 23,0%). Najwięcej rodzin korzystało z tego programu w Szczecinie (8,2 tys.), w powiecie stargardzkim (5,8 tys.) i goleniowskim (3,8 tys.), najmniej rodzin: w Świnoujściu (0,9 tys.) i w powiecie pyrzyckim (1,9 tys.).

Tablica 16.
Table 16.

Świadczenia pomocy społecznej
Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczb osób) Beneficiaries of social assistance benefits (real number of persons total)	86001	49028	40755	39609
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	199513,2	176215,9	174363,9	182077,6
pomoc pieniężna financial assistance	142365,7	113407,4	106561,8	104933,5
pomoc niepieniężna non-financial assistance	57147,5	62808,5	67802,1	77144,1
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	501,8	294,2	247,1	235,6

W 2023 r. w województwie z różnych form środowiskowej pomocy społecznej skorzystało 58,6 tys. osób (o 1,3% więcej niż przed rokiem), tj. 4,6% ogólnej liczby beneficjentów w kraju. Udział tych beneficjentów w liczbie ludności województwa zachodniopomorskiego w 2022 r. wynosił 3,6% (w kraju 3,4%) i w porównaniu z 2022 r. zwiększył się o 0,1 p. proc., a w odniesieniu do 2015 r. zmniejszył się o 4,1 p. proc. W województwie występuje terytorialne zróżnicowanie zasięgu korzystania z pomocy społecznej osób i gospodarstw domowych. W 2023 r. liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności ogółem najwyższy był w gminach: Suchań – 1492, Brojce – 1324, Tychowo – 1088 oraz Biały Bór – 1056, a najmniejszy w gminie Dobra (Szczecińska) – 109 oraz gminie Manowo – 139.

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268).

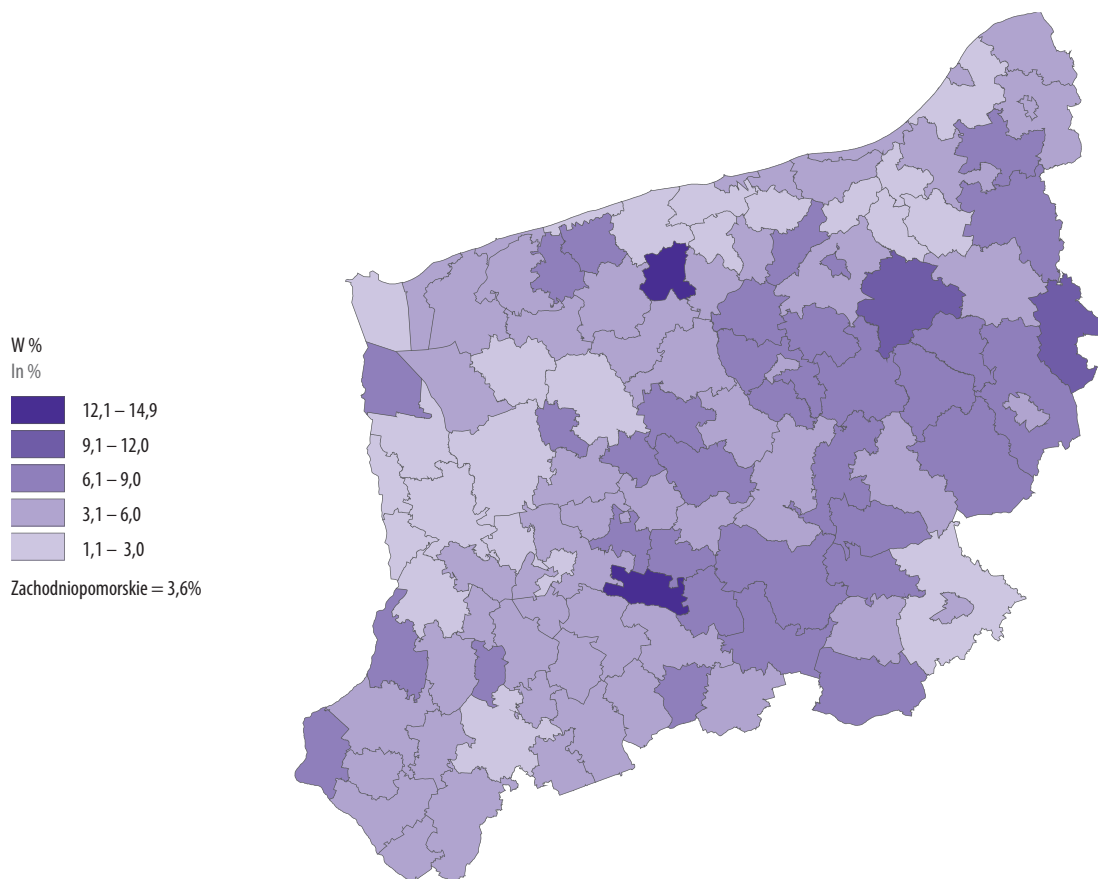
Tablica 17.
Table 17.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej
Beneficiaries of community social assistance

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from community social assistance	56113	37209	31620	31976
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries from community social assistance	131293	72324	57861	58600
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	766	434	352	358

Mapa 27.
Map 27.

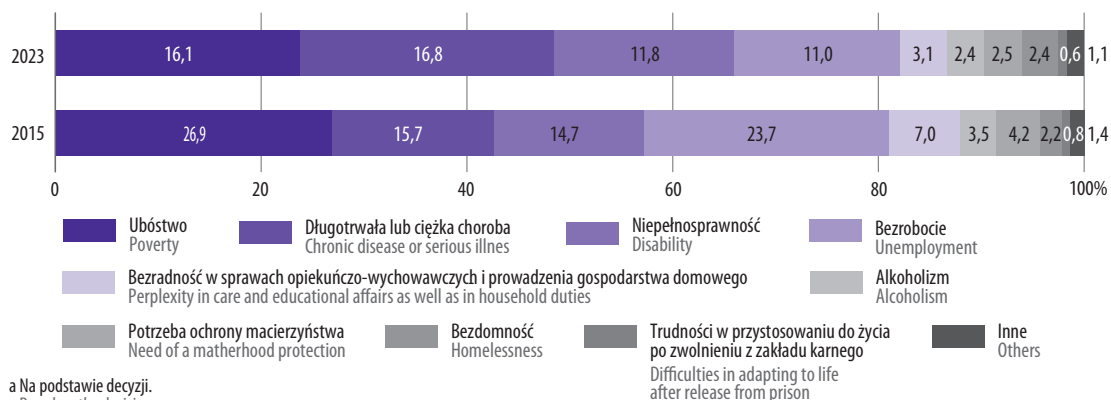
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2023 r.
Scope of use of social assistance at domicile in 2023

W 2023 r. najczęstszą przyczyną otrzymania świadczenia pomocy społecznej w kraju była długotrwała lub ciężka choroba oraz ubóstwo. W województwie zachodniopomorskim główną przyczyną było ubóstwo (16,1 tys.), a następnie długotrwała lub ciężka choroba (16,5 tys.). W Polsce najwięcej rodzin otrzymało świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (350,8 tys. rodzin), zaś na drugim miejscu ubóstwo (322,3 tys.). W województwie zachodniopomorskim kolejnymi najczęściej występującymi przyczynami przyznania pomocy społecznej rodzinie było bezrobocie oraz niepełnosprawność – z tych powodów ze świadczeń skorzystało odpowiednio: 11,0 tys. i 11,8 tys. rodzin. W porównaniu z 2015 r. zanotowano spadek liczby rodzin otrzymujących świadczenia pomocy społecznej w większości przyczyn, wzrosła liczba rodzin objętych świadczeniem z powodu trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy (o 27 rodzin), potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi (o 9 osób).

Wykres 28.
Chart 28.

Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc wg przyczyn^a
Number of families with assigning help (based on the decisions) by reasons^a

W 2023 r. świadczeniem wychowawczym w ramach programu „Rodzina 500 plus” w województwie zachodniopomorskim przeciętnie miesięcznie objętych zostało 276,7 tys. dzieci z rodzin naturalnych (o 1,9% więcej niż w 2022 r.), które otrzymały świadczenie wychowawcze na łączną kwotę 1 682,3 tys. zł (o 0,9% mniej niż w 2021 r.).

Tablica 18.
Table 18.

Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”
„FAMILY 500+” child-support benefit

Wyszczególnienie Specification	2016	2020	2022	2023
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Childraising benefit payments in thousand PLN	676436,904	1605558,7	1697378,5	1682324,5
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w tys. zł Monthly average number of children for which families receive childraising benefit in thousand PLN	150,8	255,3	271,5	276,7

^a Dane dotyczą okresu: w liczniku – od 1 stycznia do 30 czerwca, w mianowniku – od 1 lipca do 31 grudnia;

^a Data concern the period: in the numerator – from 1 January to 30 June, in the denominator – from 1 July to 31 December.

Uwaga: Od 1 kwietnia 2016 do 30 czerwca 2019 r. przysługiwało rodzicom lub opiekunom dzieci do 18 roku życia, niezależnie od dochodu na drugie i kolejne dziecko, a w przypadku dochodu w wysokości nie przekraczającej 800 zł na osobę, także na pierwsze lub jedyne dziecko. Od 1 lipca 2019 roku przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę.
Note: From 1 April 2016 to 30 June 2019, it was available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income for the second and next child, and in the case of income not exceeding 800 PLN per person, also for the first or only child. Since 1 July 2019, child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income.

Kwota świadczeń zasiłków rodzinnych wypłaconych w ciągu 2023 r. była wyższa o 6,7% w porównaniu z 2022 r. i wynosiła 499,8 tys. zł. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymali zasiłek rodzinny wynosiła 37988 (zmalęła o 17,3% w stosunku do poprzedniego roku).

Tablica 19.
Table 19.

Świadczenia na rzecz rodziny
Benefits to the family

Wyszczególnienie Specification	2016	2020	2022	2023
Dobry Start^a Good Start^a				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	.	53897,9	57418,7	57349,5
liczba dzieci (i osób uczących się), na które wypłacono świadczenie (w ciągu roku) number of children (and learners) for whom benefits have been paid (during a year)	.	179781	191483	191334
Zasiłek rodzinny Family allowance				
kwota świadczeń ^b wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of family allowances ^b (during a year) in thousand PLN	419,6	463,8	468,6	499,8
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny children, for which the parents shall receive family allowances	85109	64059	45959	37988
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku share of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances in the total number of children in this age	27,0%	20,7%	15,1%	12,8%
Fundusz alimentacyjny Alimony fund				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	73969,1	63748,8	57098,9	52016,4
liczba wypłaconych świadczeń number of paid benefits	185188	1154261	135605	121044
Ulga prorodzinna w zeznaniach podatkowych PIT Family tax relief in PIT tax returns				
kwota odliczeń od podatku z tytułu ulgi prorodzinnej amount of tax deductions for family tax relief	217510653	215415535	.	.
liczba dzieci ^c number of children ^c	260952	264002	.	.

a W ramach programu „Dobry Start” dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. b Wraz z dodatkami. c Liczba dzieci podana została łącznie, tj. dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci.

a As part of the "Good Start" program, for each learning child, at the beginning of the school year, a benefit for a school layette is paid once a year. b Including appendices. c The number of children was given in total, i.e. children for whom the child relief was deducted from tax as well as children who were entitled to the reimbursement of not deducted child relief.

Według stanu na koniec grudnia 2023 r. na terenie województwa działało 198 żłobków (tj. o 3,7% więcej niż rok wcześniej i 122,5% więcej niż w 2015 r.) i 33 kluby dziecięce (tj. o 2,9% mniej niż rok wcześniej i o 120,0% więcej niż w 2015 r.). Łącznie dla dzieci do lat 3 dostępnych było 231 placówek (wzrost o 2,7% w stosunku do 2022 r. We wszystkich placówkach udostępnionych dzieciom było 9,2 tys. miejsc.

W porównaniu z 2022 r. i w odniesieniu do 2015 r. nastąpił wzrost zarówno dostępnych miejsc (o 0,5% wobec 2022 r. i o 129,3% wobec 2015 r.).

Wskaźnik dzieci do lat 3 na 100 miejsc w Polsce wynosił 424 osoby, zaś w zachodniopomorskim był niższy (jak w poprzednich latach) i wynosił 376 osób.

Najwięcej placówek zlokalizowanych było w m. Szczecin (26,8%), głównie były to żłobki (75,8%). Najmniej placówek (po 2 żłobki) zlokalizowane były w powiecie gryfickim i gryfińskim (po 0,9% z całego województwa). Na tle kraju instytucje z województwa zachodniopomorskiego zapewniały 4,2% miejsc w placówkach dla dzieci do 3 lat.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1324, z późn. zm.). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Tablica 20.

Żłobki i kluby dziecięce**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 20.

Nurseries and children's clubs

As of 31 December

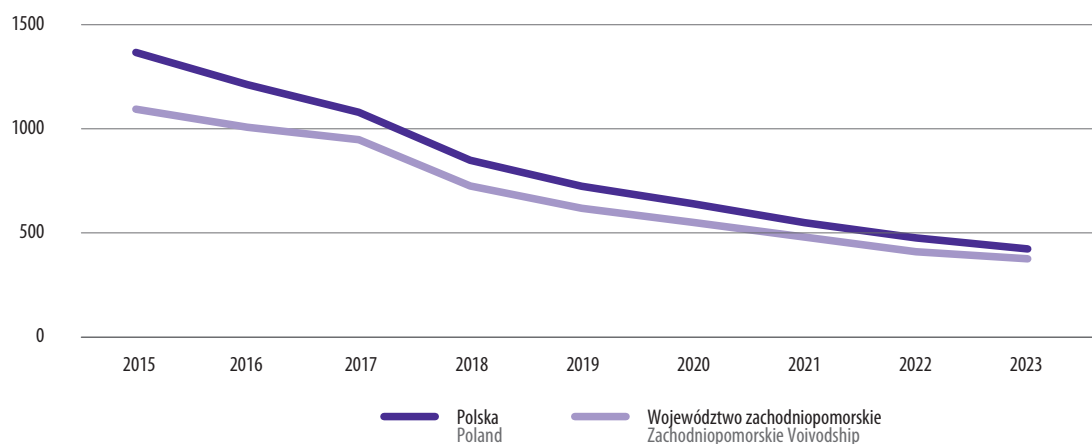
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Żłobki Nurseries	89	168	191	198
w tym publiczne of which public	25	43	56	55
Oddziały żłobkowe Nursery wards	7	1	–	–
Kluby dziecięce Children's clubs	15	28	34	33
w tym publiczne of which public	–	–	–	–
Miejsca w tys.: Places in thousands:				
w żłobkach in nurseries	3,7	7,3	8,5	8,6
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,2	0,5	0,7	0,7
Dzieci ^a przebywające (w ciągu roku) w tys.: Children ^a staying (during the year) in thousands:				
w żłobkach in nurseries	5,7	9,6	12,0	.
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,3	0,5	0,9	.

a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a Including nursery wards.

Wykres 29.
Chart 29.

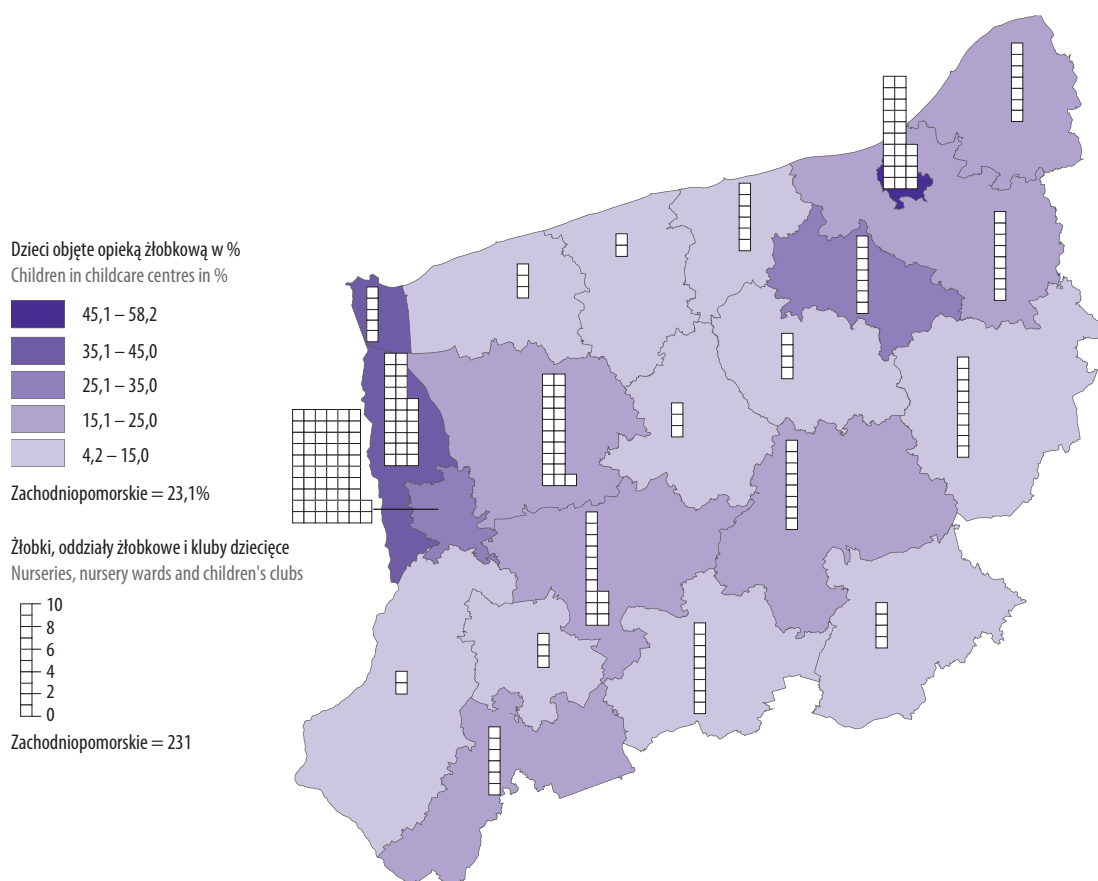
Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych
Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs

a łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Including nursery sections.

Mapa 28.
Map 28.

Żłobki i kluby dziecięce w 2023 r.
Nurseries and children clubs in 2023

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

W analizowanym okresie, tj. w latach 2015–2023 zasoby mieszkaniowe województwa zachodniopomorskiego uległy polepszeniu. Wzrosła liczba mieszkań, natomiast zmalała przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie. Długości sieci wodociągowej oraz zużycie gazu zmniejszyły się. Wzrosło zużycie wody w gospodarstwach domowych oraz długość sieci kanalizacyjnej.

Na koniec 2023 r. zasoby mieszkaniowe województwa zachodniopomorskiego były wyższe o 1,3% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 12,1% porównując z 2015 r. W ogólnej liczbie mieszkań w województwie, tj. 716,0 tys., największy udział miały mieszkania będące w zasobach m. Szczecin (27,2%) oraz m. Koszalin (7,0%). W tych powiatach udział liczby izb oraz powierzchni użytkowej mieszkań na tle województwa wyniósł odpowiednio: 24,7% i 6,7% oraz 23,9% i 6,4%. Zarówno liczba izb, jak i powierzchnia użytkowa mieszkań w województwie zachodniopomorskim w 2023 r. wzrosła niewiele w porównaniu z 2022 r. (tj. o 1,2% i 1,5%) i wyniosła odpowiednio: 2646,7 tys. izb oraz 50253,6 tys. m². W porównaniu z rokiem poprzednim w 2023 r. w województwie spadła liczba osób przypadających na 1 mieszkanie z 2,32 do 2,28 (w kraju z 2,42 do 2,39). Najkorzystniejsze warunki lokalowe pod względem zagęszczenia mieli mieszkańcy m. Świnoujście, gdzie na 1 mieszkanie, przypadało 1,68 osób, natomiast najmniej korzystne – w powiecie pyrzyckim (2,71).

Tablica 21.

Zasoby mieszkaniowe^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 21.

Dwelling stocks^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020 ^b	2022	2023
Mieszkania Dwellings	638897	689962	706609	715965
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1000 population	373,5	415,4	430,7	438,8
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	3,85	3,71	3,70	3,70
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	70,5	69,9	70,1	70,2
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,68	2,41	2,32	2,28

a Na podstawie bilansów. b Dane uwzględniają wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

a Based on balances. b The data take into account the results of the National Population and Housing Census 2021.

Badanie z zakresu gospodarki mieszkaniowej w części dotyczącej stanu zasobów mieszkaniowych, jak i wybranych informacji charakteryzujących warunki mieszkaniowe, zostało przygotowane na podstawie opracowania statystycznego **Bilans Zasobów mieszkaniowych** za dany rok (według stanu na 31 grudnia).

Zasoby mieszkaniowe – ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

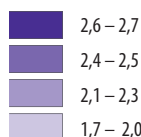
Mapa 29.**Warunki mieszkaniowe ludności w 2023 r.****Stan w dniu 31 grudnia**

Mapa 29.

Housing conditions of population in 2023

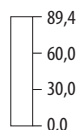
As of 31 December

Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie
Average number of persons per dwelling

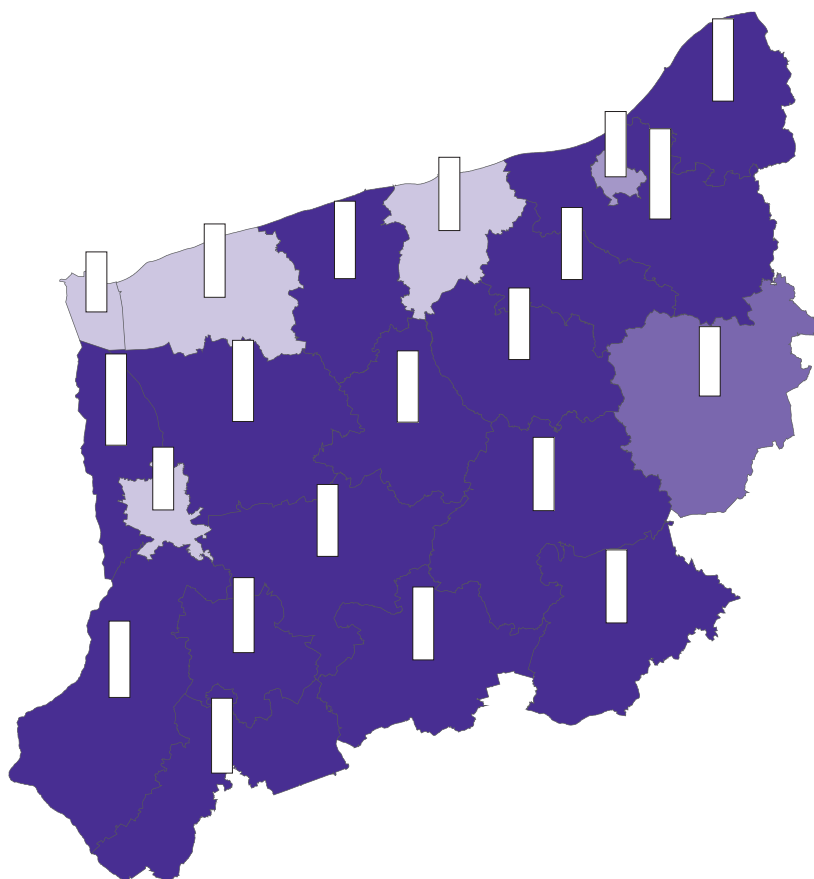

Zachodniopomorskie = 2,3

Przeciętna powierzchnia użytkowa
1 mieszkania w m²
Average useful floor area in m²

Zachodniopomorskie = 70,2 m²

Na koniec 2023 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej i przesyłowej wyniosła 12,5 tys. km (tj. mniej o 0,3% w porównaniu z 2022 r. oraz więcej o 0,9% porównując z 2021 r.). Udział sieci wodociągowej województwa w skali kraju stanowił 3,7%. Zwiększeniu uległa liczba czynnych przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania do 194,1 tys. szt. (o 1,6%).

W 2023 r. na 100 km² powierzchni województwa zachodniopomorskiego przypadało średnio 54,7 km sieci wodociągowej, tj. znacznie mniej niż w kraju, gdzie zagęszczenie sieci na 100 km² wyniosło 108,7 km. Zagęszczenie sieci wodociągowej w miastach spadło w 2023 r. o 1,4% w odniesieniu do 2022 r. i wyniosło 265,2 km, tj. o 88,8 km mniej niż w kraju. Na 100 km² terenów wiejskich województwa zachodniopomorskiego sieć wodociągowa była znacznie mniej rozbudowana (osiągnęła 40,3 km) i w porównaniu z 2022 r. jej długość nie zmieniła się. W odniesieniu do wskaźnika ogólnokrajowego zagęszczenie było mniejsze o 48,5 km.

W porównaniu z 2023 r. zużycie wody w gospodarstwach domowych w województwie zachodniopomorskim wzrosło się o 0,2% (w kraju wzrost o 0,8%). Średnie zużycie wody na 1 mieszkańca kształtowało się na poziomie 34,7 m³ (36,2 m³ w miastach; 31,7 m³ na wsi) i było większe o 0,2 m³ niż przed rokiem i większe o 0,3 m³ w stosunku do średniej krajowej. Wzrost zużycia wody zanotowano w miastach (o 0,4 m³; w kraju wzrost o 0,4 m³). Na wsi odnotowano zużycia wody nie zmieniło się, o 0,1 m³, w kraju wzrost o 0,4 m³.

Z sieci wodociągowej korzystało 1571,9 tys. osób, czyli 96,3% ogółu mieszkańców województwa, z czego 1083,2 tys. w miastach. Dla porównania w 2015 r. z sieci korzystało 1646,2 tys. osób, w tym 1083,2 w miastach.

Wodociągi to kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

Tablica 22.

Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia

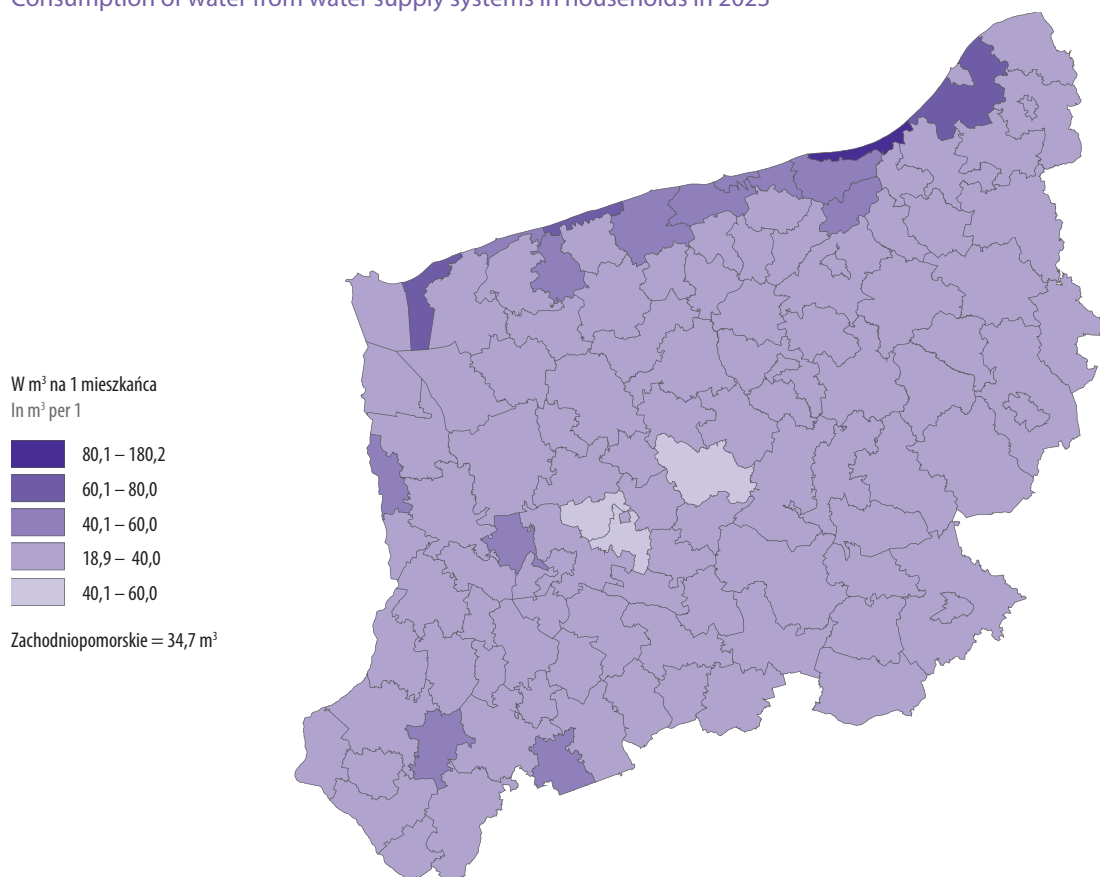
Table 22.

Water supply system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć rozdzielcza w km Distribution network in km	11096,2	11452,3	12568,8 ^a	12536,1 ^a
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in pcs	182749	182058	191082	194090
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	56374,1	57599,7	56760,7	56849,8

Mapa 30.
Map 30.

Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2023 r.
Consumption of water from water supply systems in households in 2023

W 2023 r. czynna sieć kanalizacyjna w województwie zachodniopomorskim osiągnęła długość 8543,4 km i w ciągu roku wydłużyła się o 125,3 km, natomiast w porównaniu z 2015 r. jej długość wzrosła o 781,6 km, tj. o 10,1%. Sieć kanalizacyjna województwa zachodniopomorskiego stanowiła 4,7% sieci krajowej, która w 2023 r. wyniosła 181,5 tys. km. W ciągu roku zwiększeniu (o 2,2%) uległa liczba przyłączy prowadzących do budynków, która w 2023 r. wyniosła 137,7 tys.

Spadek zanotowano w liczbie mieszkańców województwa zachodniopomorskiego korzystających z sieci kanalizacyjnej (o 0,3%, do 1326,5 tys.). Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej na terenie województwa zachodniopomorskiego stanowiła 4,9% korzystających w kraju.

Do sieci kanalizacyjnej przyłączonych było 81,3% ogółu mieszkańców województwa, przy czym udział mieszkańców miast korzystających z sieci w ich ogólnej liczbie był wyższy niż mieszkańców wsi (odpowiednio: 91,4% i 59,7%). Dostępność sieci kanalizacyjnej w województwie była lepsza niż ogółem w kraju, gdzie z sieci korzystało 72,6% ludności, w tym w miastach – 91,0% i na terenach wiejskich – 45,5%. W porównaniu z rokiem poprzednim odsetek osób korzystających z sieci w województwie wzrósł o 0,2 p. proc., a w porównaniu z 2015 r. – o 0,7 p. proc. (w kraju nastąpił wzrost odpowiednio o 0,3 p. proc. i 2,9 p. proc.).

W województwie długość sieci dostępnej na 100 km² w 2023 r. zwiększyła się w porównaniu z 2022 r. o 0,6 km, a w stosunku do 2015 r. – o 3,4 km i osiągnęła wartość 37,3 km, co stanowiło wartość mniejszą o 20,5 km od średniej krajowej. W miastach województwa na 100 km² zainstalowanych było 224,5 km sieci, a na terenach wiejskich – 24,5 km. Największe zagęszczenie sieci kanalizacyjnej wykazano w m. Koszalin oraz m. Szczecin (odpowiednio: 271,7 km i 238,2 km), natomiast najmniejsze w powiecie łobeskim (12,1 km) i wałeckim (16,7 km).

Kanalizacja to kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

Tablica 23.

**Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 23.

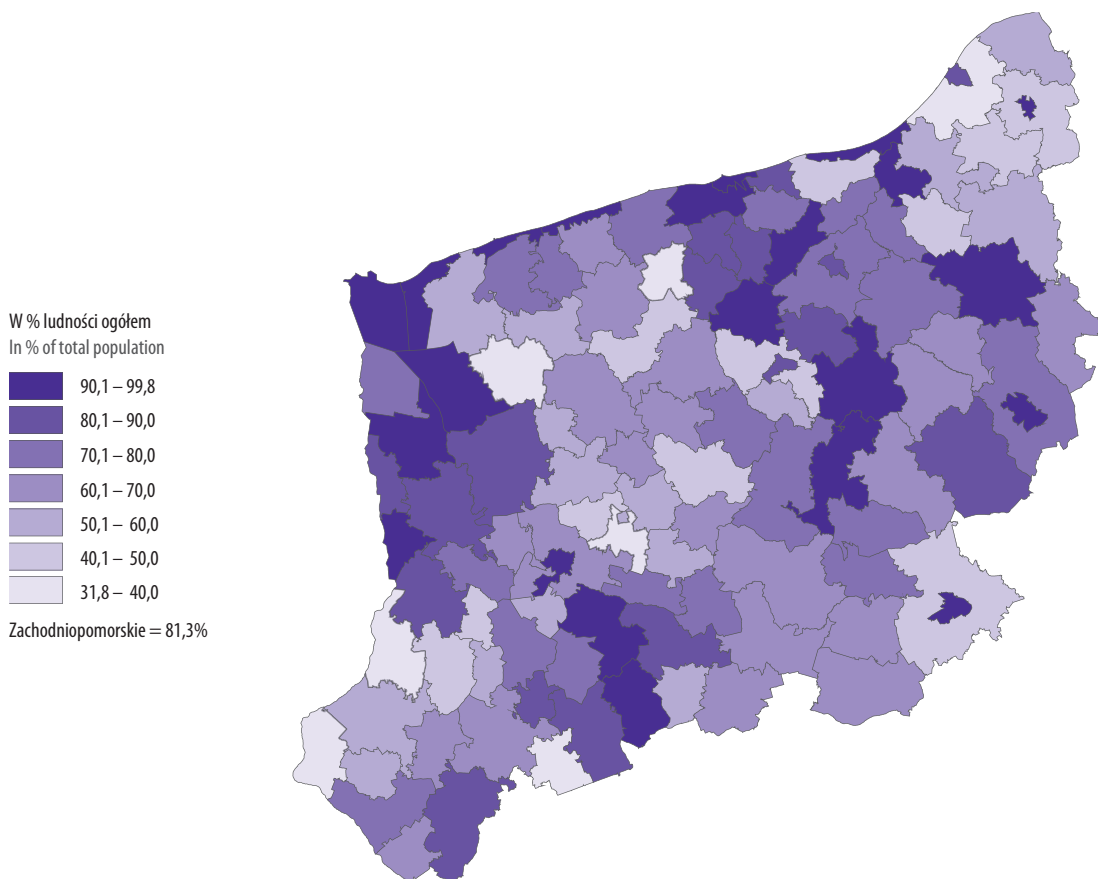
Sewage system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	7761,8	8 198,1	8418,1	8543,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in pcs	128808	128816	134792	137740
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	72,4	70,5	69,7	70,2
w tym oczyszczane of which treated	72,4	70,5	69,7	70,2

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

Mapa 31.
Map 31.

Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2023 r.
Population using sewage system in 2023

W 2023 r. długość czynnej sieci gazowej wyniosła 8,1 tys. km i stanowiła 4,7% długości sieci krajowej. W porównaniu z 2022 r. nastąpił nieznaczny wzrost o 1,4%, a z 2015 r. wzrost o 13,3%. Liczba czynnych przyłączy do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieskalnych) wyniosła 138,7 tys. szt. Było to więcej o 2,5 tys. szt. niż w 2022 r. i o 32,2 tys. szt. niż w 2015 r. W ciągu roku wzrosła także (o 1,9%) liczba gospodarstw domowych odbierających gaz, których w 2023 r. było 450,1 tys., co stanowiło 5,1% odbiorców krajowych. W województwie głównymi odbiorcami gazu były gospodarstwa zlokalizowane w miastach (85,9%). Gospodarstwa domowych korzystają z gazu w celu ogrzania mieszkania. W 2023 r. liczba gospodarstw wzrosła o 1,4% i wyniosła 175,2 tys., co stanowiło 38,9% wszystkich gospodarstw odbierających gaz w województwie.

Porównując z 2022 r. liczba ludności korzystającej z sieci gazowej wzrosła o 0,4%, a z 2015 r. – wzrosła o 0,7% i wyniosła 1041,2 tys. osób. Udział osób przyłączonych do instalacji gazowych w ogólnej liczbie mieszkańców województwa wzrósł o 0,7 p. proc. w stosunku do poprzedniego roku i wyniósł 63,8%, tj. więcej o 7,5 p. proc. od udziału korzystających w kraju. Mieszkańcy miast województwa w 79,6% byli objęci przyłączem do sieci gazowej, natomiast wsi jedynie w 30,2%. W kraju 56,3% ludności korzystało z sieci gazowej, w tym w miastach – 72,2% i na wsiach – 33,0%. Spada ilość pobranego gazu w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W 2023 r. wyniosła ona 1593,6 kWh, tj. o 7,8% mniej niż w roku poprzednim. W 2023 r. mieszkańiec województwa zachodniopomorskiego zużywał przeciętnie o 159,0 kWh więcej gazu niż przeciętny mieszkaniec kraju, przy czym w mieście na osobę pobranych było 1806,2 kWh gazu, natomiast na wsi – 1139,0 kWh.

Biorąc pod uwagę gęstość występowania sieci gazowej na 100 km², województwo zachodniopomorskie przedstawia się poniżej średniej krajowej (wskaźnik wynosi odpowiednio 32,0 km dla województwa i 51,7 km dla Polski).

W 2023 r. zużyto 2607551,3 MWh gazu, tj. o 8,3% mniej niż w roku poprzednim. Wartość ta stanowi 4,8% ogólnej ilości gazu zużytego w Polsce. Na ogrzanie mieszkań mieszkańcy województwa zużyli 84,0% ogólnej ilości pobranego gazu (w kraju 83,5%).

Sieć gazowa to system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

Tablica 24.

**Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 24.

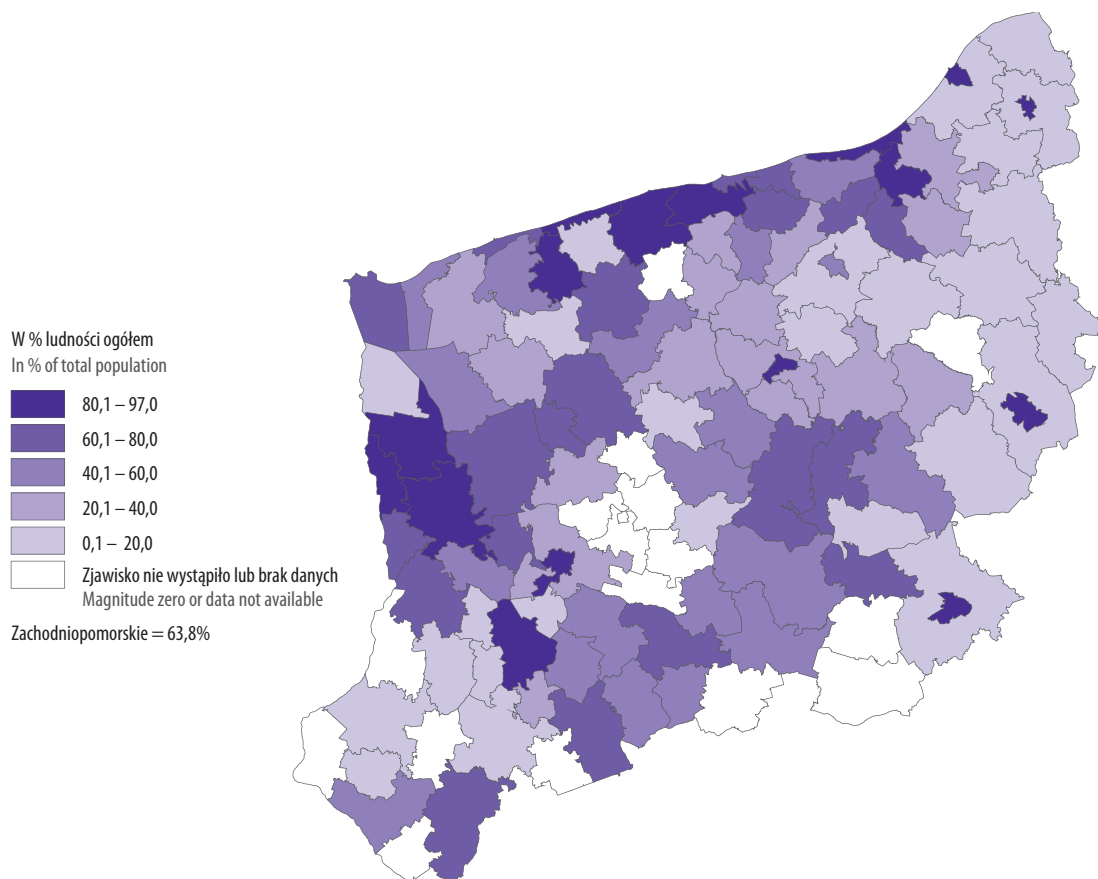
Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	7193,9	7808,2	8034,1	8149,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieskalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs	106466	123979	136163	138665
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	375,9	413,6	441,5	450,0
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	2250,6	2606,5	2843,2	2607,6
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	1313,2	1564,3	1728,3	1593,6

a łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including gas customers using collective gas-meters.

Mapa 32.
Map 32.

Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2023 r.
Population using gas supply system in 2023

Ochrona zdrowia

Health care

W 2023 r. liczba lekarzy i pielęgniarek przypadająca na 10 tys. osób w naszym województwie była niższa niż dla kraju. Wśród wszystkich zawodów związanych z ochroną zdrowia największy udział miały pielęgniarki, ich liczba pozostała na podobnym poziomie, jak w poprzednich latach. Wzrosła liczba przychodni, a zmalała – praktyk lekarskich. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego z województwa na ochronę zdrowia w 2023 r. spadły w skali roku.

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w końcu 2023 r. w województwie zachodniopomorskim działalność prowadziło 1024 przychodni (tj. o 2,7% więcej niż w roku poprzednim i o 10,0% więcej niż w 2015 r.). O 2,0% w porównaniu z 2022 r. zmalała liczba praktyk lekarskich (do 50) i o 42,5% w porównaniu do 2015 r. W ciągu roku w województwie liczba przychodni w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców utrzymała się na poziomie zeszłorocznym i wynosiła 6. W kraju liczba ta również wynosiła 6 placówek i nie zmieniał się w stosunku do poprzedniego roku. Zdecydowana większość wykonywanych praktyk lekarskich działała w miastach (89,0%).

W 2023 r. najczęściej porad udzielili lekarze (90,3% ogółu udzielonych porad). Liczba udzielonych porad podstawowej opieki zdrowotnej była wyższa niż w 2022 r. (8275,8 tys.) i wyniosła 8880,5 tys. W województwie zachodniopomorskim udzielono 4,9% liczby krajowych porad podstawowej opieki lekarskiej.

W 2023 r. w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie zachodniopomorskim lekarze udzielili 13824,6 tys. porad, tj. o 6,5% więcej niż w 2022 r., co stanowiło 4,3% działalności lekarskiej w kraju. W m. Szczecin udzielono 33,6% wszystkich porad zarejestrowanych w województwie, a w m. Koszalin – 9,3%.

W 2023 r. w stosunku do roku poprzedniego w województwie liczba szpitali zwiększyła się o 2 podmioty i na koniec roku do dyspozycji pacjentów pozostały 46 szpitale ogólne, tj. o 2 podmioty mniej niż w 2015 r., zapewniające 6,6 tys. łóżek. Szpitale ogólne zlokalizowane na terenie województwa stanowiły 5,1% wszystkich jednostek w Polsce. Z opieki szpitalnej skorzystało 293,8 tys. osób, tj. o 4,4% więcej niż w roku wcześniejszym. W szpitalach działało 301 oddziałów, w tym 17,3% stanowiły oddziały chirurgiczne.

Poza szpitalami ogólnymi w ramach stacjonarnej opieki zdrowotnej funkcjonowały zakłady opiekuńczo-lecznicze (10 placówek), pielęgnacyjno-opiekuńcze (12) oraz hospicja (6). W ramach leczenia uzdrowiskowego funkcjonowało 35 sanatoriów i 4 szpitale uzdrowiskowe.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgnarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

**Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 25. Health care facilities
As of 31 December

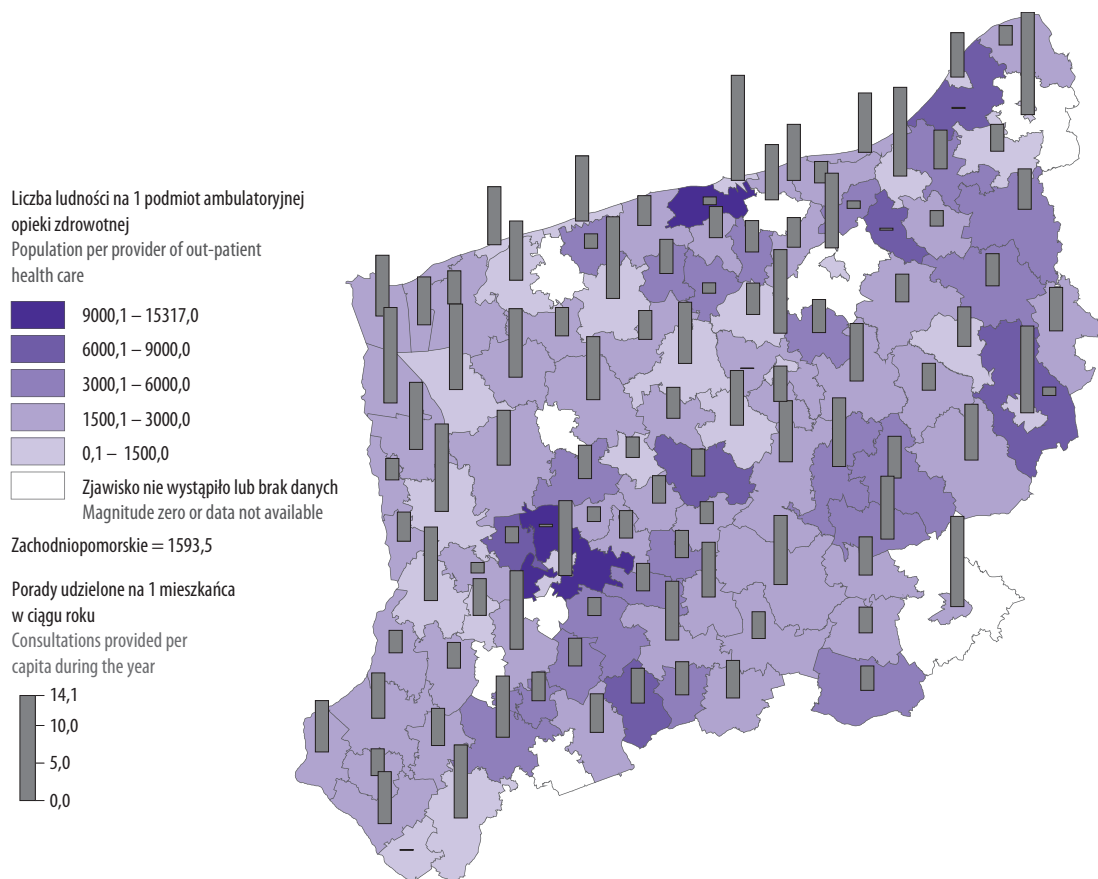
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przychodnie Out-patient departments	931	884	997	1024
Praktyki lekarskie ^a Medical practices ^a	321	230	205	191
Porady udzielone ^{bc} w tys: Consultations provided ^{bc} in thousands:	14578,9	12044,0	14390,2	15312,2
lekarskie ^d doctors ^d	12863,3	10880,7	12977,4	13824,6
stomatologiczne stomatological	1715,6	1163,3	1412,8	1487,5
Szpitale ogólne General hospitals	48	44	44	46
Łóżka w szpitalach ogólnych Beds in general hospitals	8 268	6 901	6809	6631
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	48,34	41,55	41,5	40,6
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	65,9	60,2	65,7	68,9
Przeciętny pobyt chorego w dniach Average patient stay in days	5,3	5,5	5,5	5,4

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

a Data concern practices that have signed a contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year. d Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

Mapa 33.
Map 33.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2023 r.
Out-patient health care in 2023

W końcu grudnia 2023 r. w województwie zachodniopomorskim opiekę medyczną sprawowało 5555 lekarzy, co stanowiło 3,9% wszystkich lekarzy w Polsce, 1741 lekarzy dentystów (4,7% lekarzy dentystów w kraju), 1042 farmaceutów (3,6% farmaceutów w kraju), 7853 pielęgniarek (3,6% pielęgniarek w kraju), 1061 położnych (3,7% położnych w kraju), 2674 fizjoterapeutów (3,9% farmaceutów w kraju) i 497 diagnostów laboratoryjnych (co stanowi 3,7% diagnostów w kraju).

Wskaźnikiem opisującym rzeczywisty dostęp do służby zdrowia jest liczebność kadry medycznej na 10 tys. ludności. Liczba lekarzy dostępnych w województwie na 10 tys. ludności wyniosła 34,0 w 2023 r. wobec 32,1 rok wcześniej (w kraju nastąpił wzrost z 38,4 do 37,6 lekarzy). W latach 2022–2023 wskaźnik ten dla województwa był niższy niż dla Polski. Sytuacja dostępu do opieki pielęgniarskiej w zachodniopomorskim jest gorsza niż w kraju. W 2023 r. wskaźnik pielęgniarek na 10 tys. ludności w kraju wyniósł 65,0, natomiast w województwie zachodniopomorskim – 54,6.

Od 2019 r. dane dotyczące **lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych** opracowywane są w oparciu o źródła administracyjne, w tym rejestry:

- posiadających prawo wykonywania zawodu (lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych),
- płatników składek ZUS,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- praktyk lekarskich,
- praktyk pielęgniarek i położnych.

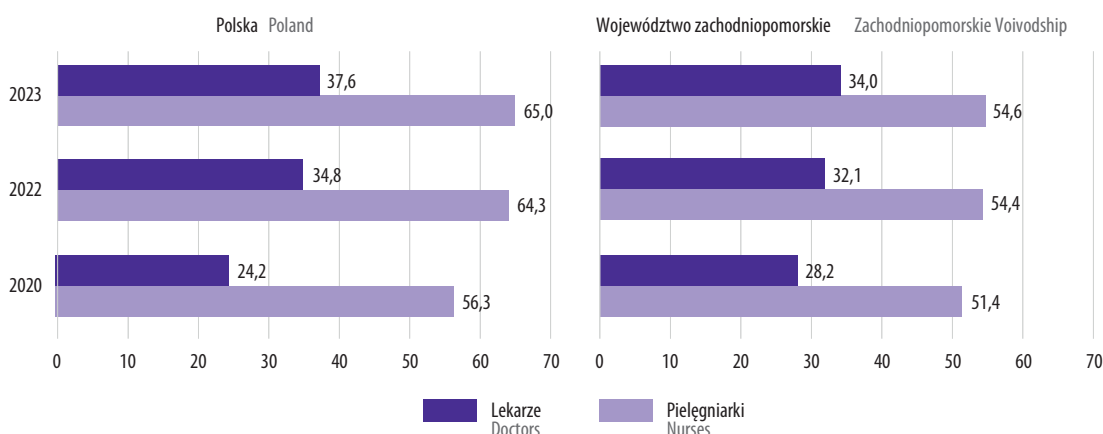
Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, bez względu na główne miejsce pracy. W związku z przejściem na nowe źródło dane nie są porównywalne z danymi opublikowanymi w poprzednich edycjach Raportu, opartymi o metodę sprawozdawczości.

Wykres 30.

Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 30.

Doctors and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

W 2023 r. pomoc medyczną w nagłych wypadkach świadczyły 83 zespoły ratownictwa medycznego (tyle samo co w 2022 r. i 2015 r.), w tym 67 zespołów podstawowych, których liczba wzrosła od 2015 o 16, zaś pozostała taka sama w stosunku do 2022 r. oraz 15 zespołów specjalistycznych (tyle samo co w 2022 r. i mniej o 16 niż 2015 r.). Pomoc medyczną świadczyło również 1 lotnicze pogotowie ratunkowe, 10 szpitalnych oddziałów ratunkowych (SOR) i 6 izb przyjęć (tyle samo co w roku 2022 r i o 2 mniej niż w 2015 r.). W zespołach ratownictwa medycznego pracowało 875 osób, tj. tyle samo co w roku poprzednim. W 2023 r. zanotowano 150 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia oraz 150,4 tys. osób, którym udzielono świadczenia w miejscu zdarzenia. W 46,0% pomoc ratowników była udzielana osobom powyżej 65 roku życia. Kobiety stanowiły 46,8% osób, którym została udzielona nagła pomoc medyczna.

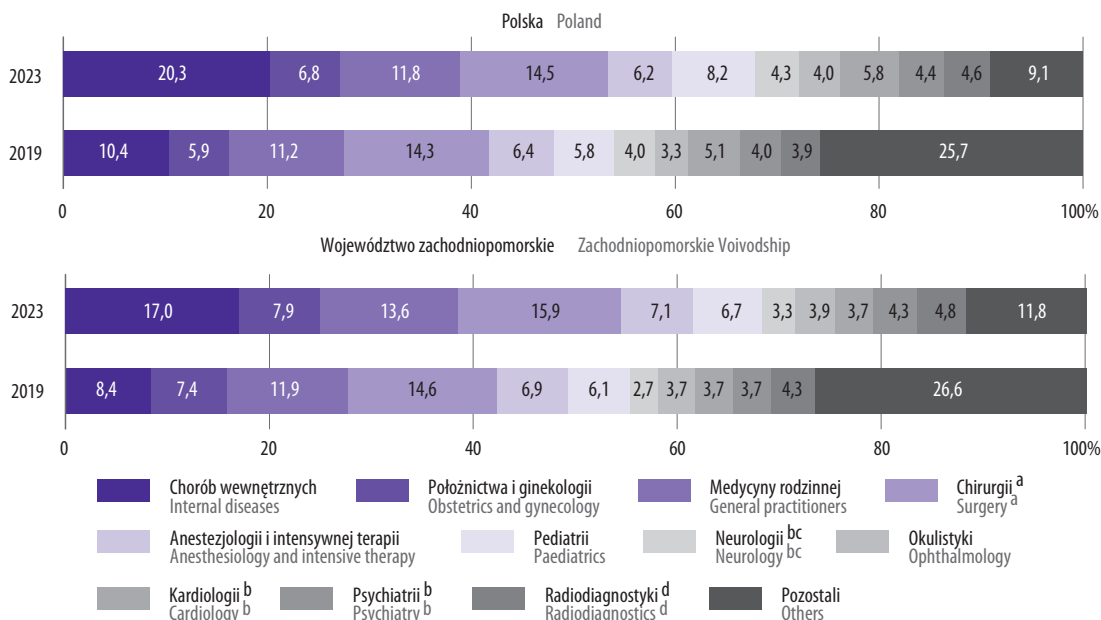
W 2023 r. jednostki samorządu terytorialnego (JST) w województwie zachodniopomorskim wydały na ochronę zdrowia 221,4 mln zł, co stanowiło 3,1% wydatków na ten cel samorządów w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim wydatki na ochronę zdrowia spadły o 5,6%, a w kraju wzrosły o 1,0%. W stosunku do 2015 r. zanotowano wzrost o 32,7% w województwie i o 80,5% – w kraju.

Wykres 31.

Lekarze specjaliści Stan w dniu 31 grudnia

Chart 31.

Doctors specialists
As of 31 December

a Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, szczękowo-twarzowej, kardiologii oraz chirurgii naczyniowej i urologii. b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. cd Także: c – neuropatologii, d – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

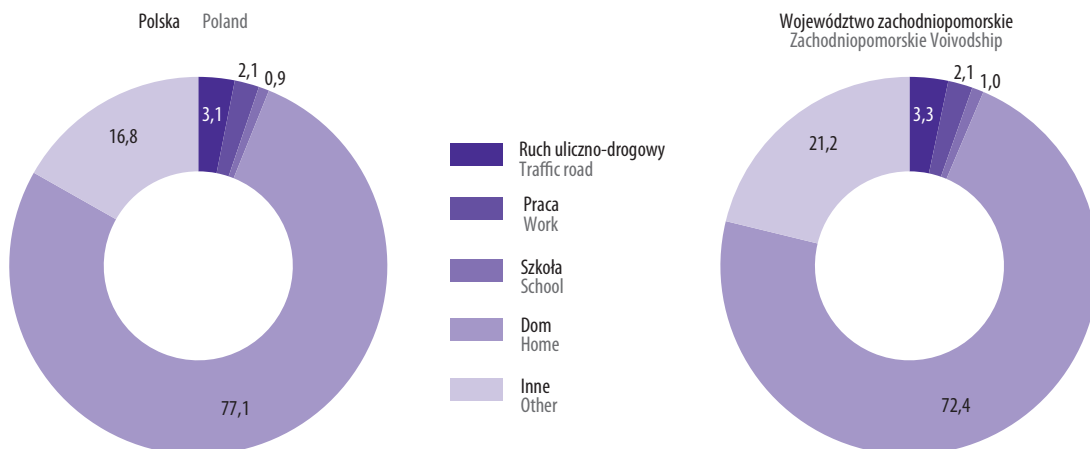
Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.
 a General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillary, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as vascular surgery and urology. b Including children's specialists. cd Also: c – neuropathology, d – oncological radiotherapy and children's radiology.
 Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration.

Wykres 32.

Wyjazdy jednostek systemu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia w 2023 r.

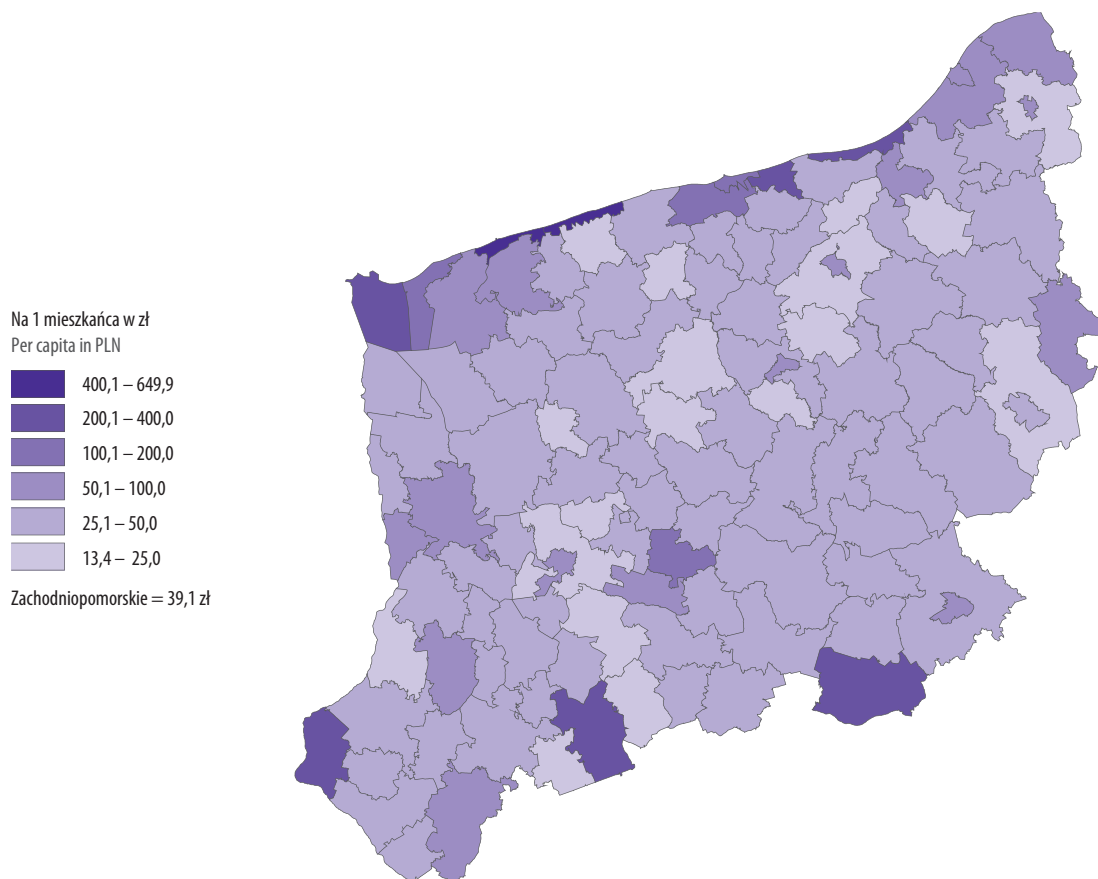
Chart 32.

Calls of emergency medical system units to the occurrence places in 2023

Mapa 34.
Map 34.

Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2023 r.
Expenditures of gminas and cities with powiat status in division “Health care” in 2023

Kultura
Culture

Liczba bibliotek publicznych w województwie zachodniopomorskim od kilku lat przybiera tendencję malejącą, w 2023 r. nastąpił spadek o 3 placówki. Biblioteki działające w województwie zachodniopomorskim stanowią 4,6% udziału we wszystkich bibliotekach publicznych dostępnych w kraju. Zauważalny jest także znaczny spadek woluminów dostępnego księgozbioru. Spadła liczba wypożyczonych książek.
W 2023 r. wzrosła liczba widzów odwiedzających kina oraz liczba odwiedzających muzea.

W 2023 r. w zachodniopomorskim działało 345 bibliotek publicznych (łącznie z filiami) oraz 54 punkty biblioteczne, co w skali kraju stanowiło odpowiednio 4,6% oraz 7,2%. Na 1 placówkę biblioteczną przypadało średnio 4090 osoby, podczas gdy w kraju jedna taka placówka obsługiwała przeciętnie 4523 osób. Stan bibliotek publicznych i punktów bibliotecznych w województwie zachodniopomorskim w 2023 r. został pomniejszony o 1 placówkę, porównując z 2015 r. nastąpił spadek o 18,3%, tj. o 66 bibliotek i punktów bibliotecznych. Jednocześnie w ciągu roku zmniejszył się (o 0,6%) stan księgozbioru, który pod koniec 2023 r. wynosił 5902,2 tys., co stanowiło 4,7% wszystkich woluminów dostępnych w placówkach bibliotecznych w kraju.

Działalność wystawienniczą w 2023 r. prowadziło 40 muzeów i oddziałów muzealnych, tj. 4,1% wszystkich placówek tego typu w Polsce. Wystawy muzealne obejrzało 599,8 tys. osób (o 15,2% więcej niż przed rokiem), co stanowiło 1,4% ogółu odwiedzających takie ekspozycje w kraju. W 2023 r. liczba zwiedzających

muzea na 1000 ludności wyniosła 367 (w kraju 1123 osoby), podczas gdy w 2015 r. było to 358 osób (w kraju 865). W 2023 r. na terenie województwa znajdowało się także 11 galerii i salonów sztuki (o 2 jednostki mniej niż w 2022 r.).

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim działalność sceniczną prowadziło 8 teatrów i instytucji muzycznych (liczba ta nie zmieniła się od 2015 r.). Na obszarze całego kraju teatry i instytucje muzyczne z zachodniopomorskiego zorganizowały łącznie 1610 przedstawień i koncertów, tj. 2,7% ogólnej liczby spektakli w kraju (w 2022 r. – 1725 czyli 3,3%). 76,8% przedstawień i koncertów odbyło się w stałej sali wg siedziby (w 2022 r. – 78,0%).

W 2023 r. w województwie działało 30 kin stałych, posiadających 62 sal projekcyjnych i dysponujących 11,6 tys. miejsc na widowni, które stanowiły 3,9% ogółu takich miejsc w kraju. W ciągu roku w kinach stałych odbyło się 71,1 tys. seansów, czyli 3,3% wszystkich pokazów filmowych w kraju. W stosunku do 2022 r. liczba seansów kinowych zwiększyła się o 2,3%, natomiast w kraju liczba seansów nie zmieniła się r/r. Seanse te obejrzało łącznie 1971,6 tys. widzów (4,0% ogółu korzystających z tej formy rozrywki w Polsce), tj. o 20,8% więcej niż przed rokiem (w kraju wzrost o 20,1%).

Tablica 26. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia
Table 26. Culture institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	488	417	403	399
Muzea i oddziały muzealne ^a Museum with branches ^a	30	37	39	40
Galerie i salony sztuki Art galleries	13	13	13	11
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	8	8	8	8
Centra, domy i ośrodki kultury Centre of culture, cultural centres and establishments	93	101	106	105
Kluby i świetlice Clubs and community centres	257	194	221	211
Kina stałe Indoor cinemas	24	26	29	30
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per 1 library establishment	3505	3983	4071	4090
Zwiedzający muzea i oddziały muzealne ^{ab} na 1000 ludności Museums and exhibition visitors ^{ab} per 1,000 population	357,8	176,0	316,6	366,6
Liczba ludności na 1 instytucję kultury ^c Number of population per 1 culture institution ^c	4887	5500	5292	5457

a Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. b W ciągu roku. c Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

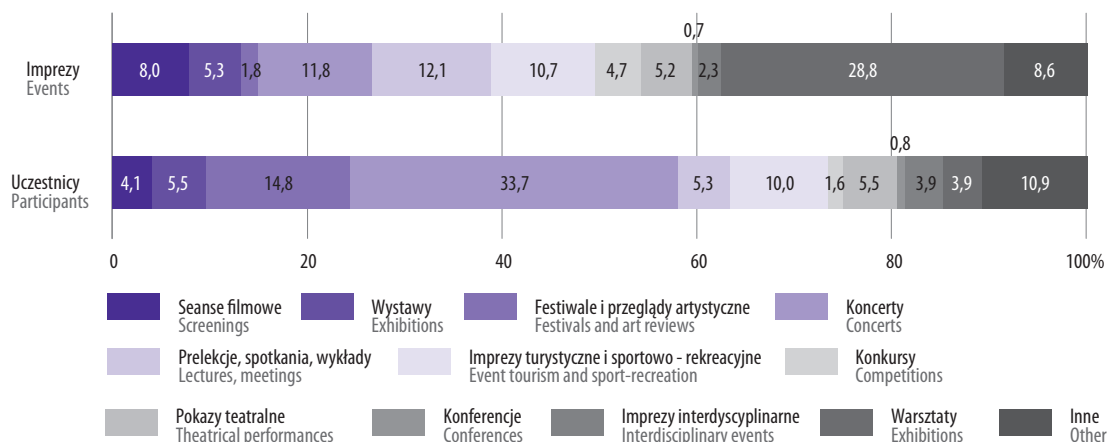
a Starting from 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulations agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums. b During the year. c Centre of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

Ważną rolę w kreowaniu aktywnych form uczestnictwa w kulturze odgrywają placówki prowadzące wielokierunkową działalność społeczno-kulturalną, kierujące swą ofertą do różnych grup wiekowych i środowiskowych. W 2023 r. w zachodniopomorskim działalność taką, służącą upowszechnianiu i popularyzacji kultury, prowadziło 28 centrów, 26 domów i 52 ośrodki kultury oraz 24 kluby i 187 świetlic. Zdecydowana większość klubów i centrów kultury działała w miastach, natomiast świetlice dominowały na wsi.

W 2023 r. placówki kulturalne zorganizowały 13546 imprez (o 5,6% więcej niż 2022 r. i o 4,4% więcej niż w 2015 r.), w których uczestniczyło 1386,4 tys. osób (o 12,6% więcej niż w roku poprzednim; o 18,1% mniej niż w 2015 r.).

Wykres 33.
Chart 33.

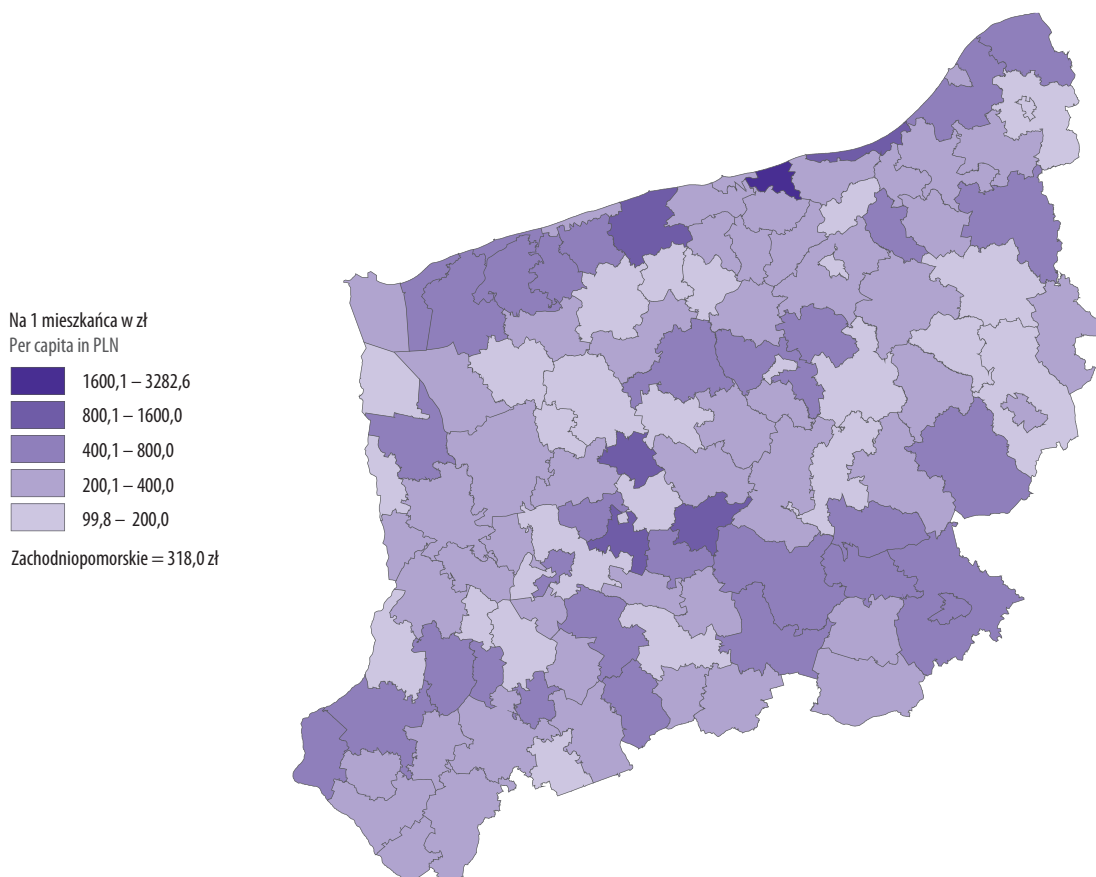
Imprezy organizowane przez placówki kultury w 2023 r.
Events organized by culture institutions in 2023

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w województwie zachodniopomorskim w 2023 r. wyniosły 733,4 mln zł, tj. o 21,0% więcej niż przed rokiem. W skali kraju ta kwota stanowiła 5,3% i wśród pozostałych województw stawiła zachodniopomorskie na 9. miejscu. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wydatki na kulturę wynosiły 449,4 zł (wobec 261,77 zł przed rokiem), przy średniej krajowej na poziomie 280,16 zł (przed rokiem 369,5 zł). Pod względem tej kwoty zachodniopomorskie znalazło się na 1. miejscu w kraju (1 miejsce w 2022 r.).

Mapa 35.
Map 35.

Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2023 r.
Expenditure of gminas and cities with powiat status in division “Culture and national heritage” in 2023

Bezpieczeństwo na drogach

Road safety

W 2024 r. liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych była o 5,0% niższa niż przed rokiem, a wskaźnik wykrywalności sprawców wyniósł 71,4%. Mniej było wypadków drogowych i rannych, wzrosła natomiast liczba ofiar śmiertelnych.

W 2024 r. na drogach województwa zachodniopomorskiego Policja zarejestrowała 747 wypadków drogowych (3,5% wypadków w kraju). W ich wyniku 97 osób poniosło śmierć (5,1% ofiar w kraju), a 848 zostało rannych (3,4% poszkodowanych w kraju).

Liczba wypadków drogowych zarejestrowanych na obszarze województwa w 2024 r. była o 4,6% niższa niż w poprzednim roku i o 42,4% niższa niż w 2015 r. W porównaniu z 2023 r. liczba ofiar śmiertelnych wzrosła o 5,4%, a liczba rannych zmniejszyła się o 5,1%. W odniesieniu do 2015 r. spadła zarówno liczba ofiar śmiertelnych (o 22,4%), jak i rannych (o 42,3%).

Liczba ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 wypadków wyniosła 13,0 (w kraju – 8,8), natomiast rannych – 100,0 (w kraju – 113,5).

Dane o **wypadkach drogowych** pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni. Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Tablica 27.

Table 27.

Wypadki drogowe^a oraz ich skutki

Road accidents^a and their results

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Wypadki Accidents	1298	927	783	747
Ofiary śmiertelne Fatalities	125	101	92	97
na 100 wypadków per 100 road accidents	9,6	10,9	11,7	13,0
Ranni Injured	1470	1012	894	848
na 100 wypadków per 100 road accidents	113,3	109,2	114,2	100,0

^a Zarejestrowane przez Policję.

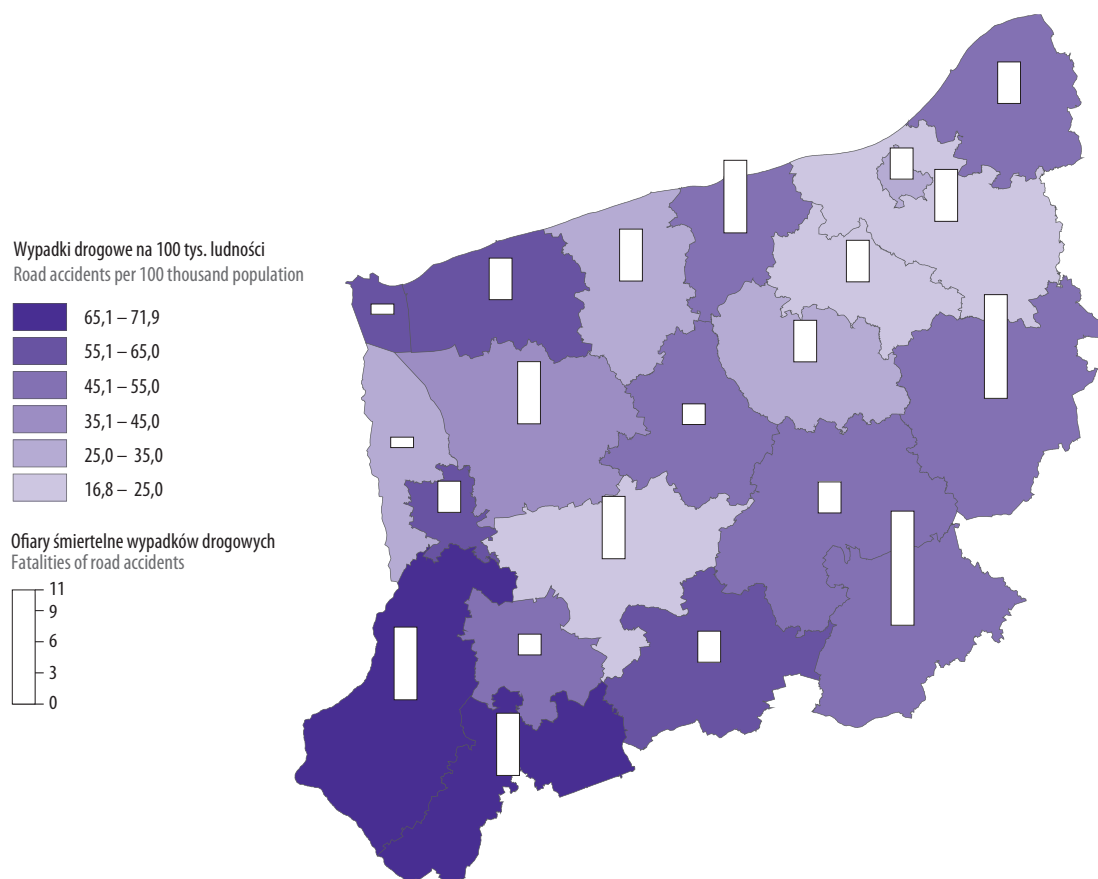
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police.

Source: data of the National Police Headquarters.

Mapa 36.
Map 36.

Bezpieczeństwo na drogach w 2024 r.
Road safety in 2024

Spółeczeństwo informacyjne
Information society

W 2024 r. wzrósł odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu oraz osób korzystających z Internetu w zlokalizowanych na obszarze województwa gospodarstwach domowych, w których mieszka co najmniej jedna osoba w wieku 16–74 lata.

Liczba osób zamawiających przez Internet również wzrosła. Wartość odsetka dla województwa w 2024 r. była niższa w porównaniu do całego kraju.

W 2024 r. mieszkańcy gospodarstw domowych w województwie rzadziej korzystali z usług administracji publicznej za pomocą Internetu niż przeciętnie w kraju.

Na przestrzeni ostatnich dziewięciu lat na obszarze całego kraju, jak i województwa zachodniopomorskiego, odnotowano znaczny wzrost wartości wskaźników opisujących wyposażenie i korzystanie z Internetu w gospodarstwach domowych, w których mieszka co najmniej jedna osoba w wieku 16–74 lata. W 2024 r. odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu oraz osób korzystających z Internetu w województwie zachodniopomorskim był niższy od wartości dla Polski odpowiednio o 2,1 p. proc oraz 3,1 p. proc. Odsetek osób korzystających z Internetu regularnie (co najmniej raz w tygodniu) w województwie był niższy od wartości dla Polski o 3,8 p. proc.

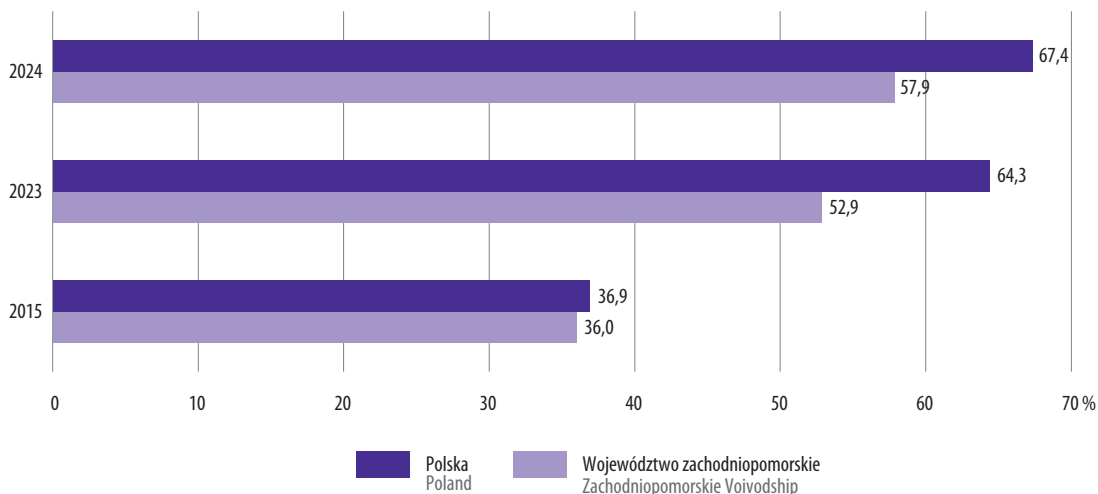
Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu

Table 28. Households with access to the Internet at home and Internet users

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Odsetek gospodarstw domowych ^a posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households ^a with access to the Internet at home	77,6	91,2	86,7	93,8
Odsetek osób ^b korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet	79,9	89,6	85,1	88,4
Odsetek osób ^b regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet regularly (at least once a week)	74,0	86,5	78,7	83,8

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z osobami w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with persons aged 16–74. b Persons aged 16–74.

W latach 2015–2024 wzrastał odsetek osób zamawiających towary lub usługi do użytku prywatnego w sieci. W skali kraju odnotowano przez ten czas wzrost wskaźnika o 30,5 p. proc, a dla województwa o 21,9 p. proc. W porównaniu z 2023 r. wartość wskaźnika w województwie wzrosła i wyniosła 57,9%, dla Polski odnotowano wzrost o 3,1 p. proc. W 2024 r. wartość wskaźnika dla województwa zachodniopomorskiego była niższa niż dla kraju o 9,5 p. proc.

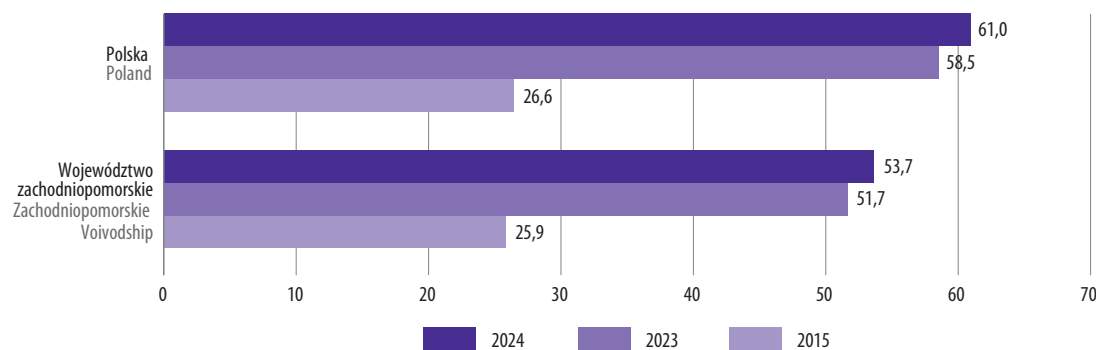
Wykres 34. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcyChart 34. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

Na przestrzeni ostatnich ośmiu lat na obszarze całego kraju, jak i województwa zachodniopomorskiego, odnotowano znaczny wzrost korzystania z Internetu w celu korzystania z usług administracji publicznej. W tym czasie odsetek wzrósł dla województwa o 27,8 p. proc., a dla kraju o 34,4 p. proc. W 2024 r. wartość wskaźnika dla województwa zachodniopomorskiego była o 7,3 p. proc. niższa niż dla kraju.

Wykres 35.
Chart 35.

Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy
Individuals^a using e-government services during the last 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

Aktywność społeczna

Social activity

W województwie zachodniopomorskim w rejestrze REGON wpisanych było 8480 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Najwyższy w zachodniopomorskim wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. ludności odnotowano w powiecie szczecińskim.

W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim w rejestrze REGON wpisanych było 8480 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (4,8% podmiotów tego typu w kraju), tj. o 3,9% więcej niż rok wcześniej i o 15,4% więcej niż w 2021 r. (w Polsce wzrost o odpowiednio 3,6% i 14,8%). W ciągu roku w województwie z rejestru wykreślono 101 podmiotów, a zarejestrowano 403 nowe. Liczba fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych przypadająca na 10 tys. mieszkańców wynosiła w województwie 52 i kształtowała się powyżej średniej dla kraju (47). Najwyższy w zachodniopomorskim wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. ludności odnotowano w powiecie szczecińskim (62), w powiecie kamieńskim (61), w powiecie drawskim (61) oraz w Szczecinie (61), a najniższy w powiecie stargardzkim (37), Świnoujściu (40) oraz w powiecie polickim (41).

Tablica 29.

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON
Stan w dniu 31 grudnia

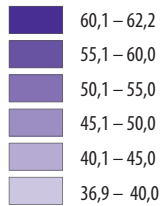
Table 29.

Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register
As of 31 December

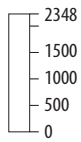
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem Total	7107	7351	8158	8480
na 10 tysięcy ludności per 10 thousand population	43	45	50	52

Mapa 37.**Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

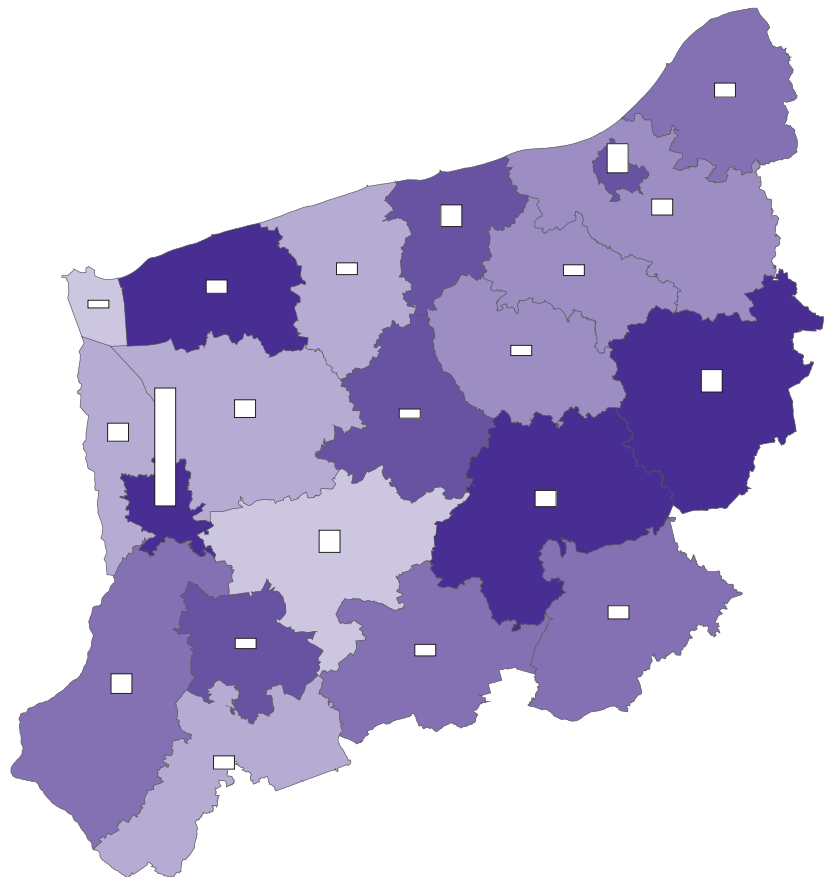
Map 37.

Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2024
As of 31 DecemberNa 10 tys. ludności
Per 10 thousand population

Zachodniopomorskie = 52,3

Liczba fundacji, stowarzyszeń
i organizacji społecznych
Foundations, associations
and social organisations

Zachodniopomorskie = 8480

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

Szacunkowa wartość produktu krajowego brutto w województwie zachodniopomorskim w 2023 r. była wyższa niż rok wcześniej i wyniosła 120353 mln zł, przy czym stanowiła 3,5% PKB Polski. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. PKB w województwie zachodniopomorskim było wyższe niż przed rokiem i osiągnęło wartość 73844zł, stanowiąc 81,7% średniej krajowej.

Wartość dodana brutto (WDB) wytworzona w województwie zachodniopomorskim w 2022 r. wyniosła 98519 mln zł i była wyższa niż w 2015 r. o 62,8%, a w przeliczeniu na 1 pracującego – 150710 zł, co stanowiło 95,4% przeciętnej w kraju.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

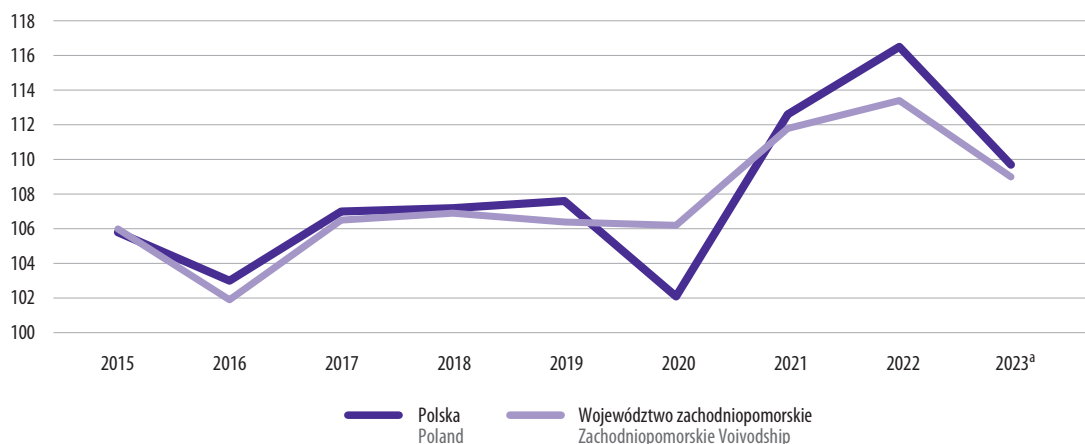
Na podstawie wstępnego szacunku za 2023 r. w województwie zachodniopomorskim wartość produktu krajowego brutto wyniosła 120353 mln zł. W porównaniu z 2022 r. była to kwota wyższa o 9,0% (w skali kraju o 9,7%). W 2023 r. udział PKB wytworzonego w województwie w krajowym PKB wyniósł 3,5% (o 0,1 p. proc. mniej przed rokiem), tj. o 0,3 p. proc. mniej niż w 2015 r. (3,8%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. PKB w województwie zachodniopomorskim osiągnęło wartość 73844 zł i stanowił 81,7% średniej krajowej. Był on jednocześnie o 9,8% wyższy niż w 2022 r. (81,9% średniej krajowej) i o 85,5% – niż w 2015 r. (85,1% średniej krajowej). W porównaniu z województwem mazowieckim, które w 2023 r. odnotowało najwyższy wskaźnik PKB na 1 mieszkańca (142264 zł), PKB województwa zachodniopomorskiego było niższe o 48,1%, a w porównaniu z województwem lubelskim, które osiągnęło najniższy wskaźnik (62175 zł) – wyższe o 18,8%.

Dla województwa zachodniopomorskiego poziom PKB według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca w PPS w 2023 r. osiągnął 63% średniej Unii Europejskiej. W 2022 r. wskaźnik ten wyniósł 64%, a w 2015 r. – 59%.

**Wykres 36. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)
rok poprzedni=100**

Chart 36. Indices of gross domestic product (current prices)
previous year=100

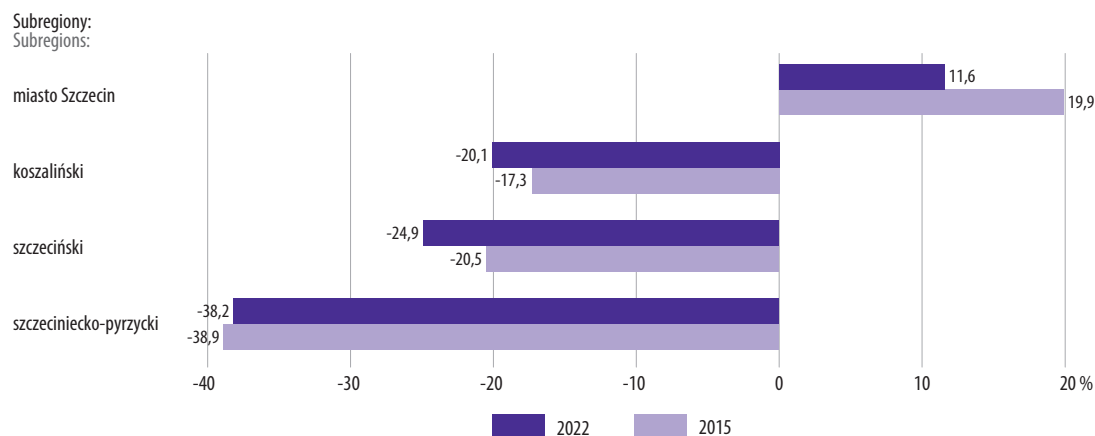
Na podstawie danych zrewidowanych największy udział w tworzeniu PKB w województwie zachodniopomorskim w 2022 r. miał Szczecin (33,5%) oraz podregion szczeciński (28,2%), następnie były to podregiony: koszaliński (20,5%) oraz szczecinecko-pyrzycki (17,8%). W porównaniu z 2015 r. struktura ta nie uległa znaczącym przemianom. Udział m. Szczecin nie zmienił się. Zmalał natomiast udział podregionu podregionu szczecińskiego (o 0,2 p. proc.) oraz koszalińskiego (o 0,1%). Wzrósł udział podregionu szczecinecko-pyrzyckiego (o 0,4 p. proc.). PKB wytworzony w Szczecinie stanowił w 2020 r. 1,2% wartości w skali kraju. W porównaniu z 2015 r. udział ten spadł o 0,1 p. proc.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca najwyższy wskaźnik PKB w 2022 r. osiągnął Szczecin (91603 zł), stanowiąc 136,2% przeciętnego w województwie i 111,6% przeciętnego w kraju. Analogicznie w 2015 r. było to 140,9% oraz 119,9%. Najniższą wartość PKB per capita wykazano w podregionie szczecinecko-pyrzyckim (50710 zł), która stanowiła 75,4% przeciętnej w województwie oraz 61,8% przeciętnej w kraju. Analogicznie w 2015 r. było to 71,8% i 61,1%.

W województwie zachodniopomorskim wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony na poziomie podregionów w 2022 r. wyniósł 17,8%, a w 2015 r. – 19,4%.

Wykres 37. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące). Odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

Chart 37. Gross domestic product per capita (current prices). Relative deviations from the national average value

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa, a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważony udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

Wartość dodana brutto (WDB) wytworzona w województwie zachodniopomorskim w 2022 r. wyniosła 98519 mln zł i była wyższa niż w 2015 r. o 62,8%.

W strukturze WDB uzyskanej w 2022 r. największy udział miały takie sekcje jak: handel; naprawa pojazdów samochodowych (27,4%), przetwórstwo przemysłowe (18,7%) oraz budownictwo (8,1%). W porównaniu ze strukturą z 2015 r. zwiększyły się m.in. udziały w sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości (o 1,8 p. proc), przemysł (o 0,9 p. proc) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (o 0,7 p. proc.).

Zmalały natomiast udziały m.in. takich sekcji jak: budownictwo (o -1,5 p. proc.), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 1,4 p. proc.) oraz pozostałe usługi (o -0,3 p. proc.).

Wydajność pracy mierzona WDB na 1 pracującego w województwie zachodniopomorskim w 2022 r. wyniosła 176270 zł, co stanowiło 95,4% przeciętnej w kraju i była o 51,4% wyższa niż w 2015 r. Jej relacja do średniej krajowej w 2015 była wyższa i wyniosła 102,5%.

Wykres 38.
Chart 38.

Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
Gross value added by kind of activity (current prices)

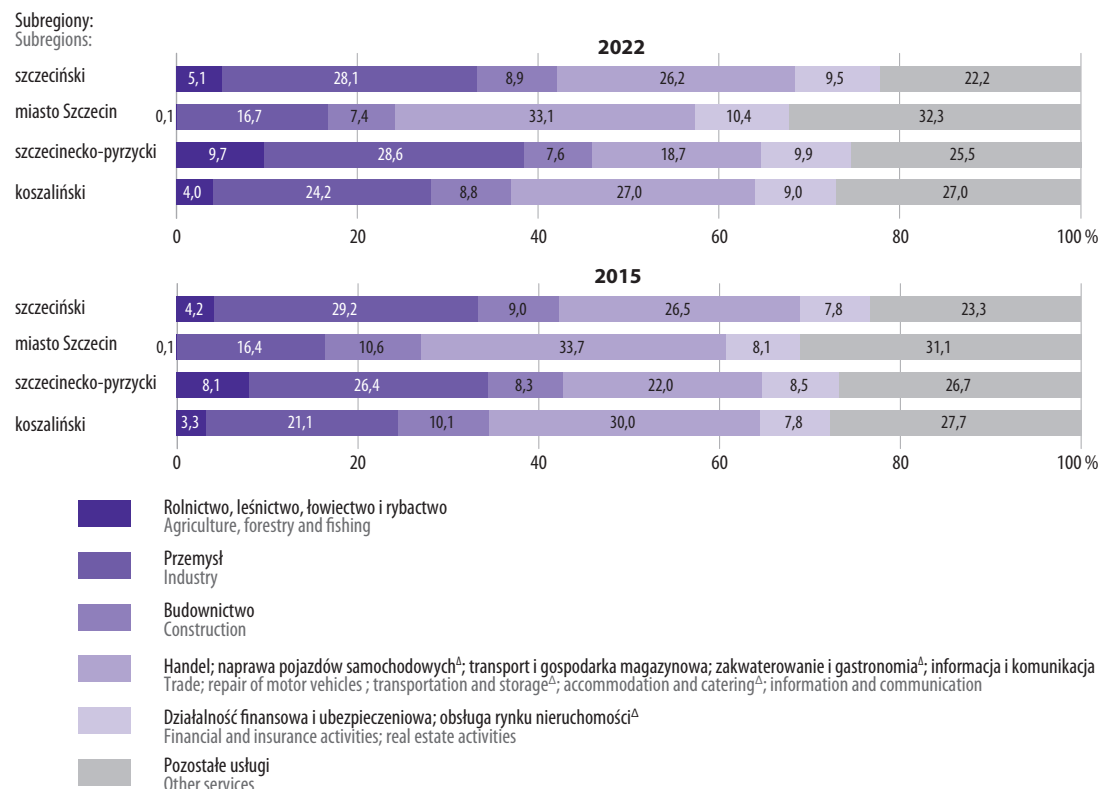
W podregionie koszalińskim w 2022 r. największy udział w tworzeniu WDB miały jednostki prowadzące działalność w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja (27,0%, wobec 29,9% w 2015 r.), a najmniejszy – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (4,0%, wobec 3,3% w 2015 r.). W przeliczeniu na 1 pracującego wartość WDB w podregionie koszalińskim wyniosła 173624 zł, co w relacji do średniej krajowej stanowiło 94,0% (w 2015 r. było to 98,1%).

Podregion szczecinecko-pyrzycki w 2022 r. charakteryzował się największym udziałem w wytworzonej WDB przemysłu (28,7%, wobec 26,4% w 2015 r.), a najmniejszym – budownictwa (7,6%, wobec 8,3% w 2015 r.). Wskaźnik WDB na 1 pracującego wyniósł 167613 zł i stanowił 90,7% średniej krajowej (był wyższy niż w 2015 r. o 0,3 p. proc.).

W podregionie szczecińskim zarówno w 2022 r., jak i w 2015 r. największy udział w tworzeniu WDB miał przemysł (odpowiednio: 28,1% i 29,2%), a najmniejszy – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (5,1% i 4,2%). W przeliczeniu na 1 pracującego wartość WDB w 2022 r. wyniosła 174571 zł i stanowiła 94,5% średniej krajowej (czyli o 10,6 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Największy udział w budowaniu WDB w mieście Szczecin w 2022 r. miały jednostki z sekcji M-T (32,3% wobec 31,1% w 2015 r.), najmniejszy natomiast – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (0,1%). W Szczecinie wartość WDB na 1 pracującego była niższa o 0,1% od przeciętnej krajowej i wyniosła 184563 zł (w 2015 r. wskaźnik ten osiągnął wartość 126614 zł, tj. o 11,5% wyższy niż w Polsce).

Wykres 39. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
Chart 39. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Przedsiębiorczość

6.2. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie zachodniopomorskim w końcu 2024 r. wyniosła 255,1 tys., tj. o 2,0% więcej niż w 2023 r. i o 6,3% więcej niż w 2021 r. Najwięcej jednostek miało swoją siedzibę w Szczecinie – 30,2% (wzrost o 6,5% w porównaniu z 2021 r.), Koszalinie – 7,5% (wzrost o 5,3%) i w powiecie kołobrzeskim – 6% (wzrost o 8,4%). Zarówno w 2024 r., jak i w 2021 r. najwięcej podmiotów prowadziło działalność w obszarze handel; naprawy pojazdów samochodowych.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą. W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Na koniec grudnia 2024 r. w bazie rejestru REGON województwa zachodniopomorskiego zarejestrowane było 255081 podmiotów gospodarki narodowej (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie), co stanowiło wzrost o 4894 podmiotów w porównaniu z końcem 2023 r. i o 15128 podmiotów – z końcem 2021 r. Podmioty zarejestrowane w województwie zachodniopomorskim stanowiły 4,8% ogółu podmiotów działających w kraju.

Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a
Stan w dniu 31 grudnia

Table 30. Entities of national economy in the REGON register^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2021	2023	2024	2024 W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
Ogółem Total	234131	239953	250187	255081	4,8
sektor publiczny public sector	6670	6638	6673	6697	6,0
sektor prywatny private sector	224713	229978	239271	243571	4,8
W tym: Of which:					
spółki partnerships and companies	33124	34056	35532	36508	3,7
fundacje foundations	1052	1136	1274	1392	3,5
stowarzyszenia i organizacje społeczne associations and social organizations	6055	6215	6884	7088	5,1
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity	172994	177281	184515	187409	5,0

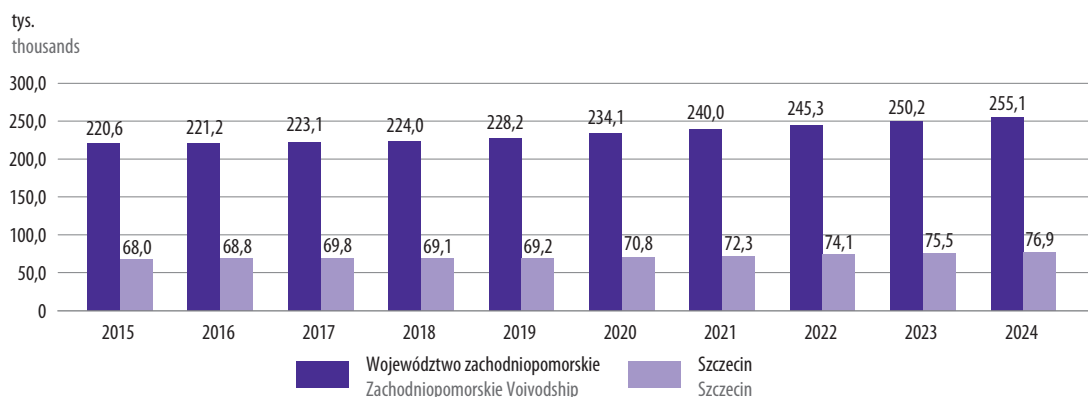
^a W podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.
^a The division by ownership sectors does not include entities for which the information about ownership form does not exist in the REGON register.

Wykres 40.

Podmioty gospodarki narodowej Stan w dniu 31 grudnia

Chart 40.

Entities of the national economy
As of 31 December

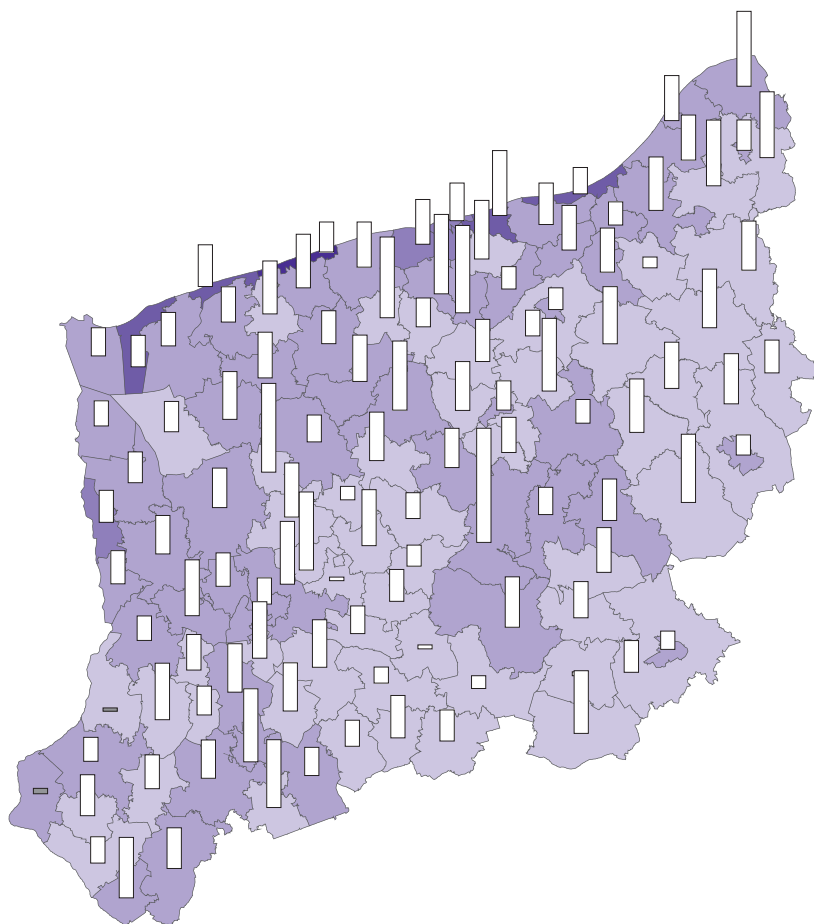
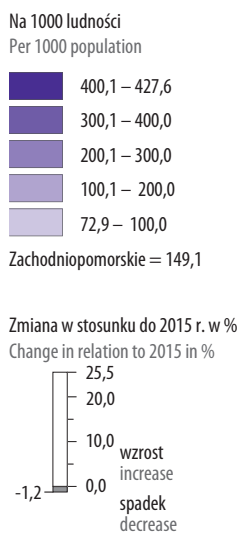

Mapa 38.

Podmioty gospodarki narodowej w 2024 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 38.

Entities of the national economy in 2024
As of 31 December

Najwięcej podmiotów zarejestrowanych było w miastach na prawach powiatu, tj. w: Szczecinie – 76919 (wzrost o 4663 w porównaniu z 2021 r.) i Koszalinie – 19181 (wzrost o 962) oraz w powiatach: kołobrzeskim – 15224 (wzrost o 1178), polickim – 14617 (wzrost o 1563) i stargardzkim – 14597 (wzrost o 1024), a najmniej w powiatach: łobeskim – 3723 (wzrost o 204) i pyrzyckim – 4478 (wzrost o 332).

W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim na 1000 mieszkańców przypadało 157,2 podmiotów gospodarki narodowej (w 2023 r. – 153,3 podmioty). Najwyższe wskaźniki odnotowano w powiatach: kołobrzeskim – 199,3 (w 2023 r. – 193,5), m. Szczecin – 198,9 (w 2023 r. 193,9 podmioty), oraz w kamieńskim – 190,6 (w 2023 r. – 184,9), a najniższe w powiatach: choszczeńskim – 104,2 (w 2023 r. – 102,3), łobeskim – 112,9 (w 2023 r. – 108,7) oraz świdwińskim – 120,8 (w 2023 r. – 118,3).

W 2024 r. do rejestru REGON wpisano 16842 nowych podmiotów (o 315 mniej niż w 2021 r.), w tym 13512 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (tj. mniej o 946 niż w 2021 r.) i 1739 spółek handlowych (wzrost o 83 w porównaniu z 2021 r.), w tym 1 z udziałem kapitału zagranicznego (o 11 mniej niż w 2021 r.).

W 2024 r. z rejestru wykreślono 11733 podmiotów (o 745 więcej niż w 2021 r.), w tym 10468 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (o 621 więcej niż w 2021 r.), 709 spółek handlowych (o 1 mniej niż w 2021 r.), w tym 153 z udziałem kapitału zagranicznego (o 58 mniej niż w 2021 r.).

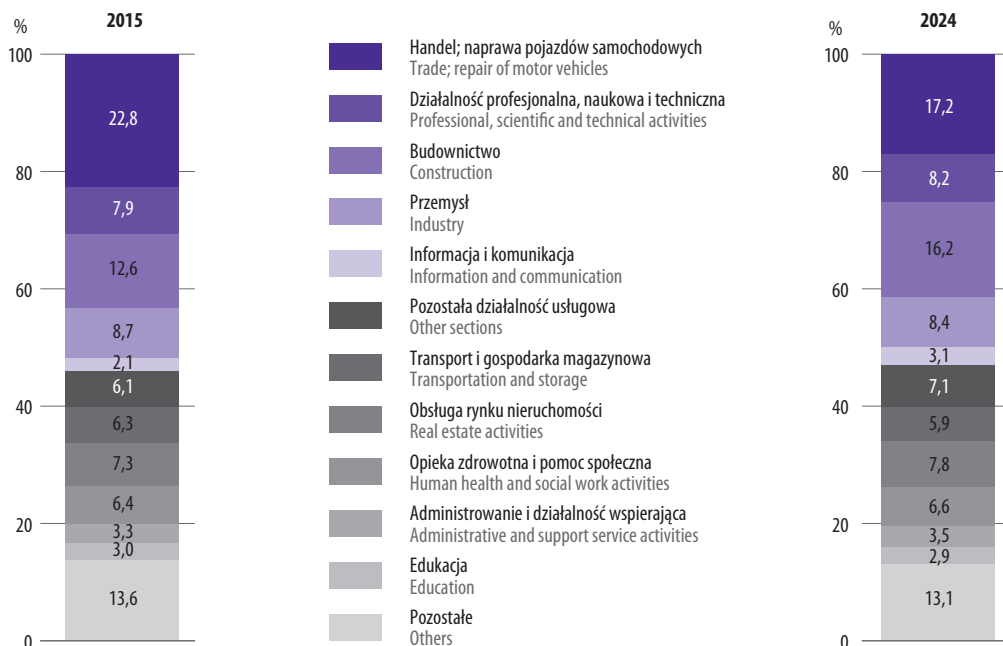
Według stanu na koniec 2024 r. najwięcej podmiotów prowadziło działalność w sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 43772 (o 711 mniej niż w 2021 r.), co stanowiło 17,2% ogółu zarejestrowanych podmiotów. Znaczny udział w ogólnej liczbie podmiotów stanowiły również jednostki zajmujące się: budownictwem – 41348 (o 4513 więcej niż w 2021 r.), działalnością profesjonalną, naukową i techniczną – 21019 (o 1423 więcej niż w 2021 r.), obsługą rynku nieruchomości – 19852 (o 1071 więcej niż w 2021 r.), przetwórstwem przemysłowym – 19731 (o 958 więcej niż w 2021 r.), pozostałą działalnością usługową – 18166 (o 2409 więcej niż w 2021 r.), opieką zdrowotną i pomocą społeczną – 16727 (o 839 więcej niż w 2021 r.), zakwaterowaniem i gastronomią – 15488 (o 426 więcej niż w 2021 r.) oraz transportem i gospodarką magazynową – 14955 (o 106 więcej niż w 2021 r.).

Wykres 41.

Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD Stan w dniu 31 grudnia

Chart 41.

Entities of the national economy by selected PKD sections
As of 31 December

Podobnie jak w latach poprzednich w rejestrze REGON przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ich liczba na koniec grudnia 2024 r. wyniosła 187409 (o 10128 więcej niż w 2021 r.).

Kolejną pozycję zajmowały spółki handlowe, których liczba wyniosła 22683 (wzrost o 2579 w porównaniu z 2021 r.), z tego spółek z udziałem kapitału prywatnego krajowego było 16712 (wzrost o 1372), kapitału zagranicznego – 3208 (mniej o 161), kapitału samorządu terytorialnego – 185 (więcej o 3), kapitału państwowych osób prawnych – 130 (więcej o 4) oraz kapitału Skarbu Państwa – 39 (więcej o 3).

Działalność spółek handlowych skoncentrowana była głównie w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 3686 podmiotów (o 217 więcej niż w 2021 r.), budownictwo – 3539 (o 598 więcej) oraz przetwórstwo przemysłowe – 2680 (o 130 więcej).

Struktura spółek handlowych według rodzaju kapitału i sekcji PKD skupiała się głównie w spółkach z udziałem kapitału prywatnego krajowego: w handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 2882 podmiotów (wzrost o 79 w porównaniu z 2021 r.), budownictwie – 2555 (wzrost o 305), przetwórstwie przemysłowym – 1927 (wzrost o 48), z udziałem kapitału zagranicznego w: przetwórstwie przemysłowym – 573 (spadek o 88), handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 417 (spadek o 56) oraz budownictwie – 416 (więcej o 35).

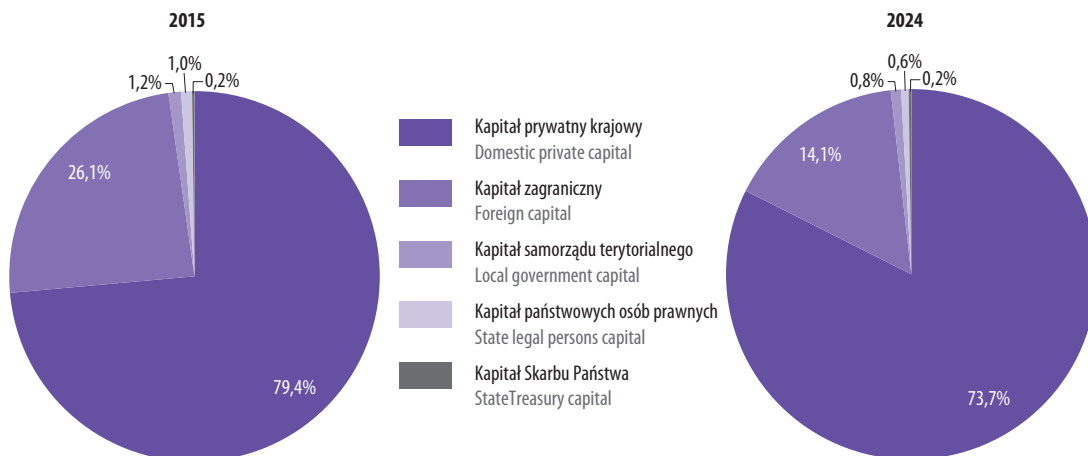
W 2024 r. liczba fundacji wyniosła 1392, tj. o 256 więcej niż w 2021 r., stowarzyszeń i organizacji społecznych – 7088 i wzrosła o 873 w porównaniu z 2021 r.

Wykres 42.

Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a Stan w dniu 31 grudnia

Chart 42.

Commercial companies by type of capital^a
As of 31 December

^a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

^a Figures for the number of companies by capital type should not be sum to “total” as they list companies by share of capital type rather than their predominant capital.

Działalność badawcza i rozwojowa

Research and development

W 2023 r. nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową w województwie zachodniopomorskim były o 23,1% wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. Wskaźnik personelu wewnętrznego B+R wyrażony w EPC na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2023 r. wyniósł 4,3 EPC.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wszystkie nakłady bieżące i nakłady inwestycyjne brutto na środki trwałe związane z działalnością B+R prowadzoną w jednostce statystycznej w danym okresie sprawozdawczym, bez względu na źródło finansowania.

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim nakłady wewnętrzne na działalność B+R wyniosły 925,0 mln zł. W porównaniu do 2015 liczba podmiotów zaangażowanych w działalność B+R w województwie wzrosła o 47,8% i wyniosła 170 podmiotów.

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową (B+R) w województwie zachodniopomorskim w 2023 r. wzrosły w porównaniu do roku poprzedniego o 23,1%, (w stosunku do roku 2015 wzrosły o 415,7%). Nakłady te stanowiły 1,7% nakładów krajowych brutto na działalność B+R (w 2022 r. 1,7%, w 2020 r. – 1,4%, zaś w 2015 r. – 1,2%).

Tablica 31.
Table 31.

Nakłady wewnętrzne³ na działalność B+R według źródeł finansowania (ceny bieżące)

Intramural expenditures³ on R&D by source of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	222,5	452,8	751,6	925,0
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	97,2	252,7	.	335,1
Przedsiębiorstw Business enterprise	78,6	136,7	280,9	358,8
Szkolnictwa wyższego Higher education	14,9	.	.	103,4
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	0,6	–	.	0,2
Reszta świata Rest of the world	31,3	.	51,8	127,5

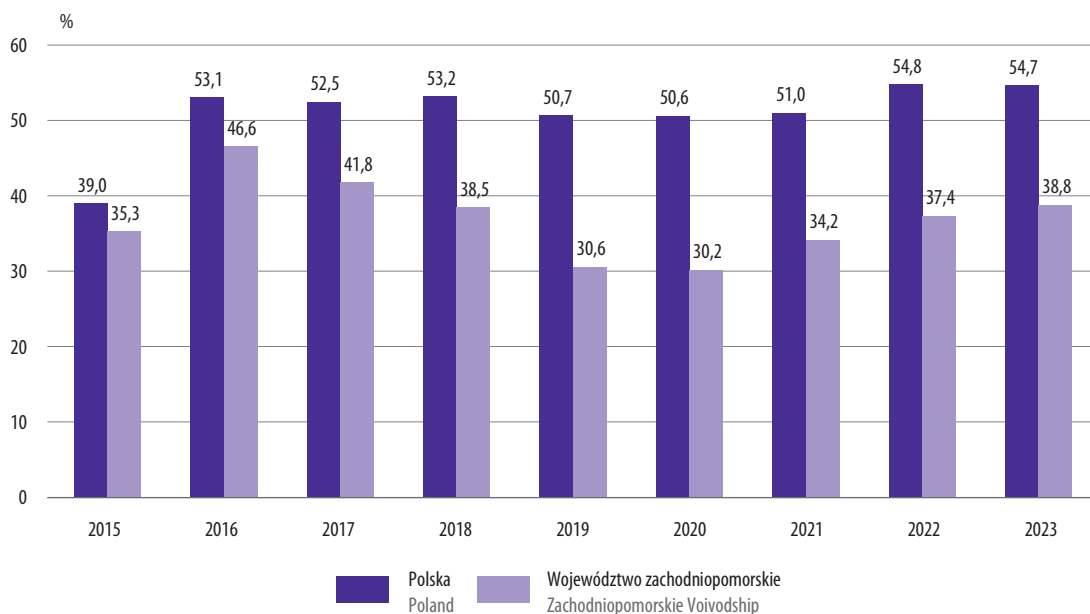
a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

W województwie zachodniopomorskim w 2023 r. 38,8% nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową było finansowanych ze środków sektora przedsiębiorstw. Udział środków pochodzących z tego sektora był wyższy o 1,4 p. proc. w stosunku do 2022 r., a w porównaniu z 2015 r. zwiększył się o 3,5 p. proc. W kraju udział ten ukształtował się na poziomie 54,7% i był niższy o 0,1 p. proc. niż w 2022 r. oraz wyższy o 15,7 p. proc. niż w 2015 r.

Wykres 43.

Udział nakładów wewnętrznych^a na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

Chart 43.

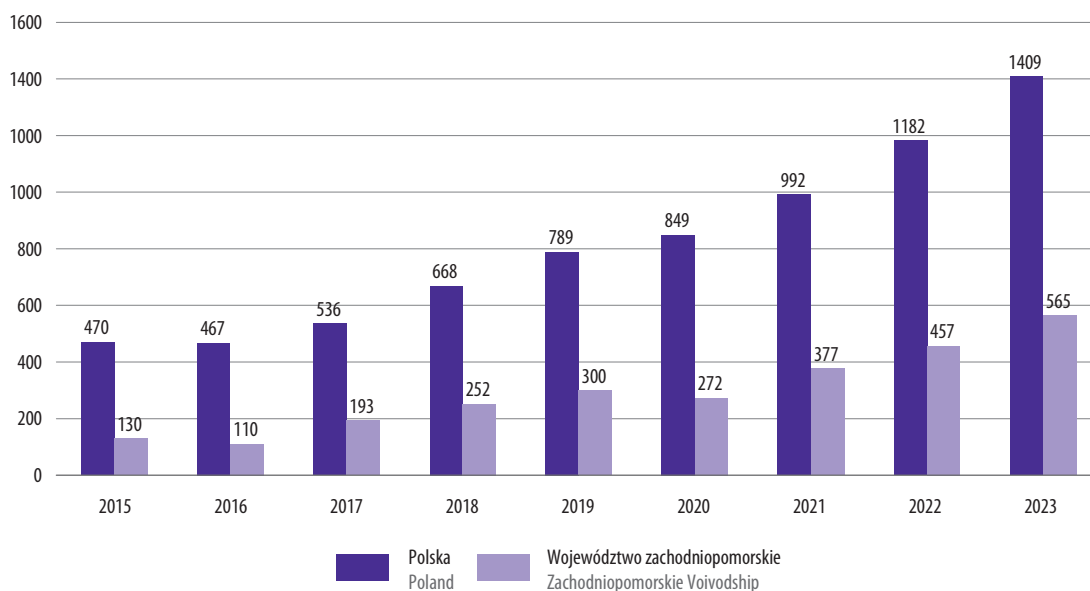
Share of intramural expenditure^a on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&Dª Bez amortyzacji środków trwałych.^a Excluding depreciation of fixed assets.

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wyniosły 565 zł, przy wskaźniku dla Polski kształtującym się na poziomie 1409 zł. Wskaźnik w porównaniu z 2022 r. był o 108 zł wyższy (w kraju o 227 zł wyższy).

Wykres 44.

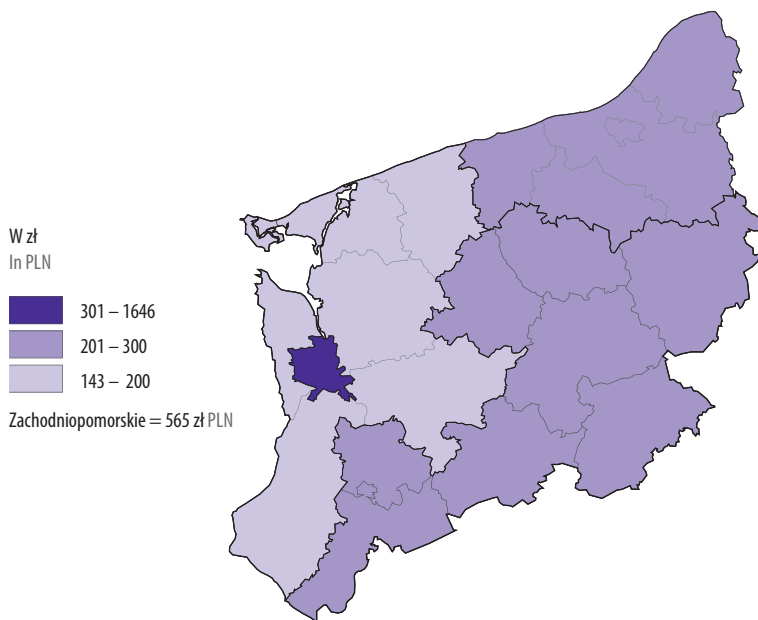
Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca

Chart 44.

Intramural expenditures^a on research and development per 1 capita^a Bez amortyzacji środków trwałych.^a Excluding depreciation of fixed assets.

Mapa 39.
Map 39.

Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańca według podregionów w 2023 r.
Intramural expenditure^a on R&D per capita by subregions in 2023

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Biorąc po uwagę pochodzenie środków finansujących badania naukowe i prace rozwojowe, w 2023 r. ponad połowa nakładów wewnętrznych na działalność B+R w Polsce była finansowana ze środków wewnętrznych (56,7%), natomiast w województwie zachodniopomorskim wystąpiła nieznaczna przewaga środków zewnętrznych (50,9%).

Tablica 32.
Table 32.

Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)
Intramural expenditures^a on R&D by origin of funds (current prices)

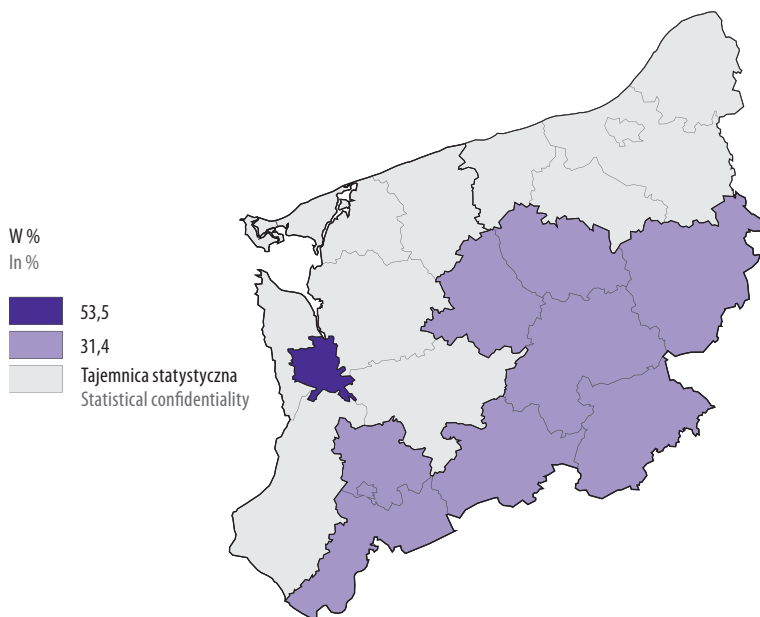
Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2022	2023	2023 Polska=100 Poland=100
	w mln zł in million PLN				
Ogółem Total	429,7	452,8	751,6	925,0	1,7
nakłady finansowane ze środków: expenditures financed by:					
Wewnętrznych Internal funds	166,4	166,9	363,9	454,4	1,5
Zewnętrznych External funds	263,2	285,9	387,7	470,6	2,0
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	.	250,7	.	332,6	1,9

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Mapa 40.

Udział środków zewnętrznych w nakładach wewnętrznych^a na działalność B+R według podregionów w 2023 r.

Mapa 40.

Share of external funds in intramural expenditures^a on R&D by subregions in 2023

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (właściciele, aktywni współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie ich rodzin oraz osoby pozostające w stosunku pracy) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalent pełnego czasu pracy (ECP) jest to stosunek godzin rzeczywiście przepracowanych w związku z działalnością B+R w danym okresie sprawozdawczym do całkowitej liczby godzin formalnie przepracowanych w tym samym okresie przez osobę lub grupę.

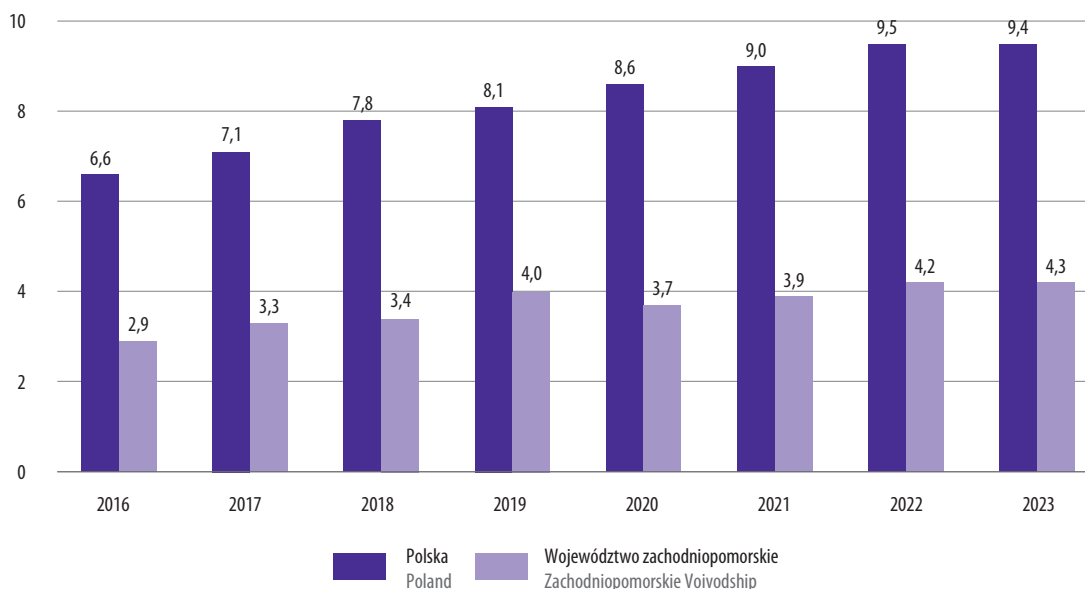
W 2023 r. rzeczywiste zaangażowanie personelu wewnętrznego w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe w województwie zachodniopomorskim wyniosło 3,3 tys. ekwiwalentów pełnego czasu pracy (ECP) i wzrosło w skali roku o 6,8%. Personel ten stanowił 2,0% ogółu personelu wewnętrznego B+R w kraju. Personel wewnętrzny B+R (mierzony w ECP) na 1000 osób aktywnych zawodowo wyniósł 4,3 (w 2022 r. – 4,2). Wskaźnik ten średnio w kraju w 2023 r. wyniósł 9,4 (rok wcześniej 9,5).

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

Zdecydowaną większość personelu zaangażowanego w działalność badawczą i rozwojową w województwie zachodniopomorskim w 2023 r. stanowili badacze. Liczebność badaczy z personelu wewnętrznego wyrażona w ekwiwalentach pełnego czasu pracy wyniosła 2,4 tys. ECP, co stanowiło 73,5% ogółu personelu wewnętrznego B+R wyrażonego w ECP (o 1,9 p. proc. mniej niż rok wcześniej). W kraju udział ten wyniósł 71,9% (o 0,6 p. proc. mniej niż w 2022 r.).

Wykres 45.
Chart 45.

Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b
Internal R&D personnel^a per 1000 economically active persons^b

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo w wieku 15–89 lat na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active aged 15–89 were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

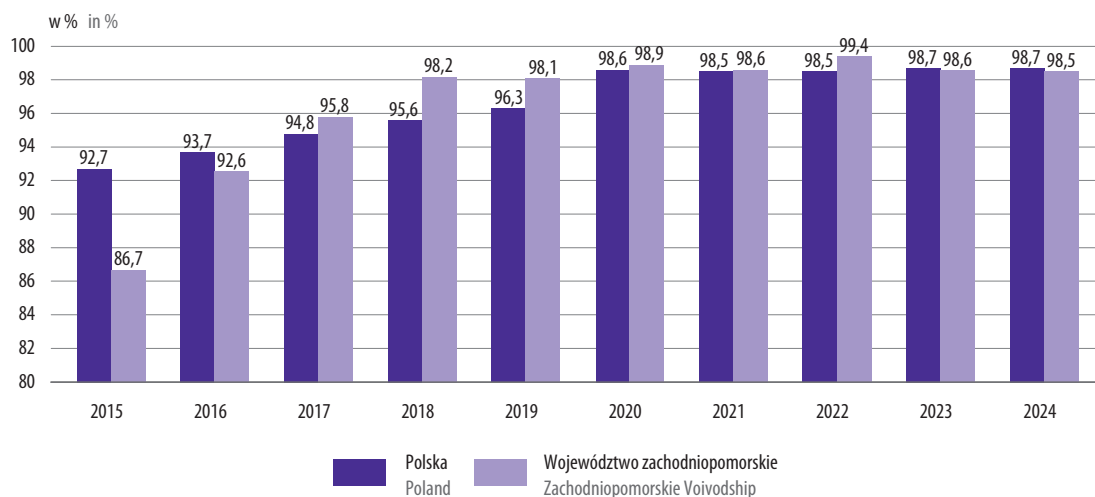
Using of information and communication technologies in enterprises

Prawie wszystkie przedsiębiorstwa zlokalizowane w województwie zachodniopomorskim w 2023 r. posiadały dostęp do Internetu.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej. Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2024 r., podobnie jak rok wcześniej, odsetek przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego posiadających dostęp do Internetu był bliski 100% (98,5%). Wskaźnik ten jest minimalnie wyższy od wskaźnika charakteryzującego przedsiębiorstwa z całego kraju (o 0,2 p. proc.).

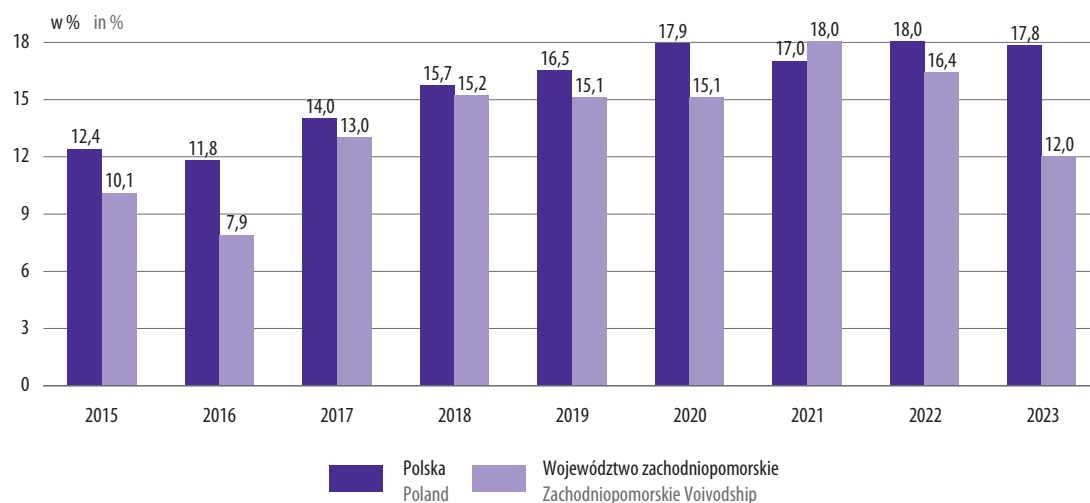
Wykres 46. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu
Chart 46. Enterprises with Internet access

W 2023 r. 12,0% przedsiębiorstw w województwie prowadziło sprzedaż elektroniczną. W porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten zmalał o 4,4 p.proc. (w stosunku do 2015 r. wzrósł o 1,9 p.proc.). W skali kraju wskaźnik wzrósł o 5,8 p. proc. i wyniósł 17,8%.

Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI. Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

Wykres 47. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Chart 47. Enterprises receiving orders via computer networks

W 2023 r. 21,1% firm z województwa korzystało z otwartych danych publicznych (o 8,5 p.proc. więcej niż w 2022 r.). Wskaźnik dla kraju kształtował się na poziomie 19,5% (o 4,9 p. proc. więcej niż rok wcześniej).

Otwarte dane publiczne – dane wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

W 2024 r. wyniki finansowe uzyskane przez przedsiębiorstwa niefinansowe w województwie zachodniopomorskim były gorsze niż przed rokiem. Niekorzystnie kształtowały się podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe.

Dane dotyczą **przedsiębiorstw niefinansowych** (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007), szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Wyniki finansowe dotyczą przedsiębiorstw prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. W województwie zachodniopomorskim w 2024 r. przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 91506,8 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były o 4,0% niższe, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 87955,5 mln zł i spadły o 2,9%.

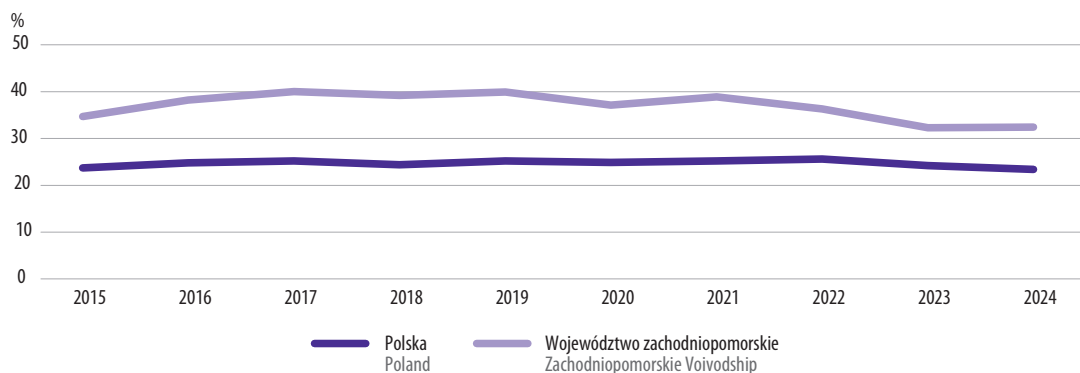
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniosły 89279,8 mln zł i w ciągu roku spadły o 3,7%, podczas gdy koszty sprzedaży również spadły o 2,8%. Największy wzrost przychodów netto zanotowano m.in. w sekcji działalność związana z obsługą nieruchomości (o 67,8%). Największy spadek przychodów wystąpił w sekcji budownictwo (o 30,7%).

W województwie zachodniopomorskim z eksportu pochodziło 29657,7 mln zł, tj. 33,2% przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów. W porównaniu z rokiem poprzednim przychody z eksportu spadły o 8,1%, a ich udział zmniejszył się o 3,8 p. proc.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport (eksport) obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozajunijnych.

Wykres 48.
Chart 48.

Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem
Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem;
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

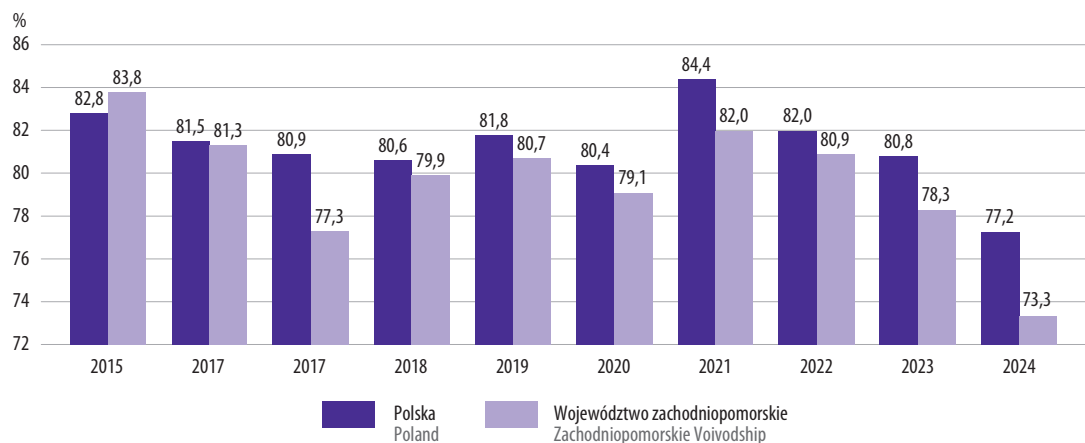
Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 3182,8 mln zł i był o 23,1% niższy od osiągniętego w 2023 r. Odnotowano spadek pozostałych przychodów operacyjnych (o 10,2%) oraz spadek kosztów ich uzyskania (o 32,7%), wynik na pozostałej działalności operacyjnej był wyższy niż rok wcześniej o 45,8%. Przy spadku przychodów finansowych (o 20,9%) i wzroście kosztów tych operacji (o 9,6%), odnotowano pogorszenie wyniku na operacjach finansowych (z 166,3 mln zł do -202,5 mln zł). Wynik finansowy brutto w 2024 r. wyniósł 3551,3 mln zł i był o 24,4% niższy niż przed rokiem. Po odliczeniu obciążeń (w kwocie 630,8 mln zł) wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 2920,5 mln zł, tj. o 29,0% niżej niż w 2023 r. Zysk netto w ciągu roku spadł o 17,2%, podczas gdy strata netto zwiększyła się o 43,3%. Zysk netto wykazało 73,3% przedsiębiorstw (78,3% w 2023 r.). Przychody uzyskane przez te przedsiębiorstwa stanowiły 81,3% całkowitych przychodów z całokształtu działalności (wobec 85,9% przed rokiem). W przetwórstwie przemysłowym zysk netto wykazało 68,5% przedsiębiorstw (76,0% w 2021 r.), a ich udział w przychodach tej sekcji wyniósł 80,8% (wobec 85,4% przed rokiem).

Wykres 49.

Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 49.

Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

W przedsiębiorstwach województwa zachodniopomorskiego objętych badaniem, odnotowano w 2024 r. pogorszenie wskaźników rentowności obrotu oraz wskaźników płynności finansowej w porównaniu z 2023 r. Wzrósł wskaźnik poziomu kosztów z 95,1% do 96,1%. Spadł natomiast wskaźniki: rentowności sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,5% do 3,6%), wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 4,9% do 3,9%) oraz wskaźnik obrotu netto (z 4,3% do 3,2%).

W 2024 r. zaobserwowano pogorszenie płynności finansowej. Wskaźnik I stopnia wyniósł 36,4% i w skali roku spadł o 9,8 p. proc. Wskaźnik płynności finansowej II stopnia spadł o 15,8 p. proc. (do 79,1%). Pogorszenie płynności finansowej zanotowały m.in. przedsiębiorstwa z sekcji: działalność związana z obsługą nieruchomości, budownictwo, informacja i komunikacja.

Płynność poprawiła się m.in. w przedsiębiorstwach z sekcji działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.

W Polsce w 2024 r., w odniesieniu do 2023 r. o 1,1 p. proc. wzrósł wskaźnik poziomu kosztów, zaś o 1,1 i 0,9 p. proc. spadły wskaźniki rentowności obrotu odpowiednio w ujęciu brutto i netto. Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto spadł o 1,1 p. proc. Wzrosły wskaźniki płynności: I stopnia o 4,9 p. proc., a II stopnia – o 0,3 p. proc.

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

Tablica 33.
Table 33.

Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
	w % in %				
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	95,1	94,7	95,4	96,1	95,7
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	5,1	4,7	4,5	3,6	4,4
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	4,9	5,3	4,9	3,9	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	4,3	4,5	4,3	3,2	3,4
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	34,2	49,4	46,2	36,4	44,6
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	93,4	103,4	94,9	79,1	107,5

Według stanu na koniec grudnia 2024 r., aktywa obrotowe przedsiębiorstw objętych badaniem wyniosły 36612,7 mln zł, tj. o 9,6% więcej niż w 2023 r. Wartość zapasów w ciągu roku zmniejszyła się o 1,8%, a ich udział w aktywach spadł o 3,8 p. proc., do 32,9% i stanowiły największą ich część. Udział należności krótkoterminowych wzrósł w ciągu roku o 4,0 p. proc., do 32,9%, a inwestycji krótkoterminowych zwiększył się o 0,6 p. proc., do 28,0%. Jednocześnie odnotowano wzrost wartości należności krótkoterminowych o 29,4% oraz wzrost wartości inwestycji krótkoterminowych o 12,1%.

Według stanu na koniec grudnia 2024 r., zobowiązania przedsiębiorstw niefinansowych wyniosły łącznie 38825,8 mln zł, przy czym zobowiązania długoterminowe w ciągu roku spadły o 16,4%, a krótkoterminowe – wzrosły o 42,4%. W ogólnej kwocie zobowiązań krótkoterminowych 32,2% stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw i usług (przed rokiem 42,6%). Relacja zobowiązań krótkoterminowych do należności krótkoterminowych wyniosła 233,8% (przed rokiem – 205,2%), natomiast relacja do inwestycji krótkoterminowych kształtowała się na poziomie 275,0%, wobec 216,5% przed rokiem.

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

W województwie zachodniopomorskim w 2024 r. odnotowano spadek nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw. W porównaniu z 2024 r. niższa była liczba inwestycji nowo rozpoczętych, a większa ich wartość kosztorysowa.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz na ulepszenie istniejących (w cenach bieżących), poniesione w 2024 r. przez badane przedsiębiorstwa, mające siedzibę na terenie województwa zachodniopomorskiego, wyniosły 3751,9 mln zł i były o 32,0% niższe od poniesionych rok wcześniej. W kraju w 2024 r. wartość nakładów inwestycyjnych spadła o 6,7% w odniesieniu do poziomu z 2023 r.

W 2024 r. z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa zachodniopomorskiego na budynki i budowle wydatkowano 1468,2 mln zł, na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 1882,3 mln zł, a na środki transportu – 339,9 mln zł.

W 2024 r. najwięcej inwestowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność w przetwórstwie przemysłowym (49,7% ogółu nakładów inwestycyjnych wobec 41,4% w 2023 r.). Stosunkowo dużo inwestowały również przedsiębiorstwa zajmujące się transportem i gospodarką magazynową (14,5% wobec 13,2%), handlem; naprawą pojazdów samochodowych (11,8%, wobec 6,5%) oraz obsługą runku nieruchomości (9,6% wobec 26,9% w 2023 r.).

W 2024 r. inwestorzy w województwie rozpoczęli realizację 746 nowych zadań inwestycyjnych, tj. 5,7% mniej niż rok wcześniej. Ich wartość kosztorysowa wyniosła 770,4 mln zł i była o 14,0% wyższa od wartości inwestycji rozpoczętych w roku poprzednim. Na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 24,2 % wartości kosztorysowej wszystkich

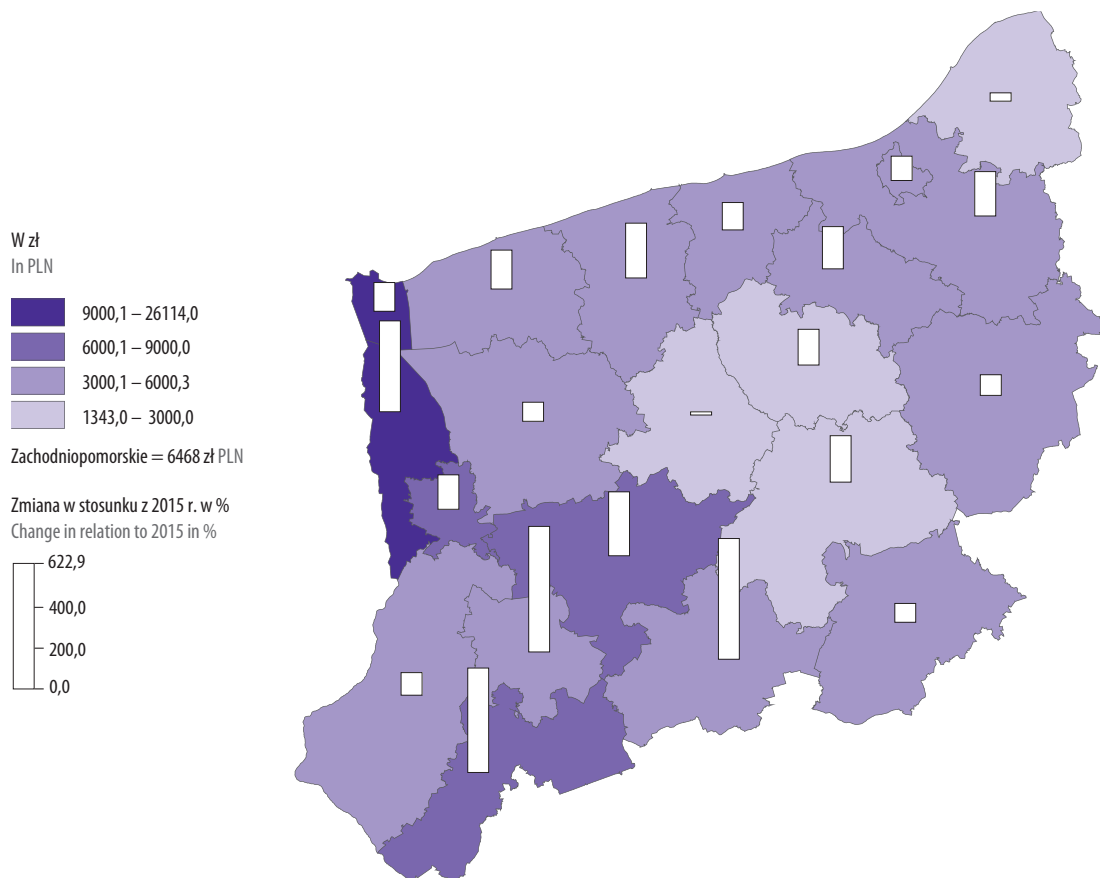
inwestycji rozpoczętych (wobec 30,9% w poprzednim roku). Zwiększyła się w ujęciu rocznym wartość kosztorysowa inwestycji w sekcji działalność związana z obsługą nieruchomości (o 178,7%). Brak inwestycji rozpoczętych w 2024 r. odnotowano m.in. w sekcjach: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz edukacja.

Mapa 41.

Map 41.

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach a na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)

Investment outlays in enterprises a per capita in 2023 (current prices)

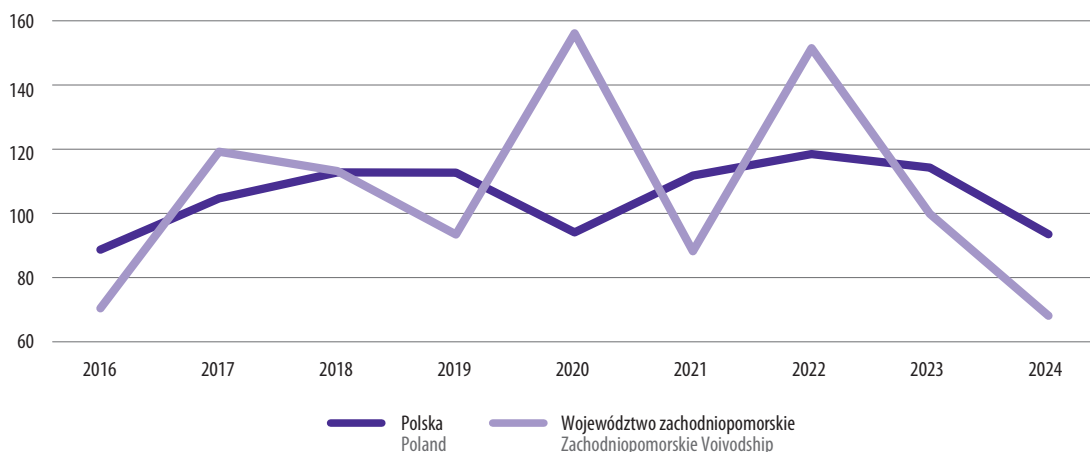
a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; by investment location.

Wykres 50.

Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące) Rok poprzedni=100

Chart 50.

Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)
Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentację projektowo-kosztorysową; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, zasadzenia wieloletnie, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z jej realizacją. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Tablica 34.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Table 34.

Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem Total w mln zł in million PLN	3044,3	4166,6	5516,9	3751,9
Polska=100 Poland=100	2,2	2,8	2,5	1,8
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
budynki i budowle buildings and structures	45,0	23,1	29,9	39,1
zakupy purchases	54,5	76,8	69,2	59,2
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	46,4	72,4	62,3	50,2
środków transportu transport equipment	8,1	4,4	6,9	9,1

Wartość kosztorysowa inwestycji dotyczy nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną, jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego.

Przez **inwestycje nowo rozpoczęte** rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w roku sprawozdawczym.

6.3. Produkcja i usługi

6.3. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

W 2024 r. województwie zachodniopomorskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększyła się produkcja większości głównych upraw rolnych, z wyjątkiem pszenicy ogółem, żyta i rzepaku i rzepiku razem.

W porównaniu z rokiem poprzednim spadło pogłowie trzody chlewnej, natomiast wzrosła liczebność owiec oraz nieznacznie liczebność bydła.

W 2024 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano obniżenie cen skupu pszenicy, żyta, ziemniaków jadalnych, żywca wieprzowego, wołowego i drobiowego oraz mleka.

W 2024 r. powierzchnia zasiewów **zbóż ogółem** wyniosła 407,7 tys. ha (mniej o 4,2% niż przed rokiem, ale więcej niż w 2015 r. o 6,8%). Areal przeznaczony pod uprawę tych gatunków w województwie stanowił 5,8% ich powierzchni w kraju. Plony zbóż ogółem wyniosły 48,9 dt/ha (w Polsce – 49,4 dt/ha) i były wyższe od uzyskanych zarówno w 2023 r., jak i w 2015 r. odpowiednio o 2,9 dt/ha (tj. o 6,3%) i 1,3 dt/ha (tj. 2,7%). Produkcja ziarna zbóż ogółem w 2024 r. wyniosła 1992,9 tys. ton i była większa od produkcji z poprzedniego roku o 36,5 tys. ton (o 1,9%), oraz od uzyskanej w 2015 r. o 175,2 tys. ton (o 9,6%). Zwiększenie produkcji ziarna zbóż ogółem w porównaniu z 2023 r. było wynikiem wyższego plonowania zbóż ogółem przy zmniejszonej łącznej powierzchni uprawy. Zbiory zbóż ogółem w województwie zachodniopomorskim stanowiły 5,7% zbiorów krajowych.

Powierzchnia **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** w 2024 r. wyniosła 346,1 tys. ha i była niższa zarówno w porównaniu z 2023 r., jak i 2015 r. odpowiednio o: 20,3 tys. ha (o 5,5%) i o 14,2 tys. ha (o 3,9%). Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2023 r. osiągnęły poziom 47,8 dt z 1 ha (w Polsce 44,7 dt/ha) i były wyższe w stosunku do uzyskanych w 2023 r. o 5,8%, ale niższe od uzyskanych w 2015 r. 2,0%. W 2024 r. roku zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w regionie oszacowano na 1655,5 tys. ton i były na tym samym poziomie jak w poprzednim roku, ale o 5,9% niższe niż w 2015 r. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie zachodniopomorskim stanowiły 6,5% zbiorów krajowych.

Powierzchnia uprawy **pszenicy ogółem** w 2024 r. wynosiła 148,1 tys. ha i zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim rokiem, jak i 2015 r. odpowiednio o 6,1 tys. ha (o 4,0%) i 16,0 tys. ha (o 9,7%). W omawianym roku plony wyniosły 53,7 dt z 1 ha i osiągnęły poziom o 3,3% wyższy niż średnie plony tej uprawy w kraju (52,0 dt/ha). W porównaniu z plonami uzyskanymi w 2023 r. zwiększyły się o 3,1%, natomiast porównaniu do 2015 r. były niższe o 6,6%. Zbiory pszenicy ogółem w województwie w omawianym roku oszacowano na 795,0 tys. ton i były one niższe od plonów uzyskanych zarówno w 2023 r., jak i w 2015 r. odpowiednio o: 1,1% r. o 15,7%. Zbiory pszenicy ogółem w województwie zachodniopomorskim stanowiły 6,4% zbiorów krajowych.

Powierzchnia uprawy **żyta**, która w 2024 r. wynosiła 63,9 tys. ha zmniejszyła się w odniesieniu do 2023 r. o 17,0%, ale w stosunku do 2015 r. wzrosła 23,0%. W omawianym roku plony wyniosły 40,5 dt z 1 ha i osiągnęły poziom o 13,4% wyższy niż średnie plony tej uprawy w kraju (35,7 dt/ha). W porównaniu z plonami uzyskanymi w 2023 r. zwiększyły się o 5,2%, ale w porównaniu do 2015 r. uzyskane plony były nieznacznie niższe (o 0,5%). Zbiory żyta w województwie w omawianym roku oszacowano na 259,0 tys. ton i były one niższe o 12,5% od uzyskanych w 2023 r., ale wyższe o 22,6% od notowanych w 2015 r. Zbiory żyta w województwie zachodniopomorskim stanowiły 10,6% zbiorów krajowych.

Powierzchnia uprawy **jęczmienia ogółem** w 2024 r. wynosiła 50,4 tys. ha i zwiększyła się w porównaniu do poprzedniego roku, jak i w stosunku do 2015 r. odpowiednio o: 3,8% i 8,9%. W 2024 r. plony wyniosły 46,4 dt z 1 ha i osiągnęły poziom o 6,9% wyższy niż średnie plony tej uprawy w kraju (43,4 dt/ha). W porównaniu z plonami uzyskanymi w 2023 r. i w 2015 r. zwiększyły się odpowiednio o 7,2% i 2,0%. Zbiory jęczmienia ogółem w województwie oszacowano na 233,8 tys. ton i były wyższe od uzyskanych w 2023 r. i w 2015 r. odpowiednio o 11,2% i 10,9%. Zbiory jęczmienia ogółem w województwie zachodniopomorskim stanowiły 7,8% zbiorów krajowych.

Powierzchnia uprawy **pszenżyta ogółem** w 2024 r. wynosiła 56,6 tys. ha i w porównaniu z 2023 r. jak i 2015 r. zmniejszyła się odpowiednio o 2,9% i 18,9%. W omawianym roku plony wyniosły 49,6 dt z 1 ha i osiągnęły poziom o 12,7% wyższy niż średnie plony tej uprawy w kraju (44,0 dt/ha). Uzyskane plony zwiększyły się w porównaniu z plonami uzyskanymi w 2023 r., jak i w stosunku do 2015 r. odpowiednio o: 6,7% i 15,6%. Zbiory pszenżyta ogółem w województwie zachodniopomorskim stanowiły 5,6% zbiorów krajowych. Łącznie w 2024 r. zebrano 280,4 tys. ton ziarna tj. więcej niż przed rokiem o 3,6%, ale mniej niż w 2015 r. o 6,2%.

W 2024 r. powierzchnia uprawy **owsa** wyniosła 24,8 tys. ha i była mniejsza niż w 2023 r. 4,8%, ale większa niż w 2015 r. o 17,4%. W omawianym roku plony tej uprawy wyniosły 32,3 dt z 1 ha i w porównaniu z plonami uzyskanymi rok wcześniej zwiększyły się o 21,9%, ale w porównaniu do 2015 r. były niższe o 3,9%. Zbiory owsa w województwie zachodniopomorskim stanowiły 4,9% zbiorów krajowych, zebrano 80,1 tys. ton ziarna tj. 16,2% więcej niż w 2023 r. i o 12,8% więcej niż w 2015 r.

Powierzchnia uprawy **rzepaku i rzepiku ogółem** w 2024 r. wynosiła 95,4 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2015 r. zmniejszyła się odpowiednio o 14,3% i 15,8%. W omawianym roku plony wyniosły 31,4 dt z ha i osiągnęły poziom o 3,1% niższy niż średnie plony tej uprawy w kraju (32,4 dt/ha). W porównaniu z plonami uzyskanymi zarówno rok wcześniej, jak i w 2015 r. zwiększyły się odpowiednio o 5,7% i 4,3%. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie w omawianym roku oszacowano na 299,7 tys. ton i były niższe od uzyskanych w 2023 r. i w 2015 r. odpowiednio o 9,5% i 12,2%. Niższa produkcja rzepaku i rzepiku ogółem była wynikiem mniejszej powierzchni uprawy, pomimo wyższego plonowania tej rośliny. Zbiory rzepaku i rzepiku ogółem w województwie zachodniopomorskim stanowiły 9,2% zbiorów krajowych.

Powierzchnia uprawy **buraków cukrowych** w 2024 r. wyniosła 22,6 tys. ha i zwiększyła się w odniesieniu do 2023 r., jak i do 2015 r. odpowiednio o: 11,4% i 138,8%. Plony tej uprawy osiągnęły 650 dt z ha i w porównaniu z plonami uzyskanymi rok wcześniej, jak i w odniesieniu do 2015 r. zwiększyły się odpowiednio o: 8,9%, i o 12,5%. Uzyskane plony w porównaniu ze średnimi w kraju były o 2,2% wyższe (plony w Polsce wyniosły 636 dt/ha). Zbiory buraków cukrowych w województwie w 2024 r. oszacowano na 1465,5 tys. ton i były one wyższe w omawianym roku, jak i w odniesieniu do 2015 r. odpowiednio o 21,3% i o 168,2%. Zbiory buraków cukrowych w województwie zachodniopomorskim stanowiły 8,3% zbiorów w Polsce. Wyższą produkcję buraków cukrowych uzyskano w wyniku zarówno zwiększenia powierzchni uprawy, jak i wyższego plonowania.

W 2024 r. pod **ziemniaki** przeznaczono 11,8 tys. ha, czyli o 16,2% więcej niż przed rokiem. Areal zasadzonych ziemniaków w 2015 r. był na tym samym poziomie jak w 2024 r. Powierzchnia uprawy tej rośliny stanowiła 6,0% areалу ziemniaków w kraju (w 2023 r. 5,4%). Z 1 ha zebrano przeciętnie 310 dt ziemniaków, czyli o 27,0 dt więcej niż rok wcześniej i o 4,0 dt więcej niż w 2015 r. W odniesieniu do średniego plonu w kraju, wydajność z jednostki powierzchni uzyskana w województwie była wyższa o 8,0 dt. Produkcja ziemniaków ukształtowała się na poziomie 367,3 tys. ton, tj. wyżej od zbioru uzyskanego rok wcześniej, jak i w 2015 r. odpowiednio o: 27,2% i 1,6%. Ziemniaki zebrane w zachodniopomorskim w 2024 r. stanowiły 6,2% ogółem (przed rokiem 5,2%) zbioru w kraju.

Tablica 35.
Table 35.

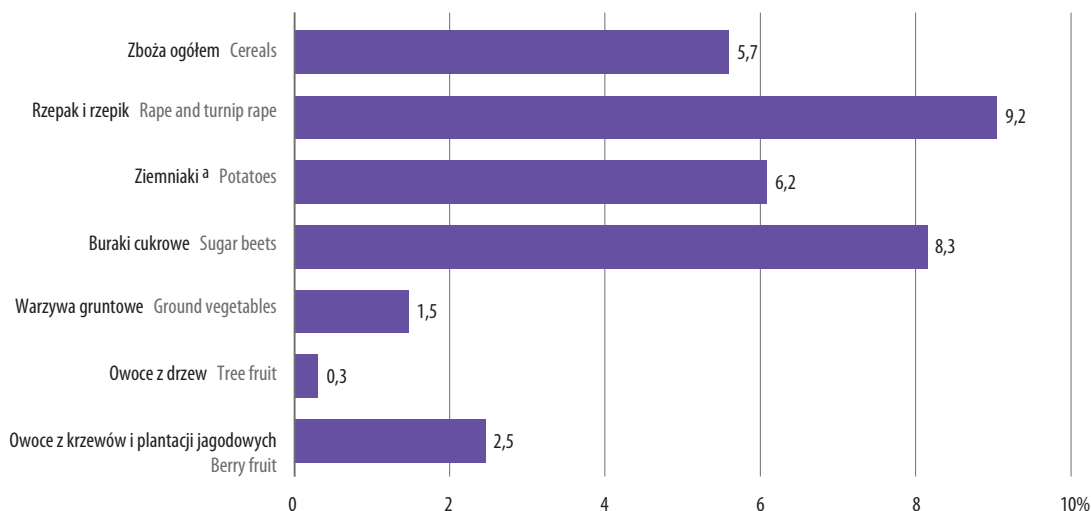
Plony wybranych ziemiopłodów rolnych^a
Yields of selected agricultural crops^a

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				
Zboża ogółem Cereals in total	47,6	41,6	46,0	48,9	49,4
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed	48,8	41,7	45,2	47,8	44,7
w tym: of which:					
pszenica wheat	57,5	46,2	52,1	53,7	52,0
żyto rye	40,7	39,1	38,5	40,5	35,7
jęczmień barley	45,5	39,7	43,3	46,4	43,4
owies oat	33,6	30,4	26,5	32,3	31,7
pszenżyto triticale	42,9	43,6	46,5	49,6	44,0
kukurydza maize	51,5	54,2	70,1	73,4	73,6
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	30,1	30,4	29,7	31,4	32,4
Ziemniaki Potatoes	306	295	283	310	302
Buraki cukrowe Sugar beets	578	608	597	650	636

^a Bez uprawy w ogrodach przydomowych, w 2015 r. – łącznie z ogrodami przydomowymi
^a Excluding kitchen gardens.

Wykres 51. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2023 r.

Chart 51. Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2023

^a Łącznie z powierzchnią i produkcją w ogrodach przydomowych.
^a Including area and production in backyard gardens.

Do grudnia 2021 r. badanie pogłowia bydła, owiec i drobiu oraz produkcji zwierzęcej według siedziby użytkownika prowadzone było 2 razy w roku – według stanu w czerwcu i w grudniu. Od czerwca 2022 r. dane o pogłowie bydła, owiec według siedziby stada w dniu 1 czerwca 2022 r. pochodzą z systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i zostały uzupełnione o szacunki Głównego Urzędu Statystycznego. Od 2022 r. badanie pogłowia drobiu prowadzone jest raz w roku w grudniu (według stanu w dniu 1 grudnia).

Pogłowie **bydła** ¹ w województwie zachodniopomorskim według stanu w dniu 1 czerwca 2024 r. liczyło 115,4 tys. sztuk, co stanowiło 1,8% ogólnego pogłowia w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim liczebność stada nieznacznie wzrosła o 0,24% (w Polsce spadek o 0,4%). W czerwcu 2024 r. w pogłowie bydła ogółem 41,2% stanowiły krowy (stado podstawowe krów liczyło 47,5 tys. sztuk), wśród których udział krów mlecznych wyniósł 66,4 (w kraju odpowiednio 36,9% i 93,8%). Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2024 r. wynosiła 12,4 sztuk, w tym 5,1 sztuk krów. W kraju na 100 ha użytków rolnych przypadło 42,4 szt. bydła ogółem, w tym 15,6 szt. krów.

Według danych z czerwca 2024 r. pogłowie **trzody chlewnej** w województwie ukształtowało się na poziomie 159,3 tys. sztuk (w tym 18,7 tys. szt., tj. 11,8%, stanowiły lochy). W porównaniu z rokiem poprzednim liczebność stada spadła o 9,8% (w Polsce spadek o 3,2%). Udział regionu w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 1,7%. Stado loch na chów, którego wielkość określa możliwości reprodukcyjne stada, wzrosło nieznacznie do poziomu 18,7 tys. szt. (tj. o 0,9%), w tym liczebność stada loch prośnych spadła do poziomu 13,2 tys. szt. (tj. o 13,5%). W strukturze stada trzody chlewnej największą grupę stanowiły prosięta (40,5%). Kolejną pod względem wielkości była grupa trzody chlewnej na ubój o wadze 50 kg i więcej (25,4%).

Obsada trzody chlewnej w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych wynosiła 17,1 szt., w tym loch – 2,0 szt. (w kraju odpowiednio: 61,1 szt. i 4,3 szt.).

¹ Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2022 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

¹ The data on agricultural land as of June 1, 2022 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2020 r. based on the Agricultural Census 2020.

Pogłowie **owiec** w czerwcu 2024 r. wynosiło 12,1 tys. sztuk, co stanowiło 4,1% pogłowia owiec w kraju. Stan pogłowia owiec w skali roku zwiększył się o 14,0% (w Polsce o 7,5%). Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2024 r. wynosiła 1,3 szt., natomiast w kraju wynosiła 1,9 szt.

Wykres 52.

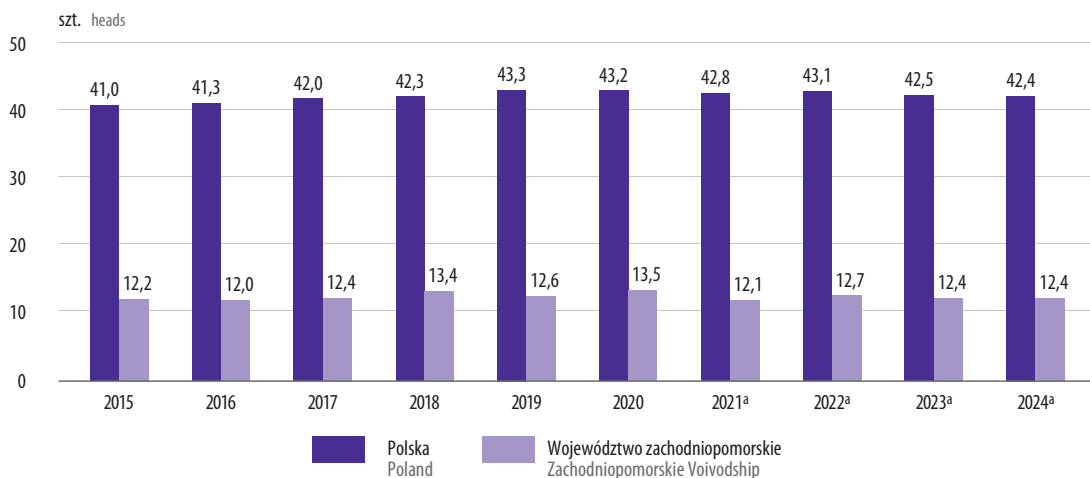
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 52.

Cattle density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Dla lat 2021 i 2022 jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

a For 2021–2022, the agricultural area dated on 1 June 2020 was used as the basis of calculation.

Wykres 53.

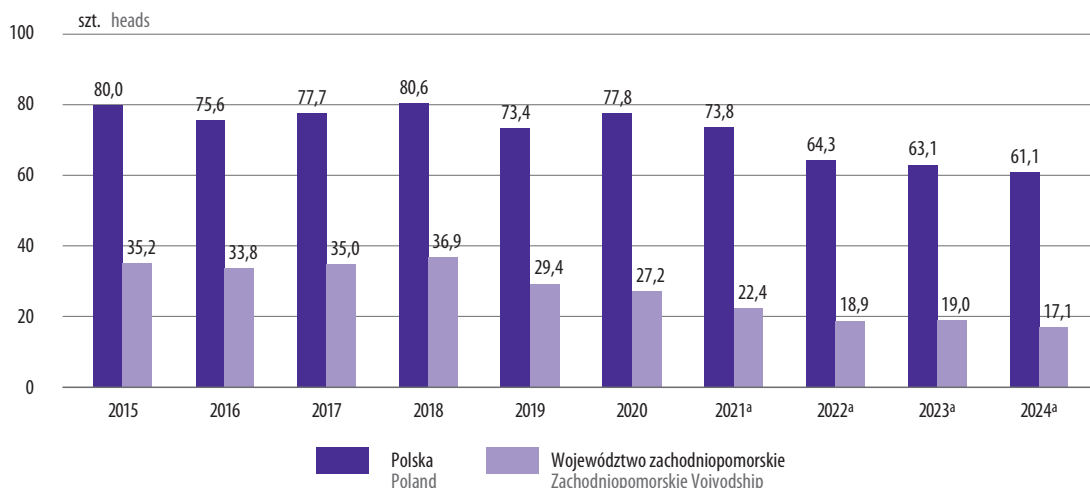
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 53.

Pigs density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Dla lat 2021 i 2022 jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

a For 2021–2022, the agricultural area dated on 1 June 2020 was used as the basis of calculation.

W 2024 r. skupiono 837,2 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 9,2% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był niższy o 13,8%, ale w porównaniu z 2015 r. – mniejszy o 22,9% (w kraju

zanotowano odpowiednio spadek o 14,0% i o 7,4%). W omawianym roku w regionie skupiono 416,4 tys. ton pszenicy (6,5% skupu krajowego), tj. o 12,7% mniej niż w poprzednim roku (w kraju spadek o 15,6%) i o 23,5% mniej niż w 2015 r. (w Polsce mniej o 4,9%). Skup żyta wyniósł 124,8 tys. ton, co stanowiło 19,4% skupu krajowego. W województwie skupiono o 25,5% mniej żyta niż w 2023 r. i o 35,1% mniej niż w 2015 r. (w kraju nastąpił odpowiednio spadek o 9,3% i o 26,5%).

Skup ziemniaków w 2024 r. ukształtował się na poziomie 148,3 tys. ton, co stanowiło 7,5% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim w województwie skupiono o 13,9% więcej ziemniaków, a w stosunku do 2015 r. odnotowano wzrost o 26,5%. W kraju skupiono o 12,0% ziemniaków więcej niż w 2023 r. i o 30,0% więcej niż w 2015 r.

W 2024 r. skupiono 1481,0 tys. ton buraków cukrowych (8,0% skupu krajowego), tj. o 14,0% więcej niż w poprzednim roku i ponad 2-krotnie więcej niż dziewięć lat temu. Dla Polski było to odpowiednio o 14,3% więcej niż w 2023 r. i o 73,7% więcej niż 2015 r.

Skup żywca rzeźnego ogółem (bydła, trzody chlewnej, owiec, koni i drobiu) w 2024 r. wyniósł 310,2 tys. ton w wadze żywej (w stosunku do 2023 r. więcej o 3,9% i o 38,6% więcej niż w 2015 r.), co stanowiło 4,5% skupu krajowego. W stosunku do poprzedniego roku w Polsce żywca rzeźnego ogółem skupiono o 4,0% więcej i o 18,5% więcej niż dziewięć lat wcześniej.

W omawianym roku skupiono 232,8 tys. ton żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami, co stanowiło 4,6% skupu krajowego (tj. o 4,0% więcej niż w 2023 r. i o 46,4% więcej niż w 2015 r.). W skali kraju zaobserwowano wzrost w odniesieniu do poprzedniego roku o 3,9% i wzrost w porównaniu z 2015 r. o 23,6%.

Skup żywca wieprzowego (w wadze żywej) wyniósł w 2024 roku 30,0 tys. ton (1,3% skupu krajowego), tj. o 14,6% mniej niż w roku poprzednim i o 39,9% mniej niż dziewięć lat wcześniej. W kraju skupiono mniej o 1,5% niż w roku poprzednim, ale o 3,1% więcej w odniesieniu do 2015 r. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 7,1 tys. ton (0,9% skupu krajowego) i był mniejszy niż przed rokiem o 13,7%, a w odniesieniu do 2015 r. mniejszy o 21,4%, w Polsce wzrósł o 5,7% w stosunku do 2023 r., ale obniżył się o 9,0% w porównaniu z 2015 r. Żywca drobiowego skupiono 273,1 tys. ton, czyli o 7,0% więcej niż w roku poprzednim i o 65,9% więcej w porównaniu z 2015 r. Stanowiło to 7,2% skupu krajowego, który w odniesieniu do 2023 r. wzrósł o 7,4%, a w porównaniu do 2015 r. wzrósł o 40,9%.

W 2024 r. skup mleka krowiego wyniósł 155,2 mln litrów (co stanowiło 1,2% ogółu mleka skupionego w kraju) i był na wyższym (o 7,8%) poziomie w porównaniu z 2023 r. i wyższym o 1,3% niż dziewięć lat wcześniej (w skali kraju zanotowano wzrost odpowiednio o 3,8% i o 24,3%).

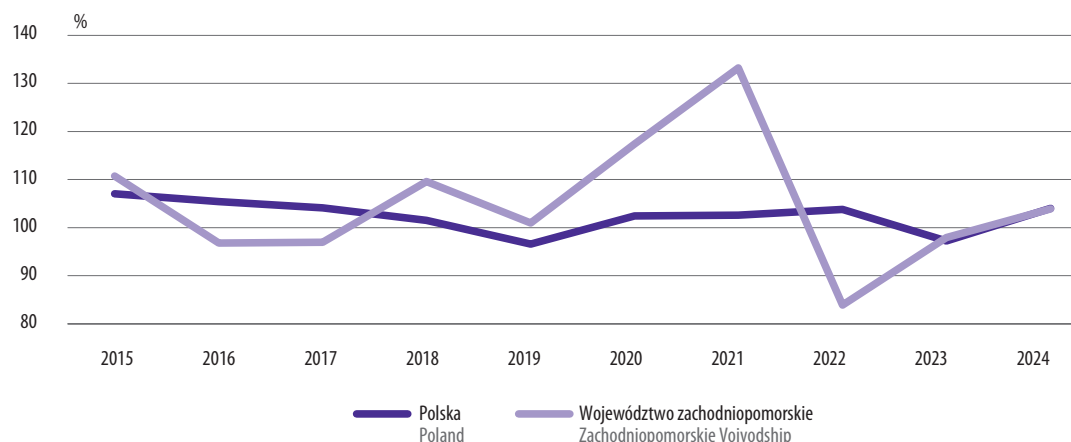
Wykres 54.

Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)**Rok poprzedni=100**

Chart 54.

Indices of procurement of total animals for slaughter (in live weight)

Previous year=100

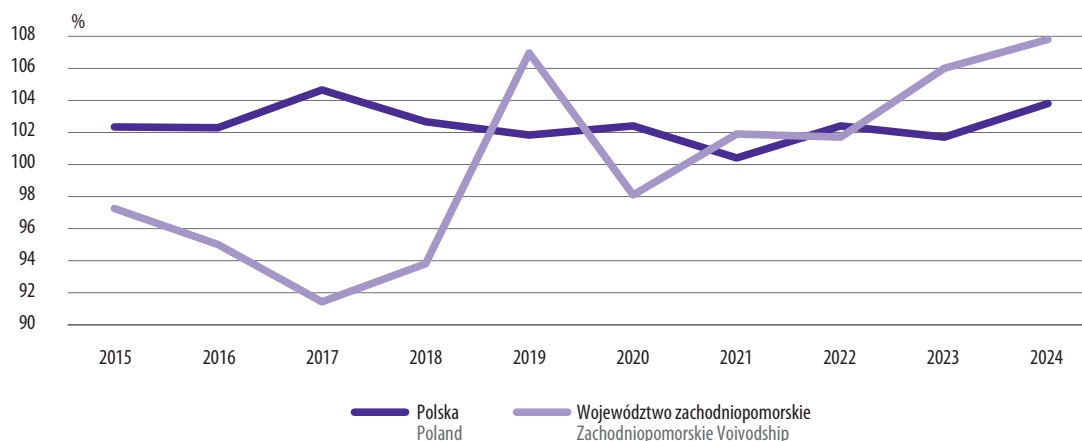
Wykres 55.

Dynamika skupu mleka**Rok poprzedni=100**

Chart 55.

Indices of procurement of cows' milk

Previous year=100

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2024 r. wyniosła 85,07 zł za 1 dt (w kraju – 82,62 zł) i była o 18,2% niższa niż przed rokiem, ale o 21,6% wyższa niż w 2015 r.

W analizowanym roku cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 60,32 zł za dt (w kraju – 59,35 zł), tj. o 20,8% niższym w porównaniu z zanotowanym w 2023 r., ale o 13,1% wyższym niż w 2015 r.

W 2024 r. cena ziemniaków jadalnych w skupie wyniosła 93,26 zł za dt (w kraju – 118,9 zł), tj. o 12,6% mniej niż przed rokiem, ale prawie 2-krotnie więcej niż w 2015 r.

W województwie zachodniopomorskim w omawianym roku cena skupu 1 kg żywca wołowego wyniosła 11,16 zł (w kraju – 10,62 zł), co oznaczało spadek o 2,4% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku, ale prawie 2-krotny wzrost w odniesieniu do 2015 r.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 6,92 zł za kg (w kraju – 7,10 zł), tj. o 14,5% niższą niż w 2023 r., ale o 54,5% wyższą niż dziewięć lat wcześniej.

W 2024 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 5,15 zł za kg (w kraju – 5,34 zł) i była o 9,8% niższa w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku, ale o 46,3% wyższa niż w 2015 r.

Za 1 litr mleka w omawianym roku płacono 2,04 zł (w kraju – średnio 2,11 zł), tj. o 0,5% mniej niż przed rokiem, ale o 77,4% więcej niż dziewięć lat wcześniej.

W województwie zachodniopomorskim w 2024 r. cena ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) na targowiskach produktów rolnych kształtowała się na poziomie 238,54 zł (w porównaniu z 2023 r. nastąpił wzrost cen o 116,2%).

W kraju średnia cena ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) wynosiła 224,04 zł (wzrost o 10,2% w stosunku do 2023 r.).

W odniesieniu do średnich cen w kraju ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w województwie zachodniopomorskim były droższe o 14,50 zł.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W porównaniu z rokiem wcześniejszym w 2023 r. w województwie zachodniopomorskim odnotowano spadek wartości rolniczej produkcji globalnej, produkcji końcowej oraz towarowej. Wartość produkcji globalnej w 2023 r. (w cenach stałych z 2022 r.) w ciągu roku zmniejszyła się o 8,0% w wyniku spadku produkcji roślinnej – o 11,6% i zwierzęcej – o 0,7%. Produkcja roślinna była bardziej dominująca – przypadało na nią 64,1% ogólnej wartości produkcji globalnej, podczas gdy na zwierzęcą 35,9%. Udział województwa w krajowej wartości globalnej w 2023 r. wyniósł 3,8% (wobec 4,5% w poprzednim roku).

Wartość produkcji końcowej była o 9,1% mniejsza niż w 2022 r. W przypadku produkcji roślinnej odnotowano udział 56,2%, a w skali roku spadek o 14,8%. Wkład produkcji zwierzęcej w końcową produkcję rolniczą wyniósł 43,8%, a jej wartość była mniejsza o 0,6% od notowanej rok wcześniej. Udział województwa w końcowej produkcji krajowej w 2023 r. kształtował się na poziomie 3,7% (przed rokiem 4,4%).

Wartości produkcji towarowej w ujęciu rocznym była niższa o 2,9%. Produkcja zwierzęca, której odsetek wyniósł 46,0%, w ciągu roku zmniejszyła się o 2,7%. Natomiast wartość sprzedaży produktów roślinnych stanowiąca 54,0% produkcji towarowej, zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku o 3,1%. W skali kraju udział produkcji towarowej zrealizowanej w zachodniopomorskim w 2023 r. kształtował się na poziomie 3,6% i był niższy o 0,5 p. proc. od obserwowanego rok wcześniej.

Przemysł Industry

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była niższa niż przed rokiem. Zanotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw.

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

W pierwszej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu** w przemyśle dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Wyniki opracowane zostały na podstawie danych rocznych z systemu zintegrowanego – produkcja, zatrudnienie i wynagrodzenia dla sekcji B, C, D, E (z badań statystycznych: Z-06, SP, F-01/I-01, DG-1) i mają status danych ostatecznych (do 2021 r. włącznie).

W 2023 r. wśród powiatów z największą wartością produkcji sprzedanej przemysłu znalazły się: m. Szczecin (12780,2 mln zł, co stanowiło 20,5% produkcji sprzedanej przemysłu w województwie), goleniowski (9875,4 mln zł – 15,9%) oraz stargardzki (7243,7 mln zł – 11,6%). Największy wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z 2022 r. odnotowano w powiatach: kołobrzeskim (o 77,6%), Świnoujście (o 11,0%), świdwińskim (o 6,6%) oraz sławieńskim (o 6,4%). W 14 powiatach odnotowano spadek produkcji sprzedanej.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wartość produkcji sprzedanej przemysłu w Polsce wyniosła 62680 zł i była wyższa o 0,6% w stosunku do 2022 r. i o 32,6% wyższa niż w 2021 r. W województwie wskaźnik ten w 2023 r. wyniósł 38016 zł, tj. o 6,7% mniej niż w 2022 r. oraz o 22,3% więcej niż w 2021 r., co uplasowało zachodniopomorskie na 14. miejscu wśród wszystkich województw.

Na poziomie powiatów najwyższą wartością tego wskaźnika charakteryzowały się powiaty: goleniowski (121361 zł, co stanowiło ponad 3-krotność wskaźnika w skali województwa), policki (75006 zł – więcej o 97,3% niż w województwie) oraz stargardzki (60806 zł – więcej o 59,9% niż w województwie), natomiast najniższą: gryfiński (7672 zł – mniej o 79,8% niż w województwie), gryficki (8294 zł – mniej o 79,0%) oraz choszczeński (10433 zł – mniej o 72,6%).

W 2023 r. wśród powiatów z największą wartością przeciętnego zatrudnienia w przemyśle znalazły się powiaty: goleniowski (14,6 tys. osób), m. Szczecin (16,1 tys. osób) oraz m. Koszalin (10,4 tys. osób), a z najmniejszą: kamieński (0,7 tys. osób), m. Świnoujście (0,9 tys. osób) oraz choszczeński i gryficki (po 1,0 tys. osób). Największy wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w porównaniu z 2021 r. odnotowano w powiecie stargardzkim i polickim (po 7,4%) oraz powiatach: kołobrzeskim (o 4,5%) oraz świdwińskim (o 4,1%), a największy spadek w: kamieńskim (o 17,3%) i sławieńskim (o 14,6%).

W drugiej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych krótkookresowych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2024 r. w województwie zachodniopomorskim wyniosła 60787,6 mln zł (w cenach bieżących) i była niższa o 7,9% (w cenach stałych) w odniesieniu do zanotowanej w 2023 r. W skali kraju w analizowanym okresie produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) zwiększyła się o 0,3% i wyniosła 2313347,5 mln zł. Wśród wszystkich województw zachodniopomorskie pod względem wielkości produkcji sprzedanej przemysłu uplasowało się na 10. lokacie.

Tablica 36.
Table 36.

Przemysł
Industry

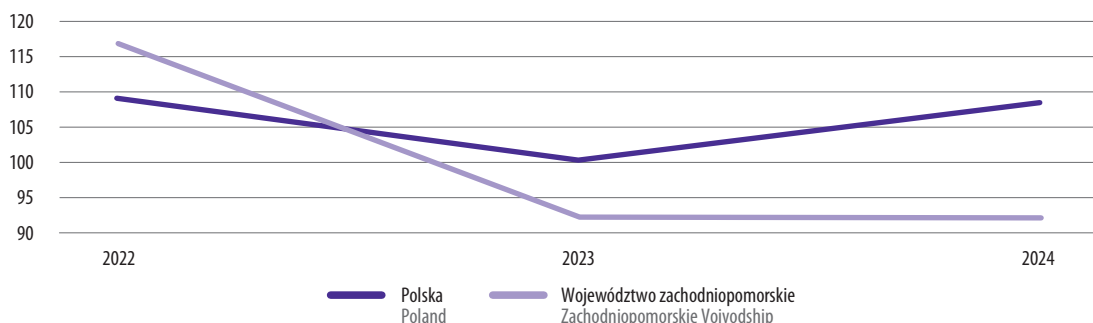
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): Sold production of industry (current prices):				
w mln zł in million PLN	37174,7	45377,8	67230,4	60787,6
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	3,1	3,0	2,7	2,6
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	95,6	93,1	94,3	93,2
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	85,7	92,7	94,8	91,8

Wykres 56.

Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)
2021=100

Chart 56.

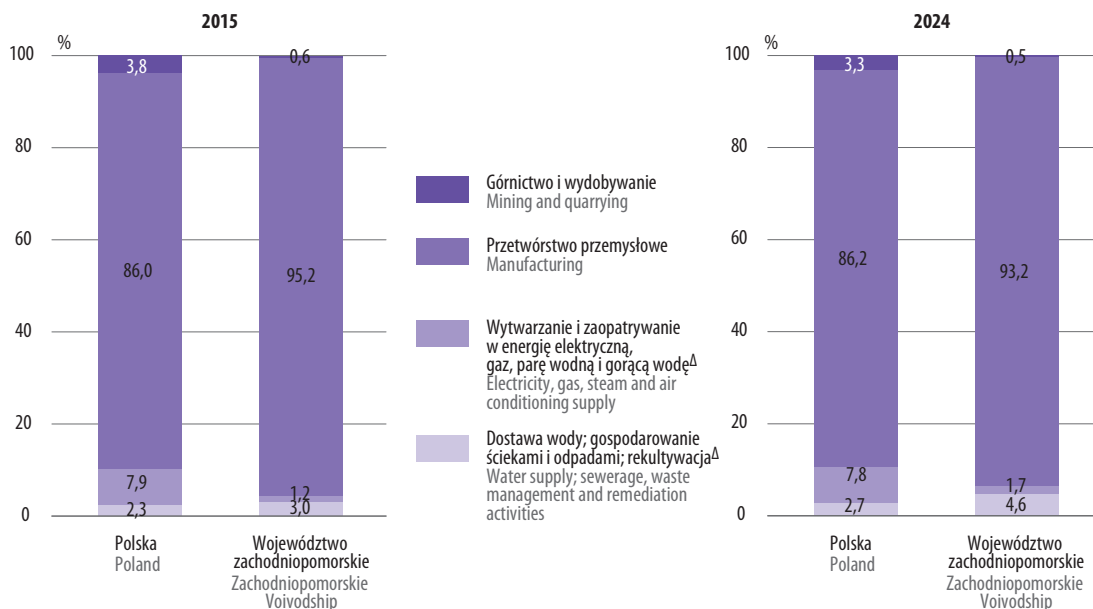
Indices of sold production of industry (constant prices)
2021=100

Największy wkład w produkcję sprzedaną przemysłu miały przedsiębiorstwa prowadzące działalność związaną z przetwórstwem przemysłowym. W 2023 r. ich udział w ogólnej wartości sprzedanej produkcji w sektorze przedsiębiorstw wyniósł 93,2%. W porównaniu z 2022 r. w przetwórstwie przemysłowym zanotowano spadek o 9,9%, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 9,8%, a w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – wzrost o 15,0%.

Wykres 57.
Chart 57.

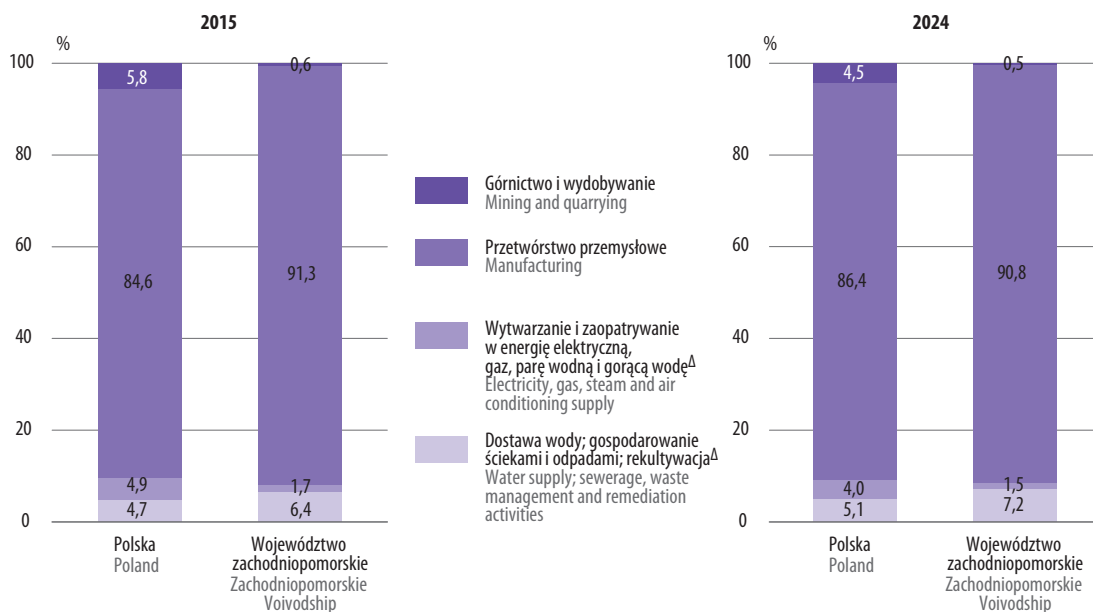
Produkcja sprzedana przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące)
Sold production of industry by PKD sections (current prices)

W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w przemyśle w odniesieniu do roku poprzedniego o 3,2%, a w kraju spadek o 0,4%. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 91,8 tys. osób. W stosunku do roku poprzedniego spadek zatrudnienia wystąpił m.in. w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (o 3,4%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,9%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 0,7%). Wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle wystąpił natomiast w sekcji górnictwo i wydobywanie (o 3,9%).

Wykres 58.
Chart 58.

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD
Average paid employment in industry by PKD sections

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w 2024 r. w województwie zachodniopomorskim wyniosła 662,1 tys. zł (w cenach bieżących) i była niższa (w cenach stałych) o 4,9% niż przed rokiem. Wydajność pracy w przemyśle w kraju wzrosła o 1,5%.

Budownictwo Construction

W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w stosunku do roku poprzedniego. Zmniejszyło się natomiast przeciętne zatrudnienie w budownictwie.

W 2024 r. wartość produkcji sprzedanej budownictwa w cenach bieżących wyniosła 9392,8 mln zł, czyli o 36,9% mniej niż przed rokiem (w 2023 r. – 14885,4 mln zł). W porównaniu z 2021 r. odnotowano wzrost o 16,3%. W Polsce natomiast w 2024 r. wartość produkcji sprzedanej budownictwa wynosiła 411041,0 mln zł. Udział produkcji sprzedanej budownictwa województwa zachodniopomorskiego w produkcji krajowej w 2023 r. wyniósł 2,3%, czyli o 1,3 p. proc. mniej niż w 2022 r. Z powyższymi wynikami województwo uplasowało się na 12. miejscu wśród województw pod względem wartości produkcji sprzedanej budownictwa i na 16. (ostatnim) pod względem dynamiki tego wskaźnika.

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”.

Tablica 37.
Table 37.

Budownictwo Construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące): Sold production of construction (current prices):				
w mln zł in million PLN	5063,3	5566,7	14885,4	9392,8
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	2,8	2,1	3,6	2,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	72,7	64,4	33,8	47,7
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	11,5	11,8	12,1	11,6

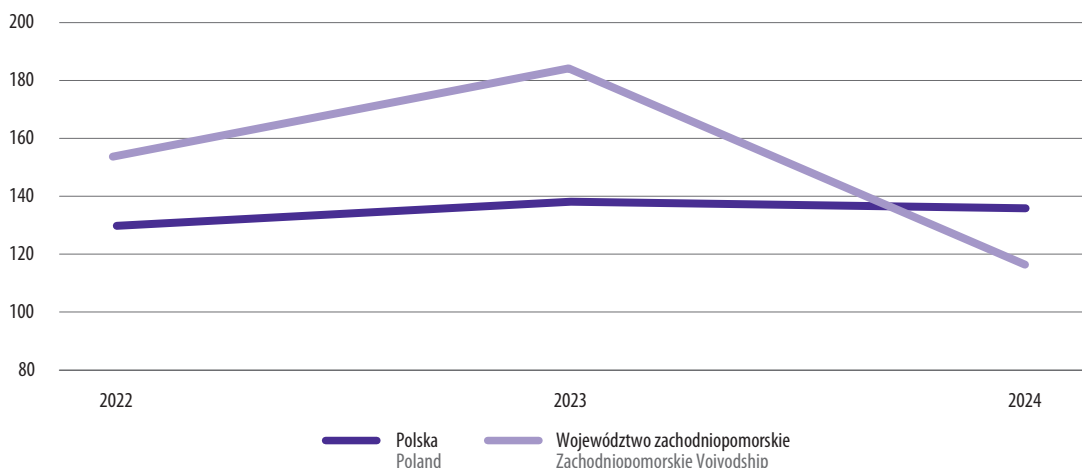
Wykres 59.

Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) 2021=100

Chart 59.

Indices of sold production of construction (current prices)

2021=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zlecniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów.

W 2024 r. wartość produkcji budowlano-montażowej w województwie zachodniopomorskim wyniosła 4476,2 mln zł i była o 11,0% niższa niż przed rokiem (wyniosła wówczas 5028,7 mln zł). W kraju wartość produkcji budowlano-montażowej wyniosła 15916,2 mln zł, odnotowano spadek o 7,7% wobec roku poprzedniego. Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach ogółem osiągniętych przez województwo wyniósł 47,7%, czyli był o 13,9 p. proc. większy niż przed rokiem.

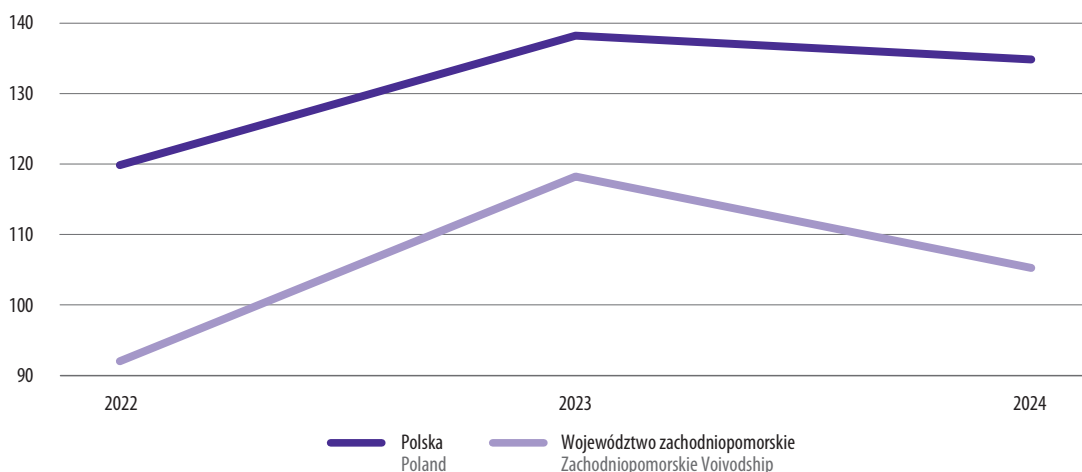
Wykres 60.

Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) 2021=100

Chart 60.

Indices of construction and assembly production (current prices)

2021=100

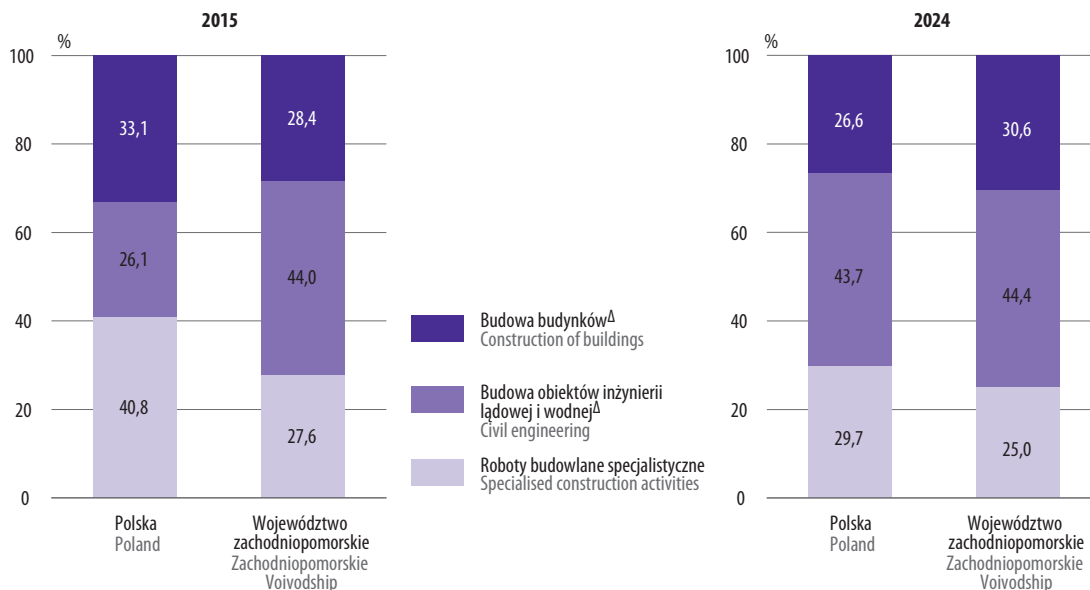
Największy udział w produkcji budowlano-montażowej w 2024 r. w województwie zachodniopomorskim miały przedsiębiorstwa prowadzące działalność związaną z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (43,5%). Był on mniejszy niż rok wcześniej o 0,8 p. proc. i o 13,6 p. proc. większy niż w 2021 r. Przedsiębiorstwa zajmujące się robotami budowlanymi specjalistycznymi stanowiły 26,3% ogólnej produkcji budowlano-montażowej województwa, czyli o 4,6 p. proc. mniej niż przed rokiem i o 6,4 p. proc. mniej niż w 2021 r. Najmniejszy udział w ogólnej produkcji budowlano-montażowej miały przedsiębiorstwa zajmujące się robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem budynków, który wyniósł 30,2%, tj. 5,3 p. proc. więcej niż w 2023 r. oraz o 7,2 p. proc. mniej niż w 2021 r.

Wykres 61.

Chart 61.

Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące)

Construction and assembly production by divisions of PKD (current prices)

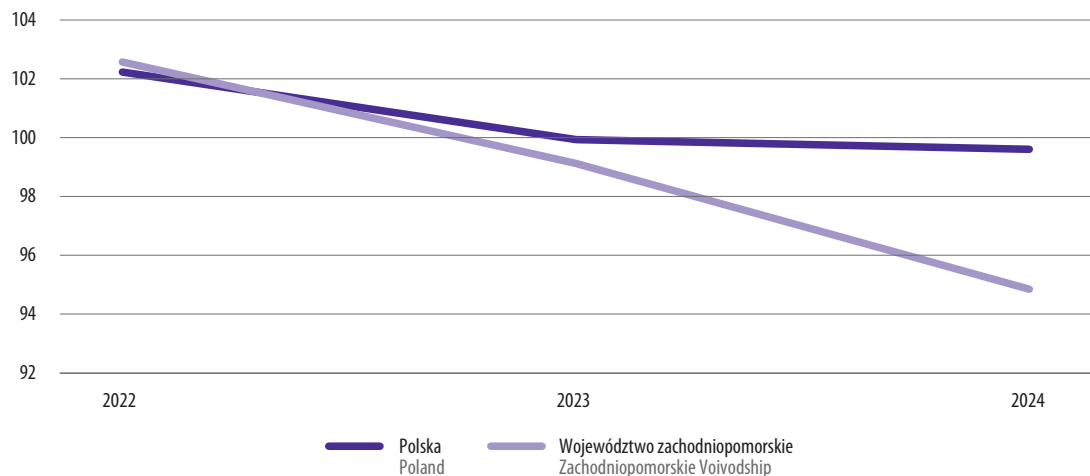
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w województwie zachodniopomorskim w 2024 r. wyniosło 11,5 tys. osób i było o 4,3 % niższe niż rok wcześniej. W skali kraju odnotowano spadek o 0,4%.

Wykres 62.

Chart 62.

Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**2021=100**

Indices of average employment in construction

2021=100

W 2024 r. wydajność pracy w budownictwie na 1 zatrudnionego wyniosła 812,9 tys. zł i zmniejszyła się o 34,1% w odniesieniu do poprzedniego roku.

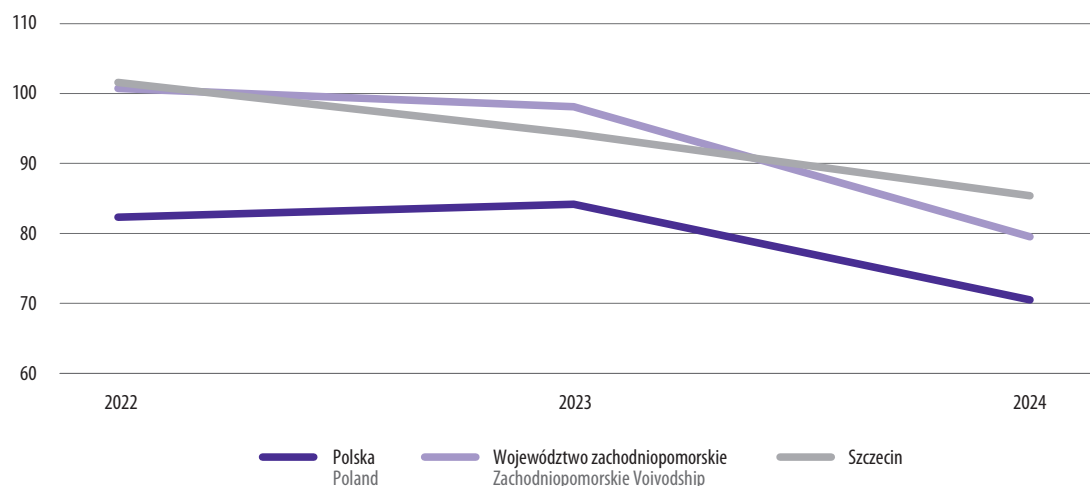
W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim oddano do użytkowania 8050 mieszkań tj. o 18,9% mniej niż przed rokiem i o 20,4% mniej niż w 2021 r. W skali kraju w porównaniu z rokiem 2023 r. i 2021 r. oddano do użytkowania odpowiednio o 9,6% i 14,9% mniej mieszkań. Łączna powierzchnia mieszkań oddanych do użytkowania w 2024 r. w województwie wyniosła 643,0 tys. m² i była o 19,6% niższa niż przed rokiem oraz o 20,3% niższa niż w 2021 r. W kraju odnotowano spadek o odpowiednio: 0,9% i 18,2%.

Wykres 63.

Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania 2021=100

Chart 63.

Indices of the number of dwellings completed
2021=100

Tablica 38.
Table 38.

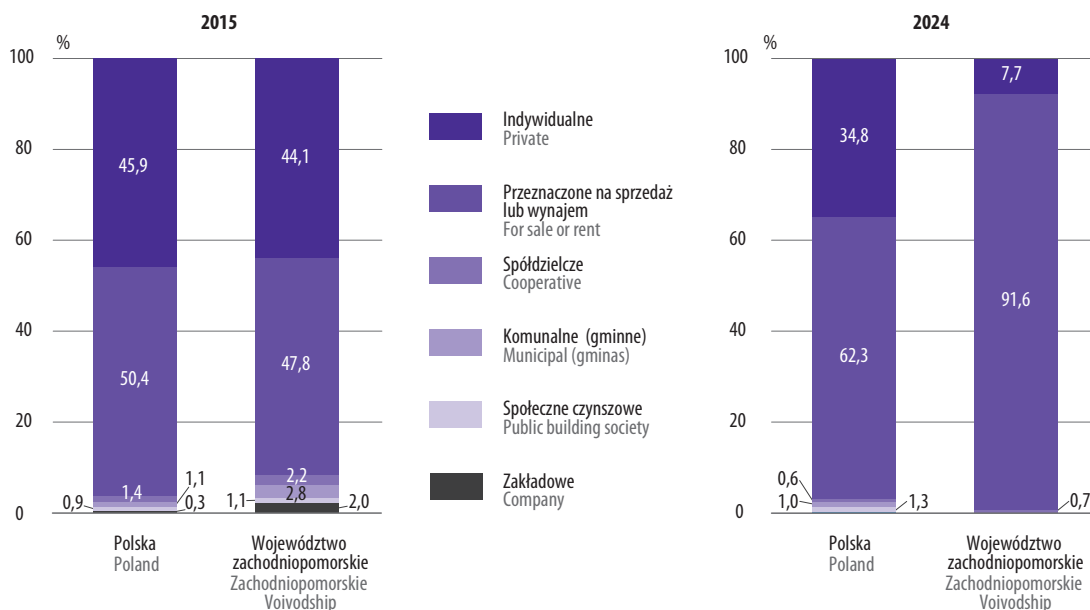
Budownictwo mieszkaniowe Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1000 population	3,1	5,4	6,1	5,0	5,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	96,4	77,9	80,6	79,9	89,1
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings which received construction permits or which were registered with a construction project per 1000 population	4,8	8,2	7,1	7,4	7,8
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings whose construction started per 1000 population	3,9	5,7	4,6	5,0	6,2

Struktura mieszkań oddanych do użytkowania w podziale według form budownictwa w 2023 r. była podobna jak rok wcześniej. Największy udział miały mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem – w 2024 r. było to 64,3% (w 2023 r. 66,7%, a w 2021 r. – 69,9%) oraz budownictwo indywidualne (odpowiednio: 29,4%, 32,4% i 29,5%). W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim oddano do użytku 113 mieszkań komunalnych, 78 mieszkań społecznych czynszowych oraz 45 spółdzielczych. W ubiegłym roku do użytkowania nie oddano mieszkań zakładowych.

Wykres 64.
Chart 64.

Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa
Dwellings completed by construction form

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim przeciętna powierzchnia 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 79,9 m² (była o 1,9 m² mniejsza niż przed rokiem i o 0,1 m² większa niż w 2021 r.). Dla porównania, w Polsce przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w 2024 r. zmniejszyła się o 0,8 m² wobec 2023 r. oraz wzrosła o 6,3 m² wobec 2021 r.

Zarówno w województwie, jak i w całej Polsce przeciętna powierzchnia mieszkania oddanego do użytkowania była większa na wsi niż w miastach. Wartość ta na obszarach miejskich w województwie w 2024 r. wyniosła 65,7 m² i była niższa niż w roku poprzednim o 0,3 m² i mniejsza niż w 2015 r. o 14,1 m². Na wsi natomiast powierzchnia ta w 2024 r. była na poziomie 107,0 m², czyli mniejszym niż w 2023 r. o 7,3 m², oraz mniejszym o 19,1 m² niż w 2015 r. Przeciętna liczba izb w mieszkaniach oddanych do użytkowania w 2022 r. była równa 3,5 (w kraju 3,7).

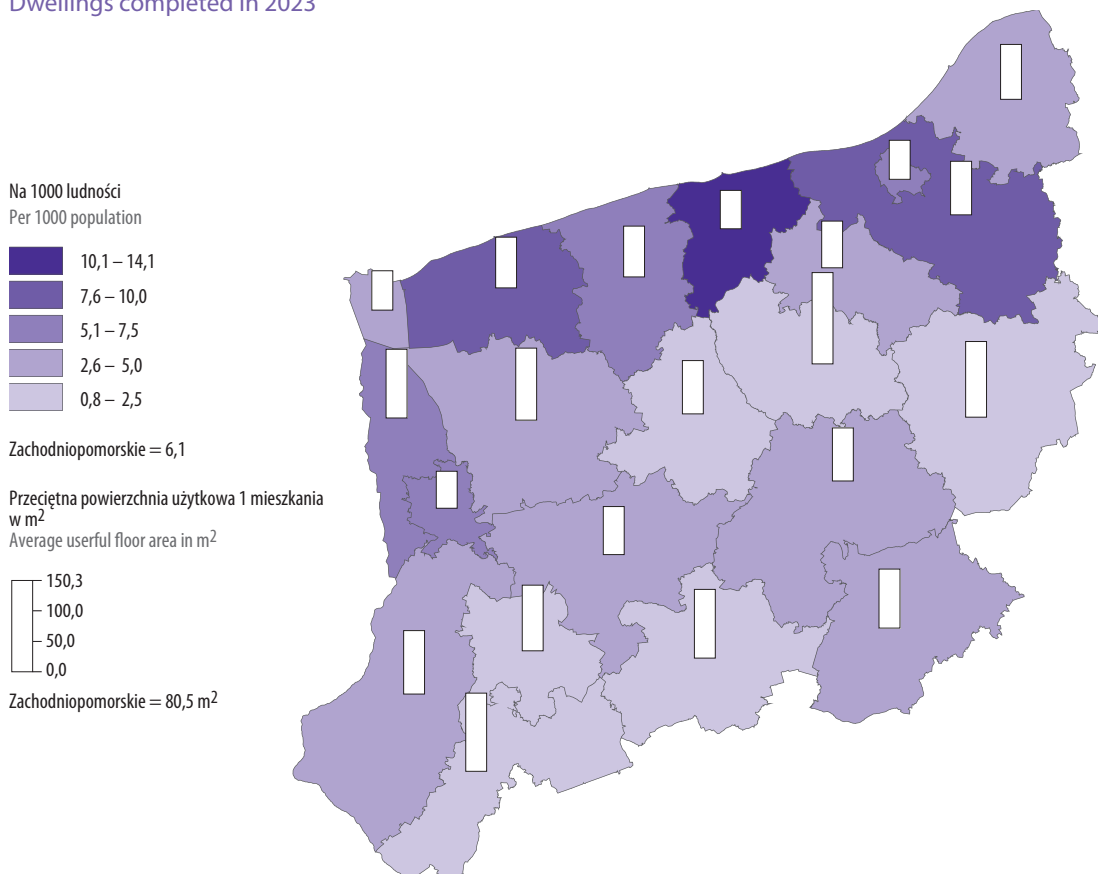
W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim na 1000 ludności przypadało 5,0 mieszkań oddanych do użytkowania, przy czym rok wcześniej było to 6,1 (w kraju 5,3 wobec 5,9). Najwyższy wskaźnik, podobnie jak rok wcześniej, odnotowano w powiatach: kołobrzeskim (14,1), koszalińskim, (9,4) i kamieńskim (8,6); Najmniej mieszkań na 1000 ludności w 2024 r. przypadało w powiatach: świdwińskim (0,8), szczecińskim i choszczeńskim (po 1,7) oraz łobeskim i myśliborskim (po 1,9).

Największą przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania w 2024 r. odnotowano w powiatach: świdwińskim (155,6 m²), myśliborskim (128,5 m²), szczecińskim (122,9 m²) oraz choszczeńskim (113,1 m²).

W roku poprzednim najwyższym analizowanym wskaźnikiem odznaczały się powiaty: świdwiński (144,5 m²), myśliborski (124,6 m²) oraz gryficki (122,9 m²). W 2024 r. i 2023 r. wśród powiatów mających najmniejsze mieszkania znalazły się: m. Świnoujście (odpowiednio: 64,8 m² i 47,9 m²), powiat kołobrzeski (63,8 m² i 68,2 m²) oraz m. Szczecin (60,8 m² i 63,4 m²).

Mapa 42.
Map 42.

Mieszkania oddane do użytkowania w 2023 r.
Dwellings completed in 2023

W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszeń z projektem budowlanym wyniosła 12028, co stanowiło 4,1% wszystkich analizowanych pozwoleń i zgłoszeń w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim było to o 5,1% więcej, a z 2021 r. – o 13,8% mniej (w kraju odpowiednio: o 20,3% więcej i o 14,8% mniej). W 2024 r. najczęściej pozwoleń w województwie wydano na budowę mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (69,4 %) oraz inwestorom indywidualnym (26,4 %).

Największy wzrost liczby wydanych pozwoleń na budowę lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym w 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano w: powiecie myśliborskim (o 174,2%), m. Koszalin (o 131,4%) oraz powiecie gryfińskim (o 119,5%). Największe spadki tej liczby zaobserwowano w: m. Świnoujściu (o 91,9%), powiecie świdwińskim (o 64,8%), choszczeńskim (o 53,3%) oraz w powiecie kamieńskim (o 29,9%).

W województwie zachodniopomorskim w 2024 r. rozpoczęto budowę 8165 mieszkań, tj. o 9,2% więcej niż rok wcześniej i o 30,7% mniej niż w 2021 r. Dla porównania, w Polsce w 2024 r. roku rozpoczęto budowę o 23,7% mieszkań więcej niż w 2023 r. i o 15,7% mniej niż w 2021 r. W województwie w 2024 r. największą część stanowiły mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (59,6%) oraz inwestycje indywidualne (38,8%). Nie rozpoczęto budowy żadnych mieszkań komunalnych i zakładowych, a udział społecznych czynszowych oraz spółdzielczych wyniósł odpowiednio 1,2% i 0,4%.

Rynek wewnętrzny

Internal market

Ogólna wartość sprzedaży detalicznej towarów w 2023 r. była wyższa niż rok wcześniej o 11,8%. Odnotowano również wzrost tej wartości w większości grup. W województwie w 2023 r. wzrosła sprzedaż hurtowa ogółem w porównaniu z poprzednim rokiem.

Dane o **sprzedaży detalicznej towarów**, jak i **hurtowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, opracowane zostały na podstawie danych pozy-skiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

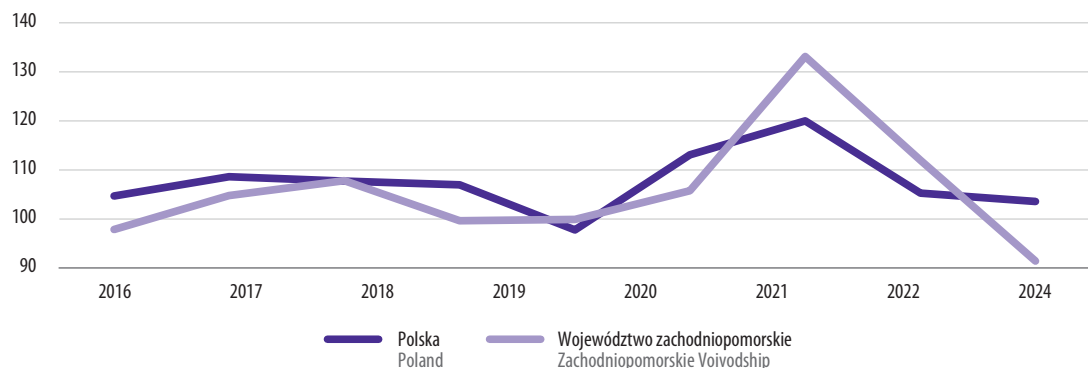
W 2024 r. w województwie zachodniopomorskim odnotowano spadek sprzedaży detalicznej (w cenach bieżących) w stosunku do roku poprzedniego o 9,0%. W 2023 r. odnotowano wzrost wynoszący 11,8%. W kraju sprzedaż detaliczna towarów w 2024 r. zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 3,3%, a w roku 2023 r. – o 5,0%.

Dane o **sprzedaży detalicznej towarów**, łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Wykres 65.
Chart 65.

Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

Indices of retail sales of goods (current prices)

Wobec poprzedniego roku w województwie zachodniopomorskim w 2024 r. w większości grup odnotowano wzrost sprzedaży detalicznej. Zwiększenie to wahało się od 15,7% w grupie „Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny” do 54,4% w grupie „pozostałe”. Spadek sprzedaży detalicznej w skali roku wykazano w grupach: „prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 67,9%), „paliwa” (o 33,2%), „meble, RTV, AGD” (o 25,8%) oraz „Żywność, napoje i wyroby tytoniowe” (o 25,7%).

Największy udział w ogólnej sprzedaży detalicznej województwa zachodniopomorskiego w 2024 r. miały przedsiębiorstwa z grupy „Żywność, napoje i wyroby tytoniowe” – 37,2%.

Tablica 39.
Table 39.

Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)
Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	106,7	99,6	111,8	91,0	103,3
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	118,1	73,0	107,1	118,9	115,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	103,4	32,3	331,1	66,5	101,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	105,4	108,1	130,2	74,3	102,9
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach Other retail sale in non-specialized stores	153,6	75,2	135,9	121,0	.
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	107,8	100,8	87,1	115,7	108,9
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	102,9	107,2	109,8	128,8	87,2
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	110,2	123,9	81,4	74,2	96,0
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialized stores	127,9	204,4	87,3	32,1	104,0
Pozostałe Others	94,2	98,8	66,8	154,4	115,1

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.
a Groups of enterprises were created on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organizational status. The recorded changes of retail sales index may result, among others, from change both in the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

W kraju sprzedaż hurtowa w 2024 r. roku była o 4,0% wyższa niż w 2023 r. (w 2023 r. odnotowano spadek o 18,1%). Natomiast w województwie zachodniopomorskim sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie o 7,3% niższym niż w roku poprzednim, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zmniejszyła się o 8,4% (wobec spadku odpowiednio o 0,7% i o 4,8% w 2023 r.).

W województwie wzrost sprzedaży hurtowej w jednostkach hurtowych w odniesieniu do 2023 r. odnotowano w tym w największym stopniu w: „sprzedaży hurtowej kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych (o 115,8%) oraz w „sprzedaży hurtowej produktów rolnych i żywych zwierząt” (o 56,7%). Natomiast największy spadek odnotowano w „sprzedaży hurtowej AGD, RTV, artykułów użytku domowego” (o 29,9%) oraz w „sprzedaży hurtowej napojów alkoholowych i bezalkoholowych” (o 21,6%).

Transport

Transport

W 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim nie odnotowano istotnych zmian w strukturze dróg publicznych. Zmniejszyła się zarówno liczba oraz długość krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej podmiejskiej, natomiast wzrosła oferta komunikacji miejskiej. Wzrosła liczba linii regionalnych, w liniach podmiejskich nastąpił spadek ich liczby i długości. Liczba linii miejskich pozostała na tym samym poziomie. W ruchu lotniczym spadła liczba pasażerów przybywających z portów krajowych, wzrosła z portów zagranicznych.

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego.

Według stanu na koniec 2023 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdowało się 19,8 tys. km dróg publicznych, w tym drogi o nawierzchni twardej stanowiły 73,4% (w 2022 r. – 73,6%). Spośród dróg utwardzanych 92,4% posiadało nawierzchnię ulepszoną, udział dróg z nawierzchnią ulepszoną w drogach utwardzanych pozostał na podobnym poziomie jak w 2022 r. W odniesieniu do roku poprzedniego długość dróg publicznych zwiększyła się o 1,7%, natomiast długość dróg o nawierzchni twardej ulepszonej – o 0,9% oraz długość dróg utwardzanych – o 1,5%.

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1440) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe; drogi wojewódzkie; drogi powiatowe oraz drogi gminne.

W strukturze dróg województwa przeważały drogi o znaczeniu lokalnym, tj. powiatowe i gminne, stanowiąc 76,9% całkowitej długości dróg publicznych o twardej nawierzchni w województwie. W strukturze dróg powiatowych i gminnych województwa zachodniopomorskiego udział dróg gruntowych wyniósł 32,0%, w tym w ogólnej długości dróg gminnych – 53,5%.

W 2023 r. na 100 km² powierzchni województwa przypadało 63,3 km dróg o nawierzchni twardej (w 2022 r. 62,3 km), podczas gdy w kraju wskaźnik ten wyniósł 101,9 km (odpowiednio 101,5 km).

Na każde 100 km² przypadało 5,1 km dróg krajowych, 9,5 km wojewódzkich, oraz 48,7 km gminnych i powiatowych. Drogi ekspresowe i autostrady na 1000 km² stanowiły 17,0 km w 2023 r. wzrosły o 15,6% w porównaniu z 2022 r. Autostrady stanowiły 1,2 km na 1000 km² i pozostały na tym samym poziomie w porównaniu z 2022 r.

Tablica 40. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia

Table 40. Public roads by type of surface
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem w km Total in km	19919,3	20060,4	19416,1	19750,0
o nawierzchni twardej hard surface	14021,7	14500,8	14281,3	14497,2
ulepszonej improved	12702,3	13450,8	13280,7	13402,6
o nawierzchni gruntowej unsurfaced	5897,6	5559,6	5134,6	5252,7

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Wykres 66. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 66. Structure of hard surface public roads
 As of 31 December

Tablica 41. Drogi publiczne o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia

Table 41. Hard surface public roads
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem w km Total in km	14021,7	14500,8	14281,3	14497,2
na 100 km ² per 100 km ²	61,3	63,3	62,3	63,3
W tym o nawierzchni ulepszonej Of which with improved surface	12702,3	13450,8	13280,7	13402,6
ekspresowe expressways	135,1	287,6	309,0	361,7
autostrady motorways	25,3	28,2	28,4	28,4

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
 Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Mapa 43.**Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

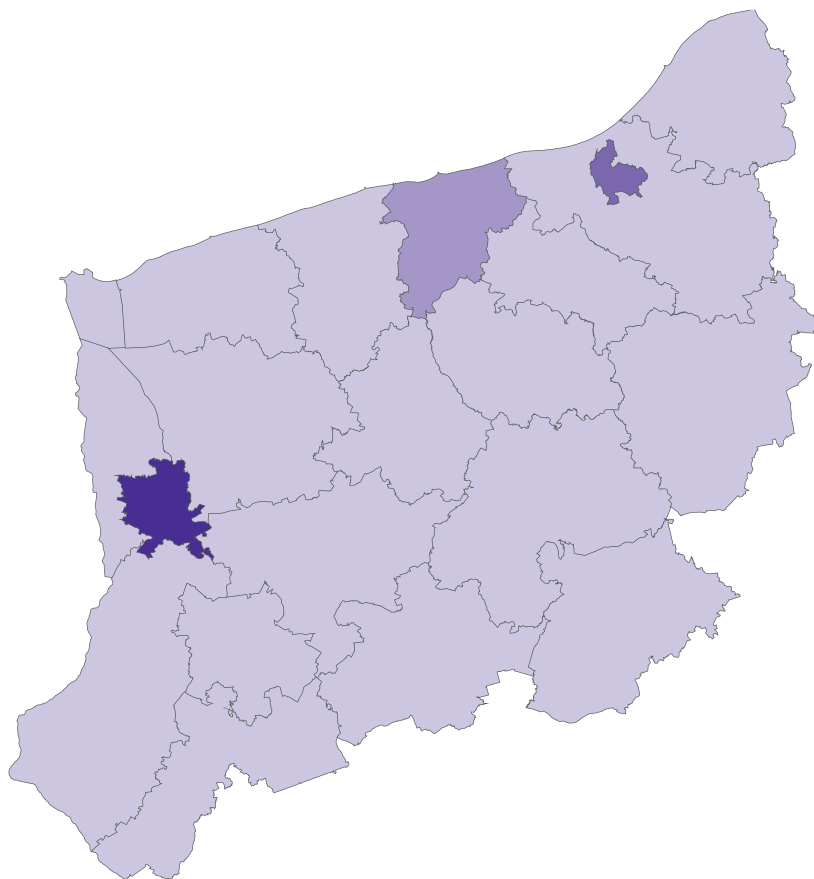
Map 43.

Structure of hard surface public roads in 2023
As of 31 December

W km na 100 km²
In km per 100 km²

	170,1 – 212,1
	120,1 – 170,0
	70,1 – 120,0
	25,8 – 50,0

Zachodniopomorskie = 43,4 km

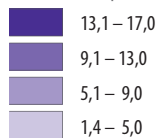

Długość dróg rowerowych w 2023 r. wynosiła 1305,2 km. Ich nasycenie w przeliczeniu na 100 km² kształtowało się na poziomie 5,70 km. Długość dróg rowerowych przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosiła 8,00 km. Wskaźnik ten rósł w odniesieniu do roku poprzedniego i był na poziomie 7,58 km a w 2015 wyniósł 3,97 km. Najwięcej dróg rowerowych było w powiatach m. Szczecin, kołobrzeskim oraz m. Koszalin, a najmniej w łobeskim, drawskim i wałeckim. Największy wzrost w odniesieniu do 2015 r. odnotowano w powiecie gryfińskim.

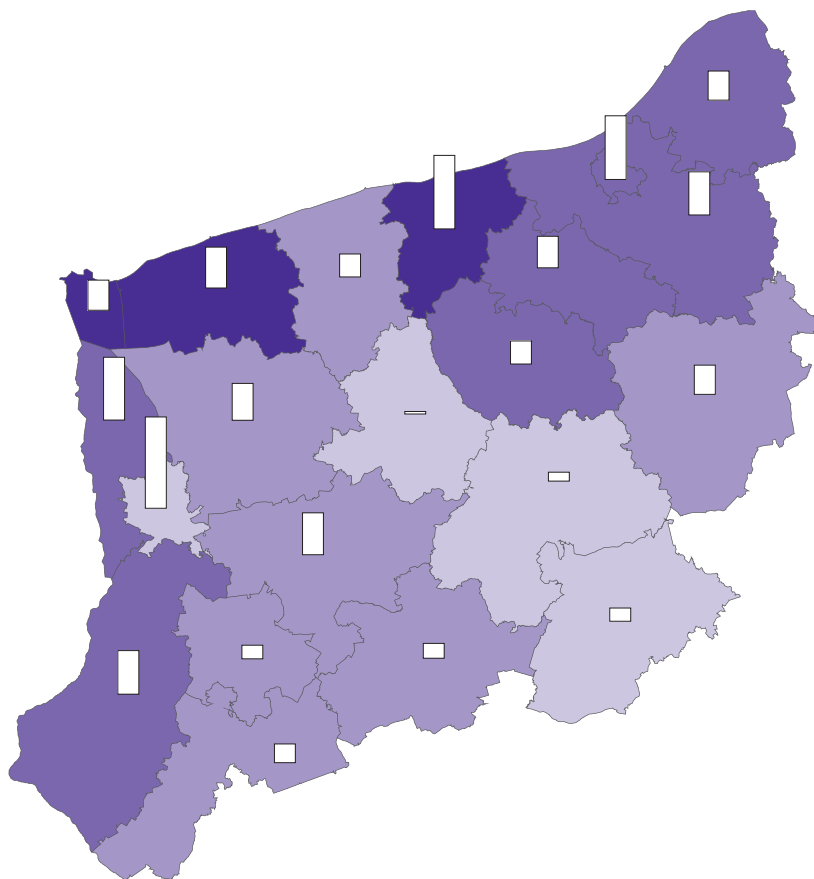
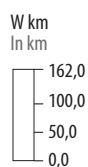
Mapa 44.
Map 44.

Drogi rowerowe w 2023 r.
Cycle paths in 2023

Na 10 tys. ludności w km
Per 10 thousand persons in km

Zachodniopomorskie = 8,0 km

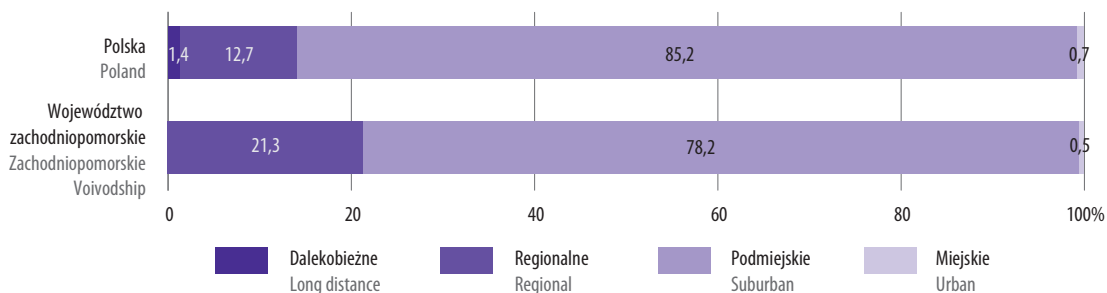
W 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano zmniejszenie ogólnej długości linii regularnej komunikacji autobusowej. Komunikację prowadzono na 680 liniach krajowych o długości 29,2 tys. km (w 2021 r. – 33,9 tys. km) oraz na 1 linii międzynarodowej o długości wynoszącej 228 km. W ogólnej liczbie linii krajowych ponad trzy czwarte stanowiły linie podmiejskie.

Wykres 67.

Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 67.

National lines of scheduled bus transport in 2023
As of 31 December

W 2023 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego komunikacja miejska obsługiwała 10 miast i prowadzona była na 174 liniach autobusowych i tramwajowych o łącznej długości 2123 km (w 2022 r. odpowiednio – 161 linii, 1849 km). Komunikacja miejska dysponowała większą niż przed rokiem liczbą autobusów – o 10 sztuk (o 1,9%). W taborze przystosowanym do przewozu osób niepełnosprawnych wzrosła liczba autobusów (z 526 do 536), a liczba tramwajów zwiększyła się o 2 i wyniosła 38 sztuki.

Liczba przewiezionych pasażerów komunikacją miejską (w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) wyniosła 181,0 mln osób i była o 10,4% większa niż w 2022 r.

Tablica 42. Komunikacja miejska^a
Stan w dniu 31 grudnia
Urban transport^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	1831	2070	1849	2123
w tym: of which:				
linii autobusowych bus lines	1718	1951	1752	2027
linii tramwajowych tram lines	114	119	97	96
Tabor komunikacji miejskiej: Urban transport stock:				
autobusy buses	450	534	534	544
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted to for disabled persons	380	499	526	536
tramwaje trams	209	199	201	200
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted for disabled persons	30	33	36	38
Liczba miejsc w autobusach Number of seats in buses	50830	58919	59421	60539
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted to adjusted for disabled persons	43447	55211	58805	59943
Liczba miejsc w tramwajach Number of seats in trams	30783	29846	30269	30278
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted for disabled persons	6320	6928	7516	7908
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in millions (during the year)	177	146	164	181
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	103,1	87,4	99,5	110,8

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

a Data concern entities and urban transport enterprises, in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Długość linii kolejowych eksploatowanych w 2023 r. w województwie zachodniopomorskim zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego i wyniosła 1172 km. Linie jednotorowe stanowiły 60,4%, a linie dwu- i więcej torowe – 39,6%. Na każde 100 km² powierzchni przypadało 5,1 km linii kolejowych eksploatowanych (w kraju odpowiednio 6,2 km).

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim zlokalizowane były trzy lotniska cywilne. Do krajowych certyfikowanych lotnisk użytku publicznego, tj. którym przyznany został certyfikat zgodnie z wymogami określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 59a ust. 5 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo Lotnicze, należy jedynie Port Lotniczy Szczecin-Goleniów. Lotnisko Szczecin-Dąbie, publiczne niepodlegające certyfikacji, nie posiada nawierzchni sztucznej. Koszalin – baza LPR, znajdujące się w Rejestrze Lotnisk Cywilnych od roku 2018, posiada sztuczną nawierzchnię, jednak było lotniskiem użytku wyłącznego Lotniczego Pogotowia Ratunkowego.

Port Lotniczy Szczecin-Goleniów im. NSZZ „Solidarność” to międzynarodowe lotnisko położone ok. 40 km na północny wschód od centrum Szczecina (czas dojazdu wynosi ok. 40 minut) i ok. 7 km od Goleniowa. W pobliżu portu przebiega droga ekspresowa S6. W 2013 r. uruchomiony został przystanek kolejowy Port Lotniczy Szczecin Goleniów obsługujący kursy pociągów do/ze Szczecina Głównego i Kołobrzegu.

Lotnisko wybudowano w latach 50. jako obiekt wojskowy. W 1967 r. na lotnisku wydzielono odrębną część, która miała służyć do obsługi lotów cywilnych. Lotnisko było kilkakrotnie modernizowane. Obecnie port posiada sztuczną nawierzchnię, 6 stanowisk postojowych dla samolotów kategorii C i terminal pasażerski o łącznej przepustowości około 600 tys. pasażerów rocznie.

W 2023 r. na lotnisku w Goleniowie liczba startów i lądowań była wyższa o 11,0% niż przed rokiem. Ruch krajowy stanowił 61,8% ruchu całkowitego. Odnotowano łącznie 2100 odloty i 2099 przyloty, w tym samolotami polskimi dla celów przewozowych wystartowano i wylądowano 2595 razy

Dane o **ruchu pasażerów w portach lotniczych** obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, w transzycie bezpośrednim, tj. pasażerów dla których przy kontynuacji podróży samolotem numer lotu pozostał bez zmian.

Tablica 43.
Table 43.

Ruch pasażerów w portach lotniczych
Passenger traffic at airports

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Pasażerowie przybyli z portów ^a : Passenger arrivals from airports ^a :	204870	92041	209662	235909
krajowych domestic	33501	36804	90945	104359
zagranicznych foreign	171369	55237	118717	131550
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	169349	54946	100265	111591
Pasażerowie odprawieni z portów ^a : Passenger departures to airports ^a :	207650	92722	210169	241368
krajowych domestic	34220	36079	94562	108086
zagranicznych foreign	173430	56643	115607	133282
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	171436	56362	101658	112903

a W lotach komunikacyjnych.

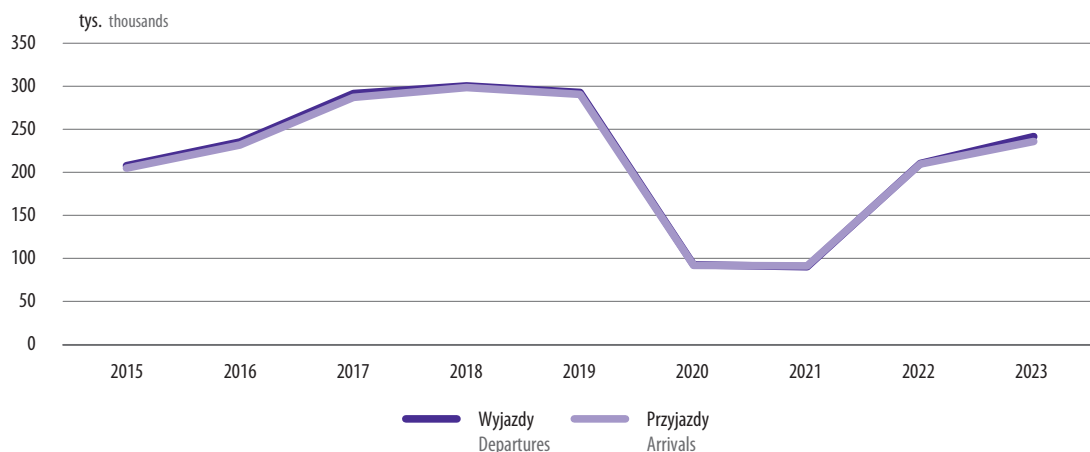
a In transport flights.

Ruch pasażerów w porcie lotniczym (bez tranzytu) w 2023 r. wzrósł w porównaniu z rokiem poprzednim o 13,7%. Wzrost miał miejsce zarówno w komunikacji krajowej (o 14,5%), jak i w komunikacji międzynarodowej (o 13,0%). Samoloty polskie przetransportowały do lub z Goleniowa 44,5% ogólnej liczby pasażerów obsługiwanych na tym lotnisku (przed rokiem –44,2%).

W 2023 r. liczba połączeń rozkładowych wzrosła do 11. W ramach tych połączeń pasażerowie podróżowali pomiędzy Goleniowem a: Wielką Brytanią (Liverpool, London), Irlandią (Dublin), Norwegią (Bergen, Sandefjord, Oslo), Turcją (Antalya), Bułgarią (Burgas) oraz Warszawą, Krakowem, i Modlinem.

Wykres 68.
Chart 68.

Ruch pasażerów w porcie lotniczym Szczecin-Goleniów (przyjazdy i wyjazdy)
Passenger traffic at Szczecin-Goleniów airport (arrivals and departures)

Dane o **przewozach ładunków żeglugą śródlądową** dotyczą transportu ładunków na drogach wodnych śródlądowych i na wodach morskich dokonanego taborem żeglugi śródlądowej.

Przewozy ładunków w 2023 r. w stosunku do 2015 r. były mniejsze; w kraju o 85,8% i wyniosły 1689,2 tys. ton, w województwie zachodniopomorskim – o 70,9% i wyniosły 395,2 tys. ton.

Tablica 44.
Table 44.

Przewozy ładunków żeglugą śródlądową według relacji przewozów
Inland waterways transport of goods by origin/destination

Lata Years	Województwo lub kraj Voivodship or country		Tony Tonnes	Tonokilometry Tonneskilometres
	skąd from	dokąd to	w tys. in thousands	
Przewozy krajowe ^a Domestic transport ^a				
2015	Zachodniopomorskie	Zachodniopomorskie	385,7	23933,1
2020	Zachodniopomorskie	Zachodniopomorskie	843,6	53402,1
2021	Zachodniopomorskie	Zachodniopomorskie	590,6	33920,7
2022	Zachodniopomorskie	Zachodniopomorskie	442,1	26519,0
2023	Zachodniopomorskie	Zachodniopomorskie	245,6	15299,0
Przewozy międzynarodowe – export International transport – export				
2015	Zachodniopomorskie	Belgia	0,9	1015,9
2015	Zachodniopomorskie	Niemcy	923,8	184671,3
2020	Zachodniopomorskie	Belgia	0,1	100,5
2020	Zachodniopomorskie	Niemcy	254,3	59907,7
2021	Zachodniopomorskie	Belgia	0,5	677,3
2021	Zachodniopomorskie	Niemcy	216,0	59064,0
2021	Zachodniopomorskie	Holandia	0,7	721,1
2022	Zachodniopomorskie	Niemcy	163,0	54031,0
2023	Zachodniopomorskie	Belgia	0,4	468,0
2023	Zachodniopomorskie	Niemcy	141,0	51071,5

Tablica 44.
Table 44.

Przewozy ładunków żeglugą śródlądową według relacji przewozów (cd.)
Inland waterways transport of goods by origin/destination (cont.)

Lata Years	Województwo lub kraj Voivodship or country		Tony Tonnes	Tonokilometry Tonneskilometres
	skąd from	dokąd to	w tys. in thousands	
Przewozy międzynarodowe – import International transport – import				
2015	Belgia	Zachodniopomorskie	0,7	742,3
2015	Niemcy	Zachodniopomorskie	46,0	11015,8
2020	Niemcy	Zachodniopomorskie	75,4	18639,3
2021	Niemcy	Zachodniopomorskie	66,0	14759,7
2022	Niemcy	Zachodniopomorskie	29,3	8972,3
2023	Belgia	Zachodniopomorskie	0,6	748,8
2023	Niemcy	Zachodniopomorskie	7,4	24562

a Wymieniono województwa, w których przewozy wyniosły co najmniej 4 tys. ton.

a There are enumerated only the voivodships, where transport amounted to at least 4 thousand tonnes.

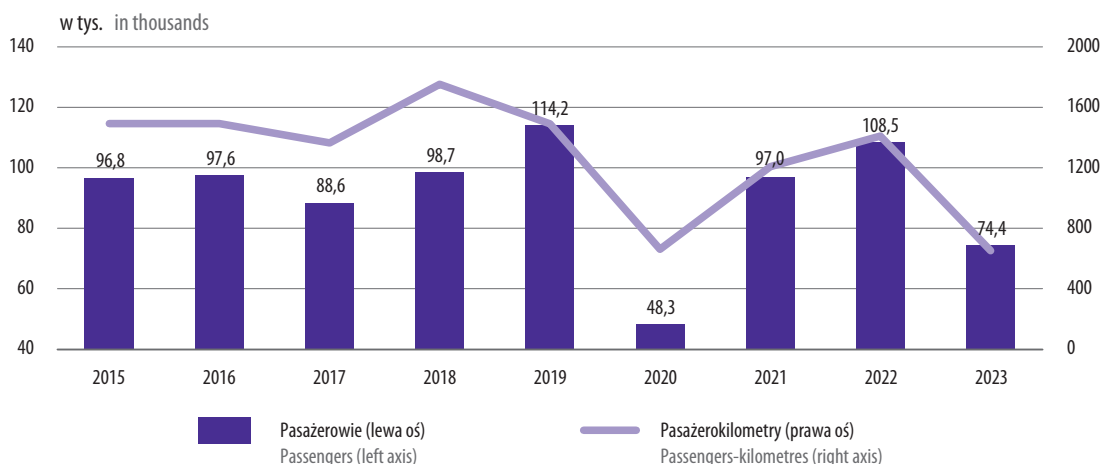
W 2023 r. w przewozach krajowych, w których miejscem załadunku lub/i rozładunku było województwo zachodniopomorskie, przetransportowano łącznie 245,7 tys. ton towarów, tj. o 44,7% mniej niż przed rokiem i wykonano 15343,6 tys. t-km pracy przewozowej, tj. o 44,4% mniej. W komunikacji międzynarodowej (eksport, import) w 2023 r. żeglugą śródlądową polscy armatorzy przewieźli 149,5 tys. ton towarów, co stanowiło 37,8% (o 5,5 p. proc. mniej niż przed rokiem) ogółu przewiezionych towarów, dla których miejscem załadunku lub/i wyładunku było województwo zachodniopomorskie.

W przewozach międzynarodowych dominował eksport z województwa zachodniopomorskiego, który stanowił 94,6%. Głównym kierunkiem wywozu towarów były Niemcy, a przewozy w tej relacji stanowiły 99,9% eksportu towarów śródlądowymi drogami wodnymi z województwa zachodniopomorskiego oraz 87,0% eksportu z Polski.

Śród portów województwa zachodniopomorskiego związanych z żeglugą śródlądową największy udział w obrotach ładunkowych miał port Szczecin, w którym w 2023 r. przeładowano 378,4 tys. ton ładunków, tj. o 59,3% mniej niż przed rokiem.

Wykres 69.
Chart 69.

Przewozy pasażerów żeglugą śródlądową^a
Inland waterways transport of passengers^a

a Dane o przewozach pasażerów prezentowane są według siedziby jednostki.

a Data on passenger transport are presented according to the unit's registered office.

Energia Energy

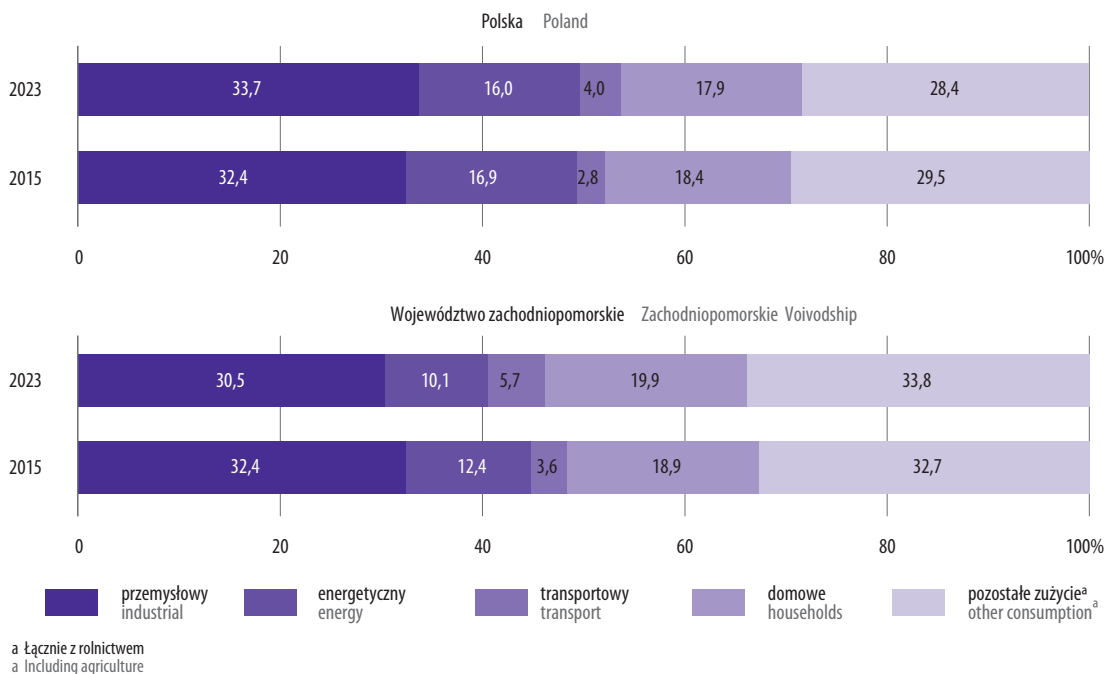
Ilość wyprodukowanej w województwie energii elektrycznej w 2023 r. wyniosła 10394,9 GWh, z czego 70,0% stanowiła energia z odnawialnych nośników. Wskaźnik zużycia energii elektrycznej w ciągu roku w przeliczeniu na liczbę kWh na 1 odbiorcę w latach 2015–2023 był wyższy na wsiach niż w miastach. W 2023r. w województwie wynosił on 1668,4 kWh, czyli o 2,1% mniej niż przed rokiem.

Wartość mocy zainstalowanej w 2023 r. w województwie zachodniopomorskim wyniosła 4766,2 MW, co stanowiło 7,2% energii wyprodukowanej w Polsce. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost ilości mocy zainstalowanej o 9,1% (wobec roku 2015 był to wzrost o 50,5%). W skali kraju nastąpił wzrost w porównaniu z 2022 r. i 2015 r. i wyniósł odpowiednio: 9,4% oraz 63,9%.

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim wartość mocy osiągalnej wyniosła 4679 MW czyli o 8,9% więcej niż rok wcześniej oraz o 48,4% więcej niż w 2015 r. Jednocześnie w kraju był to wzrost o 9,2% i 20,8%. Udział mocy osiągalnej w województwie w wartości ogólnokrajowej wyniósł 7,3% i był on niższy o 0,6 p. proc. niż w 2015 r., oraz nie zmienił się w porównaniu z 2022 r.

Wykres 70.
Chart 70.

Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki Structure of electricity consumption by economy sectors

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim wyprodukowano 10394,9 GWh energii elektrycznej. Było to więcej w porównaniu z 2022 r. o 6,7%, a w porównaniu z 2015 r. więcej o 3,8%. W skali kraju ilość wytworzonej energii w 2023 r. spadła o 7,0% w porównaniu z rokiem poprzednim i wzrosła o 1,4% w porównaniu z 2015 r. Udział energii wyprodukowanej w województwie w skali kraju wyniósł 6,2%, tj. więcej o 0,8 p. proc. niż rok wcześniej i 0,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.

Zarówno w skali kraju, jak i województwa, zwiększył się udział wyprodukowanej energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii w energii elektrycznej ogółem. W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim był on stosunkowo wysoki i wyniósł 70,0%. W 2022 r. natomiast był na poziomie 62,6%, a w 2015 r. – 38,6%. W skali kraju było to odpowiednio: 27,4%, 21,0% i 13,8%.

Informacje o liczbie **odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Tablica 45.
Table 45.

Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	635,5	708,9	724,9	732,4
miasta urban areas	469,7	512,7	529,0	531,6
wieś rural areas	165,8	184,6	195,9	200,8
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	1136,4	1293,0	1235,7	1222,0
miasta urban areas	779,4	866,1	820,4	801,0
wieś rural areas	357,0	426,9	415,3	421,0
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	1788,2	1854,3	1704,6	1668,4
miasta urban areas	1659,3	1689,4	1550,9	1506,7
wieś rural areas	2153,5	2312,4	2119,6	2096,6

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Energii.

a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Source: data of Ministry of Energy.

Od 2015 r. zarówno w województwie zachodniopomorskim, jak i w całym kraju, odnotowuje się ciągły wzrost liczby odbiorców energii elektrycznej. W ciągu roku wzrost ten wyniósł 1,0%, a w porównaniu z rokiem 2015 – 15,3%. Zmiana liczby odbiorców na wsiach wyniosła odpowiednio: wzrost 2,5% i 5,6%, a w miastach: wzrost o 0,5% i wzrost o 2,5%. W skali kraju wzrost liczby odbiorców w 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wyniósł 0,6%, a w porównaniu ze stanem w 2015 r. – o 13,1 %.

W województwie zachodniopomorskim w 2023 roku odnotowano spadek zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w porównaniu z rokiem 2022. W 2023 r. w województwie wyniosło ono 1122,0 GWh, przy czym 66,5% (rok wcześniej 66,4%) zostało zużyte na obszarach miejskich (w kraju 58,8% i 59,4%). Jednocześnie zużyto o 1,0% mniej energii elektrycznej niż w roku poprzednim i o 7,5% więcej niż w 2015 r.

W przeliczeniu na 1 odbiorcę w 2023 r. w województwie zużyte zostało 1668,4 kWh energii, czyli o 2,1% mniej niż przed rokiem. W kraju mniej o 1,5%.

Wskaźnik zużycia energii elektrycznej w ciągu roku w przeliczeniu na kWh na 1 odbiorcę w latach 2022–2023 był wyższy na wsiach niż w miastach. W województwie na obszarach wiejskich wskaźnik ten wyniósł 2096,6 kWh i był o 1,1% niższy niż rok wcześniej i o 2,6 % niższy niż w 2015 r. W porównaniu ze średnią krajową, która w 2023 r. wyniosła 2452,9 kWh, był od niej niższy o 6,0% (rok wcześniej – o 5,5%).

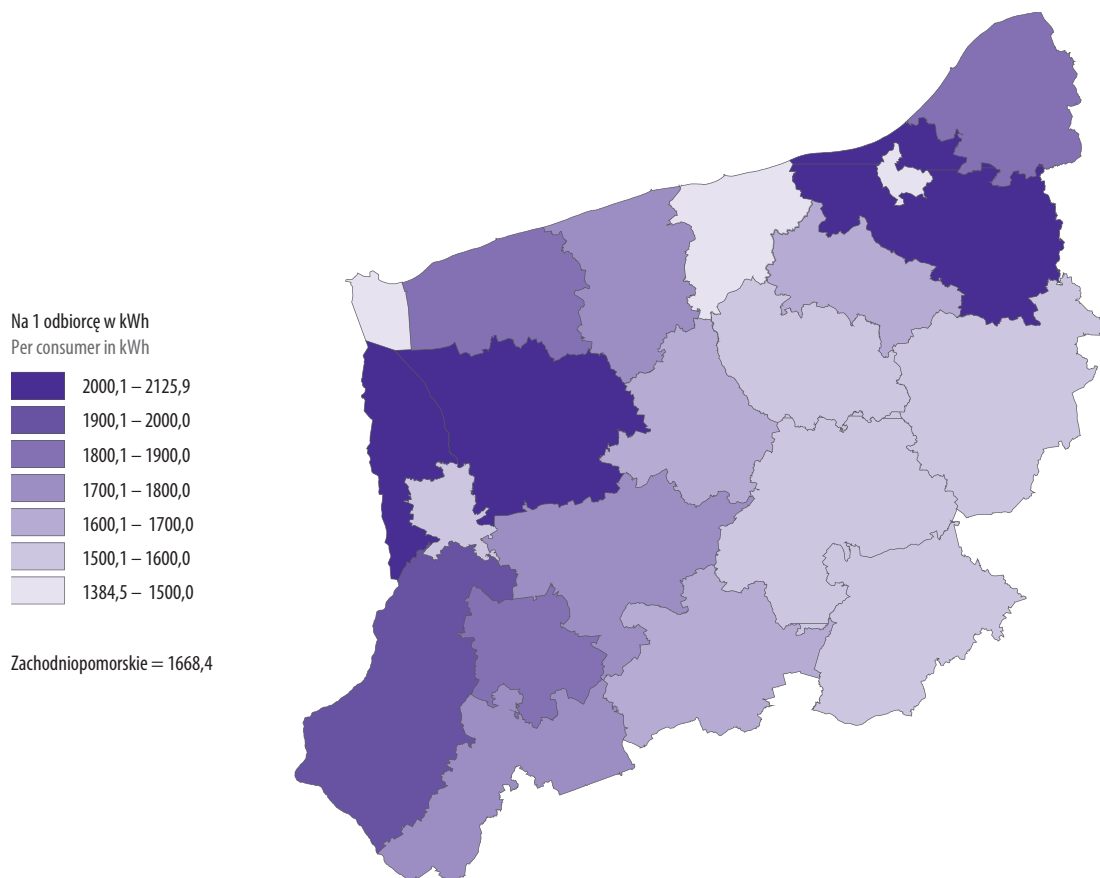
W miastach natomiast ilość zużytej energii w ciągu roku na 1 odbiorcę w 2023 r. w województwie zachodniopomorskim była na poziomie 1506,7 kWh, czyli o 2,8% niższym niż w 2022 r. i o 9,2% niższym niż w 2015 r. Jednocześnie wskaźnik ten był niższy od średniej krajowej o 6,5% w 2023 r., o 5,7% w 2015 r.

Mapa 45.

Map 45.

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2023 r.

Consumption of electricity in households in 2023

6.4. Gospodarka morska

6.4. Maritime economy

Żegluga morska i przybrzeżna

W województwie zachodniopomorskim morska i przybrzeżna flota transportowa w 2024 r. liczyła 73 statki o łącznej nośności (DWT) 2272,9 tys. ton oraz pojemności brutto (GT) 1597,8 tys., tj. 67 jednostek morskiej floty transportowej o nośności (DWT) 2272,7 tys. ton i pojemności brutto (GT) 1597,1 tys. oraz 6 statków morskiej floty przybrzeżnej o pojemności brutto (GT) 0,7 tys.

Tablica 46. Morska flota transportowa^a w województwie zachodniopomorskim

Stan w dniu 31 grudnia

Table 46. Maritime cargo-carrying fleet^a in Zachodniopomorskie Voivodship

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification a – liczba statków a – number of ships b – nośność (DWT) w tys. ton b – deadweight (DWT) in thousand tonnes c – pojemność brutto (GT) w tys. c – gross tonnage (GT) in thousand		2015	2020	2023	2024	
					2023 = 100	
Polska / Poland						
Ogółem Total	a	102	95	88	89	101,1
	b	2514,7	2649,9	2721,1	2807,1	103,2
	c	1778,3	1922,8	1960,1	2029,0	103,5
Statki pływające pod banderą polską Ships operating under Polish flag	a	25	15	14	14	100,0
	b	40,2	18,2	18,1	18,1	100,0
	c	31,3	13,9	13,9	13,9	100,0
Statki pływające pod banderą obcą Ships operating under foreign flag	a	77	73	74	74	100,0
	b	2474,4	2575,5	2709,9	2730,0	99,7
	c	1747,0	1908,9	1943,3	2015,1	103,5
województwo zachodniopomorskie / Zachodniopomorskie Voivodship						
Ogółem Total	a	74	78	66	67	101,5
	b	2192,5	2360,1	2225,9	2272,7	102,1
	c	1502,8	1663,7	1549,2	1597,1	103,1
Statki pływające pod banderą polską Ships operating under Polish flag	a	11	8	7	7	100,0
	b	10,8	4,9	4,8	4,8	100,0
	c	9,1	4,4	4,4	4,4	100,0
Statki pływające pod banderą obcą Ships operating under foreign flag	a	63	70	59	59	101,7
	b	2181,7	2355,2	2221,1	2221,1	1021
	c	1493,7	1659,2	1944,8	1944,8	103,1

a Dane obejmują statki będące własnością lub współwłasnością polskich armatorów i operatorów.

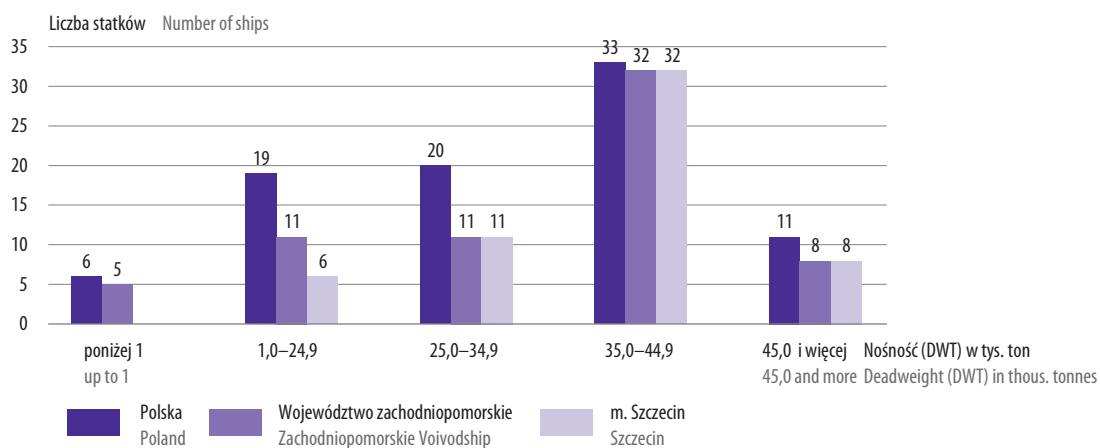
a Data includes ships owned or co-owned by Polish shipowners and operators.

Na koniec 2024 r. pod polską banderą pływało 7 statków floty morskiej, które stanowiły 10,4% ogólnej liczby jednostek oraz nośności (DWT) – 0,2% i pojemności brutto (GT) morskiej floty transportowej – 0,3%.

Średni wiek statku w morskiej flocie transportowej wyniósł 18,7 lat (dla statków pływających pod polską banderą – 50,0 lat, natomiast dla statków pływających pod banderą obcą – 15,1 lata). Większość (52 z 67) stanowiły statki do przewozów ładunków suchych.

Wykres 71. Morska flota transportowa według nośności (DWT) w 2024 r. Stan w dniu 31 grudnia

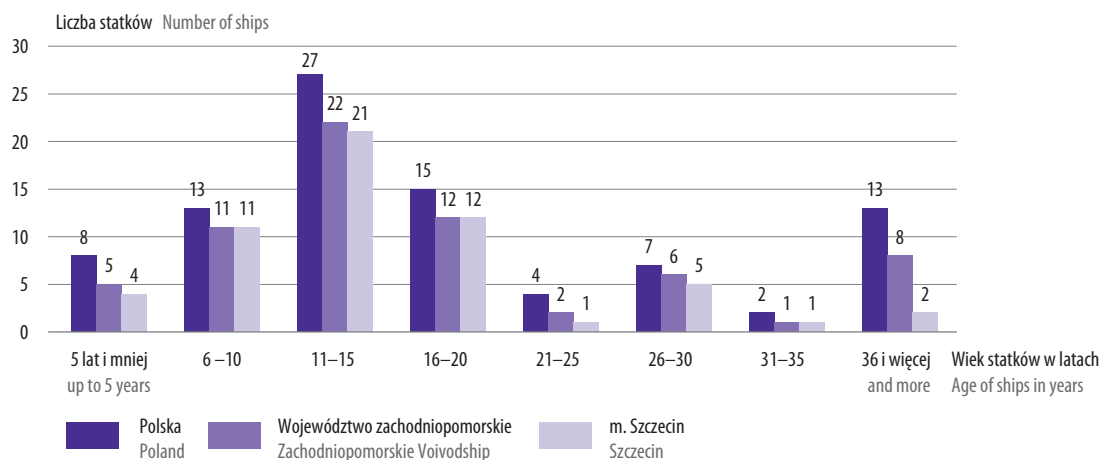
Chart 71. Cargo-carrying sea fleet by deadweight in 2024
As of 31 December

Polscy przewoźnicy morscy z województwa zachodniopomorskiego w 2024 r. przewieźli 5582,3 tys. ton ładunków (o 10,0% mniej niż w 2023 r.), wykonując pracę przewozową 1183,9 mln tonokilometrów (spadek o 6,6%).

Wykres 72. Morska flota transportowa według wieku statków w 2024 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 72. Maritime cargo-carrying fleet by age in 2024
As of 31 December

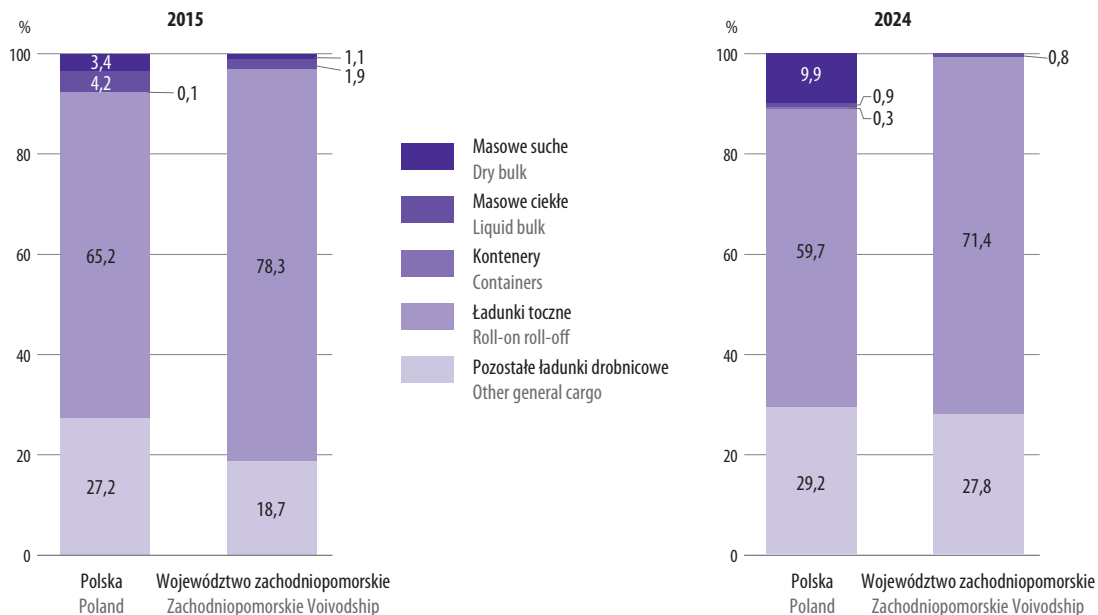
Dane o przewozach żeglugą morską obejmują przewozy ładunków i pasażerów wykonane w rejsach zakończonych w roku sprawozdawczym, statkami własnymi i statkami dzierżawionymi pływającymi pod banderą polską i obcą, armatorów lub operatorów polskich.

Wykres 73.

Struktura przewozów morską flotą transportową według grup ładunkowych w województwie zachodniopomorskim

Chart 73.

Structure of maritime transport by cargo group in Zachodniopomorskie Voivodship

W żegludze regularnej przewieziono 5540,3 tys. ton ładunków (wszystkie promami w zasięgu bałtyckim), tj. o 10,7% mniej niż w 2023 r., natomiast w żegludze nieregularnej – 42,0 tys. ton ładunków (w 2023 r. nie odnotowano tych przewozów).

Tablica 47.

Przewozy ładunków morską flotą transportową według rodzajów żeglugi i zasięgów pływania w województwie zachodniopomorskim w 2024 r.

Table 47.

Maritime transport by type and range of shipping in Zachodniopomorskie Voivodship in 2024

Wyszczególnienie Specification	Przewozy Transport		Praca przewozowa Transport performance		Średnia odległość przewozu 1 tony ładunku w kilometrach Average voyage distance per tonne, in kilometres
	w tys. ton in thousand tonnes	2023=100	w mln tonokilo- metrów in mln tonne- kilometre	2023=100	
Ogółem Total	5582,3	90,0	1183,9	93,4	212,1
Żegluga regularna Liner shipping	5540,3	89,3	1149,7	90,7	207,5
bliskiego zasięgu – bałtycki (promy) short sea service – Baltic services (ferries)	5540,3	89,3	1149,7	90,7	207,5
Żegluga nieregularna Tramping	42,0	.	34,2	.	814,9
bliskiego zasięgu – bałtycki (promy) short sea service – Baltic services (ferries)	42,0	.	34,2	.	814,9

W relacji z portami polskimi przewieziono 5540,3 tys. ton ładunków (o 10,7% mniej niż w 2023 r.), z czego wywóz z portów polskich do portów zagranicznych stanowił 52,6% (był on o 10,9% mniejszy niż przed rokiem) oraz przywóz – 47,4% (o 10,4% mniejszy).

Przewozy ładunków polskiego handlu zagranicznego dokonane przez polskich przewoźników morskich w 2024 r. stanowiły 26,8% przewozów ładunków żegluga morską ogółem (w 2023 r. – 27,2%) i były mniejsze o 11,5% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W 2024 r. morską flotą transportową polscy armatorzy i operatorzy przewieźli w komunikacji międzynarodowej 766,9 tys. pasażerów, tj. o 8,3% mniej w porównaniu z 2023 r. W 2024 r. liczba pasażerów (bez kierowców samochodów ciężarowych) morskiej floty transportowej wyniosła 535,8 tys. osób, tj. o 7,1% mniej w stosunku do roku poprzedniego. Liczba kierowców samochodów ciężarowych korzystających z przewozów promowych w 2024 r. zmniejszyła się o 11,1% w odniesieniu do 2023 r. i wyniosła 30,1% pasażerów morskiej floty transportowej ogółem.

Praca przewozowa ogółem w rejsach międzynarodowych w 2024 r. wyniosła 135614,8 tys. pasażero-kilometrów (mniej o 6,0% niż przed rokiem), natomiast praca przewozowa dotycząca kierowców samochodów ciężarowych promami wyniosła 46554,1 tys. pasażerokilometrów (o 9,6% mniej niż w poprzednim roku).

W komunikacji wewnątrzportowej w 2024 r. przewieziono 54,5 tys. pasażerów morską flotą transportową (tj. o 4,1% mniej niż w porównaniu z rokiem poprzednim), a średnia odległość przewozu jednego pasażera wyniosła 5,4 km.

Morska przybrzeżna flota transportowa na koniec 2024 r. liczyła 6 statków pasażerskich, o łącznej nośności (DWT) 0,1 tys. ton i o pojemności brutto (GT) 0,7 tys. Wszystkie statki floty przybrzeżnej pływały pod banderą polską. Średni wiek tych statków na koniec 2024 r. wyniósł 46,3 lat.

Statkami pasażerskimi morskiej przybrzeżnej floty transportowej w 2024 r. przewieziono 192,3 tys. pasażerów (o 3,9% więcej niż w 2023 r.). Rejsy wykonane pomiędzy portami polskimi stanowiły 1,2% ogółu przewiezionych pasażerów, natomiast wewnątrzportowe przewozy pasażerów – 98,8%. Praca przewozowa w rejsach przybrzeżnych w 2024 r. wyniosła 1081,4 tys. pasażerokilometrów i była większa o 9,0% w porównaniu do 2023 r.

Stan załóg morskiej i przybrzeżnej floty transportowej na koniec 2024 r. nie uległ zmianom w stosunku do roku poprzedniego i wyniósł 1513 osób, z tego 1485 osób stanowiło załogę w morskiej flocie transportowej oraz 28 osób – załogę statków morskiej floty przybrzeżnej

Tablica 48. Przewozy pasażerów^a statkami pasażerskimi morskiej i przybrzeżnej floty transportowej w województwie zachodniopomorskim w 2024 r.

Table 48. Coastal passenger^a transport in Zachodniopomorskie Voivodship in 2024

Wyszczególnienie Specification	Liczba przewiezionych pasażerów Number of passengers carried	Praca przewozowa w pasażerokilometrach Transport performance in passenger-kilometres	Średnia odległość przewozu 1 pasażera w kilometrach Average voyage distance per passenger in kilometres
	w tysiącach in thousand		
W komunikacji międzynarodowej In international traffic	535,8	135614,8	253,1
Pomiędzy portami polskimi Polish ports transport	2,4	26,2	11,1
W komunikacji wewnątrzportowej In intra-port communication	244,4	1346,9	5,5

^a Bez kierowców samochodów ciężarowych przewożonych promami.

^a Excluding truck drivers on board ferries.

Porty morskie

Informacje o **obrotach ładunkowych** pochodzą od przedstawicieli statków zawijających do portów morskich i są pozyskiwane za pośrednictwem urzędów morskich – kapitanatów, bosmanatów w zakresie wymaganym Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/42/WE z dnia 6 maja 2009 r. (DZ. U. WE L 141 z 6 czerwca 2009 r.) w sprawie sprawozdań statystycznych w odniesieniu do przewozu rzeczy i osób drogą morską. Dane te nie uwzględniają: statków o pojemności brutto (GT) mniejszej niż 100; załadunku bunkru (tj. paliwa dla statków); obrotu wewnątrzkrajowego, z wyjątkiem kabotażu, tj. ładunków przewożonych drogą morską pomiędzy polskimi portamiorskimi; wagi własnej załadowanych i wyładowanych kontenerów i jednostek ro-ro służących do transportu towarów.

Obroty ładunkowe w portach morskich województwa zachodniopomorskiego w 2024 r. wyniosły 29,9 mln ton, tj. o 2,8% mniej niż w 2023 r. Największy udział w obrotach portów morskich województwa miały porty w Świnoujściu (61,5%) oraz w Szczecinie (33,2%). Obroty ładunkowe portu w Policach stanowiły 3,6%, a udział pozostałych portów wyniósł 1,7%.

W 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano spadek obrotów ładunkowych w portach w: Kołobrzegu (o 18,0%) i Szczecinie (o 16,1%), natomiast wzrost obrotów ładunkowych w portach w: Darłowie (o 134,8%), Policach (o 39,2%) i Świnoujściu (o 3,5%).

Obroty ładunkowe w portach morskich jest to łączna ilość masy ładunkowej przemieszczonej przez porty w danym czasie. Prezentowana jest masa brutto, tj. łącznie z opakowaniami, ale z wyłączeniem masy jednostki transportującej.

Tablica 49.
Table 49.

Obroty ładunkowe w portach morskich według grup ładunkowych
Cargo traffic in seaports by group of cargo

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024		
	w tysiącach ton / in thousand tonnes			2015=100	2022=100	
Polska / Poland						
Ogółem Total	69529,5	88487,7	136415,1	124234,3	178,7	91,1
Masowe ciekłe Liquid bulk	18856,3	22460,6	53112,2	55134,8	292,4	103,8
w tym ropa naftowa i produkty of which crude oil and oil products	16693,8	17306,8	45735,4	47643,2	285,4	104,2
Masowe suche Dry bulk	25744,3	30387,9	42330,1	30390,2	118,0	71,8
w tym: of which:						
rudzy i złom ores and scrap	2401,1	2776,2	2492,0	1955,8	81,5	78,5
węgiel i koks coal and coke	8138,8	10014,4	19998,1	9981,5	122,6	49,9
Kontenery duże Large containers	13576,4	21655,6	26853,4	24355,7	179,4	90,7
Ładunki toczne Roll-on roll-off	7759,5	8747,2	8731,3	9321,2	120,1	106,8
Pozostałe ładunki drobnicowe Other general cargo	3593,1	5236,5	5388,1	5032,5	140,1	93,4
województwo zachodniopomorskie / Zachodniopomorskie Voivodship						
Ogółem Grand total	22243,8	26594,2	30742,9	29876,3	134,3	97,2
Masowe ciekłe Liquid bulk	3022,1	6619,1	11075,0	12504,4	413,8	112,9
w tym ropa naftowa i produkty of which crude oil and oil products	1705,2	2793,8	5279,1	6632,2	389,0	125,6

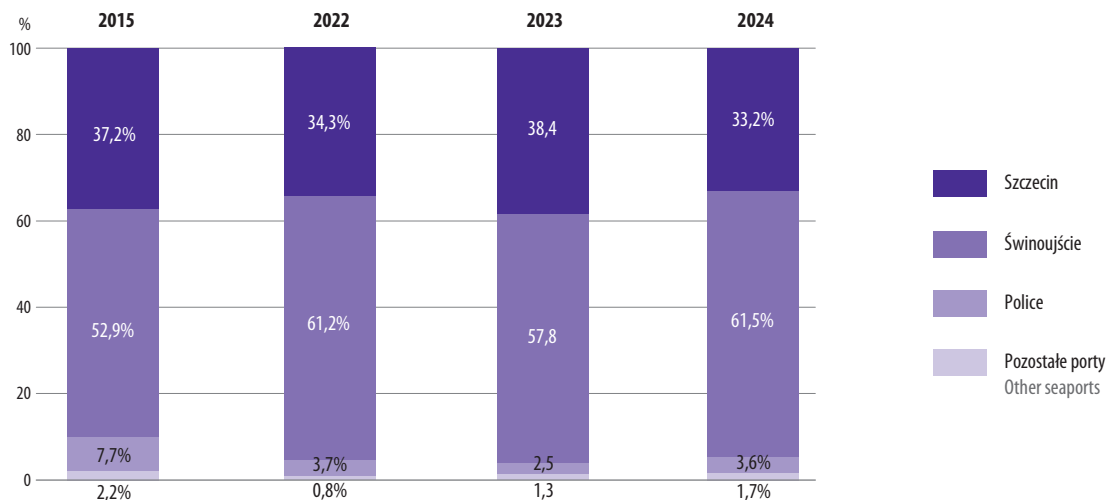
Tablica 49.
Table 49.

Obroty ładunkowe w portach morskich według grup ładunkowych (dok.)
Cargo traffic in seaports by group of cargo (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024		
	w tysiącach ton / in thousand tonnes				2015=100	2022=100
Masowe suche Dry bulk	10743,6	10339,0	10716,7	8172,4	76,1	76,3
w tym: of which:						
rudę i złom ores and scrap	2044,9	1787,4	1624,2	830,1	40,6	51,1
węgiel i koks coal and coke	2507,6	2593,9	2817,9	1570,9	62,6	55,7
Kontenery duże Large containers	515,8	538,8	411,5	258,6	50,1	62,8
Ładunki toczne Roll-on roll-off	5552,8	6014,0	5782,8	5971,6	107,5	103,3
Pozostałe ładunki drobnicowe Other general cargo	2409,6	3083,3	2757,0	2969,4	123,2	107,7
Szczecin						
Razem Total	8276,3	9581,1	11822,4	9922,1	119,9	83,9
Masowe ciekłe Liquid bulk	1257,2	1743,1	3296,2	2804,1	223,0	85,1
w tym ropa naftowa i produkty of which crude oil and oil products	468,9	1008,4	2298,4	1819,0	388,0	79,1
Masowe suche Dry bulk	4800,4	4751,7	5923,0	4655,9	97,0	78,6
w tym: of which:						
rudę i złom ores and scrap	600,6	459,1	829,1	336,3	56,0	40,6
węgiel i koks coal and coke	903,9	950,2	1020,3	465,0	51,4	45,6
Kontenery duże Large containers	511,0	527,8	377,9	226,8	44,4	60,0
Ładunki toczne Roll-on roll-off	0,9	0,5	0,7	12,0	1367,0	1728,9
Pozostałe ładunki drobnicowe Other general cargo	1706,8	2558,0	2224,7	2223,4	130,3	99,9

Wykres 74.
Chart 74.

Struktura obrotów ładunkowych według portów morskich województwa zachodniopomorskiego
Structure of cargo traffic by seaports of Zachodniopomorskie Voivodship

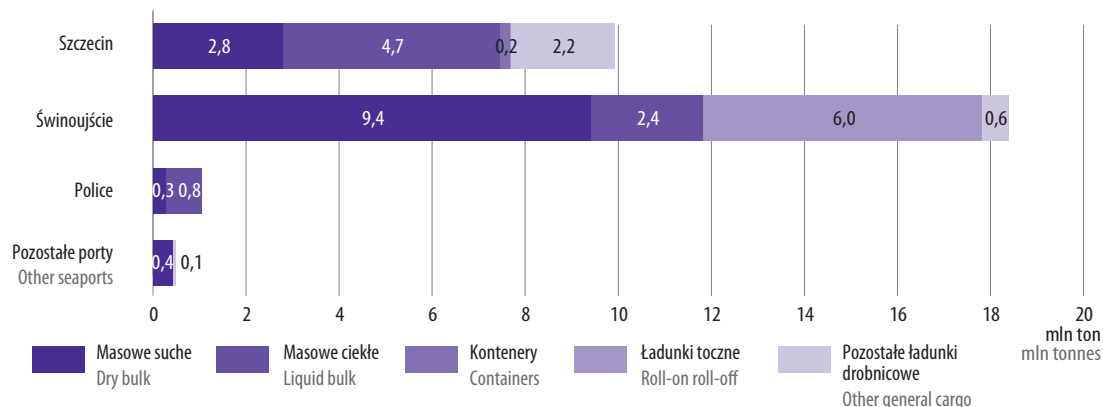

W 2024 r. struktura obrotów ładunkowych w portach morskich województwa zachodniopomorskiego ukształtowała się następująco: masowe ciekłe – 41,8% (w tym produkty z ropy naftowej – 22,2%), masowe suche – 27,4% (w tym węgiel i koks – 5,3%, rudy i złom – 2,8%), toczne samobieżne – 20,0%, pozostałe ładunki drobnicowe – 9,9%, ładunki toczne niesamobieżne – 1,2% oraz kontenery duże – 0,9%.

W obrotach ładunkowych portów morskich województwa zachodniopomorskiego w 2024 r. największy udział miały następujące grupy towarowe: ciekłe produkty rafinacji ropy naftowej (22,0%); gaz ziemny (16,3%); węgiel kamienny i brunatny (4,9%); zboża (4,7%); produkty przemysłu samochodowego (4,3%); nawozy i związki azotowe (4,0%); minerały chemiczne i do produkcji nawozów (3,8%) oraz towary mieszane (15,5%).

Wykres 75. Obroty ładunkowe według portów i kategorii ładunkowych w województwie zachodniopomorskim w 2024 r.

Chart 75. Cargo traffic by seaports and cargo categories in Zachodniopomorskie Voivodship in 2024

W 2024 r. krajowy obrót morski wyniósł 3,5 mln ton i stanowił 11,8% obrotów ogółem, natomiast w międzynarodowym obrocie morskim przeładowano łącznie 26,3 mln ton ładunków (88,2% obrotów ogółem).

Tablica 50. Obroty ładunkowe w portach morskich województwa zachodniopomorskiego według relacji, portów i grup ładunkowych w 2023 r.

Table 50. Cargo traffic in seaports of Zachodniopomorskie Voivodship by direction, seaports and group of cargo in 2023

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Międzynarodowy obrót morski International maritime traffic		
		razem total	Przywóz (wyładunek) Inwards (Unloading)	Wywóz (załadunek) Outwards (Loading)
			w tysiącach ton in thousand ton	
Ogółem Total	29876,3	26342,8	17236,1	9106,8
Szczecin	9922,1	8126,9	4905,1	3221,7
Świnoujście	18385,7	16661,9	11079,1	5564,1
Police	1067,1	1052,8	946,2	106,5
Darłowo	278,7	278,7	201,7	77,1
Kołobrzeg	222,6	222,6	85,9	136,7

Tablica 50.

Obroty ładunkowe w portach morskich województwa zachodniopomorskiego według relacji, portów i grup ładunkowych w 2023 r. (dok.)

Table 50.

Cargo traffic in seaports of Zachodniopomorskie Voivodship by direction, seaports and group of cargo in 2023 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Międzynarodowy obrót morski International maritime traffic		
		razem total	Przywóz (wyładunek) Inwards (Unloading)	Wywóz (załadunek) Outwards (Loading)
			w tysiącach ton in thousand ton	
Masowe ciekłe Liquid bulk	12504,4	9090,0	7374,9	1715,1
w tym ropa naftowa i produkty of which crude oil and oil products	6632,2	3217,8	1830,4	1387,5
Masowe suche Dry bulk	8172,4	8062,8	4851,9	3211,0
w tym: of which:				
rudę i złom ores and scrap	830,1	830,1	576,6	253,5
węgiel i koks coal and coke	1570,9	1570,9	682,0	888,8
Kontenery duże Large containers	258,6	258,6	131,8	126,7
Ładunki toczne Roll-on roll-off	5971,6	5971,6	2960,7	3010,9
ładunki toczne samobieżne roll-on roll-off self-propelled	5617,6	5617,6	2793,6	2824,1
ładunki toczne niesamobieżne roll-on roll-off non self-propelled	353,9	353,9	167,1	186,9
Pozostałe ładunki drobnicowe Other general cargo	2969,4	2960,0	1916,9	1043,1

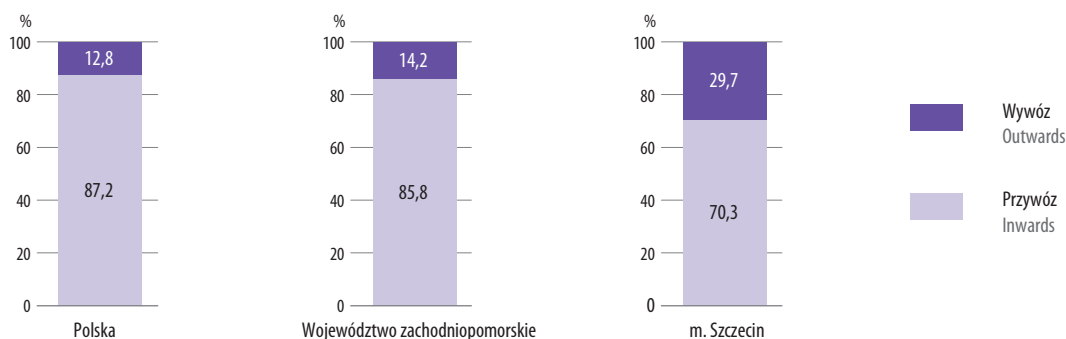
Największy udział w międzynarodowych obrotach stanowiła wymiana z krajami europejskimi (66,1%, w tym z krajami Unii Europejskiej – 53,8%), Ameryką Północą – 14,8%, Azją – 9,2%, Afryką – 7,3%, Ameryką Środkową i Południową – 2,4% oraz Australią i Oceanią – 0,1%. Największy udział w obrotach portów województwa zachodniopomorskiego miały ładunki transportowane w relacjach ze Szwecją – 26,7%, Stanami Zjednoczonymi – 12,2%, Holandią – 10,5%, Katarą – 7,0%, Norwegią – 5,5%, Rosją – 4,2%, Finlandią – 3,8%, Belgią – 3,0%. W Szczecinie udział w obrotach miały ładunki transportowane w relacjach z Holandią – 11,7%, Rosją – 11,1%, Finlandią – 10,0%, Szwecją – 7,6%, Norwegią – 7,4%, Hiszpanią – 6,7%, Belgią – 5,3% i Wielką Brytanią – 5,1%.

Obrót ładunków tranzytowych w portach województwa zachodniopomorskiego w 2024 r. wyniósł 6938,5 tys. ton, tj. o 3,3% mniej niż w 2023 r., z czego obroty tranzytowe w porcie Szczecin stanowiły 22,8%. W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyły się obroty ładunków tranzytowych w wywozie (o 35,5%), a zwiększył się w przywozie (o 5,4%).

Wykres 76.**Struktura obrotów ładunków tranzytowych w portach morskich województwa zachodniopomorskiego na tle obrotów w polskich portach morskich w 2024 r.**

Chart 76.

Structure of transit traffic in seaports of Zachodniopomorskie Voivodship against the background of traffic in seaports of Poland in 2024

Największą część ładunków tranzytowych w portach województwa zachodniopomorskiego stanowiły ładunki masowe ciekłe – 71,1%, pozostałe ładunki drobnicowe – 15,1% (w tym wyroby z żelaza i stali – 8,0%) oraz ładunki masowe suche – 14,6% (w tym rudy i złom – 5,5%).

Największy wzrost przeładunku ładunków tranzytowych w porównaniu z poprzednim rokiem dotyczył drewna (ponad dwukrotny) oraz innych ciekłych ładunków masowych (o 57,9%); natomiast spadek odnotowano w obrotach tranzytowych innych ładunków drobnicowych (o 54,3%) oraz węgla i koksu (o 51,7%).

Tranzyt morsko-lądowy stanowił w 2024 r. 84,2% (w 2023 r. – 78,1%) obrotu ładunków tranzytowych ogółem, tranzyt lądowo-morski – 13,8% (w 2023 r. – 20,9%), tranzyt morski – 1,9%, (w 2023 r. – 1,0%). Główne kraje tranzytujące w tranzycie morsko-lądowym i lądowo-morskim w 2024 r. były: Czechy (8,8%), Niemcy (8,4%) oraz Ukraina (5,3%).

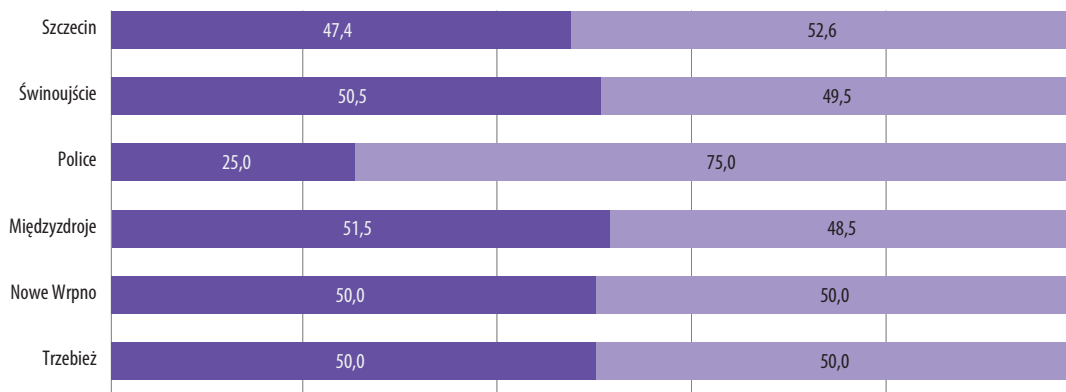
Do portów morskich województwa zachodniopomorskiego w 2024 r. przypłynęło na wycieczkowcach w celach turystycznych 17,1 tys. osób, które po zwiedzeniu atrakcji turystycznych w porcie lub okolicy kontynuowały swoją zagraniczną podróż. Szczecin odwiedziło 65,0% pasażerów, natomiast Świnoujście – 41,0%.

Uwzględniając kraj przewoźnika, najwięcej pasażerów wycieczkowców zawijających do portów województwa zachodniopomorskiego w 2024 r. przybyło z Szwajcarii (65,6%), Holandii (18,9%), Francji (9,1%), Norwegii (3,6%) oraz z Niemiec (2,8%).

Wykres 77.**Struktura ruchu pasażerów w portach morskich województwa zachodniopomorskiego w 2024 r.**

Chart 77.

Structure of passenger traffic in Zachodniopomorskie Voivodship in 2024

W 2024 r. do portów morskich województwa zachodniopomorskiego zawinęło 10,2 tys. statków (o 9,5% więcej niż w 2023 r.) o pojemności brutto (GT) 131,7 mln (o 11,7% większej niż rok wcześniej) i nośności (DWT) 62,3 mln ton (o 0,5% mniejszej niż w 2023 r.). Zwiększyła się w porównaniu z 2023 r. średnia wielkość statków: pojemność brutto (o 1,9%) oraz pojemność netto (o 0,6%), natomiast zmniejszyła się nośność (o 8,3%). Większość statków stanowiły drobnicowce niespecjalistyczne (5917 statków o pojemności brutto (GT) 110,0 mln i nośności (DWT) 35,8 mln ton), statki do transportu ładunków ciekłych (2108 statków o pojemności brutto (GT) 14,6 mln i nośności (DWT) 16,2 mln ton), statki pasażerskie (1695 statki o pojemności brutto (GT) 0,7 mln i nośności (DWT) 0,2 mln ton, w tym 233 wycieczkowców o pojemności brutto (GT) 0,3 mln i nośności (DWT) 0,1 ton) oraz statki do transportu ładunków masowych suchych (206 statków o pojemności brutto (GT) 4,8 mln i nośności (DWT) 8,1 mln ton).

Tablica 51. Statki transportowe wchodzące do portów morskich województwa zachodniopomorskiego w 2024 r.

Table 51. Cargo-carrying ship arrivals at seaports of Zachodniopomorskie Voivodship in 2024

Kraj bandery Flag state a – liczba statków a – number of ships b – pojemność netto (NT) w tys. b – net tonnage (NT) in thousand		Ogółem Total	W tym porty Of which ports		
			Szczecin	Świnoujście	Police
Ogółem Grand Total	a	10225	2970	6420	179
	b	50912,3	6223,6	43969,3	465,1
w tym ruch międzynarodowy of which international traffic					
Razem Total	a	6699	2114	4281	132
	b	43673,0	5753,2	37446,3	340,7
Polska Poland	a	6893	1998	4467	160
	b	47572,9	4723,9	42209,7	449,3
Obce Foreign	a	4	3	1	–
	b	1,0	0,9	0,1	–
w tym: of which:		6889	1995	4466	160
Antigua i Barbuda Antigua and Barbuda	a	47571,9	4723,1	42209,6	449,3
	b				
Bahamy The Bahamas	a	271	210	32	10
	b	523,9	381,1	109,9	13,8
Barbados Barbados	a	675	18	647	7
	b	6295,1	63,4	6158,7	70,8
Chiny – Specjalny Region Admini- stracyjny Hongkong China – Hong Kong Special Admin- istrative Region	a	149	107	11	18
	b	202,3	143,5	12,6	32,7
Cypr Cyprus	a	2836	205	2580	17
	b	24197,0	374,2	23741,7	53,9
Dania Denmark	a	30	14	15	–
	b	39,8	5,6	33,7	–
Finlandia Finland	a	63	31	14	–
	b	153,7	60,5	87,8	–
Francja France	a	25	23	2	–
	b	79,2	10,7	68,5	–
Gibraltar Gibraltar	a	19	14	4	1
	b	59,7	36,2	20,9	2,5
Grecja Greece	a	7	–	7	–
	b	216,0	–	216,0	–
Holandia Netherlands	a	468	376	40	39
	b	755,6	614,6	82,8	44,7
Liberia Liberia	a	99	60	25	11
	b	842,1	354,1	415,6	70,0

Tablica 51. Statki transportowe wchodzące do portów morskich województwa zachodniopomorskiego w 2024 r. (dok.)

Table 51. Cargo-carrying ship arrivals at seaports of Zachodniopomorskie Voivodship in 2024 (cont.)

Kraj bandery Flag state a – liczba statków a – number of ships b – pojemność netto (NT) w tys. b – net tonnage (NT) in thousand		Ogółem Total	W tym porty Of which ports		
			Szczecin	Świnoujście	Police
Łotwa Latvia	a	51	34	7	8
	b	72,4	52,5	8,5	8,8
Malta Malta	a	147	75	70	1
	b	1035,4	253,8	772,7	7,5
Niemcy Germany	a	360	87	208	10
	b	2868,8	97,1	2743,0	7,8
Norwegia Norway	a	305	139	130	3
	b	650,7	324,1	281,5	7,0
Panama Panama	a	60	38	16	1
	b	616,8	292,3	311,7	11,4
Portugalia Portugal	a	263	203	32	11
	b	776,3	554,8	157,6	25,4
Singapur Singapore	a	26	15	9	2
	b	296,3	131,7	149,4	15,2
Wielka Brytania United Kingdom	a	474	2	441	–
	b	5062,2	1,3	5040,6	–
Szwecja Sweden	a	30	25	4	1
	b	136,4	95,9	39,1	1,5
Wyspy Marshalla Marshall Islands	a	121	63	53	5
	b	1969,9	480,6	1445,9	43,4
Wyspy Owcze Faroe Islands	a	91	47	39	2
	b	142,8	78,0	57,1	3,0

Najwięcej statków zawijających do portów morskich województwa zachodniopomorskiego to statki, których przewoźnik pochodził z Polski (4766 statków o pojemności brutto (GT) 74,0 mln i nośności (DWT) 24,1 mln ton), Niemiec (2368 statków o pojemności brutto (GT) 26,3 mln i nośności (DWT) 8,1 mln ton), Norwegii (645 statków o pojemności brutto (GT) 3,1 mln i nośności (DWT) 3,9 mln ton), Holandii (584 statki o pojemności brutto (GT) 2,6 mln i nośności (DWT) 3,4 mln ton, Szwecji (467 statków o pojemności brutto (GT) 9,4 mln i nośności (DWT) 3,2 mln ton) oraz Danii (408 statków o pojemności brutto (GT) 2,0 mln i nośności (DWT) 2,8 mln ton).

Tablica 52. Kontenery w międzynarodowym obrocie morskim w województwie zachodniopomorskim w 2024 r.

Table 52. International maritime traffic of containers in Zachodniopomorskie Voivodship in 2024

PORTY PORTS a – szt. a – in units b – TEU b – in TEU		Ogółem Total		Wyładunek (przywóz) Unloading (inwards)		Załadunek (wywóz) Loading (outwards)	
		z ładunkami laden	puste empty	z ładunkami laden	puste empty	z ładunkami laden	puste empty
Ogółem Total	a	26046	15687	10960	10862	15086	4825
	b	46953	31392	16458	24386	30494	7006
Szczecin	a	25104	14481	10202	10797	14902	3684
	b	45469	29831	15339	24278	30129	5553
Świnoujście	a	942	1206	758	65	184	1141
	b	1484	1561	1119	108	365	1453

Tablica 53. Obrót ładunków tranzytowych według rodzajów tranzytu, grup ładunkowych i portów w województwie zachodniopomorskim w 2023 r.

Table 53. Transit traffic by type of transit, group of cargo and seaports in Zachodniopomorskie Voivodship in 2023

Wyszczególnienie Specification	Tranzyt ogółem Total transit			Tranzyt morsko-ładowy i łądowo-morski Sea-land and land-sea transit			Tranzyt morski Sea transit		
	razem total	wyła- dunek (przywóz) Unload- ing (inwards)	załadunek (wywóz) Loading (out- wards)	razem total	morsko- ładowy przywóz sea-land inwards	łądowo- morski przywóz land-sea outwards	razem total	wyła- dunek (przywóz) Unload- ing (inwards)	zała- dunek (wywóz) Loading (out- wards)
	w tysiącach ton in thousand tonnes								
Ogółem Total	6938,5	5954,6	983,9	6803,6	5843,4	960,2	134,9	111,1	23,8
Masowe ciekłe Liquid bulk	4931,5	4715,0	216,5	4931,5	4715,0	216,5	–	–	–
Masowe suche Dry bulk	1014,1	606,9	407,3	862,2	467,0	395,2	151,9	139,8	12,1
w tym: of which:									
rudę i złom ores and scrap	379,7	174,1	205,6	379,7	174,1	205,6	–	–	–
węgiel i koks coal and coke	125,2	33,2	92,0	125,2	33,2	92,0	–	–	–
Pozostałe ładunki drobnicowe Other general cargo	1050,4	690,2	360,2	1009,9	661,4	348,5	40,5	28,8	11,7
w tym: of which:									
wyroby z żelaza i stali iron and steel products	555,1	418,6	136,5	540,6	412,1	128,5	14,5	6,5	8,0

Tablica 54. Ruch pasażerów w wybranych portach morskich województwa zachodniopomorskiego według kraju rozpoczęcia lub zakończenia podróży

Table 54. Passenger movements in selected seaports of Zachodniopomorskie Voivodship by place of departure or destination

Kraj rozpoczęcia/zakończenia podróży Country of departure/destination	Ogółem Total		Przyjazdy Inwards		Wyjazdy Outwards	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Ogółem Grand total	1126162	1114314	568177	563405	557985	550909
Ruch krajowy National traffic	90252	91404	47396	47522	42856	43882
Ruch międzynarodowy International traffic	1035910	1022910	520781	515883	515129	507027
w tym: of which:						
Europa Europe	1035901	10229007	520774	515883	515127	507024
kraje Unii Europejskiej European Union countries	1035894	1022897	520773	515879	515119	507018

Tablica 54.

Ruch pasażerów w wybranych portach morskich województwa zachodniopomorskiego według kraju rozpoczęcia lub zakończenia podróży (dok.)

Table 54.

Passenger movements in selected seaports of Zachodniopomorskie Voivodship by place of departure or destination (cont.)

Kraj rozpoczęcia/zakończenia podróży Country of departure/destination	Ogółem Total		Przyjazdy Inwards		Wyjazdy Outwards	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
w tym: of which:						
Niemcy Germany	362	631	284	495	78	136
Szwecja Sweden	1035501	1022236	520474	515367	515027	506869
w tym: of which:						
Szczecin						
Razem Total	146	2822	76	1337	70	1485
Ruch krajowy National traffic	62	2630	35	1250	27	1380
Ruch międzynarodowy International traffic	84	192	41	87	43	105
w tym: of which:						
Europa Europe	78	192	36	87	42	105
kraje Unii Europejskiej European Union countries	73	186	35	87	38	99
w tym: of which:						
Niemcy Germany	37	166	12	72	25	94
Szwecja Sweden	20	2	17	1	3	1
Świnoujście						
Razem Total	1087852	1076493	548299	544046	539553	532447
Ruch krajowy National traffic	52026	53859	27559	28291	24467	25568
Ruch międzynarodowy International traffic	1035826	1022634	545238	515755	550654	506879
w tym: of which:						
Europa Europe	1035823	1022634	520738	515755	515085	506879
kraje Unii Europejskiej European Union countries	1035821	1022631	520740	515752	515081	506879
w tym: of which:						
Niemcy Germany	325	385	272	383	53	2
Szwecja Sweden	1035481	1022234	520457	515366	515024	506868
Międzyzdroje						
Razem Total	38164	34173	19802	17610	18362	16563
Nowe Warpno						
Razem Total	-	598	-	299	-	299
Ruch krajowy National traffic	-	518	-	259	-	259
Ruch międzynarodowy International traffic	-	80	-	40	-	40
Niemcy Germany	-	80	-	40	-	40

Rybołówstwo morskie

Według stanu na koniec 2023 r. w województwie zachodniopomorskim zarejestrowanych było 438 podmiotów, które zajmowały się rybołówstwem w wodach morskich. Liczba pracujących wynosiła 879 osób. Większość podmiotów zarejestrowana była w powiecie kołobrzeskim (102 podmioty, o liczbie pracujących 266), kamieńskim (75 podmiotów, 134 osób pracujących) oraz sławieńskim (odpowiednio: 70 podmiotów, 112 pracujących).

Według stanu na koniec 2023 r. polska flota rybacka województwa zachodniopomorskiego liczyła 336 jednostek (o 1 statek mniej niż w 2022 r.) o pojemności brutto 5,7 tys. (bez zmian w stosunku do 2022 r.) oraz mocy wynoszącej 23,9 tys. kW (o 0,1% większej w porównaniu z rokiem poprzednim).

Najwięcej kutrów stacjonowało w porcie macierzystym w Kołobrzegu (21 kutrów), co stanowiło 61,8% liczebności floty kutrowej województwa ogółem.

W 2023 r. flota łodziowa w województwie zachodniopomorskim liczyła 302 jednostki (o 1 statek mniej w stosunku do 2022 r.), o łącznej pojemności brutto (GT) 2,2 tys. (bez zmian w stosunku do roku 2022 r.) oraz o mocy 14,3 tys. kW (wzrost o 0,1% w stosunku do 2022 r.). Łodzie rybackie stacjonowały głównie w portach: Trzebieży – 35, Kołobrzegu – 33, Darłowie – 32, Świnoujściu (łącznie z Karsiborem i Przytorem) – 30, Jarosławcu – 21, Szczecinie (łącznie z portami Szczecin Dąbie i Stołczyn) – 17, Dziwnowie – 17, Unieście – 15 i Wolinie – 15.

Tablica 55. Flota łodziowa województwa zachodniopomorskiego w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia

Table 55. Fishing fleet in Zachodniopomorskie Voivodship in 2023 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Liczba jednostek Number of units		Pojemność brutto GT Gross tonnage (GT)		Moc kW Power in kW	
		2022=100		2022=100		2022=100
Ogółem Total	302	99,7	2168,4	100,0	14335,9	100,1
w tym: of which						
Darłowo	32	100,0	164,8	100,2	1384,6	101,1
Jarosławiec	21	100,0	118,7	100,0	876,5	100,0
Kołobrzeg	33	97,1	682,3	100,0	3636,7	99,9
Szczecin ^a	17	100,0	36,4	97,5	303,7	100,0
Świnoujście ^b	30	100,0	236,4	100,0	1794,9	100,0
Trzebież	35	100,0	113,4	100,0	857,6	100,0

a Dotyczy Szczecina Dąbia i Stołczyna. b łącznie z Karsiborem i Przytorem.

a Applies to Szczecin Dąbie and Stołczyn. b Including Karsibór and Przytor.

Źródło: dane Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni.

Source: Data of the National Marine Fisheries Research Institute in Gdynia.

Połowy ryb i innych organizmów morskich według portu rejestracji statku w województwie zachodniopomorskim w 2023 r. wyniosły 34,3 tys. ton i były o 16,7% mniejsze niż przed rokiem. Tak jak w ubiegłym roku, wszystkie połowy pozyskano z łowisk bałtyckich.

W strukturze gatunkowej połowów, dominowały szproty i ryby płaskie. W 2023 r. złowiono 16,5 tys. ton szprota, co stanowiło 48,2% wielkości połowów ogółem województwa zachodniopomorskiego. Połowy szprota spadły o 16,1% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Połowy ryb płaskich wyniosły w 2023 r. 5,7 tys. ton, co oznacza spadek o 35,4% w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Rozdział 7

Chapter 7

Finanse jednostek samorządu terytorialnego

Finances of local government units

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

Dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego (JST) w 2023 r. w województwie zachodniopomorskim wyniosły 16313,2 mln zł, co stanowiło wzrost o 3,3% w porównaniu z 2022 r. Głównym źródłem dochodów JST były dochody własne, które stanowiły 49,5% dochodów ogółem. Kwota dotacji, które wpłynęły do budżetów JST wyniosła 3847,7 mln zł, co stanowiło 23,6% dochodów ogółem i była o 10,5% niższa niż przed rokiem. Udział dotacji inwestycyjnych w ogólnej wysokości dotacji w budżetach JST wyniósł 48,4% i był o 24,3 p. proc. wyższy niż w 2022 r.

W województwie zachodniopomorskim dochody jednostek samorządu terytorialnego (JST) w 2023 r. wyniosły 16313,2 mln zł i były o 3,3% wyższe niż w 2022 r. W kwocie tej 47,1% stanowiły dochody gmin, 28,4% – dochody miast na prawach powiatu, 13,8% – dochody powiatów 9,7% – dochody województwa.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody JST ogółem w 2023 r. wynosiły 9997,1 zł, co stanowiło wzrost o 3,9% w porównaniu z rokiem poprzednim. Największy dochód na 1 mieszkańca wykazały miasta na prawach powiatu (8663,37 zł), co stanowiło wzrost wobec 2022 r. o 3,2%. Największy wzrost tego wskaźnika w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano w przypadku budżetu województwa (wzrost o 21,3%, do poziomu 964,21 zł), spadek odnotowano w przypadku gmin (o 1,2%, do 7131,1 zł).

Gminy bez miast na prawach powiatu w 2023 r. osiągnęły dochody wynoszące 7850,8 mln zł, które były niższe niż w roku poprzednim o 1,8%. W dochodach tych 52,3% stanowiły dochody gmin miejsko-wiejskich (55 jednostek), 28,3% – gmin wiejskich (47 jednostek), a 19,3% – gmin miejskich (8 jednostek).

Dochody miast na prawach powiatu w 2023 r. wyniosły 4638,1 mln zł i były wyższe niż w roku poprzednim o 2,8%. Najwyższy dochód na 1 mieszkańca w 2023 r. wykazało Świnoujście – 15195,35 zł, co stanowiło wzrost o 24,0% wobec 2022 r., a najniższy – Koszalin – 7387,39 zł, co stanowiło wzrost o 1,9% wobec roku poprzedniego.

Dochody powiatów (bez miast na prawach powiatu) w 2023 r. wyniosły 2246,5 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim były wyższe o 13,5%. Wskaźnik dochodów per capita był zróżnicowany i wynosił od 1526,40 zł w powiecie stargardzkim (wzrost o 10,9% wobec 2022 r.) do 2624,29 zł w powiecie łobeskim (wzrost o 29,2%). W porównaniu z 2022 r. spadek dochodów na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie świdwińskim (o 7,5%).

Dochody budżetu województwa w 2022 r. wyniosły 1577,7 mln zł, tj. o 20,7% więcej niż w roku poprzednim. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochód ten wyniósł 964,21 zł i był o 21,3% wyższy niż w 2022 r.

Tablica 56. Dochody jednostek samorządu terytorialnego
Table 56. Revenue of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in total revenue in %
Ogółem Total	5365,00	8238,34	9623,73	9997,10	49,5
Gminy ^a Gminas ^a	3743,90	5991,64	7215,35	7131,10	52,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5138,04	8066,27	8393,19	8663,37	56,4
Powiaty Powiats	1049,05	1567,44	1786,49	2040,57	33,1
Województwo Voivodship	449,42	610,65	794,73	964,21	38,2

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W województwie zachodniopomorskim w 2023 r. głównym źródłem dochodów JST ogółem były dochody własne (8072,2mln zł), których udział w dochodach ogółem wyniósł 49,5% (spadek wobec 2022 r. o 2,3 p. proc.). W budżetach miast na prawach powiatu udział ten wyniósł 56,4% (spadek o 0,1 p. proc.), gmin – 52,4% (spadek o 1,6 p. proc.), powiatów – 33,1% (spadek o 6,5 p. proc.), a województwa – 38,2% (wzrost o 1,2 p. proc.).

W strukturze dochodów własnych powiatów największy udział miały wpływy z udziału w podatku dochodowym (34,2%) oraz wpływy z usług (25,7%). Dochody własne samorządu województwa składały się w największej części z udziałów w podatku dochodowym (70,0%), a w tym 59,6% – od osób prawnych, 10,4% - od osób fizycznych.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody własne JST ogółem wyniosły 4933,2 zł i były niższe wobec 2023 r. o 0,7%. Zwiększenie dochodów własnych per capita w porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano w następujących jednostkach samorządu terytorialnego: o 25,4% w województwie, oraz o 1,3% w miastach na prawach powiatu, natomiast w powiatach oraz gminach odnotowano spadek odpowiednio o 4,5 i 4,1%.

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są m.in: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST., dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne). W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

W strukturze dochodów JST oprócz dochodów własnych znajdują się również dotacje, których łączna wysokość w 2023 r. wyniosła 3847,7 mln zł, co stanowiło 23,6% dochodów ogółem. Kwota ta była o 10,5% niższa niż przed rokiem. Udział dotacji celowych w ogólnej wysokości dotacji w budżetach JST wyniósł 77,3% i był o 1,7 p. proc. wyższy niż w 2022 r., a dotacji inwestycyjnych – 48,4%, tj. o 24,3 p. proc. wyższy niż 2022 r.

W 2023 r. gminy bez miast na prawach powiatu otrzymały dotacje w wysokości 1947,9 mln zł, z czego 47,8% stanowiły dotacje inwestycyjne. Kwota ogólnych dotacji w budżecie gmin w 2023 r. była o 17,2% niższa niż przed rokiem. Istotną część dotacji budżetów gminnych to dotacje celowe (93,3%), w tym 43,7% to dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej. W strukturze dochodów budżetów gmin udział dotacji był wyższy niż w roku poprzednim i wyniósł 24,8% (w 2022 r. udział ten wyniósł 29,4%).

W przypadku miast na prawach powiatu ogólna wysokość dotacji w 2023 r. wyniosła 855,7 mln, w tym 44,2% stanowiły dotacje inwestycyjne. W porównaniu z rokiem 2022 r. kwota przyznanych dotacji zmniejszyła się o 20,1%. Największy udział w strukturze dotacji w budżetach miast na prawach powiatu stanowiły dotacje celowe (62,6%), w tym dotacje celowe z budżetu państwa z zakresu administracji rządowej (39,3%). W 2023 r. dotacje stanowiły 18,4% ogólnych dochodów budżetów miast na prawach powiatu, czyli o 5,4 p. proc. mniej niż przed rokiem.

W strukturze dochodów powiatów w 2023 r. dotacje wyniosły 515,8 mln zł i stanowiły 23,0% dochodów ogółem. W porównaniu z 2022 r. wysokość dotacji ogółem dla powiatów wzrosła o 35,4 %. Dotacje inwestycyjne stanowiły 43,7% dotacji. Największy odsetek stanowiły dotacje celowe (47,4%), w tym dotacje celowe z budżetu państwa z zakresu administracji rządowej (35,8%).

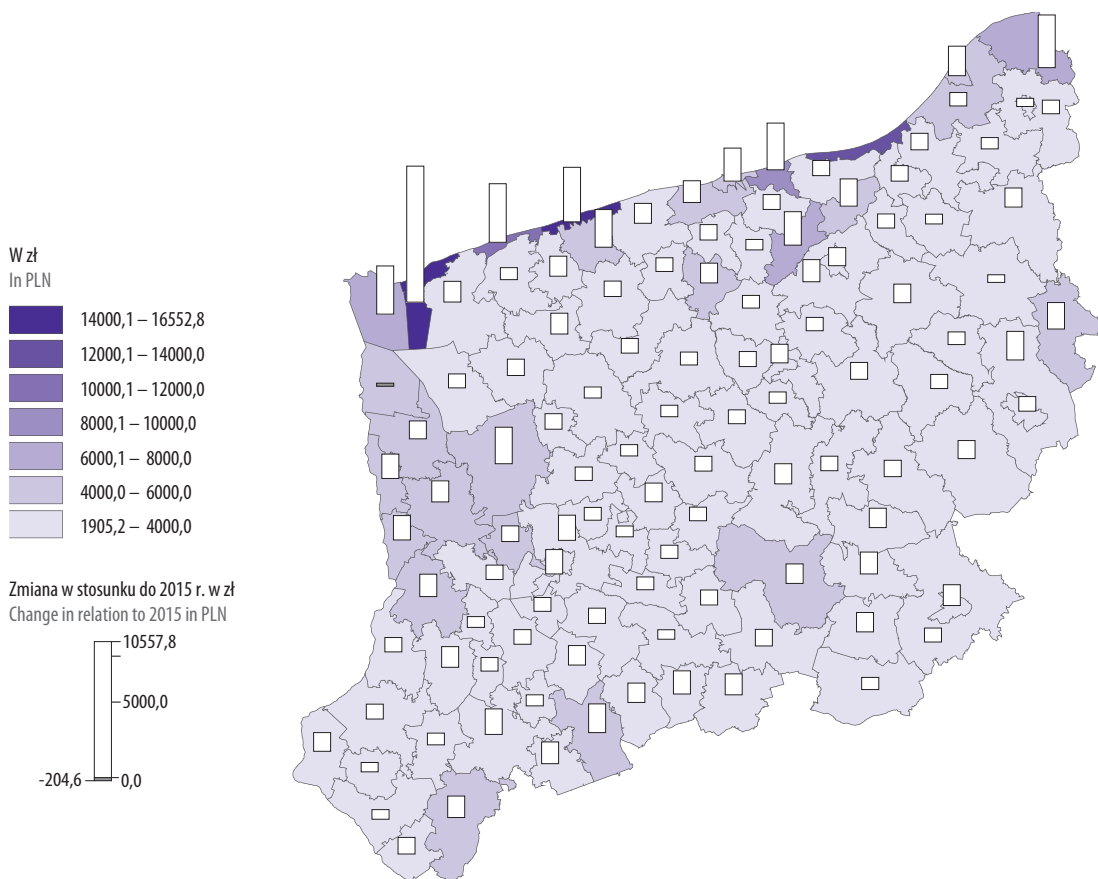
Wysokość dotacji w budżecie województwa w 2023 r. wyniosła 528,3 mln zł, z czego 62,1% stanowiły dotacje inwestycyjne. Kwota ta była wyższa niż w 2022 r. o 7,4%. Udział dotacji w ogólnych dochodach województwa był wyższy niż przed rokiem o 25,9 p. proc. i wyniósł 33,5%. Dotacje te pochodziły głównie ze środków europejskich, przy czym 66,6% stanowiły dotacje z paragrafów 205 i 625, a 4,0% – z paragrafów 200 i 620.

Mapa 46.

Map 46.

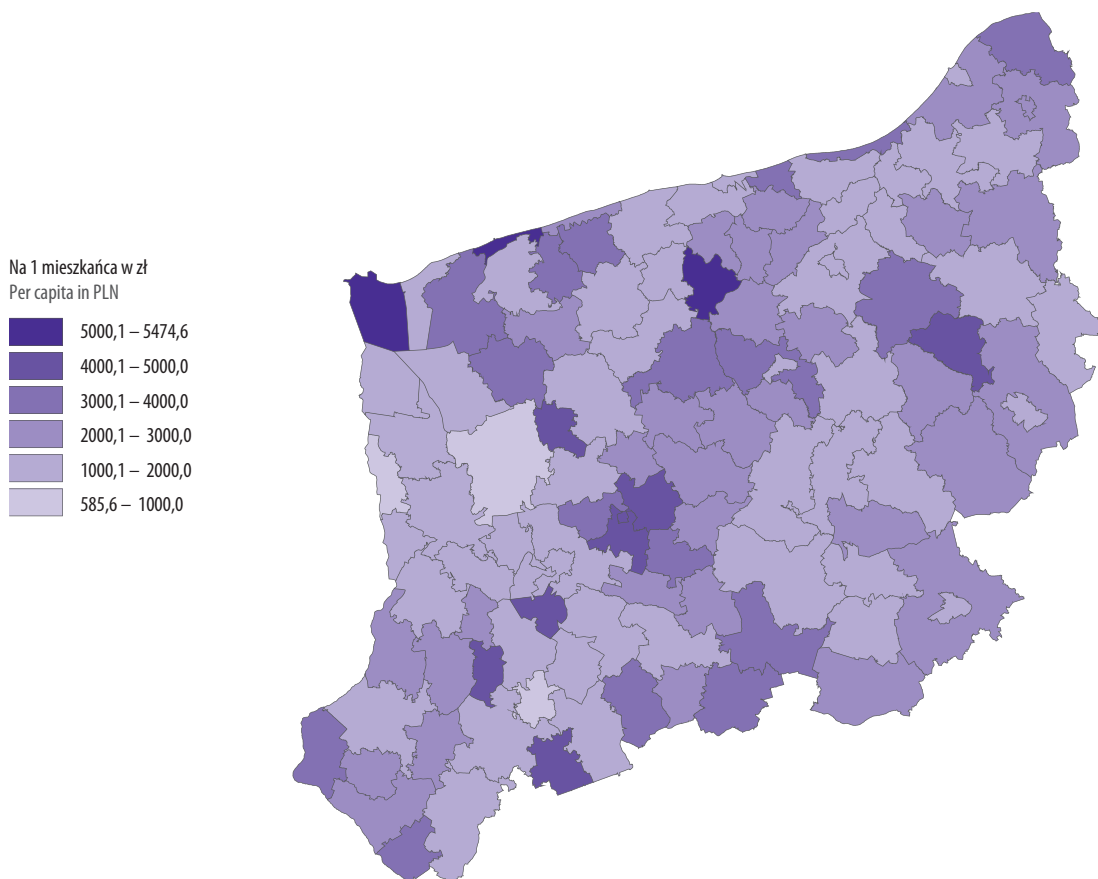
Dochody własne gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.

Own revenue of gminas per capita in 2023

Mapa 47.
Map 47.

Dotacje dla gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.
Grants for gminas per capita in 2023

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

Najważniejsze tendencje. Łączna kwota wydatków z budżetów JST w 2023 r. wyniosła 16987,2 mln złotych, co stanowiło kwotę wyższą niż rok wcześniej o 6,4%. Udział wydatków inwestycyjnych w ogólnej wysokości wydatków JST wyniósł 23,2%, co stanowiło wzrost wobec roku poprzedniego o 3,2 p. proc. Najwięcej środków rozdysponowano na wydatki w działach: „Oświata i wychowanie” (26,5%), „Transport i łączność” (19,4%) oraz „Administracja publiczna” (9,5%).

W 2023 r. w województwie zachodniopomorskim łączne wydatki JST wyniosły 16987,2 mln złotych i były wyższe od kwoty uzyskanej rok wcześniej o 6,4%. Największy udział w tej kwocie miały wydatki budżetu gmin bez miast na prawach powiatu (48,7%) oraz miast na prawach powiatu (29,4%). Wydatki powiatów stanowiły 13,8%, a województwa 8,2% ogólnej kwoty wydatków JST w 2023 r.

Wydatki gmin w 2023 r. wyniosły 8264,4 mln zł i były wyższe od kwoty uzyskanej rok wcześniej o 5,2%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki te kształtowały się na poziomie 7506,79 zł i były wyższe w porównaniu z 2022 r. o 5,8%. Najwięcej środków pochłonęły wydatki bieżące (6164,4 mln zł), stanowiąc 74,6% łącznych wydatków budżetów gmin. Wydatki majątkowe wyniosły 2099,9 mln zł, były o 51,6% wyższe niż rok wcześniej i stanowiły 25,4% wydatków ogółem (rok wcześniej było to 17,6%). Wydatki majątkowe

inwestycyjne wyniosły natomiast 1917,3 mln zł (tj. więcej o 51,5% niż w 2022 r.), stanowiąc 23,2% wydatków ogółem (rok wcześniej było to 16,1%).

W miastach na prawach powiatu wydatki w 2023 r. zamknęły się w kwocie 4986,3 mln zł, co stanowiło kwotę wyższą o 3,9% w stosunku do roku poprzedniego. Wskaźnik łącznych wydatków per capita wyniósł 9313,74 zł i był wyższy w porównaniu z 2022 r. o 4,3%. W strukturze wydatków miast na prawach powiatu 77,9% stanowiły wydatki bieżące, a 22,1% - wydatki majątkowe, w tym wydatki inwestycyjne – 19,4%. Rok wcześniej było to odpowiednio: 76,6%, 23,4% i 21,6%. Wydatki bieżące były o 5,8% wyższe niż rok wcześniej i wyniosły 3886,5 mln zł, wydatki majątkowe niższe o 2,2% (1099,8 mln zł), a majątkowe inwestycyjne niższe o 6,3% (969,4 mln zł).

Łączne wydatki powiatów w 2023 r. wyniosły 2346,6 mln zł, z czego 81,6% stanowiły wydatki bieżące, a 18,4% wydatki majątkowe (w tym 18,2% - wydatki inwestycyjne). Rok wcześniej było to odpowiednio: 86,1%, 13,9% i 13,7%. Ogólna wysokość wydatków powiatów była wyższa niż rok wcześniej o 18,2%. W przeliczeniu na jednego mieszkańca powiaty wydały średnio 2131,51 zł, czyli o 19,0% więcej niż w 2022 r. Na wydatki majątkowe przeznaczono 431,9 mln zł (w tym na wydatki inwestycyjne – 427,4 mln zł), czyli o 56,1% (w przypadku wydatków inwestycyjnych o 57,5%) więcej niż w roku poprzednim.

W 2023 r. z budżetu województwa zrealizowano wydatki w łącznej kwocie 1389,9 mln zł. Były one wyższe niż w 2022 r. o 5,4%. Na przytoczoną kwotę złożyło się 757,4 mln zł wydatków bieżących (54,5% wydatków ogółem, wobec 53,0% w 2022 r.) oraz 632,4 mln zł wydatków majątkowych (45,5%, wobec 47,0%), w tym 625,4 mln zł wydatków majątkowych inwestycyjnych (45,0%, wobec 46,6%). W przeliczeniu na jednego mieszkańca było to 849,39 zł, czyli o 5,9% więcej w porównaniu z rokiem poprzednim.

Tablica 57.
Table 57.

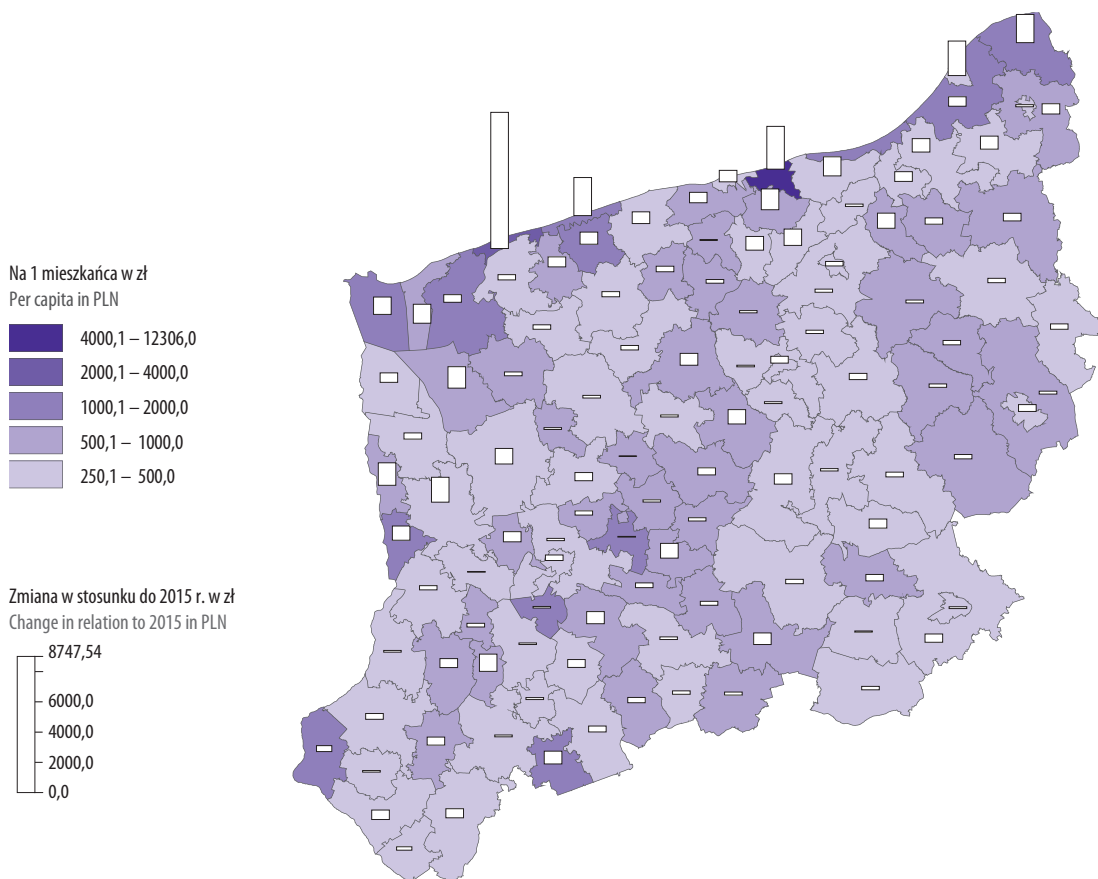
Wydatki jednostek samorządu terytorialnego
Expenditure of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w % share of investment expenditure in total expenditure in %
Ogółem Total	5316,20	8070,79	9729,16	1041,02	23,2
Gminy ^a Gminas ^a	3654,93	5738,45	7094,19	7506,79	23,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5274,33	8622,41	8932,54	9313,74	19,4
Powiaty Powiats	1027,61	1500,23	1791,57	2131,51	18,2
Województwo Voivodship	430,95	578,59	801,88	849,39	45,0

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Mapa 48.
Map 48.

Wydatki inwestycyjne gmin^a na 1 mieszkańca w 2023 r.
Investment expenditures of gminas^a per capita in 2023

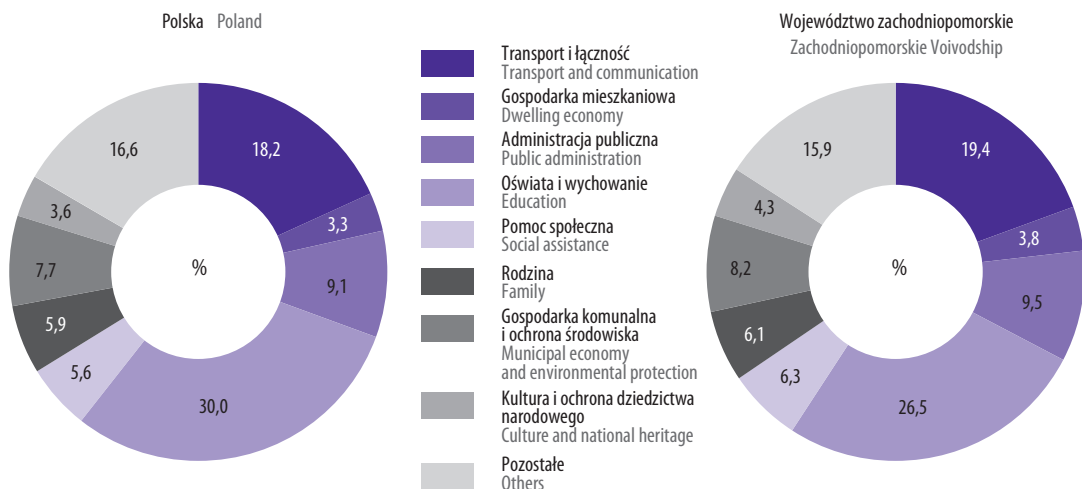

^a Wydatki miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
^a Expenditure of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Według działów Klasyfikacji Budżetowej w województwie zachodniopomorskim największa część wydatków została rozdysponowana w działach: „Oświata i wychowanie” (26,5%), „Transport i łączność” (19,4%) oraz „Administracja publiczna” (9,5%). W skali kraju największe wydatki również zaobserwowano w działach: „Oświata i wychowanie” (30,0%), „Transport i łączność” (18,2%) oraz „Administracja publiczna” (9,1%).

Wykres 78.
Chart 78.

Wydatki budżetowe według działów w 2023 r.
Budget expenditure by divisions in 2023

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2023 r. zagregowany wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego był ujemny. Główny udział w tym wyniku miał wysoki deficyt budżetów miast na prawach powiatu, powiatów oraz gmin. Relacja wyniku finansowego do dochodu ogółem ukształtowała się na poziomie -4,1%. Nadwyżkę budżetową wykazał budżet województwa.

Łączny wynik budżetów zachodniopomorskich JST w 2023 r. wykazał deficyt w wysokości 674,0 mln zł. Był to gorszy wynik niż z 2022 r., gdy rok zamknął się deficytem budżetowym wynoszącym 172,9 mln zł. Uzyskany w 2023 r. wynik finansowy był również gorszy od wyniku budżetowego z 2015 r. (wówczas wyniósł on 83,5 mln zł). Relacja ogólnego wyniku budżetowego do dochodów w 2023 r. wyniosła -4,1%.

Na zagregowany wynik budżetowy JST w 2023 r. największy wpływ miał deficyt gmin bez miast na prawach powiatu -413,6 mln (wobec 134,2 mln w 2022 r.), deficyt budżetowy uzyskany w miastach na prawach powiatu wynoszący -348,2 mln zł (wobec -289,8 mln w 2022 r.), oraz deficyt powiatów 100,1 mln (wobec -5,6 mln w 2022 r.). Wynikiem dodatnim w 2023 r. zamknął się natomiast budżet województwa wynoszący 187,9 mln zł (wobec -11,8 mln w 2022 r.).

Tablica 58.
Table 58.

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego (cont.)
Result of budgets of local government units (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w mln zł in million PLN				relacja do dochodów ogółem w % relation to total revenue in %
Ogółem Total	83,5	124,2	-172,9	-674,0	-4,1
Gminy ^a Gminas ^a	102,9	283,4	134,2	-413,6	-5,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-75,9	-304,2	-289,8	-348,2	-7,5

Tablica 58.

Table 58.

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego (dok.)

Result of budgets of local government units (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w mln zł in million PLN				relacja do dochodów ogółem w % relation to total revenue in %
Powiaty Powiats	24,8	75,2	-5,6	-100,1	-4,5
Województwo Voivodship	31,7	69,9	-11,8	187,9	11,9

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

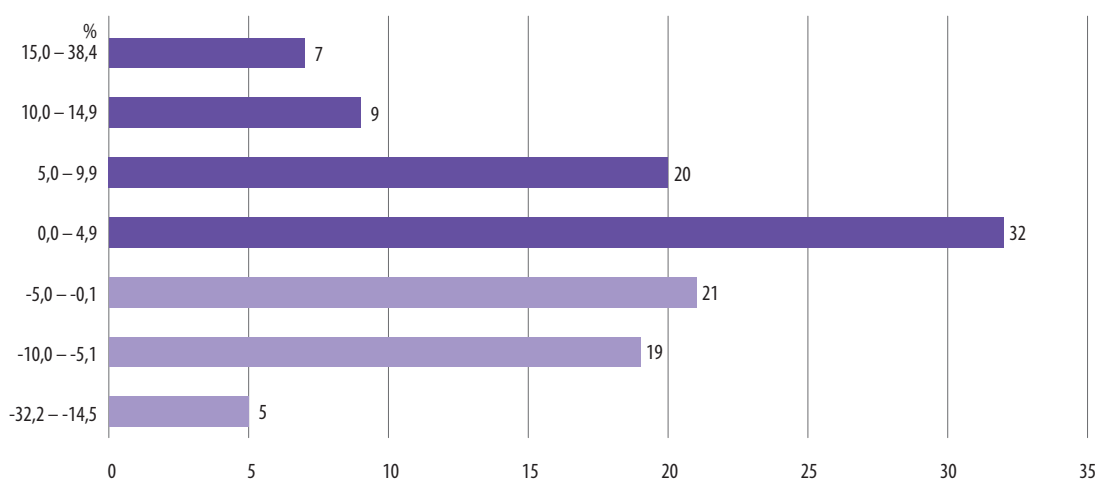
Wykres 79.

Chart 79.

Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2023 r.

Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2023

Liczba JST według relacji wyniku budżetowego do wykonanych dochodów

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich**7.4. Projects co-financed by the European funds**

Łączna wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa zachodniopomorskiego do końca 2024 r. wyniosła 30,1 mld zł, stanowiąc 5,1% wartości w skali kraju. Najwięcej środków przeznaczono na projekty w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2024 r. kwota dotacji na projekty europejskie była niższa niż rok wcześniej.

Umowa Partnerstwa 2014–2020 jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Projekty europejskie realizowane przez jednostki podsektora instytucji samorządowych obejmują część wykorzystywanych w Polsce środków publicznych pochodzących z bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Innymi beneficjentami funduszy europejskich są jednostki podsektora instytucji rządowych, a także sektora MŚP, fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, do środków europejskich zaliczamy zarówno fundusze pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, jak i środki pozaunijne, których źródłem są: Norweski Mechanizm Finansowy, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Sposób wykorzystania głównej części funduszy napływających do Polski z budżetu UE został określony w Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020. W okresie wcześniejszym podstawą były Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007–2013, a środki przewidziane na ten okres programowania były wykorzystywane w niewielkiej skali także po 2015 r. Większa część rozdzielonych w Umowie Partnerstwa funduszy strukturalnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz Funduszu Spójności przypada na krajowe programy operacyjne (56,3%), niemające przypisania do konkretnych regionów, natomiast mniejsza ich część została programowo rozdzielona na określone obszary kraju. Dotyczy to 16 regionalnych programów operacyjnych (RPO; 40,7%) oraz PO Polska Wschodnia (2,6%). W okresach programowania 2007–2013 oraz 2014–2020 dodatkowe niewielkie środki były kierowane do obszarów przygranicznych w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna. Poza polityką spójności i Umową Partnerstwa 2014–2020 znajdują się środki przyznane Polsce przez UE w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego. Dysponentami tych funduszy są ministrowie właściwi dla rolnictwa i gospodarki morskiej.

Całkowita wartość realizowanych przez samorządy projektów europejskich obejmuje publiczne środki europejskie uzyskiwane w formie dotacji oraz wkład własny pochodzący z dochodów własnych samorządów lub z kredytów i pożyczek. Dotacje celowe pozyskane z UE w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 są wykazywane przez samorządy w §205 klasyfikacji budżetowej (zadania bieżące) oraz §625 (zadania inwestycyjne). Pozostałe otrzymane dotacje europejskie zalicza się do analogicznych §200 i §620.

Poniżej przedstawione zostaną wartości całkowite (w mln zł) umów/decyzji o dofinansowanie, w tym ze środków UE projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa, m.in. według takich programów jak: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Regionalny Program Operacyjny. Wartość całkowita zaprezentowana zostanie w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz w odniesieniu do wartości całkowitej dofinansowania w Polsce.

Do końca czerwca 2024 r. całkowita wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa zachodniopomorskiego wyniosła 30,1 mld zł, z czego 56,5% stanowiło dofinansowanie z budżetu UE. Udział wspomnianej kwoty w wartości całkowitej w Polsce wyniósł 5,1%.

Największa część środków została rozdysponowana w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – 18,0 mld zł (59,9% kwoty łącznej) oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego – 10,0 mld zł (33,2%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w ramach projektów zrealizowanych w województwie zachodniopomorskim w 2024 r. wydano 18,6 tys. zł, czyli o 2711,55 zł więcej niż średnio w kraju.

Tablica 59.

Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca 2024 r.^a

Table 59.

The total project value and the additional EU financing value projects which are implemented based on the Partnership Agreement 2014–2020 in voivodship to end the 2024^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total		W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN
	w tym dofinanso- wane ze środków UE of which co-financing from the EU resources			
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	30147,7	17038,1	5,1	18578,04
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	18049,7,2	9110,6	7,4	11122,82
Inteligentny Rozwój Smart Growth	1117,5	579,8	1,5	668,60
Polska Cyfrowa Digital Poland	459,6	286,0	2,9	283,20
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	507,4	442,7	1,9	312,68
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	10013,5	6619,9	6,0	6170,66

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For Poland included financing value of operational programme Eastern Poland.

Tylko część środków publicznych przekazanych na realizację wymienionych programów operacyjnych jest realizowana przez samorządy, natomiast pozostałe trafiają bezpośrednio do sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp. Należy podkreślić, że opisane wartości projektów to nie są wszystkie środki europejskie wykorzystywane w województwie. Nie obejmują one:

- funduszy z formalnie już zakończonych poprzednich ram finansowych 2007–2013, lecz jeszcze później w niewielkim stopniu wykorzystywanych,
- środków pozaunijnych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF; tzw. Funduszu Norweskiego), Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG),
- projektów unijnych na lata 2014–2020 realizowanych poza funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności, czyli poza Umową Partnerstwa i pieczęcią Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (np. realizowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRROW).

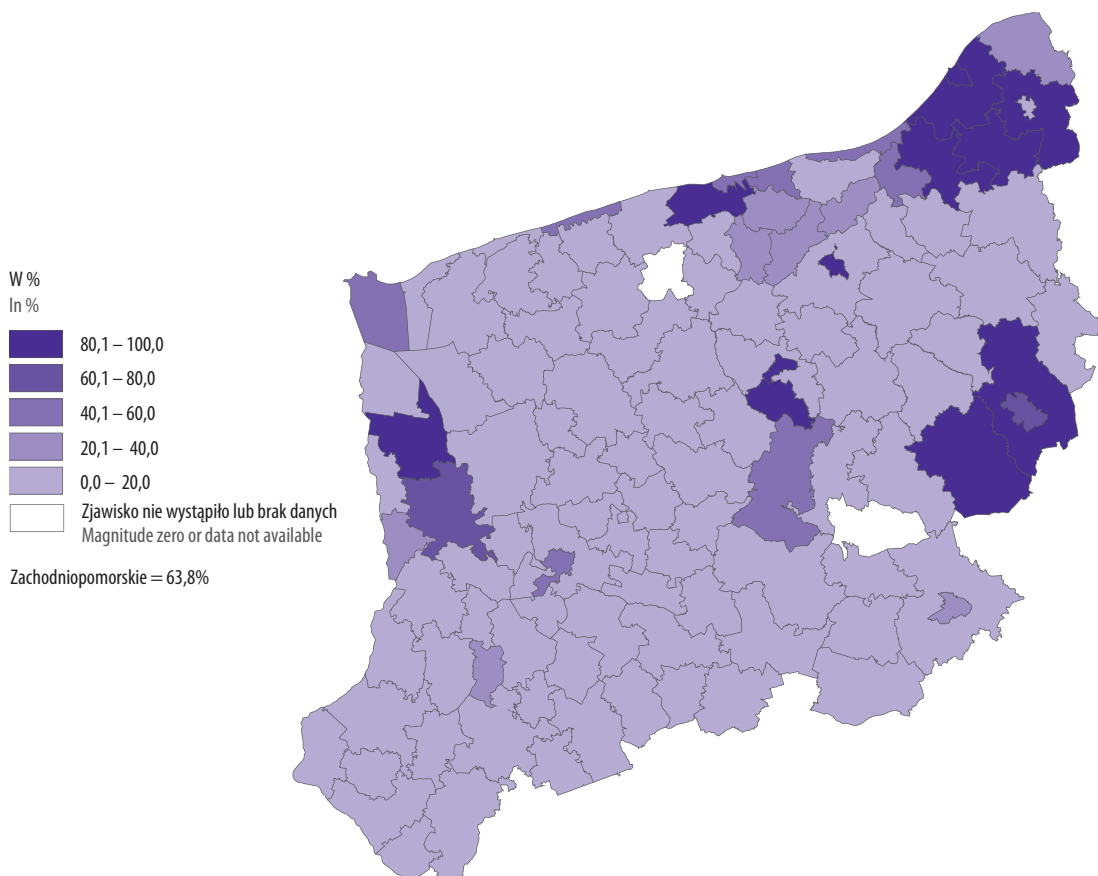
7.5. Planowanie przestrzenne

7.5. Spatial planning

Liczba obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego ogółem w województwie zachodniopomorskim w 2023 r. wynosiła 2767 zaś udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w województwie - 20,7% (w roku 2021 odpowiednio: 2665 i 20,9%).

Mapa 49. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2023 r.

Map 49. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2023

W województwie zachodniopomorskim liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w trakcie sporządzania na podstawie ustawy z 27 marca 2003 r. w 2021 r. była równa 540, to o 13 mniej niż w 2022 r. Powierzchnia terenów wskazanych w studium do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynosiła 266713,6 ha i była o 52,0% większa niż powierzchnia ta w 2022 r.

Rewitalizacja stanowi jeden z obszarów działań władz lokalnych skierowanych na poprawę stanu zagospodarowania i jakości życia na obszarach będących w stanie kryzysowym. Potrzeba rewitalizacji wynika z narastających problemów o charakterze przestrzennym i infrastrukturalnym, jak i społecznym oraz gospodarczym. Jej efektem powinno być przywrócenie funkcji danego obszaru z uwzględnieniem nowych uwarunkowań i potrzeb poprzez np. likwidację zagrożeń środowiska naturalnego, przywrócenie wartości użytkowych terenu, stwarzanie nowych miejsc pracy, spadek zagrożenia przestępczością, zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprawę dostępu do usług kulturalnych lub edukacyjnych, przeciwdziałanie trudnościom gospodarczym tych terenów oraz złemu stanowi technicznemu budynków.

83,0% gmin województwa zachodniopomorskiego prowadziło działania rewitalizacyjne, które w 56,3% obejmowały tereny mieszkaniowe łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi na wsi.

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji, na podstawie działań przygotowanych przez gminy i prowadzonych na podstawie dokumentu strategicznego (gminnego programu rewitalizacji, programu rewitalizacji lub innego dokumentu strategicznego).

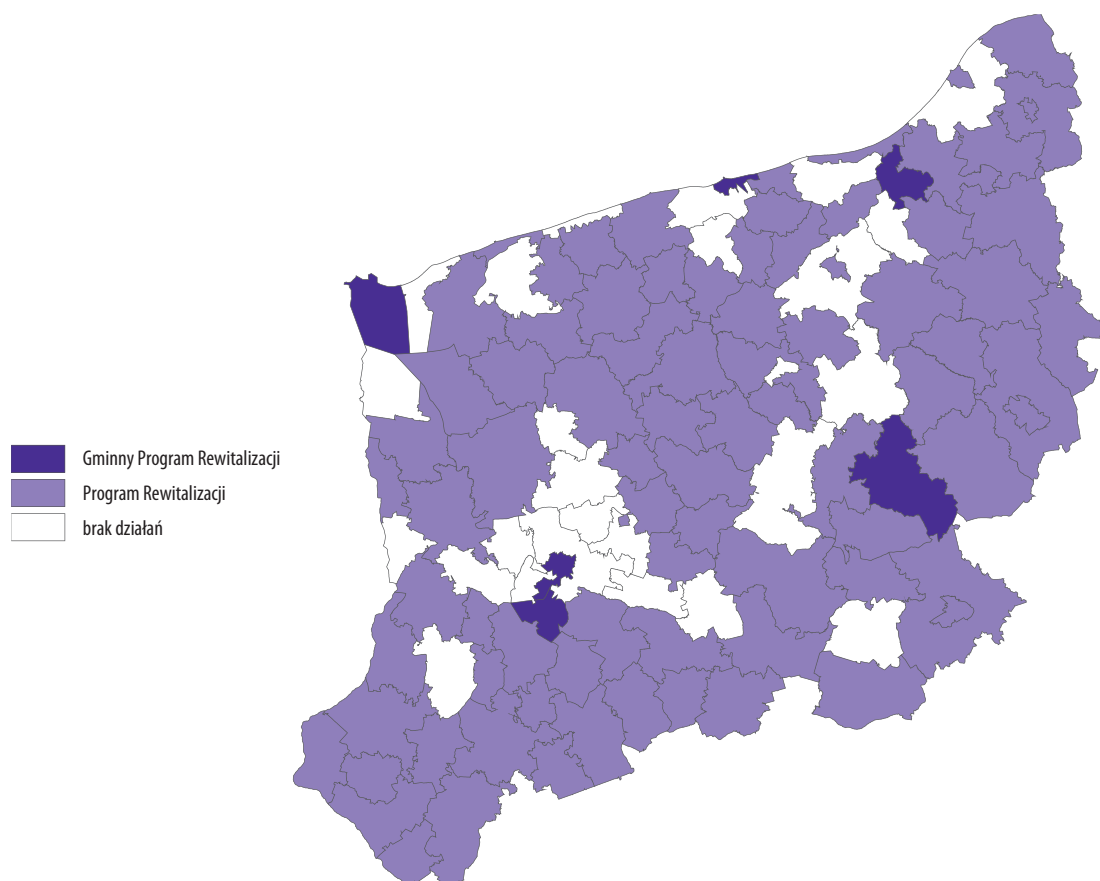
W województwie zachodniopomorskim w 2023 r. 83,0% gmin prowadziło działania rewitalizacyjne (spadek w stosunku do poprzedniego roku o 0,2 p. proc). 6,3% gmin województwa prowadziło działania rewitalizacyjne na podstawie Gminnego programu rewitalizacji uchwalonego na podstawie ustawy o rewitalizacji zaś 77,7 % – na podstawie Programu rewitalizacji uchwalonym na podstawie ustawy o samorządzie gminnym oraz 16,1% gmin nie podejmowało działań rewitalizacyjnych.

Mapa 50.

Map 50.

Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2023 r.

Activity of the gminas in the field of revitalization in 2023

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego stanowi pierwszy etap działań prowadzących do wskazania terytorium gminy, na którym będzie prowadzona rewitalizacja.

83,2% gmin w województwie zachodniopomorskim podało informację o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (o 5 gmin mniej niż w 2022 r.). Powierzchnia ta wynosiła 470835 ha i zmniejszyła się o 3,3% w porównaniu z 2022 r. (w 2022 r. wynosiła 4870120 ha).

Tablica 60.
Table 60.

Obszary zdegradowane w gminach
Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification	2022	2023		2022	2023	
	liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany number of gminas which have designated degraded area			powierzchnia obszaru zdegradowanego area of degraded area		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % in %	w ha in ha		w % in %
Ogółem Total	97	92	81,4	487120	483549	21,1
gminy miejskie urban gminas	10	10	90,9	15295	15295	18,1
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	3	3	100,0	12714	12714	21,2
gminy wiejskie rural gminas	36	33	70,2	196861	190887	22,6
gminy miejsko-wiejskie urban-rural gminas	48	46	83,6	274964	264653	19,5

Udział ludności zamieszkującej obszar zdegradowany w momencie jego wyznaczania w ludności województwa zachodniopomorskiego w roku 2023 wynosił 37,2% (brak zmian w stosunku do 2022 r.).

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego o charakterze gospodarczym lub środowiskowym lub technicznym lub przestrzenno-funkcjonalnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

Powierzchnia obszarów rewitalizacji w gminach, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR stanowiła 4,0% ogółu powierzchni województwa.

Największe działania rewitalizacyjne na terenie województwa w 2023 r. obejmowały tereny mieszkaniowe łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi na wsi (49,8% powierzchni rewitalizowanych terenów). Najmniejsza powierzchnia obszaru rewitalizacji to tereny zieleni (parki, zieleńce, cmentarze), która stanowiła 3,7% ogółu rewitalizowanych terenów województwa.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji – stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

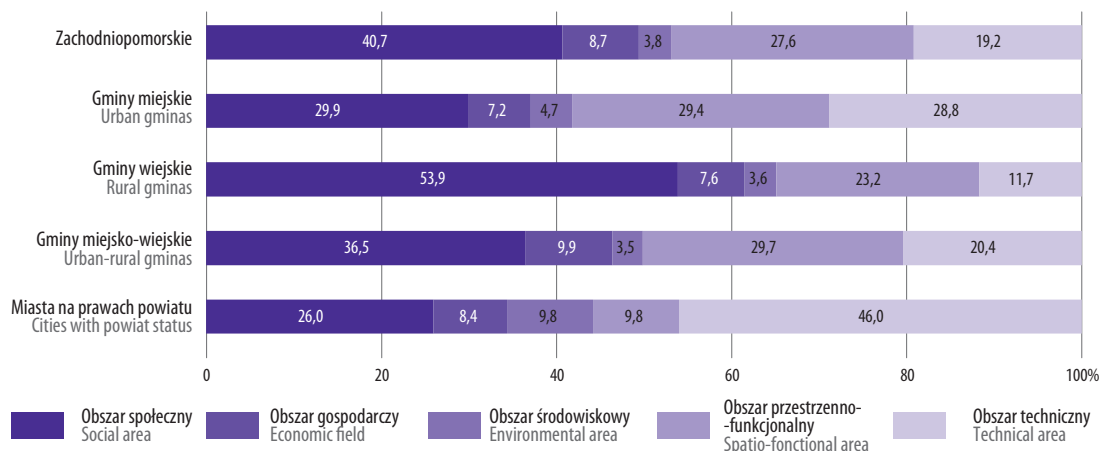
Najwięcej gmin województwa prowadziło działania rewitalizacyjne w obszarze społecznym (947 zaplanowanych działań), z czego największy udział miały gminy wiejskie (53,9% wszystkich działań rewitalizacyjnych gmin wiejskich), zaś najmniejszy miasta na prawach powiatów (26,0%). Spośród wszystkich działań rewitalizujących najmniej było w obszarze środowiskowym (88 działania).

Wykres 80.

Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w % w 2023 r.

Chart 80.

Structure of revitalisation undertakings planned of revitalisation in programme GPR/PR by intervention areas in % in 2023

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie zachodniopomorskim

Selected data on Zachodniopomorskie Voivodship

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	708189,9	278428,0	694715,4	639896,0	466736,8
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	74780,9	47245,5	48826,3	85193,8	98293,9
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,042	0,042	0,042	0,043	0,040
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	19,9	19,8	22,8	23,1	26,5
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,27	-0,80	-0,89	-1,86	-2,27
Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,80	9,18	9,54	9,04	8,60
Saldo migracji ^a na pobyt stały na 1000 ludności	1,28	-0,6	-0,6	-0,6	-0,4*
Wskaźnik starości demograficznej w %	19,5*	20,4*	21,2*	21,9*	22,6
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	756	828	868	879
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w %	48,0	49,6	51,0	52,7	52,1
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w %	51,9	53,2	53,6	54,8	53,8
Stopa bezrobocia według BAEL w %	7,5	6,9	4,7	3,8	3,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	24	18	16	15	13
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^b w sektorze przedsiębiorstw w zł	3738,87	3947,04	4174,17	4466,57	4765,91
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	356,1	357,6	359,6	373,6	377,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1912,38	1945,96	1995,19	2080,59	2179,21
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	1426,85	1482,90	1652,60	1722,23	1801,11
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w %	3,6	4,0	2,4	1,8	2,7
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	7,7	6,9	6,0	5,4	4,8
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	86	93	100	126	147
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności	373,5	377,9	382,6	388,0	394,3
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w m ³	32,9	33,4	32,4	34,1	33,7
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	7,5	7,4	7,4	7,5	7,5
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	1837	1756	1753	1706	1829
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^d w %	95,1	94,5	94,8	95,6	95,2
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^d w %	4,3	4,7	4,5	3,7	4,0

2020	2021	2022	2023	2024	Specification
543610,7	395404,5	429479,2	454800,3	.	Outlays on fixed assets in environmental protection in thousand PLN (current prices)
96690,4	83730,7	158503,1	126776,4	.	Outlays on fixed assets in water management in thousand PLN (current prices)
0,042	0,042	0,042	0,043	.	Industrial wastewater discharged per capita in dam ³
32,2	35,2	35,1	35,1	.	Share of municipal waste collected separately in total municipale waste in %
-4,38	-6,28	-5,33	-5,04	-5,65	Natural increase per 1000 population
8,1	7,6	7,08	6,38	5,89	Live births per 1000 population
-0,36	-0,46	-0,31	-0,36	-0,09	Net migration for permanent residence ^a per 1000 population
23,2	18,6	20,6	21,4	22,0	Old age ratio in %
854	885	930	942	.	Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6
52,3	53,5	55,4	56,2	56,8	Employment rate by LFS in %
54,2	55,4	56,5	57,8	58,5	Acitivity rate by LFS in %
3,3	3,6	2,0	2,9	2,8	Unemployment rate by LFS in %
24	12	18	18	21	Unemployed persons per a job offer
5019,82	5450,87	6123,73	6839,47	7007,40	Average monthly gross wages and salaries ^b in enterprise sector in PLN
381,7	381,7	381,1	383,3	385,5	Annual average number of retirees and pensioners in thousands
2301,75	2460,64	2695,83	3169,27	3623,13	Average monthly retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
1862,09	2028,69	2342,39	2800,81.	.	Average monthly per capita available income in households in PLN
11,9	12,0	13,5	15,2	.	Extreme poverty rate in %
4,3	3,9	3,5	3,6	.	Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in %
155	191	219 ^c	231	.	Children ^c staying in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3
415,4	422,6	430,7	438,8	.	Dwelling stocks per 1000 population
34,6	34,4	34,5	34,7	.	Consumption of water from water supply system in households (during the year) per capita w m ³
7,0	7,8	7,9	8,3.	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita
1515	1452	1365	1593	.	Population per out-patient health care unit
90,0	89,7	88,6	95,1.	96,1	Cost level indicator in non-financial enterprises ^d in %
4,5	5,1	4,9	4,3	3,2	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^d in %

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^d w mln zł (ceny bieżące)	3044,3	2138,5	2543,2	2871,9	2676,1
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^d (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	116,7	70,3	118,9	112,9	93,2
Nakłady wewnętrzne ^e na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	129,8	110,4	192,8	252,3	299,7
Sprzedaż detaliczna towarów ^b (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	106,7	97,5	104,5	107,6	99,3
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	61,3	60,9	61,2	61,2	60,9
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	38,6	41,8	47,8	44,2	55,6
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %					
Ogółem	52,9	51,6	51,5	50,5	49,9
Gminy ^f	56,2	51,9	52,5	50,6	50,2
Miasta na prawach powiatu	61,8	60,7	61,3	61,6	56,6
Powiaty	33,4	34,3	35,2	36,2	38,7
Województwo	31,6	39,8	37,1	33,2	33,2
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %					
Ogółem	19,7	10,9	14,7	20,2	17,7
Gminy ^f	14,8	9,3	12,2	17,2	13,5
Miasta na prawach powiatu	26,1	11	14,1	20,6	22,9
Powiaty	10,8	9,7	11,8	15,1	12,2
Województwo	37,2	25,2	37,7	44,9	33,6
Dotacje inwestycyjne ogółem ^b dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł					
Ogółem	760,5	368,5	387,6	780,7	615,8
Gminy ^f	224,0	83,4	91,7	259,6	224,8
Miasta na prawach powiatu	252,2	173,2	29,1	88,6	192,4
Powiaty	55,9	49,3	65,1	98,4	61,1
Województwo	228,4	62,6	201,7	334,2	137,6
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł					
Ogółem	83,5	709,4	168,9	-325,4	-303,7
Gminy ^f	102,9	240,5	206,0	-84,8	82,1
Miasta na prawach powiatu	-75,9	346,7	-51,2	-234,1	-447,3
Powiaty	24,8	31,6	14,6	4,2	51,9
Województwo	31,7	90,7	-0,4	-10,8	9,5

a W 2015 r. do obliczenia ogólnego salda migracji w przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Od 2022 r. na podstawie Rejestru Żłobków, który nie zawiera kategorii „oddziały żłobkowe”. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. e Bez amortyzacji środków trwałych. f Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu. g Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

2020	2021	2022	2023	2024	Specification
4166,6	3665,1	5536,7	5516,9	.	Investment outlays of non-financial enterprises ^d in million PLN (current prices)
155,7	78,0	151,1	99,6	68,0	Investment outlays of non-financial enterprises ^d (previous year=100; current prices)
271,7	377,3	456,9	565,0	.	Intramural expenditures ^e on research and development per capita in PLN (current prices)
99,6	105,5	133,2	91,0	.	Retail sale of goods ^b (previous year=100; current prices)
63,3	62,2	62,3	63,3	.	Hard surface public roads (urban and non-urban) per 100 km ² of total area in km
58,5	58,0	62,6	70,0	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
48,5	42,6	51,8	49,5	.	Share of own revenue in total revenue of local government units in %
50	49,3	54,0	52,4	.	Total
54,1	51,7	54,7	56,4	.	Gminas ^f
36,9	34,9	39,6	33,1	.	Powiaty
35,1	42,6	37,0	38,2	.	Cities with powiat status
				.	Voivodship
19,5	19,9	20,0	23,2	.	Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %
12,6	12,1	16,1	23,2	.	Total
27,2	27,4	21,6	19,4	.	Gminas ^f
13,3	12,0	13,7	18,2	.	Powiaty
38,5	46,0	46,6	45,0	.	Cities with powiat status
				.	Voivodship
875,2	1174,3	1036,8	72235,9	.	Total investment grants ^b for local government units in million PLN
206,1	343,7	347,1	931,7	.	Total
390,6	554,0	330,9	377,8	.	Gminas ^f
74,4	63,6	70,6	70598,1	.	Powiaty
204,1	213,0	288,2	328,3	.	Cities with powiat status
				.	Voivodship
124,2	431,6	-173,0	-674,0	.	Result of budgets of local government units in milion
283,4	529,5	134,2	-413,6	.	Total
-304,2	-234,2	-289,8	-348,2	.	Gminas ^f
75,2	99,1	-5,6	-100,1	.	Powiaty
69,9	37,2	-11,8	187,9	.	Cities with powiat status
				.	Voivodship

a In 2015 in calculating the total net migration in case of the international migration data for 2014 was adopted. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. d Excluding depreciation of fixed assets. e Excluding gminas which are also cities with powiaty status. f Sum of all types of investments grants.

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o Szczecinie

Selected data on Szczecin

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (tony/rok): gazowych pyłowych	1584226 229	1327756 283	1008914 274	969518 299	1470897 255
Odpady wytworzone ^a w tys. t	188,3	211,6	147,2	149,5	153,2
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w kg	–	–	–	–	419
Ludność (stan w dniu 31 grudnia)	405657	404878	403883	402465	401907
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,16	-1,38	-1,65	-2,72	-2,69
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności ^b	-0,3	0,3	0,3	0,6	1,6
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	62,1	64,6	67,2	69,3	71,5
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^c na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	–	–	–	–	–
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 grudnia) w %	6,8	4,7	3,1	2,6	2,4
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (stan w dniu 31 grudnia) w %	42,2	34,2	30,3	26,4	21,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	10	8	11	15	6
Liczba osób na 1 przychodnię ^d (stan w dniu 31 grudnia)	1449	1406	1364	1320	1400
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej ^d na 1 mieszkańca	9,3	9,4	9,7	9,8	9,9
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w %	3,9	3,6	3,0	2,7	2,3
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach ^e i klubach dziecięcych w %	13,3	14,2	13,8	17,0	19,2
Miejsca w żłobkach ^e i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	140	147	144	176	215
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych (stan w dniu 31 grudnia)	2,35	2,31	2,27	2,24	2,19
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	168	170	173	172	172
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	115	115	115	119	118
Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	23	25	27	23	24
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^f w %	3,3	4,5	4,6	3,2	4,1
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^g na 1 mieszkańca w zł	4586	3034	3037	3169	3422
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	2,8	7,3	6,6	5,7	8,0
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł	3317,41	3384,32	3321,99	3550,50	3843,59
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł	1645,0	606,0	826,0	1418,0	1693,0

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Do obliczenia ogólnego salda migracji w przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r.

c Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. d Łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji. e Łącznie z oddziałami żłobkowymi oraz w latach 2017–2021 żłobkami przykładowymi. f Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. g Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

2020	2021	2022	2023	2024	Specification
1634636 198	1488847 141	1153841 114	1307600 112	.	Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity (tonnes/year): gases particulates
168	135,9	150,0	195,4	.	Waste generated ^a in thousand tonnes
393	416	292,4	284,1	.	Mixed municipal waste collected per capita in kg
397289	394482	391566	389066	386706	Population (as of 31 December)
-4,62	-6,74	-5,50	-5,31	-4,72	Natural increase per 1,000 population
-0,8	-1,9	-1,60	-1,49	-1,32	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population ^b
69,4	70,4	71,8	71,8	73,1	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 December)
996	1010	1064	1064	.	Children attending pre-primary education establishments ^c per 1,000 children aged 3–6
3,9	3,3	3,0	3,6	3,4	Registered unemployment rate (as of 31 December) in %
23,1	44,1	36,6	39,8	30,3	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons (as of 31 December) in %
18	12	9	12	16	Registered unemployed persons per job offer (as of 31 December)
1450	1273	1187	1118	.	Population per 1 out-patients departments ^d (as of 31 December)
8,8	10,0	11,7	11,7	.	Medical consultations provided in out-patient health care ^d per capita
2,1	2,0	1,6	1,9	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %
22,9	29,2	28,5	29,1	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries ^e and children's club in %
259	293	313	331	.	Places in nurseries ^e and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 (as of 31 December)
2,11	2,08	2,03	2,00	.	Population per 1 dwelling in dwelling stocks (as of 31 December)
178	183	189	194	199	Entities of the national economy per 1,000 population (as of 31 December)
122	126	130	134	137	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population (as of 31 December)
25	26	28	28	30	Commercial companies per 1,000 population (as of 31 December)
4,7	5,6	4,0	4,7	5,2	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^f in %
4794	5429	7061	7845	.	Investment outlays in enterprises (current prices) ^g per capita in PLN
6,6	7,6	6,8	6,5	5,5	Dwellings completed per 1,000 population
4347,27	4636,06	4883,79	4957,32	.	Own revenue of the city budget per capita in PLN
2205,0	2310,0	6099	5239	.	Property expenditure of the city budget per capita in PLN

a During the year; excluding municipal waste. b In calculating the total net migration in case of the international migration data for 2014 was adopted. c Including children in units performing health care activities throughout the school year. d Data have included health care of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration. e Including nursery wards as well as in 2017-2021 workplace nurseries. f Data concern economic entities employing more than 49 persons. g Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

Rozdział 10

Chapter 10

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Koszalin	Szczecin	Świnoujście	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2023 r. (tony/rok): gazowych pyłowych	106541 14	1307600 112	61582 145	Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2023 (tonnes/year): gases particulates
Odpady wytworzone ^a w 2023 r. w tys. t	79,9	195,4	14,5	Waste generated ^a in 2023 in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2023 r. w kg	285,6	284,4	433,2	Mixed municipal waste collected per capita in 2023 in kg
Ludność w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	105263	386706	38541	Population in 2024 (as of 31 December)
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.	-5,92	-4,72	-7,59	Natural increase per 1,000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.	-0,63	-1,32	-2,43	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population ^b in 2024
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	79,0	73,1	78,1	Non-working age population per 100 persons of working age in 2023 (as of 31 December)
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2023/24	1181	1064	1065	Children attending pre-primary education establishments ^b per 1,000 children aged 3–6 in 2023/24 school year
Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) w %	4,7	3,4	4,5	Registered unemployment rate in 2024 (as of 31 December) in %
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) w %	32,8	30,3	28,9	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons in 2024 (as of 31 December) in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	16	16	4	Registered unemployed persons per job offer in 2024 (as of 31 December)
Liczba osób na 1 przychodnię w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	1370	1118	1768	Population per 1 out-patients departments in 2023 (as of 31 December)
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2023 r.	11,9	11,7	8,2	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2023
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2023 r. w %	2,7	1,9	2,5	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2023 in %
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach ^b i klubach dziecięcych w 2023 w %	58,2	29,1	36,2	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries ^a and children's club in 2023 in %
Miejsca w żłobkach ^b i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	624	331	438	Places in nurseries ^a and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 in 2023 (as of 31 December)
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	2,09	2,00	1,68	Population per 1 dwelling in dwelling stocks in 2023 (as of 31 December)
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	182	199	178	Entities of the national economy per 1,000 population in 2024 (as of 31 December)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	132	137	134	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population in 2024 (as of 31 December)
Spółki handlowe na 1000 ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	18	30	10	Commercial companies per 1,000 population in 2024 (as of 31 December)
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^c na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	4878	7845	26114	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^c in 2023 in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2024 r.	6,3	5,5	2,8	Dwellings completed per 1,000 population in 2024
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	3685,87	4957,32	7350,77	Own revenue of the city budget per capita in 2023 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	974	2028	5239	Property expenditure of the city budget per capita in 2023 in PLN

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Łącznie z oddziałami żłobkowymi oraz w latach żłobkami przyzakładowymi. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

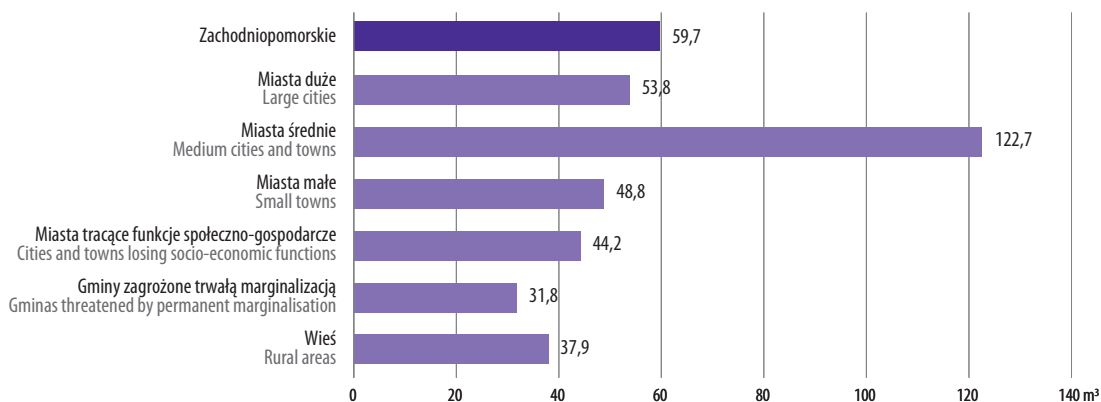
a Excluding municipal waste. b Including nursery wards and workplace nurseries. c Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

Wybrane dane dla Obszarów Strategicznej Interwencji na tle miast i obszarów wiejskich w województwie

Selected data for Areas of Strategic Intervention in comparison to cities and rural areas in the voivodship

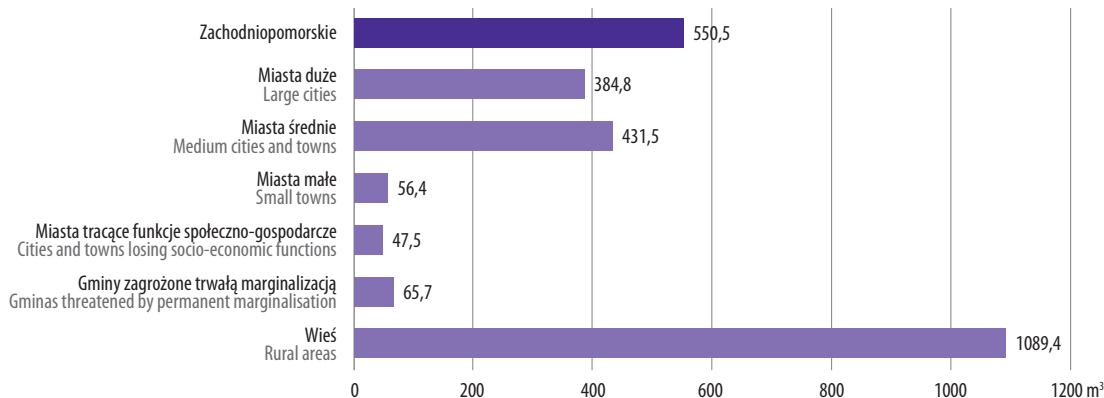
Wykres 81. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca w 2023 r.

Chart 81. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground during the year per capita in 2023

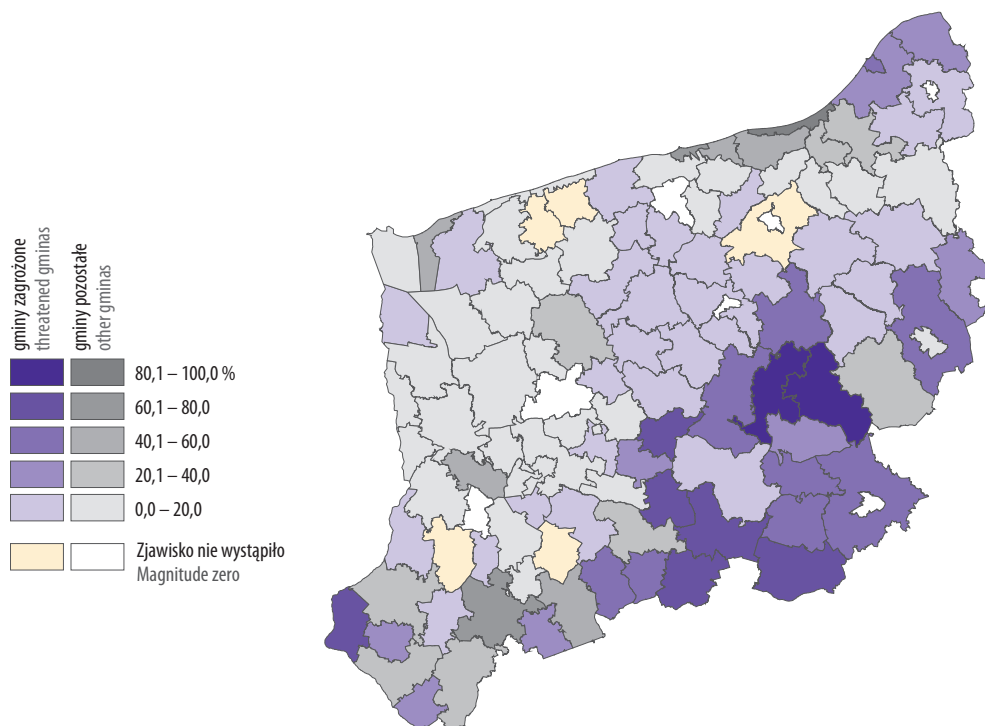
Wykres 82. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca w 2023 r.

Chart 82. Consumption of water for needs of the national economy and population per capita in 2023

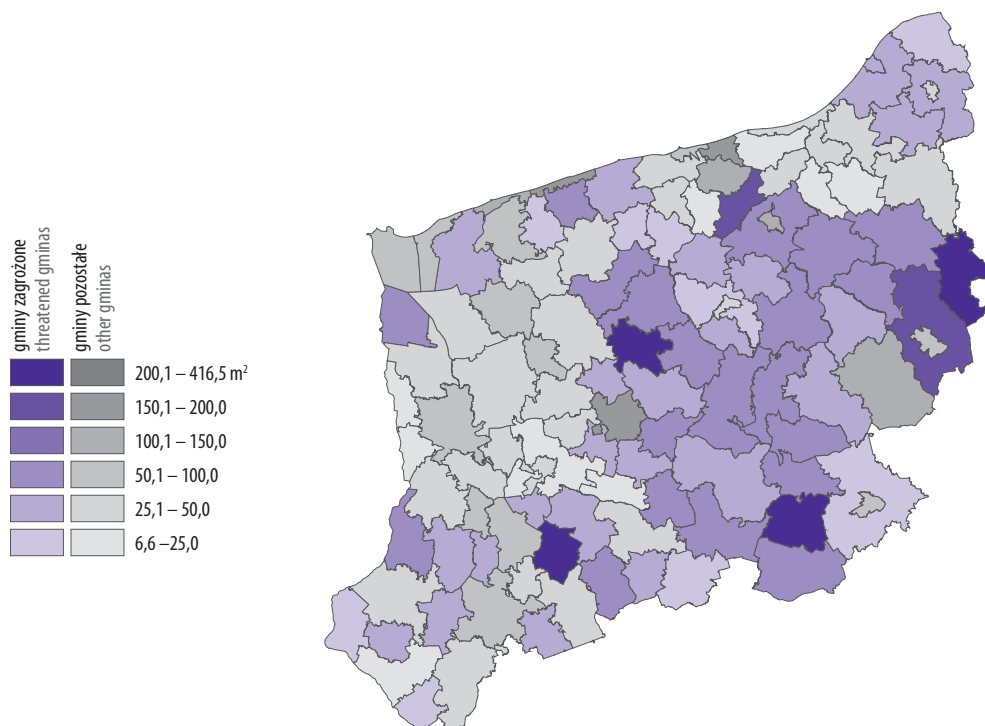
Mapa 51.
Map 51.

Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w 2023 r.
Share of areas under legal protection in total area in 2023

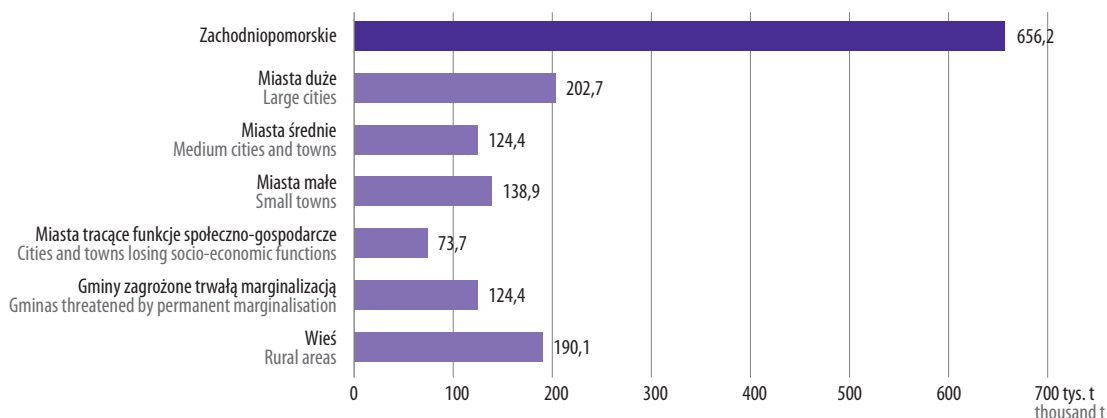
Mapa 52.
Map 52.

Powierzchnia terenów zieleni ogółem na 1 mieszkańca w 2023 r.
Green areas per capita in 2023

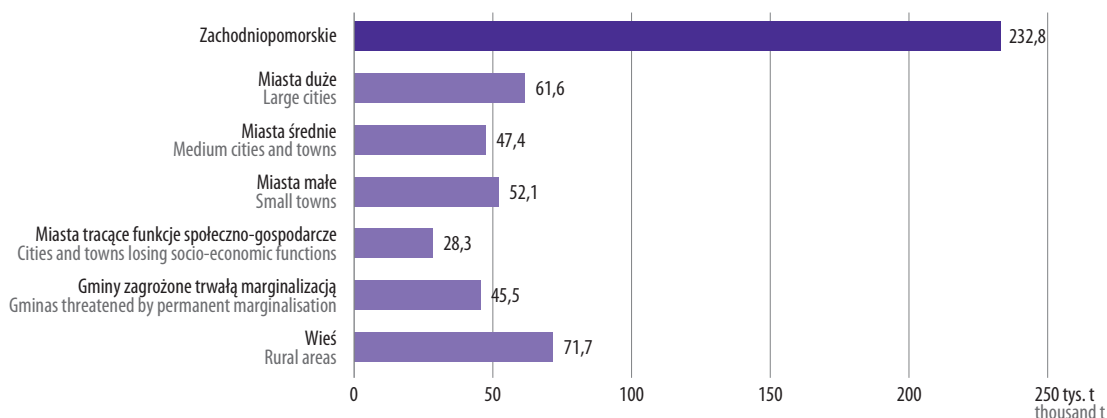
Wykres 83.
Chart 83.

Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w 2023 r.
Municipal waste generated during the year in 2023

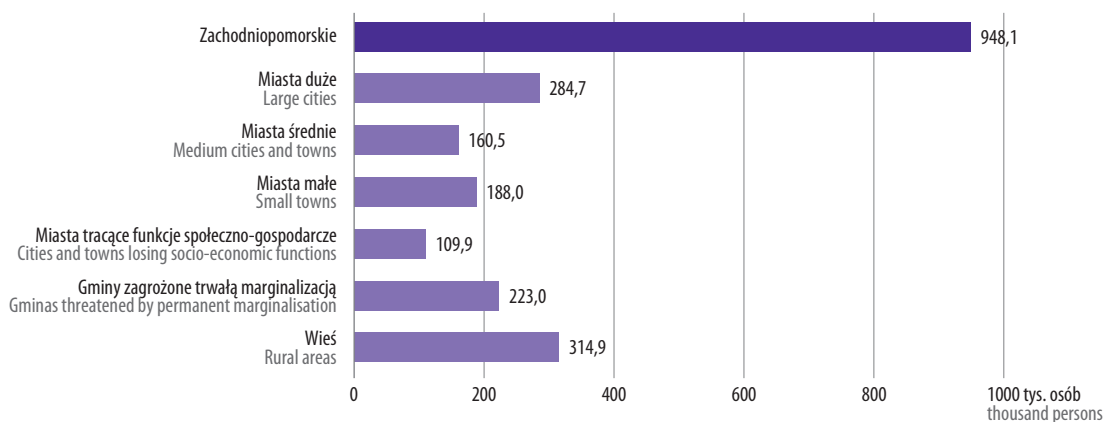
Wykres 84.
Chart 84.

Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku ogółem
Municipal waste collected separately during the year

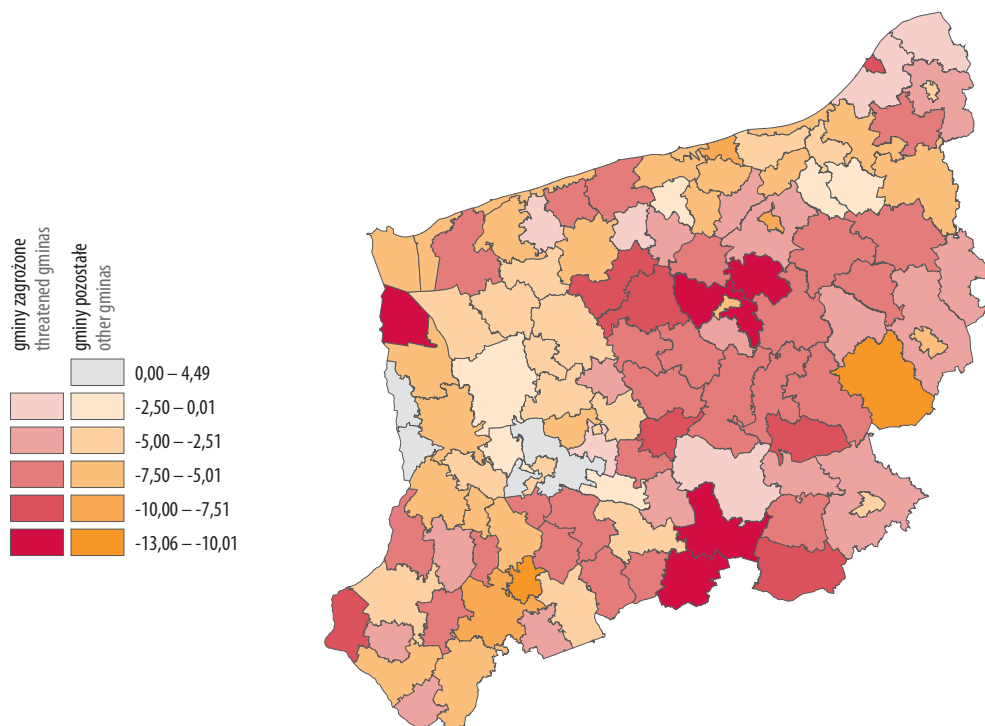
Wykres 85.
Chart 85.

Łudność w wieku produkcyjnym w 2023 r.
Working age population in 2023

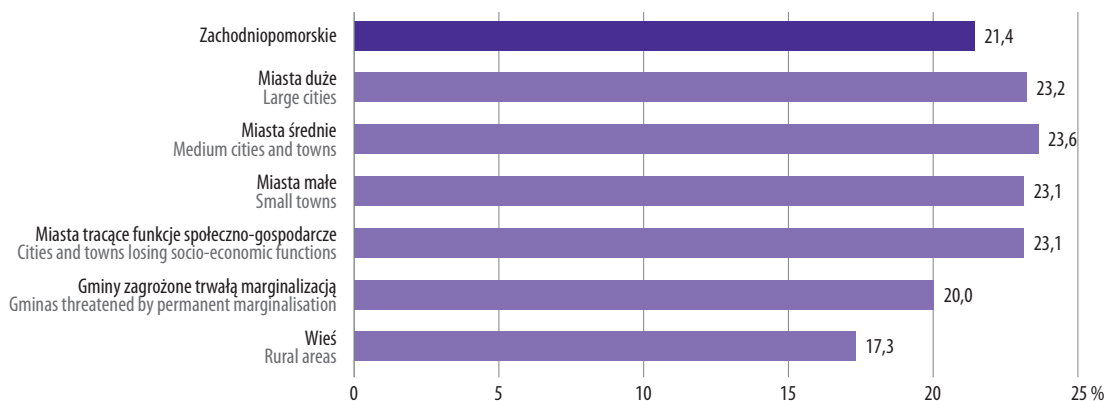
Mapa 53.
Map 53.

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.
Natural increase per 1000 population in 2023

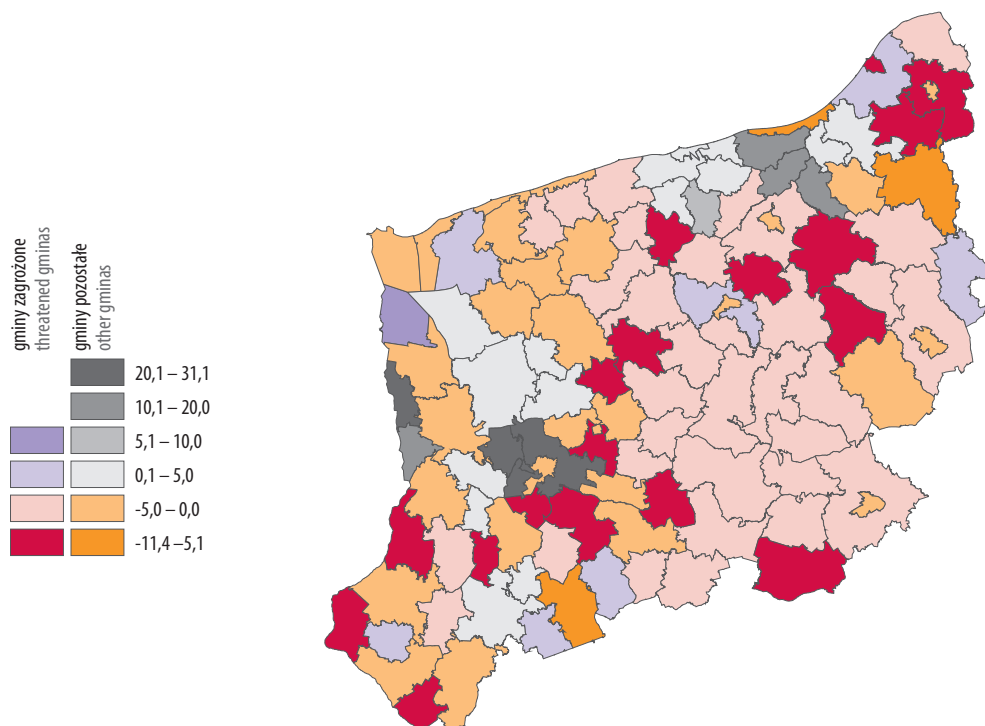
Wykres 86.
Chart 86.

Udział ludności w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności w 2023 r.
Share of population at age 65 and more in the total population in 2023

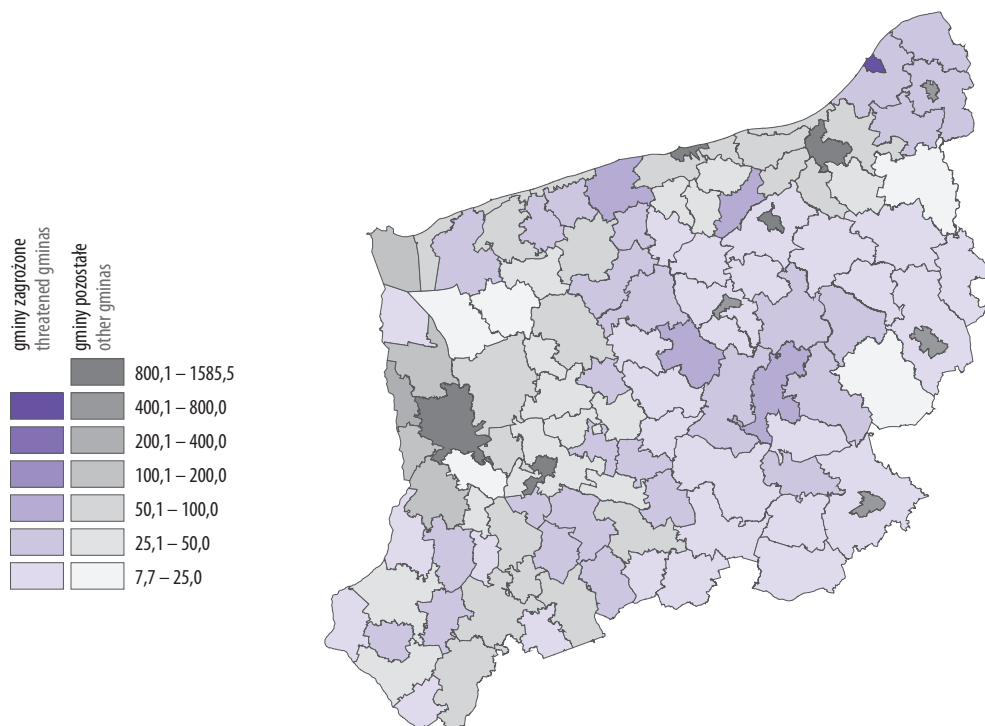
Mapa 54.
Map 54.

Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.
Net migration for permanent residence per 1000 population in 2023

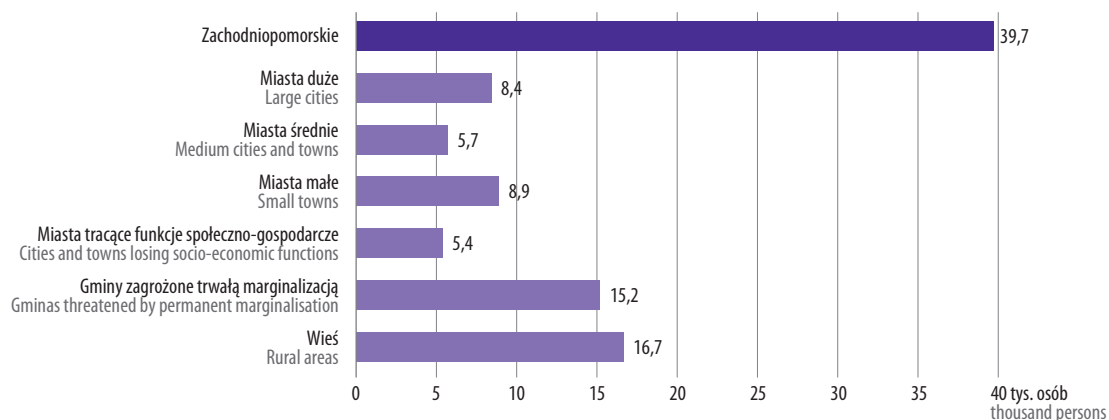

Mapa 55.
Map 55.

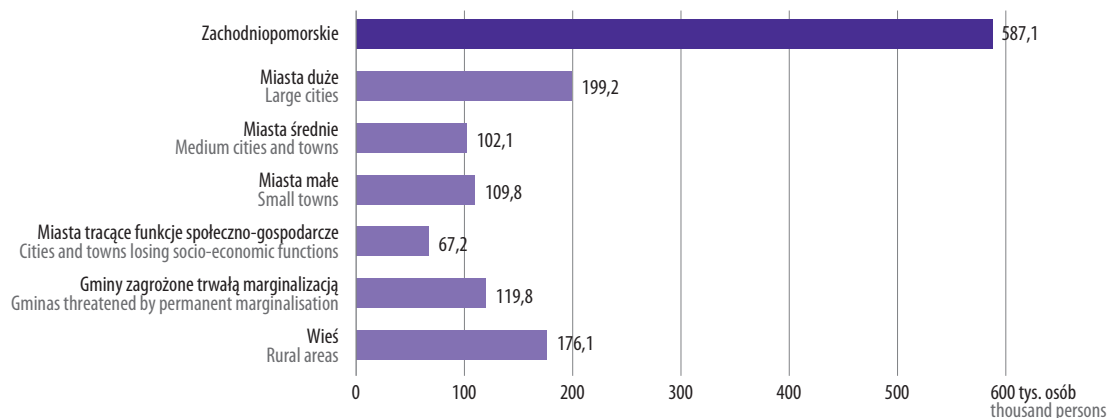
Gęstość zaludnienia w 2023 r.
Population density in 2023

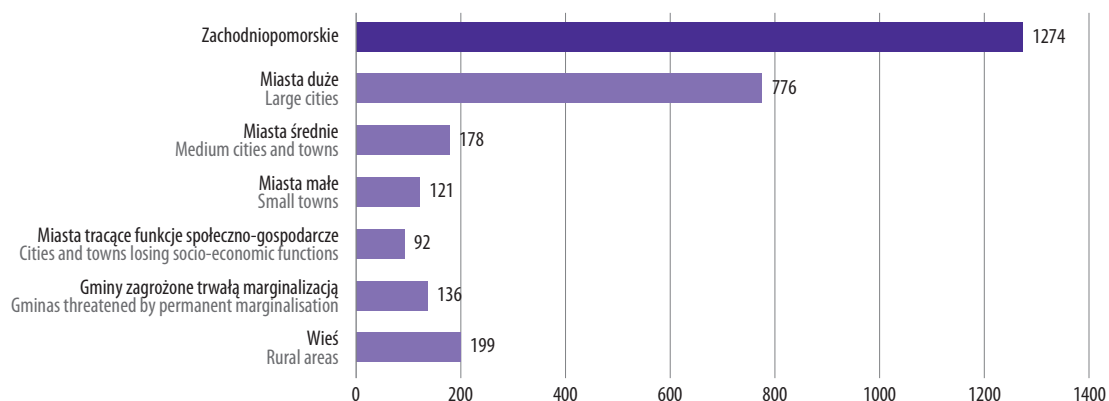
Wykres 87. **Bezrobotni zarejestrowani**
Chart 87. **Registered unemployed persons**

Wykres 88. **Pracujący w gospodarce narodowej w 2023 r.**
Chart 88. **Employed persons in the national economy in 2023**

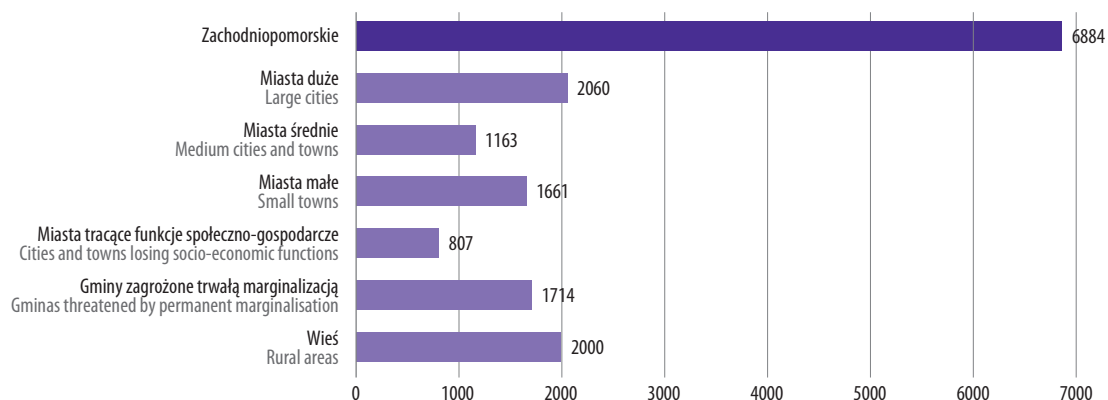

Wykres 89. **Fundacje wpisane do rejestru REGON w 2023 r.**
Chart 89. **Foundations entered in the REGON register in 2023**

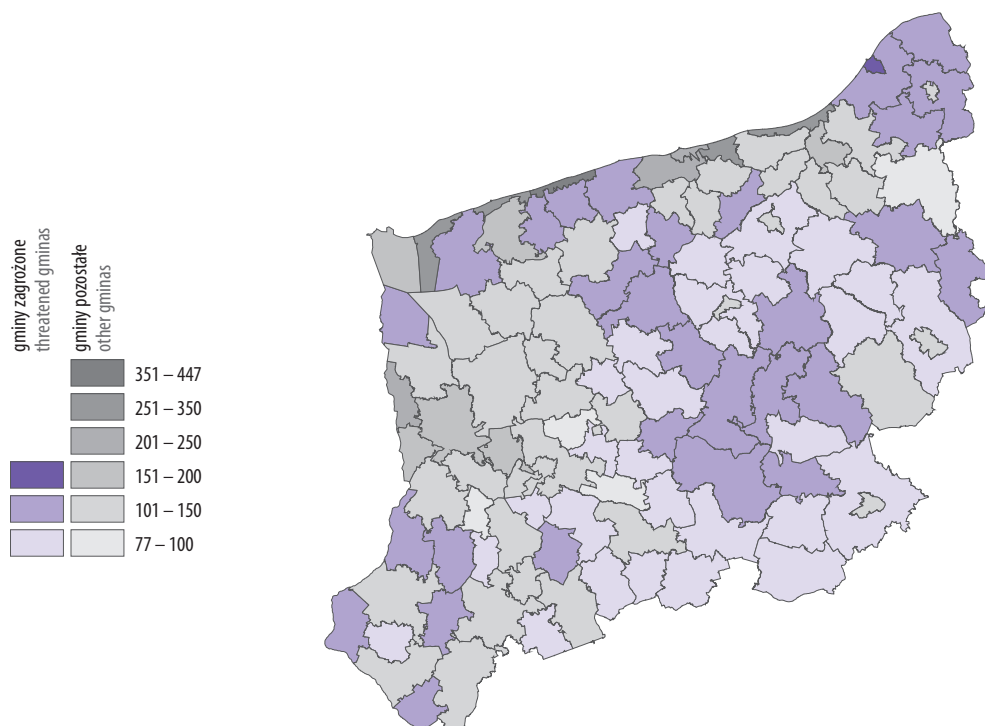
Wykres 90.
Chart 90.

Stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2023 r.
Associations and social organizations entered in the REGON register in 2023

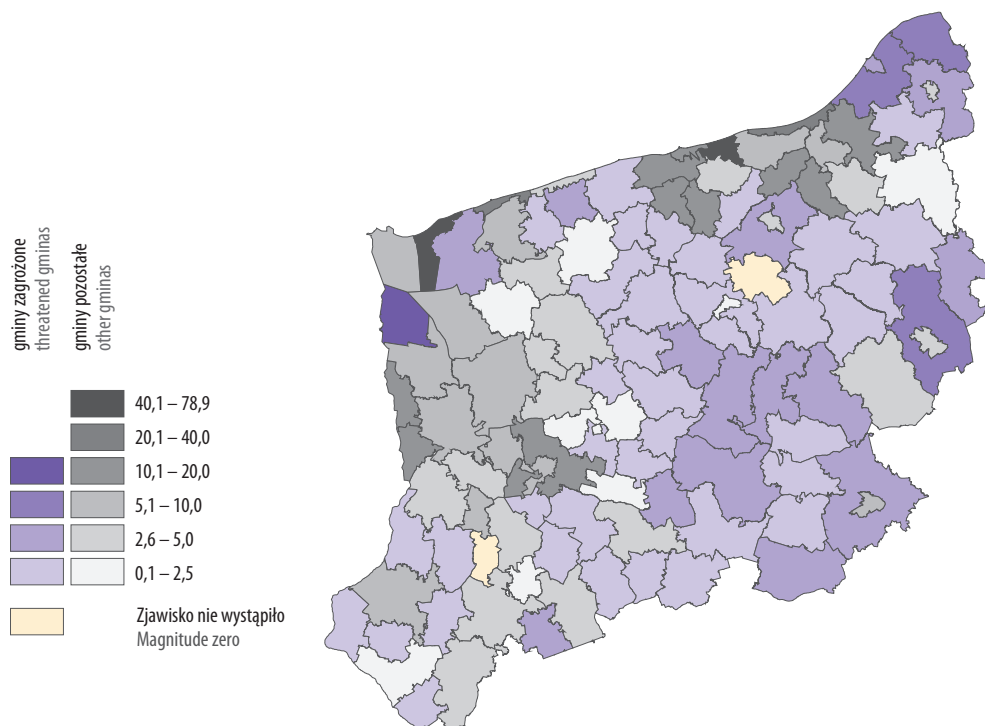
Mapa 56.
Map 56.

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności
Entities of the national economy in the REGON register per 1000 population

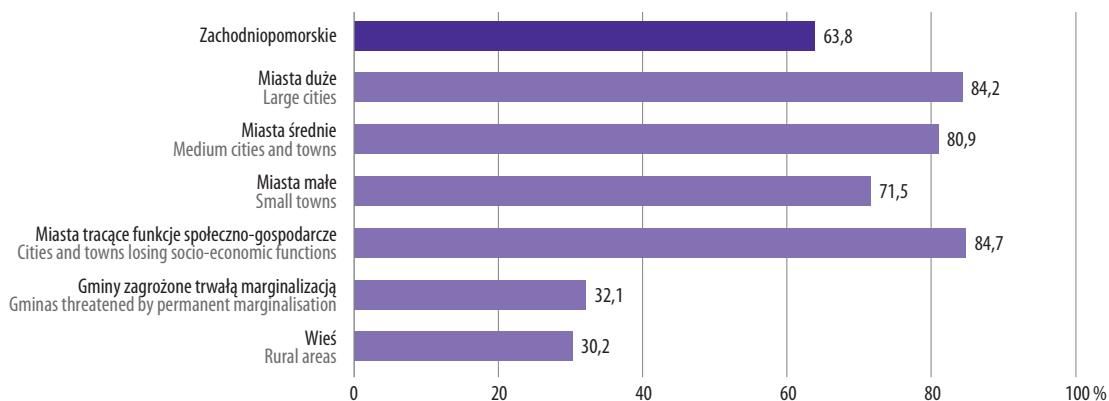
Mapa 57.
Map 57.

Nowe mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r.
Dwellings completed per 1000 population in 2023

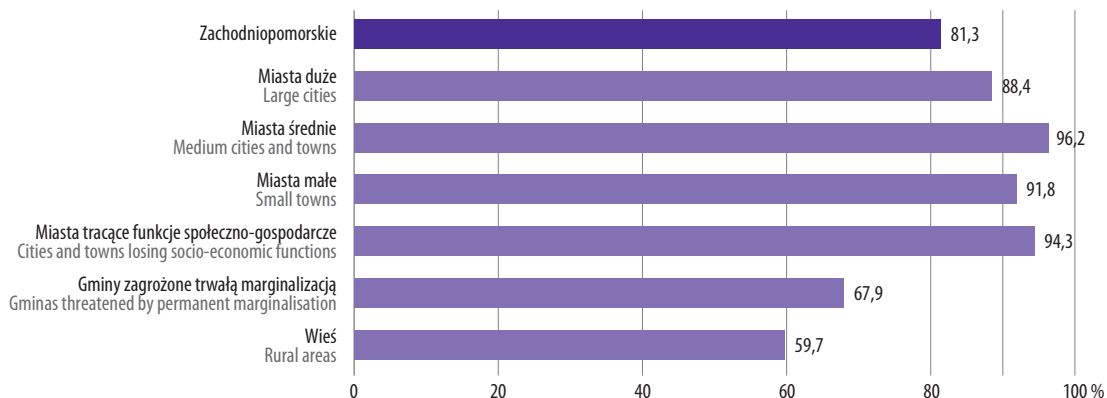
Wykres 91.
Chart 91.

Udział ludności korzystającej z sieci gazowej w 2023 r.
Share of population using gas from gas supply system in 2023

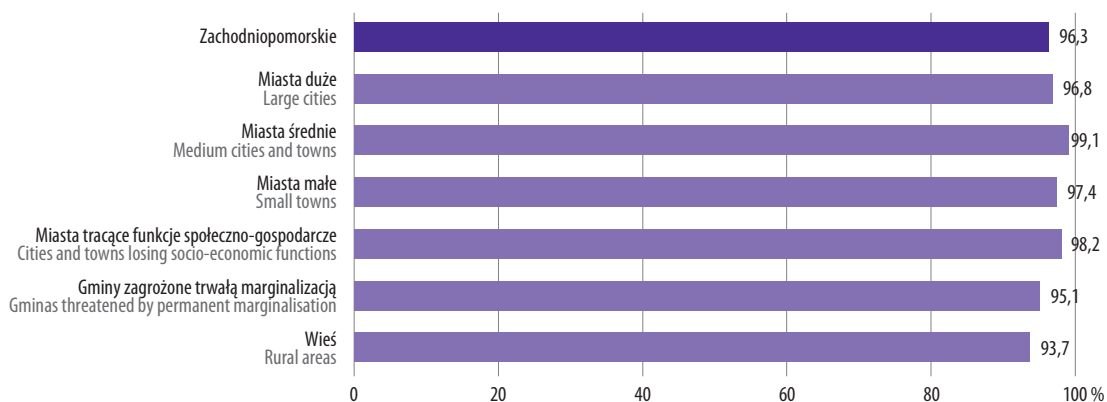
Wykres 92.
Chart 92.

Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2023 r.
Share of population using sewage system in 2023

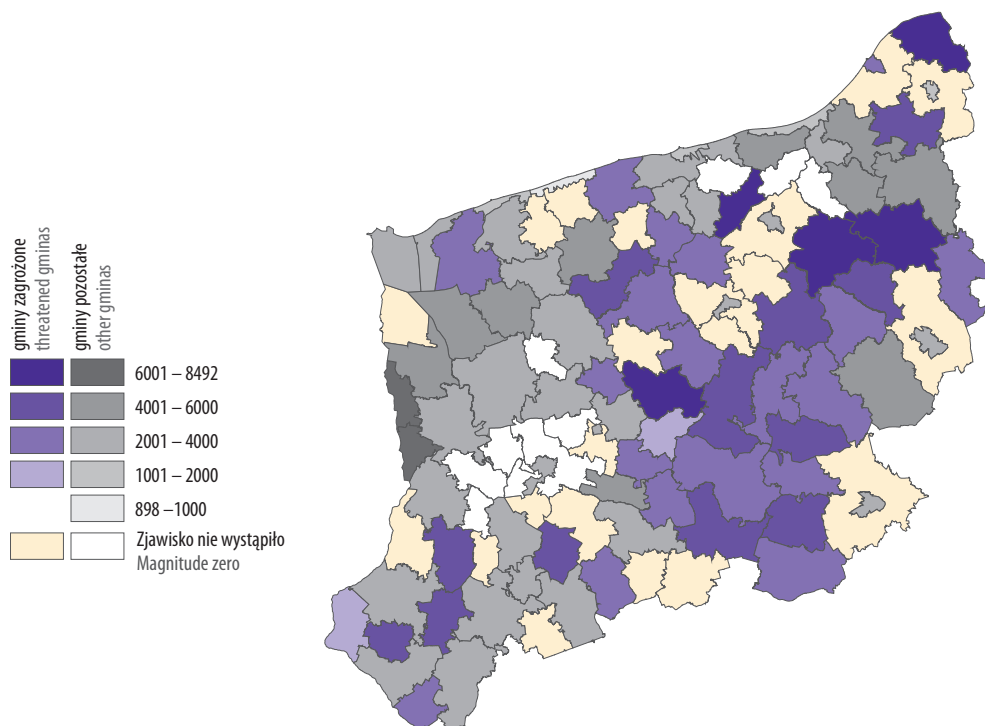
Wykres 93.
Chart 93.

Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w 2023 r.
Share of population using water supply system in 2023

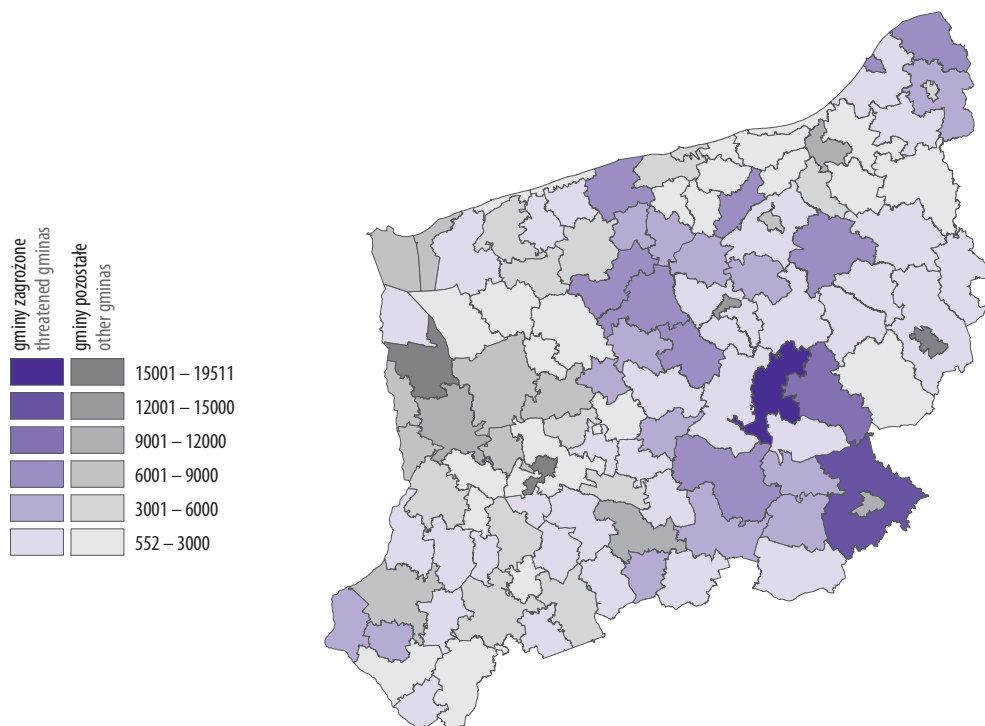
Mapa 58.
Map 58.

Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną w 2023 r.
Population per generally available pharmacy in 2023

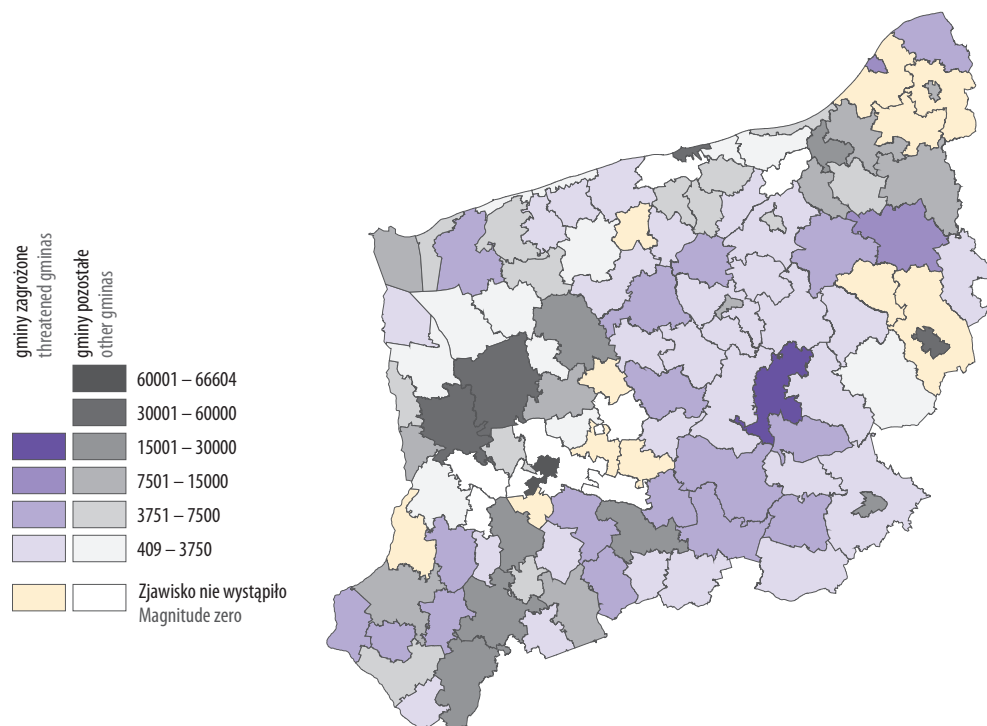
Mapa 59.
Map 59.

Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w 2023 r.
Population per 1 library establishment in 2023

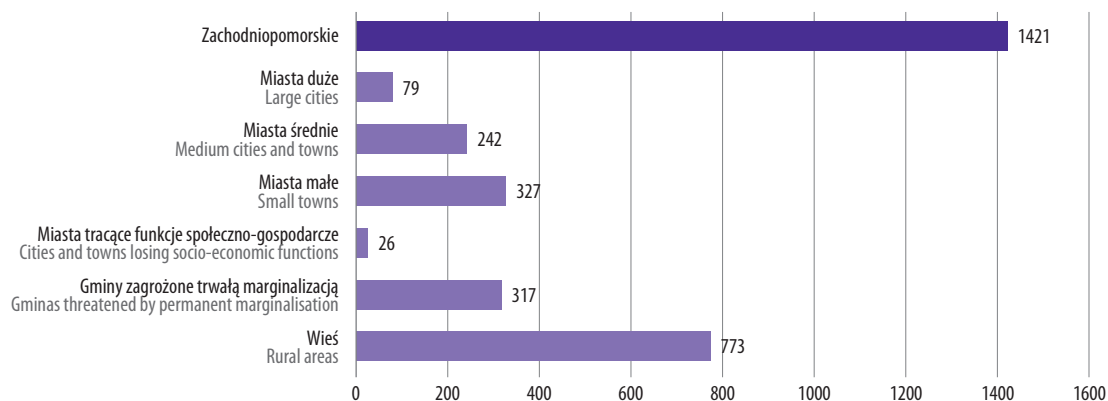
Mapa 60.
Map 60.

Liczba ludności na 1 placówkę kultury w 2023 r.
Population per 1 culture centre in 2023

Wykres 94.
Chart 94.

Turystyczne obiekty noclegowe w 2023 r.
Tourist accommodation establishments in 2023

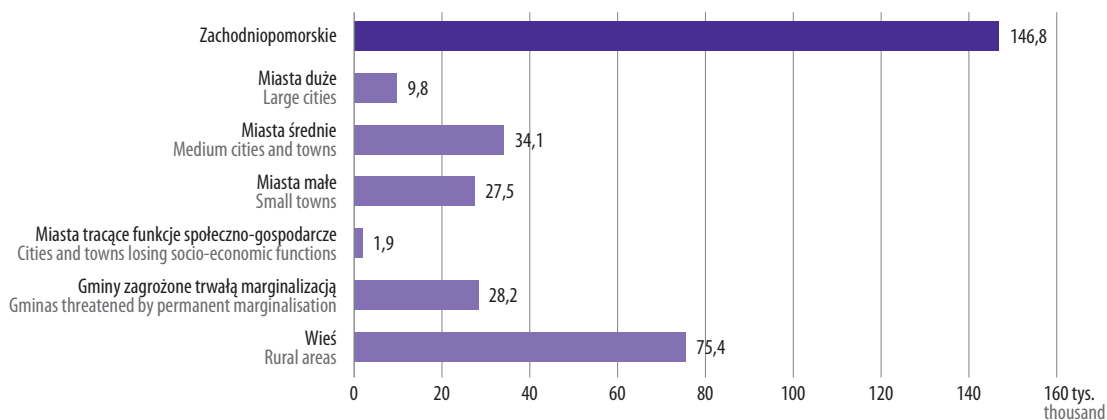

Wykres 95.

Chart 95.

Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r.

Bed places in tourist accommodation establishments in 2023

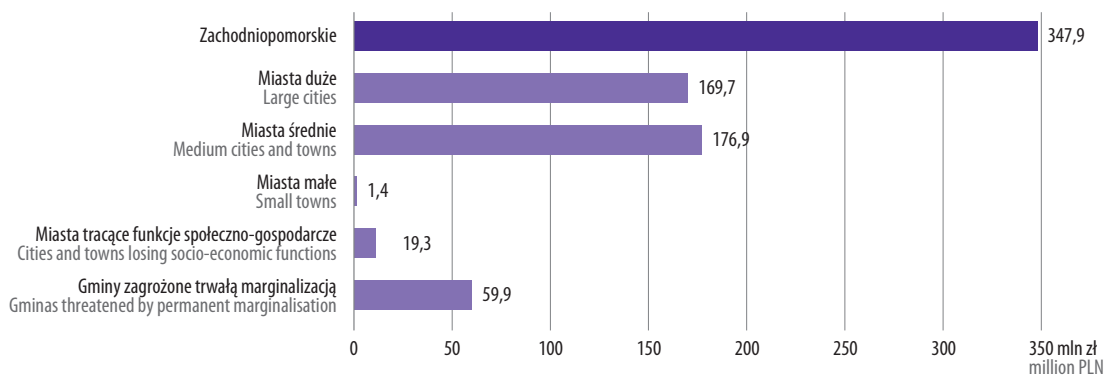

Wykres 96.

Chart 96.

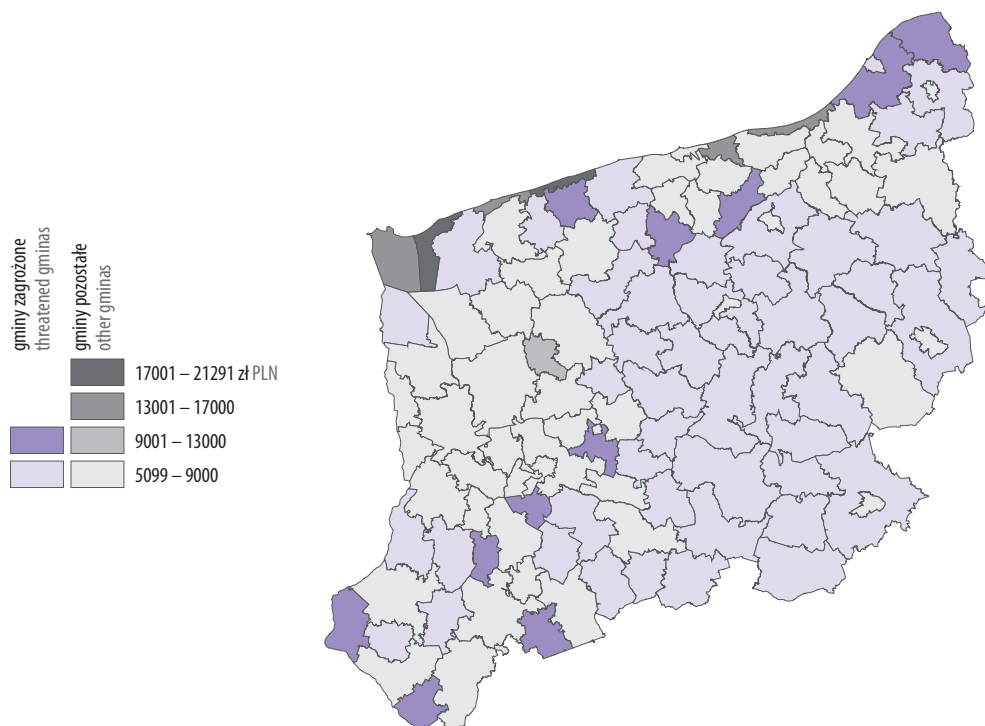
Dochody gmin i miast na prawach powiatu na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2023 r.

Revenue of gminas and cities with powiat status for financing and co-financing of EU programs and projects in 2023

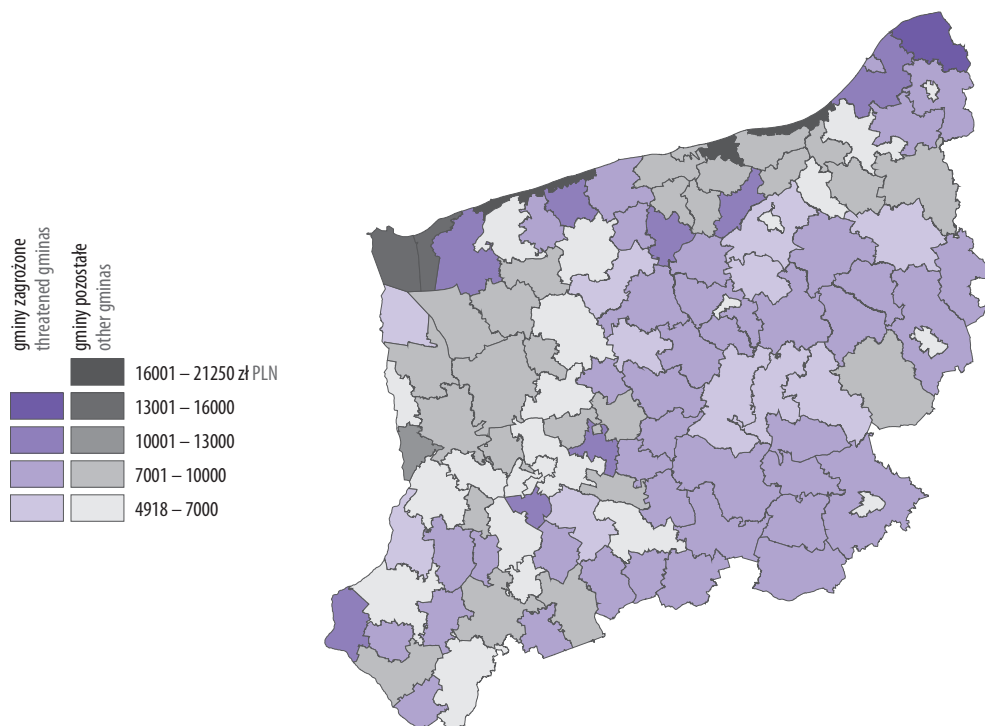
Mapa 61.
Map 61.

Dochody gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2023 r.
Revenue of gminas and cities with powiat status per capita in 2023

Mapa 62.
Map 62.

Wydatki gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2023 r.
Expenditure of gminas and cities with powiat status per capita in 2023

Mapa 63.

Udział powierzchni objętej obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2023 r.

Map 63.

Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2023

